

DENEME KİTAPLARI SERİSİ
YENİ SINAV SİSTEMİNE ve YENİ LİSE PROGRAMINA UYGUNDUR

ÇÖZÜMLÜ
LYS
COĞRAFYA
DENEMELERİ

Ergin TAYLAN

KAREKÖK

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

LYS -3 Coğrafya Testi Denemeleri	7
LYS -3 Coğrafya Testi Çözümleri	109

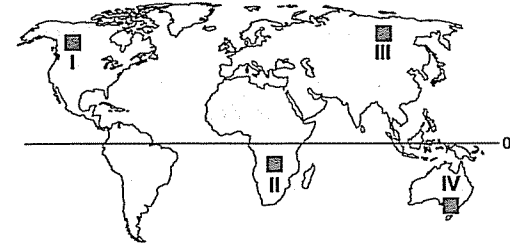
BÖLÜM 2

LYS -4 Coğrafya Testi Denemeleri	151
LYS -4 Coğrafya Testi Çözümleri	215

LYS - 3
COĞRAFYA
TESTİ
DENEMELERİ

1. Her biyomun kendine özgü bitki ve hayvan türleri bulunur.

Haritada taralı olan bölgelerden hangilerindeki bitki ve hayvan türlerinin birbirine **daha çok benzer** beklenir?

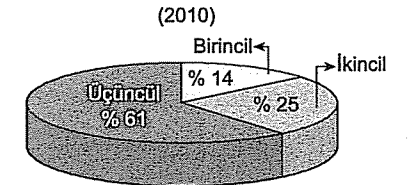
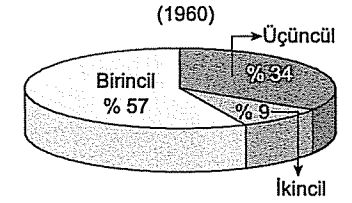
- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Kuvvetli rüzgârların meydana getirdiği dalgalar nedeniyle Teksas'ın Galveston şehrinde çok sayıda insan hayatını kaybetmiş, Galveston şehrinin büyük bir bölümü sulara gömülmüştür.
- II. İzlanda'nın güneyinde yer alan bir buzulun altındaki volkan, uzun aradan sonra tekrar faaliyete geçti. Yoğun kül bulutundan dolayı görüş mesafesi azaldı ve çevredeki hava alanları kapatıldı. Önlem olarak çevredeki yerleşim birimleri boşaltıldı.
- III. Muğla'nın Milas ilçesine bağlı Çallı köyünde meydana gelen hortum sonucu çok sayıda konut zarar görmüş, bağlardaki birçok zeytin ağacı yerinden sökülüştür.
- IV. İstanbul'da gece boyunca etkisini artıran sis, sabah saatlerinde deniz, hava ve karayolu ulaşımını aksattı. Sis öğle saatlerinde etkisini kaybetti.

Yukarıda numaralandırılan gazete haberlerinden hangileri jeolojik kökenli ekstrem olaylara örnek **oluşturmaz**?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

3. Aşağıdaki grafiklerde, bir ülkede birincil, ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyet kollarında çalışan nüfusun 1960 ve 2010 yıllarına ait dağılımı verilmiştir.

Bu ülkede, 1960 yılına göre 2010 yılında;

- I. gelişmişlik düzeyi,
II. hammaddeye dayalı dış alım,
III. kırsal nüfus oranı

özelliklerinden hangilerinde **artış** olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

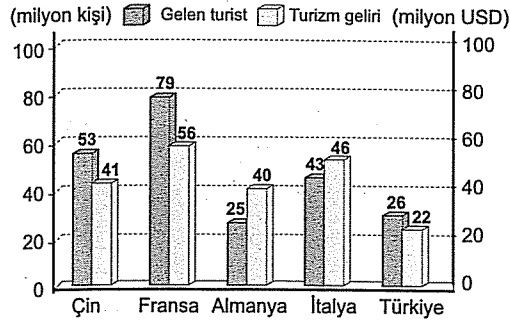
4. Dünya'nın;

- ✓ en derin gölü olan Sibirya'daki Baykal,
✓ en geniş gölü olan Orta Asya'daki Hazar,
✓ deniz seviyesine göre en alçak gölü olan Ortadoğu'daki Lut

göllerinin **benzer** olan özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıl boyunca ulaşım ve taşımacılığa elverişli olmaları
B) Sularının bir kısmını gidegenlerle dışarıya boşaltmaları
C) Tektonik oluşumlu çanaklar içerisinde yer almaları
D) Buzul ve yağış sularıyla beslenmeleri
E) Kış mevsiminde donmaları

5. Aşağıdaki grafikte bazı ülkelere 2008 yılında gelen turist sayısı ile turizm gelirleri verilmiştir.

Buna göre, hangi ülkede kişi başına harcanan döviz miktarı en fazladır?

- A) Çin B) Fransa C) Almanya
D) İtalya E) Türkiye

6. Dünyada en yaygın kullanılan yenilenebilir enerji kaynağıdır. Genellikle nemli ve yarı nemli bölgelerdeki derin akarsu vadilerinde bu enerji kaynağına yapılan yatırımlar daha fazladır. Halen ekonomik olarak işletilebilir potansiyelinin 1/3'ü kullanılmakta ve dünya elektrik üretiminin yaklaşık % 17 si karşılanmaktadır. Bu enerji kaynağına yönelik yapılan santraller; üretim maliyetlerinin ucuz olması, hava kirliliği oluşturmaması, sel ve taşkınları önlemesi gibi avantajlara sahiptir. Buna karşın ilk yatırım maliyetlerinin fazla olması ise dezavantajları arasındadır.

Yukarıdaki parçada bazı özellikleri verilen enerji kaynağı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Hidroelektrik B) Dalga
C) Jeotermal D) Biyokütle
E) Hidrojen

7. İnsanlar çeşitli amaçlarla doğal çevreyi değiştirip farklı biçimlerde kullanabilmektedir. Bu durum deniz, okyanus ve göl gibi su kaynakları kenarında olursa kıyı ekosistemleri ciddi zararlar görebilir.

Aşağıdakilerden hangisinin kıyı ekosistemlerine verdiği zarar diğerlerinden farklı bir özelliktir?

- A) Dubai kıyısındaki Palmiye Adası'nın
B) Hollanda kıyılarındaki Polder Düzlekleri'nin
C) Kobe kıyısındaki Liman Adası'nın
D) New York'taki Manhattan Rıhtımları'nın
E) Özbekistan'daki Amuderya Nehri'nin

8. Yat turizminin gelişiminde doğal güzelliklere sahip koy ve körfezlerin bulunmasının yanında;

- ✓ sosyal tesislerin bulunduğu yat limanlarının,
- ✓ teknolojik donanıma sahip yat kışlama tesislerinin,
- ✓ gelişmiş bir ulaşım ve haberleşme ağının bulunması da gerekli koşullardandır.

Bu bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yörelerden hangisinde yat turizminin gelişme potansiyelinin daha fazla olduğu savunulabilir?

- A) Gelibolu (Çanakkale) B) Çınarcık (Yalova)
C) Datça (Muğla) D) Silifke (Mersin)
E) İskenderun (Hatay)

9. Buzul çağının sona ermesi insanların, avcılık ve toplayıcılıktan tarım toplumuna geçişini zorlaştırmıştır. İklim değişikliği, uygarlıkların doğmasında ve gelişmesinde önemli bir etken olmuştur. Bu coğrafi sebeplere bağlı olarak ilk büyük medeniyetler alanlarda doğmuştur.

Yukarıda verilen parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa ilk uygarlıkların doğduğu yerler doğru tanımlanmış olur?

- A) Yüksek ve dağlık B) Kurak ve yarıkurak
C) Nemli ve bol yağışlı D) Gür ve ormanlık
E) Engebesiz ve düz

10. Günümüzde, artan çevre sorunları ormanların korunması gerekliliğini artırmış ve sürdürülebilir ormancılık faaliyetlerinin önemini ortaya çıkarmıştır.

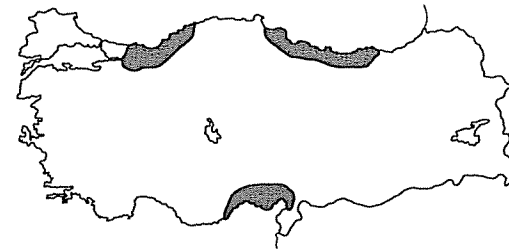
Küresel çapta sürdürülebilir bir ormancılığın gerekliliği;

- I. ekolojik denge,
II. insanların yaşam standartları,
III. küresel ve yerel turizm

özelliklerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Aşağıda Türkiye'de mısır tarımının yoğun olarak yapıldığı bazı yöreler gösterilmiştir.

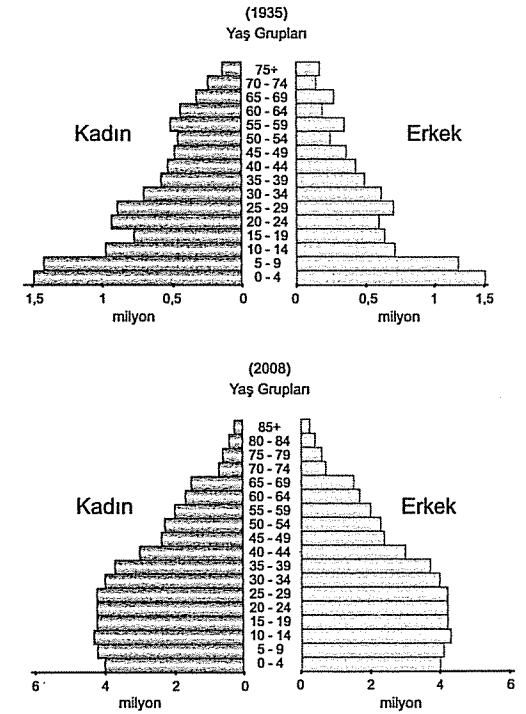

Buna göre, mısır tarımı yapılan yöreler;

- I. yağış rejiminin düzenli olması,
II. yer şekillerinin engebeli olması,
III. kış mevsiminin ılık geçmesi
gibi özelliklerden hangileri bakımından birbirine daha çok benzer?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Aşağıda Türkiye'nin 1935 ve 2008 yıllarına ait nüfus piramitleri verilmiştir.

Yukarıda verilen piramitlerden yararlanarak, Türkiye'nin 1935'ten 2008 yılına kadar geçen sürede nüfus özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 2008 yılında yaşlı nüfus oranının 1935 yılına göre daha fazla olduğuna
B) Verilen yıllar içinde ülke nüfusunun arttığına
C) 1935 yılında nüfusun yaş gruplarına dağılışının daha dengesiz olduğuna
D) 2008 yılında 0 - 4 yaş grubunun, 1935 yılındaki 0 - 4 yaş grubunun yarısı kadar olduğuna
E) 2008 yılında kadın ve erkek nüfus oranlarının birbirine daha yakın olduğuna

13. Türkiye'de aşağıdaki yer altı kaynaklarından hangisinin dış satımından elde edilen gelir miktarı en fazladır?

- A) Krom B) Asbest C) Boksit
D) Barit E) Manganez

kareköt

kareköt

14. Nabucco Doğal Gaz Boru Hattı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Avrupa Birliği'nin Rus gazına olan bağımlılığını azaltmaya yönelik bir projedir.
B) Hazar Bölgesi'ndeki doğal gazın Avrupa'ya taşınması hedeflenmektedir.
C) Doğal gaz öncelikle Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Avusturya ve İtalya gibi Avrupa ülkelerine taşınacaktır.
D) Hazar Bölgesi'ndeki diğer enerji kaynaklarının önemi azalacaktır.
E) Bu projeye Türkiye'nin bölgedeki önemi daha da artacaktır.

15. Aşağıdaki tabloda 1997 - 2007 yılları arasında Türkiye'ye gelen toplam turist sayısı ve elde edilen turizm gelirleri gösterilmiştir.

Yıllar	Toplam Turist sayısı (bin)	Turizm Geliri (milyon \$)
1997	9.738	8.800
1999	7.487	5.200
2001	11.620	10.000
2003	13.956	13.200
2005	21.125	18.150
2007	23.313	18.487

Tablodan yararlanarak;

- I. Yıllara göre Türkiye'nin turizm gelirlerinde nasıl bir değişme olmuştur?
II. Son yıllarda meydana gelen gelir artışının nedenleri neler olabilir?
III. Turizm gelirlerinde ve turist sayısında gelecek yıllarda nasıl bir değişme beklenebilir?
IV. 1999 yılında, önceki yıllara göre turizm gelirlerinin azalmasının nedenleri neler olabilir?

verilen sorulardan hangilerine yanıt bulunabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

16. Aşağıdaki beşeri uygulamalardan hangisi doğal bitki örtüsüne zarar vererek, erozyonu hızlandırır?

- A) Biyoçeşitliliğin fazla olduğu sahaların milli park kapsamına alınması
B) Otlakların yeterince gelişip büyümeden ve kapasitesinin üzerinde otlatılması
C) Eğimli arazilerde bağcılığın yaygınlaştırılması
D) Bitki örtüsü seyrek yamaçlarda tarıncılık ve ağaçlandırma yapılması
E) Orman arazilerinde arıcılık yapılması

17. Nüfusun yaşlanması 21. yüzyılda ön plana çıkan en önemli demografik olgulardan biridir. Bütün dünyada insanlar daha uzun yaşamakta, doğum oranları azalmakta ve dolayısıyla yaşlı nüfus sayısal ve oransal olarak artmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde nüfusun yaşlanmasıyla birlikte ortaya çıkan demografik ve ekonomik olumsuzlukların daha fazla olması beklenir?

- A) Mısır B) Pakistan
C) Nijerya D) Bangladeş
E) İsveç

18. Sanayi bitkileri bazı sanayi kollarına doğrudan hammadde sağlar. Aşağıda bazı endüstri bitkilerinin hammadde olarak kullanıldığı sanayi kolları eşleştirilmiştir.

- I. Pamuk ⇒ Dokuma
II. Tütün ⇒ İlaç
III. Mısır ⇒ Yem
IV. Pancar ⇒ Şeker
V. Zeytin ⇒ Yağ

Bunlardan hangisinin hammadde olarak kullanıldığı sanayi kolu yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

19. Kırsal kesimlerden kentlere yapılan yoğun göç hareketi, hem mekansal olarak hem de kültürel açıdan kentten soyutlanmış "Getto" adı verilen bölgeler ortaya çıkarmıştır.

Aşağıdaki kentlerden hangisinde bu tür yerleşim bölgeleri daha az yer tutar?

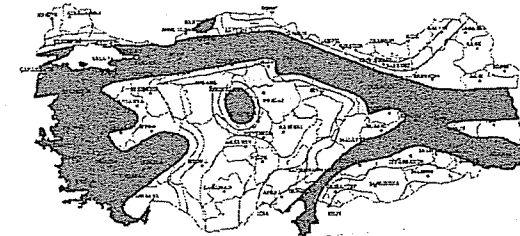
- A) İzmir B) İzmit
C) Ankara D) İstanbul
E) Balıkesir

20. Bir jeolog araştırma yaptığı bölgede tüf, andezit ve obsidyen kayaların yaygın olduğunu görmüştür.

Buna göre, jeologun araştırma yaptığı bölgeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisinin doğruluğu savunulabilir?

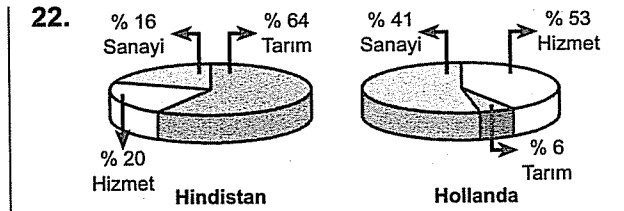
- A) Volkanik oluşumdur.
B) Epirojenik hareketlerle yükselmektedir.
C) Kıta çekirdeğidir.
D) Jeosenkinal tabanıdır.
E) Fosiller yaygındır.

21. Aşağıdaki haritada afet boyutunda sonuçlar oluşturulabilen bir doğal olayın Türkiye'de görüldüğü başlıca sahalara koyu renkle taranarak belirtilmiştir.

Bu sahalarda görülen doğal olayın afet boyutunda etkiler yapabilmesi öncelikle aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) İklimdeki kararsızlıkların fazla olmasının
B) Yer şekillerinin engebeli olmasının
C) Bitki örtüsünün seyrek olmasının
D) Killi toprakların yaygın olmasının
E) Arazinin kırıklı yapıda olmasının

Yukarıdaki grafiklerde Hindistan ile Hollanda'da çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımı gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Hollanda'da ikincil faaliyetlerde çalışanların sayısı Hindistan'dan fazladır.
B) Hindistan'ın tarımdan elde ettiği ihracat geliri Hollanda'dan daha fazladır.
C) Hindistan'da üçüncül faaliyetlerde çalışanların sayısı Hollanda'dan azdır.
D) Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri birbirinden farklıdır.
E) Hollanda'da tarım ürünü çeşitliliği daha azdır.

23. ✓

- Petrol tankerlerinin çeşitli kazalar sonucunda batması
✓ Balık üretme çiftliklerinin yaygınlaşması
✓ Sanayi tesislerinin kıyı kuşağında kurulması

aşağıdakilerden hangisinin artmasına neden olur?

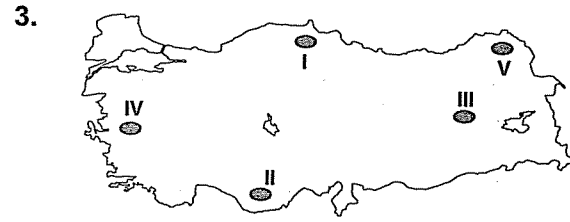
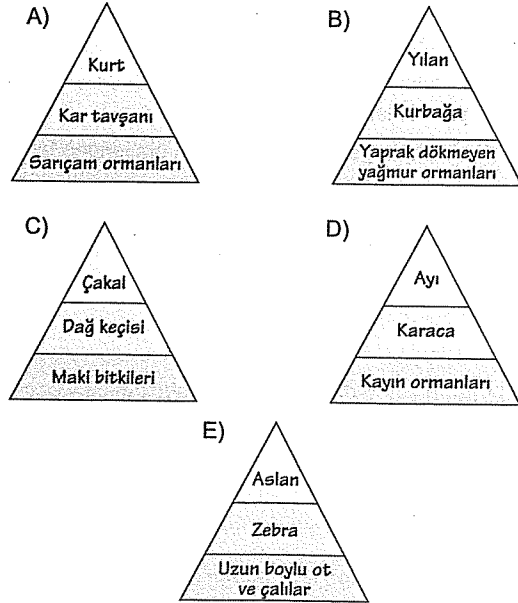
- A) Radyoaktif kirliliğin B) Asit yağmurlarının
C) Küresel ısınmanın D) Toprak erozyonunun
E) Deniz kirliliğinin

24. Türkiye'nin 1923 - 1960 yılları arasında uyguladığı ekonomi politikaları kapsamında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Gümrük Kanunu'nun çıkarılması
B) Aşar vergisinin kaldırılması
C) Demir yollarının ulusallaştırılması
D) Un, şeker ve dokuma fabrikalarının kurulması
E) Döviz dolaşımının serbest bırakılması

1. Güneşten gelen enerji, fotosentez yapan canlıların ürettikleri besinlerde depolanır. Besin maddeleri tüketici canlılar tarafından tüketildiğinde enerji bu canlılara geçer. Besin zincirinde enerjinin bir gruptan diğerine aktarıldığı her halka bir beslenme seviyesini oluşturur. Besin zincirindeki bu enerji aktarımı piramit şeklinde bir modelle ifade edilir. Enerji piramitlerindeki halkalar biyomlara göre farklılık gösterir.

Aşağıdaki enerji piramitlerinden hangisinin ılıman kuşağın yaprak döken orman biyomuna ait olduğu söylenebilir?

2007 yılında yapılan adrese dayalı nüfus sayımı sonuçlarına göre Türkiye'de aritmetik nüfus yoğunluğu 93 kişi/km² dir.

Yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangisinin aritmetik nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerindedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. 20. yüzyılda dünyanın ortalama sıcaklığı 1 °C' den fazla artmıştır. Bilim insanları bu sıcaklığın önümüzdeki yıllarda daha da artacağını, küresel ısınma etkisiyle kutuplardaki ve dağlardaki buzulların çözülüp eriyeceğini belirtmişlerdir. Bunun yanında deniz seviyesinin yer yer yükselerek, alçak kıyıların sular altında kalacağını ve kıyı ekosistemlerinin yok olacağını ön görmüşlerdir.

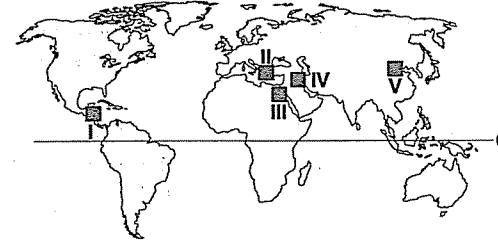
Bu düşüncelerin gerçekleşmesi durumunda, aşağıdaki bölgelerden hangisinin doğrudan etkileneceği savunulamaz?

- A) Bangladeş'teki Ganj Deltası
B) Hint Okyanusu'ndaki Maldiv Adaları
C) Hollanda'daki polder düzlükleri
D) Japonya'daki dolgu kıyıları
E) Orta Afrika'daki Kongo Havzası

5. Aşağıdaki endüstri tesislerinden hangisinin bulunduğu bir yörede, yağışlardaki asit oranının en az olması beklenir?

- A) Bakır işletmesi B) Termik santral
C) Unlu gıda tesisleri D) Demir-çelik fabrikası
E) Petrol rafinerisi

6. • Medeniyetlerin ilk kurulduğu alanlardan biridir.
• Tarım alanlarının fazla olması, akarsuların varlığı, kıyılarında limancılığa elverişli ada ve yarım adaların bulunması gibi özellikler bu bölgede birbirinden farklı medeniyetlerin kurulmasına neden olmuştur.
• Bu medeniyetlerden bazıları deniz ticaretine yönelmişler ve denizci karakterli uygarlıklar kurmuşlardır.

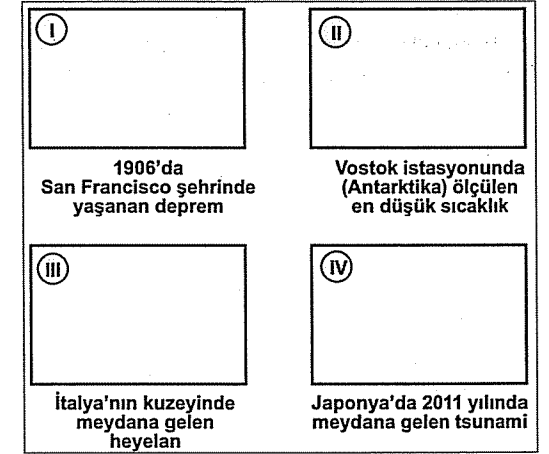
Yukarıda bazı özellikleri verilen uygarlık, haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'de uygulanan nüfus politikaları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 2007 - 2013 döneminde Türkiye'nin değişen nüfus yapısı, özellikle eğitim, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarındaki politikaların ele alınması kararlaştırılmıştır.
B) 1985 - 1989 yılları arasında nüfusun sağlık, eğitim, beslenme ve barınma imkanları, bebek ölüm hızının azaltılması konuları üzerinde durulmuştur.
C) 1996 - 2000 döneminde sanayileşme ve şehirleşmenin aile yapısında meydana getirdiği değişimden hareketle bu değişimin etkilerine karşı ailenin çağdaş kurum ve hizmetlerle desteklenmesi kararlaştırılmıştır.
D) 1990 - 1994 döneminde kadının toplumsal statüsünün yükseltilmesi, hızlı nüfus artışının çevre üzerindeki etkilerinin önlenmesi ve nüfus politikasının kapsamının genişletilmesi üzerinde durulmuştur.
E) 1963 - 1967 yıllarında uygulamaya konulan I. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda aile plânlaması bir nüfus politikası olarak oluşmaya başlamıştır.

8. Öğretmen, Can ve Melis'e doğanın ekstremleriyle ilgili olarak sınıf panosuna asılmak üzere bir ödev vermiştir. Can'ın görevi; doğa olayları normal sürecini yaşarken bazen bu seyrin dışına çıkarak o güne kadar gözükmeyen ya da çok az görülen doğa olaylarını yazmak, Melis ise bu örneklerle uygun Türkiye'den resim bulup yazı üstlerine koymaktır.

Yukarıda hazırlanan panoda numaralandırılmış yerlerden hangilerine, Melis'in Türkiye'den örnek resim bulup koyması daha zordur?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

9. Küresel ticaret ve üretimdeki gelişmelere bağlı olarak doğal kaynaklara ve özellikle enerjiye olan talep sürekli artmaktadır. 2030 yılına kadar dünya enerji talebinin 2007 yılına göre % 60 oranında artması beklenmektedir. Ancak enerji üretiminde kullanılan kaynakların çoğunun rezervi sınırlı olup gün geçtikçe de azalmaktadır. Ayrıca Kyoto Sözleşmesi kapsamında birçok ülke, tükenebilen ve ekosistemleri tehdit eden enerji kaynaklarının kullanımına sınırlama getirmektedir.

Yukarıda sözü edilen durumun aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisindeki kullanım oranının daha çok artmasına neden olabileceği ileri sürülebilir?

- A) Linyit B) Rüzgâr C) Petrol
D) Uranyum E) Taşkömürü

10. Türk Coğrafya Kurumu Türkiye coğrafyasını bilimsel yöntemlerle araştırıp incelemek ve Türkiye'deki coğrafya bilimine gönül verenleri temsil etmek amacıyla kurulmuştur. Coğrafyacılar haritaları, eğitimcileri ve diğer ilgili uzmanları bir araya getirerek yıllık toplantılar düzenlemekte ve düzenli bilimsel yayınlarla coğrafya biliminin gelişmesinde öncülük yapmaktadırlar. Türkiye coğrafyasının zenginliklerini araştırıp inceleyerek en verimli şekilde değerlendirilmesi konusunda öncülük eden Türk Coğrafya Kurumu, çalışmalarını daha geniş kitlelere ulaştırmayı amaçlamaktadır.

Yukarıda verilen parçaya göre, Türk Coğrafya Kurumu'nun faaliyetleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Süreli yayınlarla coğrafya biliminin hem gelişmesinin hem de daha geniş kitlelere ulaştırılmasının amaçlanması
B) Coğrafya biliminin gelişmesine katkı sağlaması
C) Türkiye coğrafyasının bilimsel metodlarla araştırılmasının sağlanması
D) Türkiye coğrafyasının zenginliklerinin en verimli şekilde değerlendirilmesi konusunda öncülük etmesi
E) Bilimsel yayınlarla düzenli olarak Türkiye'nin coğrafi zenginliklerinin ilgili kurum ve kuruluşlara rapor edilmesi

11. I. Trabzon kıyılarında buğdayın yerini mısıra bırakması
II. Şanlıurfa'da şekerpancarının yerini mercimeğe bırakması
III. Isparta'da zeytinin yerini tahıllara bırakması

Yukarıda verilen bölgelerde bazı tarımsal ürünlerin yerini başka ürünlere bırakmasında sırasıyla aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

I	II	III
A) Enlem	Yağış rejimi	Yükselti
B) Yükselti	Nemlilik	Yükselti
C) Yağış rejimi	Kuraklık	Karasallık
D) Nemlilik	Yükselti	Yağış rejimi
E) Karasallık	Yükselti	Enlem

12. Aşağıda bazı şehirler ve bu şehirlerde baskın olan ekonomik faaliyet türü eşleştirilmiştir.

- I. Sanayi → İzmit
II. Tarım → Karaman
III. Turizm → Antalya
IV. Madencilik → Kayseri
V. Ticaret → İzmir

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Okyanuslar iklim ve canlı yaşamı üzerinde önemli rol oynar. Okyanus yüzeylerinde oluşan akıntılarla, ekvatorial bölgede ısınmış olan sular kutup kuşağına taşınarak hem iklimin ılımanlaşmasına hem de biyolojik çeşitliliğin artmasına neden olur. Örneğin; Meksika Körfezi'nden doğan sıcak su akıntısı Kuzeybatı Avrupa kıyılarına kadar ulaşır iklim ve balıkçılık faaliyetlerini olumlu yönde etkilemiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Gulf Stream B) Kuroşivo
C) Benguela D) Kanarya
E) Labrador

14. Bir bölgede yıllara göre üretilen süt miktarının, bölgeye düşen yağış miktarlarıyla paralellik göstermesi, bu bölgeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini doğrular?

- A) Yıllara göre hayvan sayısının değiştiğini
B) Küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğunu
C) Hayvan hastalıklarıyla mücadele edilmediğini
D) Mera hayvancılığının yaygın olduğunu
E) Hayvanların daha çok sütü için beslendiğini

15. 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre, Türkiye'de toplam bağımlılık oranı %55 iken, genç nüfustaki bağımlılık oranı %46 olarak belirlenmiştir. Genç nüfustaki bağımlılık oranı iş olanaklarıyla ilişkili olarak yöreden yöreye değişir.

Aşağıdaki illerden hangisinde, genç nüfustaki bağımlılık oranının en az olduğu ileri sürülebilir?

- A) Kars B) Diyarbakır
C) Aydın D) Gümüşhane
E) Sivas

16. • Büyük Okyanus'un batısında Ekvador'a bağlı takım adalardır.

- Volkanik bir yapıya sahip olan ada, içerisinde kendine özgü birçok biyolojik türü barındırmaktadır.
• Tropikal kuşakta yer alan doğal zenginlikleri nedeniyle "Yeryüzü Cenneti" olarak tanımlanan bu adalar çok fazla turist akınına uğradığından dolayı kirlenmekte ve bu durum ekolojik yönden tehdit oluşturmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen takım adalar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Galapagos Adaları B) Borneo Adası
C) Madagaskar D) Grönland
E) Aleut Adaları

17. Aşağıdaki bölgelerden hangisinde;

- * Tatlı su kaynaklarının kullanımı ve kontrolü,
* Petrol ve doğal gaz kuyularının yönetimi,
* Dinsel ve mezhepsel anlaşmazlıklar ile kutsal mekânların kontrolü

gibi nedenlerden dolayı yaşanan sıcak çatışmalar en fazladır?

- A) Kuzey Afrika
B) Orta Doğu
C) Batı Avrupa
D) Orta Asya
E) Güney Amerika

18. I. İlk olarak Orta Asya'da ortaya çıkmıştır. Denize uzak olduğu için karasallık etkisi daha fazladır. Deniz kültürü gelişmemiştir.
II. Bugünkü kültürde eski inanış ve geleneklerin izlerini bulmak mümkündür.
III. Bulunduğu yer itibarıyla Çin, Tibet ve Hint kültüründen etkilenmiş ve onları etkilemiştir.
IV. Türk kültüründe bozkırın ayrı bir önemi vardır.

Yukarıda Türk kültürüne ait verilen özellikler aşağıdaki unsurlarla bire bir eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Komşu kültürler B) Simgeler
C) İnanışlar D) Coğrafi konum
E) Bitki örtüsü

19. Türkiye'nin 1959 yılında başlayan Avrupa Birliği'ne tam üye olma girişimleri, farklı nedenlerden dolayı gerçekleşmemiştir.

Ülkenin Avrupa Birliği'ne tam üye olmasını engelleyen faktörler arasında, aşağıdakilerden hangisinin doğrudan veya dolaylı yoldan bir etkisi yoktur?

- A) Yunanistan'ın uzun yıllar boyunca veto hakkını kullanması
B) Nüfusunun tamamına yakınının müslümanlardan oluşması
C) İşsiz nüfusun çok fazla olması
D) Demokrasi ve bilimsel alt yapının yeterince gelişmemesi
E) Petrol, doğal gaz ve kömür gibi enerji kaynakları bakımından fakir olması

kareköt

kareköt

20.

- I. Bülent Bey'in eşiyle birlikte Afyon'daki kaplıcalara gitmesi → Sağlık turizmi
- II. Selin'in Muharrem ile birlikte Uludağ'a kayak yapmaya gitmesi → Kongre turizmi
- III. Esin'in uluslararası genetik seminerine katılmak için Londra'ya gitmesi → Kış turizmi
- IV. Ece Duru'nun yaz tatilini Antalya'da geçirmesi → Dinlenme turizmi
- V. Sezin'in hacı olmak için Mekke'ye gitmesi → İnanç turizmi

Yukarıda bazı turizm tiplerine ait örnekler eşleştirilerek verilmiştir.

Bu eşleştirmelerin doğru olabilmesi için hangi kutuların yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

21. Türkiye'nin 2009 yılında yaptığı ihracattan elde edilen gelirin yaklaşık %93'ü çeşitli sanayi ürünlerine dayanmaktadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini desteklemekte kesinlikle kullanılabilir?

- A) Çalışan nüfusun tamamına yakınının sanayi sektöründe istihdam edildiğini
B) Dış ticaret açığının kapandığını
C) İşçi ücretlerinin çok düşük olduğunu
D) Tarım sektöründe dış pazarlarla rekabet gücünün arttığını
E) Dış ticarete imalat sanayinin payının en fazla olduğunu

22. (I) Bir ülkenin doğal kaynakları hem ekonomi hem de sürdürülebilir kalkınmada önemli rol oynar. (II) Doğal kaynakların verimliliği ise ülkelerin sermaye, teknoloji ve bilgi birikimiyle doğru orantılı olarak değişir. (III) Japonya ve Güney Kore zengin ve çeşitli olan doğal kaynaklarını büyük sermaye ve ileri teknoloji birikimleri yardımıyla gelişmiş bir ekonomik yapıya dönüştürebilmiştir. (IV) Nijerya ve Özbekistan ise doğal kaynaklar bakımından zengin olmalarına karşın sermaye ve bilgi birikimlerinin azlığı nedeniyle ekonomik yönden gelişmemişlerdir. (V) Bunun yanında Moğolistan ve Somali'nin hem doğal kaynak hem de sermaye birikimi bakımından fakir olması ekonomik yapılarını olumsuz etkilemiştir.

Doğal kaynak - ekonomi arasındaki ilişki göz önüne alındığında yukarıdaki parçada numaralandırılan bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

23. Aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin geliştiği bir yörede, nüfus yıl içinde daha fazla değişir?

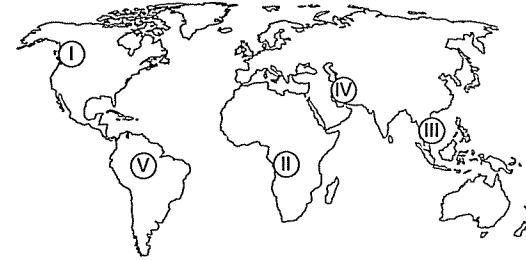
- A) Ticaret B) Yayılcılık C) Endüstri
D) Madencilik E) Mandıracılık

24. Aşağıdakilerden hangisi, hem doğal çevreyi olumsuz etkilemekte hem de tarımsal verimin azalmasına neden olmaktadır?

- A) Sulama sistemlerinin geliştirilmesi
B) Bahçe tarımına ayrılan arazilerin genişletilmesi
C) Tarladaki anızların yakılması
D) Tarım ürünlerinin hasatının makinelerle yapılması
E) Tarlada çalıştırılan kişi sayısının artırılması

DENEME - 3

1. Besin zincirinde her halkayı oluşturan besin topluluğuna "beslenme basamağı" denir. Beslenme basamaklarındaki enerji miktarı ise ekosistemdeki canlıların çokluğu ve yoğunluğu ile orantılıdır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde üreticilere ait beslenme basamağında enerji miktarının en az olduğu ileri sürülebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Kentsel dönüşüm uygulamaları Türkiye'de aşağıdaki sorunlardan hangisini çözmeye yönelik bir projedir?

- A) Alt yapı sorunu
B) Su kaynaklarını koruma
C) Gecekondulaşmayı önleme
D) Doğal habitatı koruma
E) Motorlu araç kullanımını azaltma

3. Bir şehrin etki alanının genişlemesinde aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu savunulabilir?

- A) Fonksiyonel çeşitliliğinin artması
B) Nüfusun eğitim düzeyinin yükselmesi
C) Çevresinde büyük yerleşmelerin bulunması
D) Doğum oranının artması
E) İnşaat sektörünün gelişmesi

4. Türkiye'nin verimli ovaları üzerinde kurulan bazı yerleşmelerin hızla büyümesi sonucunda yanlış arazi kullanımı artmış ve tarım alanları sanayinin geliştiği yerler olmaya başlamıştır. Bu durum sürekli göç alan tarım - sanayi fonksiyonlu şehirlerde daha belirgin olarak ortaya çıkmıştır.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisindeki tarım alanlarının sanayileşme sonucunda daha çok azaldığı söylenebilir?

- A) Kastamonu B) Iğdır C) Yozgat
D) Adapazarı E) Diyarbakır

5. Aşağıdakilerden hangisi Mezopotamya uygarlığına ait doğru bir bilgi değildir?

- A) Kuzey ve kuzeydoğudan yüksek dağlarla çevrili, güneyden Suriye ve Arabistan çöllerine açık, geniş bir düzlükte kurulmuştur.
B) Varlığını ve önemini Anadolu topraklarından doğan Dicle ve Fırat nehirlerine borçludur.
C) Tarıma uygun olmayan alanları tarıma kazandırmak için sulama kanalları yapmışlardır.
D) Bölgedeki köyler zamanla gelişerek şehir haline gelmiştir.
E) Şehirlerini yüksek kesimlerdeki dik ve sarp yamaçlara inşa etmişlerdir.

6. Aşağıdakilerden hangisi az gelişmiş bir ülkenin genel özelliklerinden biri değildir?

- A) İnsani gelişme endeksinin 0,5'in altında olması
B) Kentsel nüfus oranının, kırsal nüfus oranının iki katından fazla olması
C) Tarımsal faaliyetlerde iklim, yer şekilleri ve su kaynakları gibi doğal koşullara bağımlılığın fazla olması
D) Okur - yazar ve okullaşma oranlarının düşük olması
E) İnsanların satın alma gücünün 2500 USD'nin altında olması

7. "20. yüzyılda hem nüfusun hem de sanayileşmenin hızla artması enerjiye duyulan gereksinimi arttırmıştır. Mevcut enerji kaynaklarına ek olarak, bilim insanları radyoaktif izotopların fizyonundan açığa çıkan enerjii kullanma yolunu seçmiş, fakat bu enerjinin kullanıldığı yerlerde zamanla çevre kirliliği ve insan sağlığı üzerindeki riskler artmıştır."

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdaki-lerden hangisi getirilmelidir?

- A) nükleer B) jeotermal C) petrol
D) biyogaz E) rüzgâr

8. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de turizmin gelişimi ve uygulanan turizm politikalarıyla ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Türkiye'de turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkileri 1940'lardan sonra fark edilmiş; turizm, 1963 yılından 1980'li yıllara kadar gelişme eğilimi göstermiştir.
B) Turizmin geliştirilebilmesi için doğal kaynaklar uygun yatırım projeleri ile değerlendirilmiş, bunun için 1982 yılında Turizm Teşvik Kanunu çıkarılmıştır.
C) Turizm 1980'li yıllardan sonra ekonomik, sosyal ve çevresel yönleriyle birlikte ele alınmıştır.
D) 1985 yılında turizm kalkınmada özel önem taşıyan sektör kapsamına alınmıştır.
E) 1990'lı yıllardan günümüze kadar geçen sürede ekonominin diğer faaliyet kollarının gelişmesiyle birlikte turizm sektöründeki büyüme durmuştur.

9. Aşağıda, çevre sorunlarının oluşumunda birbirini doğuran olaylar sıralanmıştır.

- I. Yerleşim birimlerinde hızlı nüfus artışının görülmesi
II. Tarım arazilerinin ve ormanların amaç dışı kullanımının artması
III. Buzulların çözülmesi ve yer yer erimesi
IV. Havadaki zararlı gaz oranının artması
V. Asit yağmurlarının görülmesi

Buna göre, kaç numaralı olayın bu sıralamada yeri yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

"Antalya'nın Elmalı ilçesindeki Avlan Gölü, Karagöl ve Baranda gölleri bu yöredeki ormanların yaşam sigortasıdır. Tarla kazanmak amacıyla Avlan Gölü ve Karagöl kurutulmuştur. Bu göllerde konaklayan ve ağaçlara zarar veren böcekleri yiyen kuşlar Elmalı'yı terk edince ormanlarda böcek istilası başlamış ve ağaçların kuruma tehlikesi ortaya çıkmıştır. Taban suyu seviyesinin düşmesiyle de Elmalı'da kuraklık başlamış, tarımsal verimlilik azalmıştır."

10. ve 11. sorular yukarıdaki basın haberinde verilen bilgilere göre yanıtlanacaktır.

10. Bu basın haberinde;

- I. su döngüsü,
II. ekosistem,
III. tarım

olgularından hangilerindeki olumsuzluklara değinilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Yukarıda verilen basın haberine göre Elmalı Yöresi'yle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Göllerin kurutulmasıyla ekolojik denge bozulmuştur.
B) Kuru tarımın yerini sulı tarım almıştır.
C) Yer altı sularındaki kirlilik oranı azalmıştır.
D) Göl tabanında zehirli kimyasallar birikmiştir.
E) Ormanların bir bölümü yangınlarla yok olmuştur.

12. Dünya genelinde katı atıkların büyük bir kısmını ambalajlar oluşturmaktadır. Ambalaj yapımında kullanılan plastik, cam, karton, alüminyum ve demir gibi maddeler çevreye zarar vermektedir.

Bu maddelerden hangisiyle yapılan ambalaj atıklarının doğal yollarla daha kısa sürede ayrıştırılabileceği ve zararsız hale getirilebileceği söylenebilir?

- A) Cam atıkların B) Demir atıkların
C) Karton atıkların D) Alüminyum atıkların
E) Plastik atıkların

13. I. Konserve
II. Kağıt
III. Hazır giyim
IV. Seramik

Yukarıdaki endüstri kollarından hangilerinde hayvansal hammaddeden yararlanılmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

14. Küresel ticaretin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Hammaddeye duyulan gereksinimin artması
B) Üretim ve tüketim miktarlarının artması
C) Ulaşım sistemlerinin teknolojik ve yapısal olarak değişmesi
D) Birincil faaliyetlerde istihdam edilen nüfusun azalması
E) Üretim teknolojilerinin hızla gelişmesi

15. Birinci haritada 15 cm² yer kaplayan bir ada ikinci haritada 5 cm² yer kaplamaktadır.

Buna göre, ikinci harita ile ilgili olarak ileri sürülen;

- I. Ayrıntı gösterme gücü daha azdır.
II. Ölçeğinin paydası daha küçüktür.
III. Kuşbakışı görünümün sağlandığı yükselti daha azdır.
IV. Ölçeği daha küçüktür.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

16. Yerleşme yerlerinin seçiminde iklim, yer şekilleri ve ekonomik etkinliklerin niteliği önemli rol oynar.

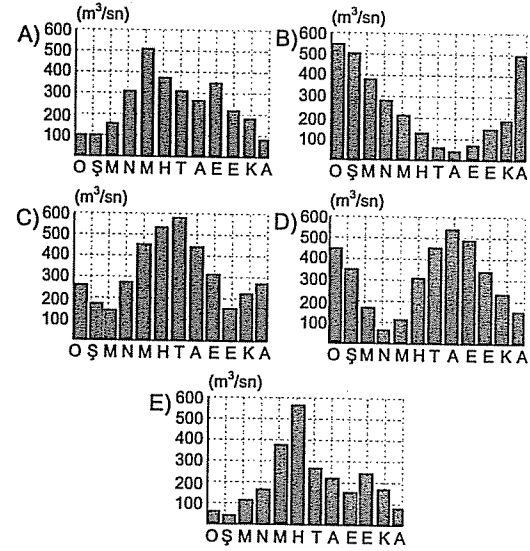
Bu koşullar göz önüne alındığında; yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış bölgelerden hangilerinde 1000 m'nin üzerindeki yerler alçak düzlüklere ve kıyı kuşağına göre daha sık nüfuslanmıştır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) II ve V E) III ve V

17. Akarsuların rejiminin düzensiz olmasında en etkili olan faktörler; yağış rejiminin düzensizliği, eğimin fazlalığı ve kuraklıktır.

Aşağıda yıllık ortalama akım grafikleri verilen ve yalnızca yağış suları ile beslenen akarsulardan hangisinin rejiminin düzensiz olmasında, havzasındaki yaz kuraklığı etkili olmuştur?

(Akarsu havzaları Kuzey Yarımküre'dedir)

18. 1960 – 1980 yılları arasında, Türkiye'den Orta ve Batı Avrupa'ya yüz binlerce kişi göç etmiştir. Bu göçlerin olumsuz sonuçları olduğu gibi olumlu sonuçlarından da söz edilebilir.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'den Avrupa'ya doğru gerçekleşen göçlerin olumlu sonuçları arasında gösterilebilir?

- A) Kırsal yörelerde işgücü potansiyelinin azalması
- B) Avrupa ülkeleri ile ekonomik ve kültürel ilişkilerin gelişmesi
- C) Nitelikli eleman oranının azalması
- D) Kültürel ve sosyal çatışmaların artması
- E) Üretimde azalma görülmesi

19. Avrupa Birliği'nin kuruluş amaçları arasında;

- I. tek ve güçlü bir ordu meydana getirmek,
- II. üye ülkelerde aynı yönetim anlayışını ve hiyerarşisini oluşturmak,
- III. ekonomik ve siyasi politikaları uyumlu hale getirmek,
- IV. hizmet, sermaye ve işgücünün serbest dolaşımını sağlamak

hangileri ilk sıralarda yer alır?

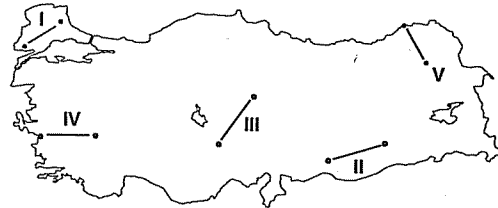
- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

20. Türkiye'de rüzgâr enerjisinden yararlanmak amacıyla yapılan yatırımlarda son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Doğal özellikler göz önüne alındığında, aşağıdaki yörelerden hangisine kurulacak aynı standartlardaki rüzgâr santrallerinin daha verimli olması beklenir?

- A) Kayseri Ovası
- B) Erzurum Platosu
- C) Seyhan Vadisi
- D) Çeşme Yarımadası
- E) Sivas Yöresi

21. Aşağıdaki haritada numaralandırılan doğrultularda çıkarılacak arazi profilinde bitki türlerinin dağılışı gösterilecektir.

Buna göre, hangi doğrultu üzerinde bitki çeşitliliğinin en fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

22. Çukurova ve Antalya ovalarında seracılık yapmak Zonguldak ve Kastamonu'nun kıyı kuşağına göre daha kolaydır." diyen bir coğrafya öğretmeni, bu durumu öncelikle hangi faktör ile açıklayabilir?

- A) Yıllık yağış miktarı
- B) Toprak türü
- C) Arazi eğimi
- D) Kış sıcaklık ortalaması
- E) Bağıl nem oranı

23. Kara yollarındaki trafik yoğunluğu; nüfusa, endüstrinin gelişmişliğine ve yer şekillerinin durumuna göre değişmektedir.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangileri arasındaki kara yollarının daha işlek olduğu söylenebilir?

- A) Antalya – Konya
- B) Edirne – Çanakkale
- C) Sivas – Erzurum
- D) Gaziantep – Mersin
- E) Zonguldak – Ankara

24. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgede yaşanan ekstrem kuraklığın doğrudan etkilerine örnek olarak gösterilemez?

- A) Göllerin su seviyesinin düşmesi
- B) Tarımsal üretimin azalması
- C) Meralarda beslenen hayvanlarda süt veriminin artması
- D) Bazı canlı türlerinin göç etmesi
- E) Orman yangınlarının artması

1. Göç olgusu, sosyal bir hareket olmasına karşın, ekonomik yaşamdan kültürel yaşama kadar hayatın her yönünü etkileyen temel bir değişimdir. Göç ve kentleşme arasındaki ilişki, kentlerin çekici, köylerin itici faktörlerinden kaynaklanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bir ülkede kırsal alandan kentlere olan göçün itici faktörlerinden biri değildir?

- A) İklimin yarı kurak, yağış rejiminin düzensiz olması
B) Eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olması
C) İş olanaklarının sınırlı olması
D) Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması
E) Nüfus artışı hızının yüksek olması

2. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin yıllık toplam elektrik üretiminde nükleer enerjinin payı en azdır?

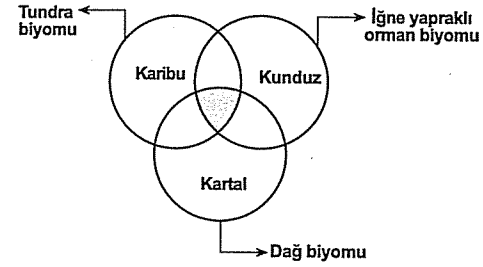
- A) Güney Kore
B) Fransa
C) İsveç
D) Belçika
E) Çin Halk Cumhuriyeti

3. Türkiye topraklarının yaklaşık %36'sı ekili-dikili tarım arazisi olup, bu toprakların önemli bir kısmı buğday ve arpa tarımına ayrılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin kanıtıdır?

- A) Ekonomik getirilerinin yüksek olduğunun
B) Yarıkurak iklim koşullarının egemen olduğunun
C) İhracatta önemli bir paya sahip olduğunun
D) Sanayide temel hammadde olarak kullanıldıklarının
E) Sulama ve gübreleme koşullarının geliştiğinin

4. Aşağıdaki şekilde iğne yapraklı orman, tundra ve dağ biyomuna ait hayvan türleri örnek olarak verilmiştir.

Şekilde taralı olarak gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) Zürafa B) Tilki C) Kurbağa
D) Dağ keçisi E) Yaban koyunu

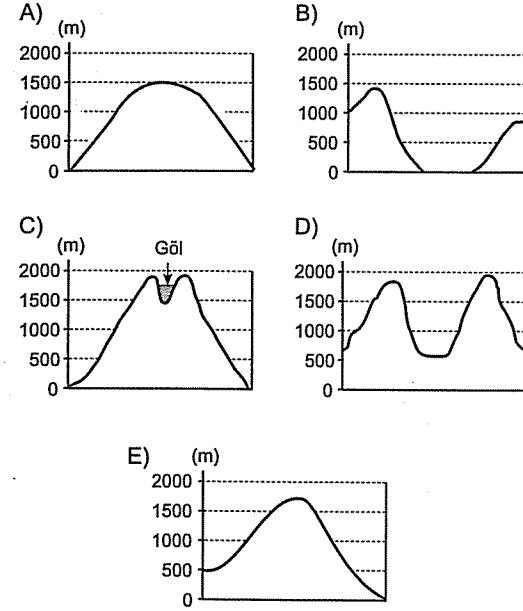
5. Psödomaki adı verilen bitki toplulukları geniş yapraklı ormanların tahrip edilmesiyle ortaya çıkmış çalı topluluklarıdır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen yörelerden hangisinde psödomakilerin daha yaygın olduğu söylenebilir?

- A) Ordu Yöresi B) Harran Ovası
C) Iğdır Ovası D) Edremit Yöresi
E) Taşeli Platosu

6. Aşağıda profili verilmiş arazi kesitlerinden hangisinde boyun bulunmaktadır?

7. Kayaçların yapısal özellikleri, aşınmaya ve ayrışmaya karşı gösterdikleri direnci doğrudan etkiler.

Buna göre,

- I. granit,
II. kalker,
III. bazalt,
IV. kumtaşı

kayaçlarından hangilerinin aynı iklim koşulları altında mekanik çözülme süreci daha uzun bir zamanda gerçekleşir?

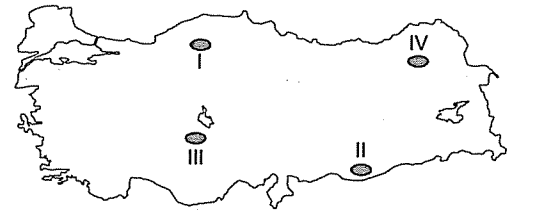
- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

8. ✓ Belçika'da ikinci el eşyalar için bir toplama, yenileme ve depolama merkezinin kurulması
✓ İtalya'da bir firmanın, zehirli maddelerin yok edilmesi için kullanılan fırınlarda oluşan uçucu küllerden tekstil, çimento ve plastik ürünlerini güçlendirmede kullanılacak malzemeler üretmesi
✓ İsveç'te meyve, sebze ve hayvansal ürünlerin ambalajlarının daha sağlam ve uzun ömürlü kutularda üretilmesi

gibi gelişmeler, aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

- A) Artan nüfusun gereksinimlerini doğrudan karşılamaya
B) Uluslararası rekabette avantajlı duruma gelmeye
C) Atıkların geri dönüşümünü sağlayıp ekonomiye kazandırmaya
D) Endüstriyel teknolojiyi geliştirmeye
E) Dış satım gelirlerini arttırmaya

9. Türkiye'de sarp ve çok eğimli arazilere sahip karasal iklim bölgelerinde kış sporlarına elverişli koşullar mevcuttur. Özellikle kar örtüsünün yerde kalma süresinin uzun olduğu engebeli arazilerde bu durum daha belirgindir.

Buna göre, arazi durumu ve iklim koşulları dikkate alındığında, yukarıdaki haritada numaralandırılmış yörelerden hangilerinde kış sporlarının yapılabilmesi ekonomik yönden daha zordur?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

10. Aşağıdakilerden hangisi, doğal kaynakların bilinçsiz kullanımı sonucunda çevrede görülebilecek olumsuzluklar arasında sayılamaz?

- A) Havadaki karbondioksit oranının artması
- B) Yer altı suyu seviyesinin düşmesi
- C) Göçmen kuşların göç yollarının değişmesi
- D) Tarım topraklarında tuz oranının artması
- E) Güneş enerjisinden yararlanma süresinin uzaması

11. Çin'de sanayi ürünlerinin üretim maliyetlerinin Avrupa ülkelerine göre daha düşük olmasında etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üretim teknolojileri
- B) İşçi ücretleri
- C) Yer altı kaynakları
- D) Ulaşım olanakları
- E) İklim koşulları

12. Aşağıdakilerden hangisi teknolojinin insana sağladığı yararlarından biridir?

- A) Mal ve hizmet üretiminin artması
- B) Sosyal ve psikolojik sorunların ortaya çıkması
- C) Doğal kaynakların tükenmesi
- D) Çevre sorunlarının artması
- E) İşgücü gereksiniminin artması

13. Bir ülkenin komşuları ile dil, din, tarih ve kültürel yönden benzer özellikleri jeopolitik açıdan o ülkeye güç kazandırır ve ülke politikalarını olumlu yönde etkiler. Türkiye'nin coğrafi konumundan kaynaklanan sosyo-kültürel faktörler nedeniyle komşu ülkeler arasında zaman zaman bazı anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır. Bu durum Türkiye'nin

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanması daha uygun olur?

- A) yerel ve merkezi yönetimin otoritesinin zayıflamasına neden olur.
- B) plânlanan birçok enerji nakil hattının güzergâhı üzerinde yer almasına olanak sağlar.
- C) uluslararası transit ticaret yollarındaki trafik yoğunluğunun artmasına neden olur.
- D) iç ve dış politikaların oluşturulmasını ve yönlendirilmesini etkiler.
- E) demokratik yönetim anlayışını güçlendirir.

14. Türkiye'nin 1950, 1980 ve 2000 yıllarına ait kırsal nüfusu, tarım arazilerinin yüzölçümü ve tarımsal nüfus yoğunluğu verilmiştir.

Yıllar	Kırsal nüfus miktarı	Tarım arazisi (km ²)	Tarımsal nüfus yoğ. (kişi/km ²)
1950	15.707.850	154.470	102
1980	25.097.430	275.750	91
2000	23.797.653	280.000	85

Tablodan yararlanarak;

- I. kırsal nüfus miktarı arttıkça tarımsal nüfus yoğunluğunun arttığı,
- II. tarım arazilerinin sürekli genişlediği,
- III. tarımsal nüfus yoğunluğunun aritmetik nüfus yoğunluğundan az olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

15. Birleşmiş Milletler Örgütü'nün yaptığı araştırmaya göre, Japonya, İtalya, Rusya Federasyonu, Almanya, Fransa gibi ülkelerde nüfus artışının çok yavaş, buna karşın Nijerya, Yemen, Pakistan gibi ülkelerde ise nüfus artışının çok hızlı olduğu saptanmıştır.

Bu parçadan aşağıdaki sonuçlardan hangisine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Nüfus artış hızının Avrupa kıtasında en düşük olduğuna
- B) Ülke yüzölçümünün nüfus artışı üzerinde etkisi olduğuna
- C) Gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde hızlı nüfus artışı görülürken, gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızının az olduğuna
- D) Yer altı kaynakları bakımından zengin olan ülkelerde iş gücüne olan talep fazla olduğu için nüfus artışının yüksek olduğuna
- E) İklim ve yüzey şekillerinin ülkelerin nüfus artışını belirlediğine

16. "Türkiye'de 1950-2004 yılları arası tutulan kayıtlara göre, 34 ilde meydana gelen 552 çığ olayında toplam 1283 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu süreçte can kaybının en fazla olduğu çığ olayları 1991-1992 kış mevsiminde gerçekleşmiş ve 328 kişi hayatını kaybetmiştir. Dağlık yörelerdeki çığlar, köy yollarını ve şehirler arası kara yollarını da etkilemektedir. Tutulan kayıtlara göre, 1983 yılından bu yana kara yollarını etkileyen 483 adet çığ olayı meydana gelmiştir."

Yukarıda verilen parçadaki çığ tehlikesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çığ olayı Türkiye'nin en çok İç ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde etkili olmaktadır.
- B) Türkiye'de uzun bir süreden beri çığ tehlikesiyle ilgili kayıtlar tutulmaktadır.
- C) Meydana gelen çığlar bölgedeki ekonomik faaliyetleri olumsuz yönde etkilemektedir.
- D) Çığ olayı Türkiye'de can ve mal kayıplarına neden olmaktadır.
- E) Türkiye'de çığlar, genellikle yoğun kar yağışı alan yerlerde ve engebeli kesimlerde meydana gelmektedir.

17. Türkiye'de 1980'li yıllardan günümüze kadar olan dönem içinde yerli ve yabancı sermayeye dayalı endüstri yatırımlarında önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Bu durumun aşağıdaki olgulardan hangisinde artışa neden olduğu ileri sürülemez?

- A) Enerji tüketimi
- B) İhraç ürünü çeşitliliği
- C) İşsizlik oranı
- D) Kentsel nüfus oranı
- E) İstihdam edilen nitelikli eleman sayısı

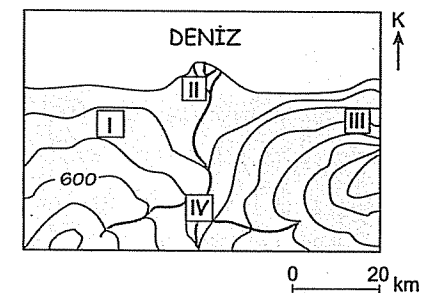
18. Mezopotamya'nın fiziki özellikleri göz önünde bulundurulursa tarıma uygun olmayan alanları tarıma kazandırmak için;

- I. eğimli ve yüksek yerlerin taraçalandırılması,
- II. sulama kanallarının açılması,
- III. bataklıkların ıslah edilmesi,
- IV. taşkın sonrası oluşan alüvyon birikintilerinin düzeltilmesi

uygulamalarından hangilerinin yapıldığı söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I, II ve III
- E) II, III ve IV

19. Aşağıda bir bölgenin eş yükselti eğrileriyle çizilmiş topoğrafya haritası verilmiştir.

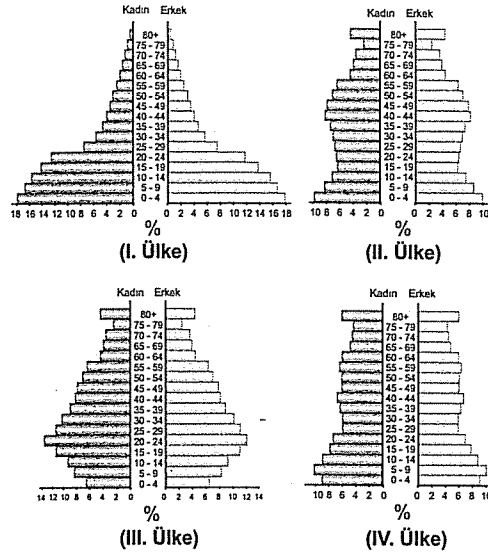
Azonal toprakların oluşumunu ve dağılışını etkileyen faktörler göz önüne alındığında, hangi bölgelerde bu türden topraklara daha fazla rastlanılır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

20. Yerel boyutta etki alanına sahip bir şehirde aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu ileri sürülebilir?

- A) Tarıma dayalı KOBİ'lerin
B) Uluslararası turizm etkinliklerinin
C) Ağır sanayi tesislerinin
D) Serbest ticaret bölgelerinin
E) Yüksek öğretim okullarının

21. Aşağıda dört farklı ülkenin 2010 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu ülkelerden hangilerinin son 25 yılda nüfus artış hızını azaltmaya yönelik başarılı politikalar uyguladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

22. Akdeniz iklim bölgesinde yer alan bazı ülkelerin doğal güzelliği fazla olan, kirlenmemiş koy ve körfezlere sahip olması yat turizminin gelişmesine olanak sağlamıştır.

Buna göre;

- I. Türkiye,
II. Hırvatistan,
III. Mısır,
IV. Lübnan

Ülkelerinden hangilerinin turizm gelirleri içerisinde yatçılığın payı daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

23. Dünyanın yedi harikasının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Medeniyetler arası barışı simgelemesi
B) Hepsinin şiddetli yer hareketleriyle yok olması
C) Dini inanışlara göre kutsal sayılması
D) Büyük akarsu kenarlarında yapılmış olması
E) İlk uygarlıkların ortaya çıktığı bölgede yer alması

24. I. Milli parkların sayısının artırılması
II. Tarımda sertifikalı tohumların kullanılması
III. Gen bankalarının kurulması
IV. Sulamalı tarım yapılması

Yukarıdakilerden hangileri biyolojik çeşitliliğin korunmasına ilişkin uygulanan yöntemler arasında yer alır?

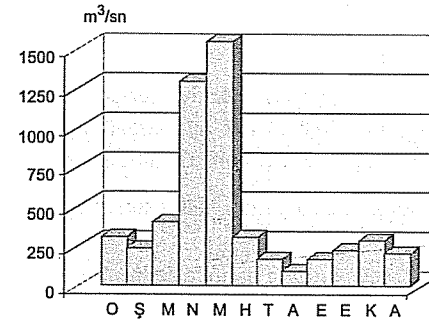
- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) I ve IV E) I, II ve III

1. Doğa olayları, herhangi bir yerde normal sürecini devam ettirirken bazen bu seyrin dışına çıkarak, o güne kadar görülmemiş ya da çok seyrek görülen olaylar şeklinde gerçekleşebilmektedir. Bu tür olağan dışı doğal olaylara "ekstrem olaylar" adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi, ekstrem doğal olaylara örnek olarak gösterilemez?

- A) 1963 yılında, İtalya'nın kuzeyindeki Vaiont baraj gölünde meydana gelen heyelanın etkisiyle oluşan selde 3 bin dolayında insanın yaşamını yitirmesi
B) 1883 yılında, Endonezya'daki Krakatau yanardağının püskürmesi sonucunda, atmosferin alt katlarında sıcaklık ortalamalarının 0,1 - 0,3 °C arasında düşmesi
C) 1965 - 1967 yılları arasında Hindistan'da hüküm süren kuraklık sonucunda 1,5 milyon insanın hayatını kaybetmesi
D) 1556 yılında, Çin'in Shensi kentinde meydana gelen depremde 830 bin kişinin hayatını kaybetmesi
E) 2009 yılında Avrupa'nın birçok ülkesinde, sanayi üretiminin bir önceki yıla göre %15 - %40 arasında azalması

2. Aşağıda, havzası Kuzey Yarımküre'nin orta kuşağında bulunan bir nehrin yıllık ortalama akım grafiği verilmiştir.

Bu akarsuyun ana beslenme kaynağının aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) Bataklık suları
B) Kar ve buz suları
C) Karstik kaynak suları
D) Yağmur suları
E) Göl suları

3. I. Maya
II. Hint
III. Çin
IV. Mısır

Yukarıda verilen uygarlıklardan hangi ikisinin ortaya çıktığı bölgeler aynı kıta üzerindedir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Türkiye'de uygulanan beş yıllık kalkınma plânlarının ortak amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Nüfus artış hızını azaltmak
B) Kamu harcamalarını düzenlemek
C) Bölgeler arasındaki gelişmişlik farkını azaltmak
D) Sanayileşme hızını arttırmak
E) Yatırım alanlarını genişletmek

5. Kıyı Ege Bölümü'nde,

- jeotermal enerji potansiyelinin fazla,
- deprem riskinin yüksek,
- katılma kayaların yaygın

olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıradağların denize dik uzanması
B) Sert yapılı tortulların yaygın olması
C) Kış ve yaz sıcaklıklarının yüksek olması
D) Arazi yapısının kırıklı olması
E) Ortalama yükseltinin az olması

6. Ay'ın ve Güneş'in çekim gücü etkisiyle okyanus ve deniz sularının gün içerisinde periyodik olarak yükselmesi ve alçalması olayına gelgit denir. Yükselme ve alçalma arasındaki yükseklik farkı (gelgit genliği) iç deniz kıyılarına göre okyanus ve kenar deniz kıyılarındaki daha fazladır. Günümüzde gelgittaki potansiyel enerjiyle elektrik üretilmektedir. Gelgit genliği arttıkça bu enerjiden elde edilebilecek elektrik enerjisi miktarı artar.

Buna göre, yukarıdaki haritada verilen bölgelerden hangisinde kurulacak gelgit enerjisi santrallerinde elektrik üretebilme olanağı **daha fazladır**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

kareköt

7. İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların (karbondioksit, azotoksit, metan vb.) sera etkisi oluşturmaları sonucunda, troposferin ve yeryüzünün ortalama sıcaklıklarının artma sürecine "küresel ısınma" denir. Küresel ısınma doğal, beşeri ve ekonomik yaşamda çoğunlukla olumsuz sonuçlar oluşturmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri olarak **sayılamaz**?

- A) Hidrolojik kuraklığın artması
B) Meteorolojik afetlerin şiddetinde ve sıklığında artışı
C) Toprakların PH seviyesinin azalması
D) Kutup kuşağındaki ve yüksek dağlardaki buzulların erimesi
E) Orman yangınlarının artması

8. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de ulaşımın önemi, ülkelerin sosyal, ekonomik ve kültürel yapıları üzerinde etkili bir şekilde görülmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi ulaşım ile ilgili **doğru bir bilgi değildir**?

- A) Ulaşım sistemleri birbirlerini tamamlayıcı özellik gösterir.
B) Ulaşım sektörü, ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesinde önemli göstergelerden biridir.
C) Üretim merkezleri ile tüketim merkezleri arasında ticaretin gelişmesini sağlar.
D) Ulaşım yalnızca ekonomik açıdan değil, ortak kültür, bölgesel iş bölümü ile ülkelerin bütünlüğü ve savunması açısından da önem taşır.
E) Gelişmiş ülkelerde ulaşım daha çok doğal koşullara bağımlılık gösterir.

9. "19 yıldır turizmin içinde profesyonel turist rehberliği mesleğini icra eden, turizm yazarlığı ve yayıncılığı yapan bir rehber olarak, biri bana gelip "Ülke turizminin en yetkili konumunda olsaydın ilk olarak ne yapardın?" diye sorsa, hiç düşünmeden yanıtlım şöyle olurdu: "Kültür turizmi ağırlıklı politikalar üretir, tanıtım için ağırlıklı olarak yüz yüze iletişim yöntemini seçer ve bu amaca ulaşmada profesyonel turist rehberlerini kullanırdım."

Yukarıdaki parçada Türkiye turizminin geliştirilmesinde **öncelikli** olarak aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerektiği vurgulanmıştır?

- A) Doğa turizmi yerine kültür turizmine öncelik verilmesi
B) Devletin turizme daha fazla kaynak ayırması
C) Rehberlik yaptığı yabancı dile ve kültürüne hakim yetişmiş rehberlerin bir araya getirilip uluslararası alanda kullanılması
D) Turizm sektöründe kamu ve özel sektör işbirliğinin sağlanmasının yanında üretim, yönetim ve uygulama süreçleri açısından bir yol haritasının oluşturulması
E) Türkiye'de yaygın olan kıyı turizminin yanı sıra alternatif turizm olanaklarının geliştirilmesi

10. Aşağıda 14 Ocak 2011 tarihine ait bir gazete haberinde Avustralya'da yaşanan sel felaketinden söz edilmektedir.

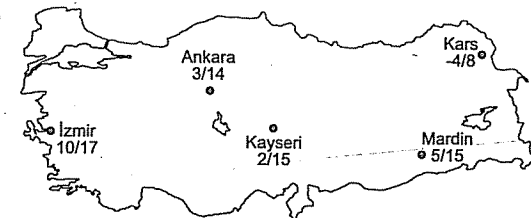
"Avustralya'da iki haftadır devam eden sel felaketi şimdi de ülkenin üçüncü en büyük kenti Brisbane'i etkisi altına aldı. Brisbane kentinde nehir suyu seviyesinin 5 metreye çıkması ve bazı barajların yıkılmasının ardından kent boşaltılmaya başladı. Queensland eyaleti başbakanı Bligh Brisbane, "Savaş seferberliği gibi mücadele ediyoruz" dedi. Fransa ve Almanya'nın toplamından büyük bir alanın sular altında kaldığı açıklandı. Kentte en az 20 bin ev ve 5 bin işyeri kullanılamaz hale geldi, ülkede kayıplar facebook aracılığıyla aranıyor. Queensland'de geçen ay başlayan sellerin yol açtığı hasarın 6 milyar doları bulacağı belirtiliyor. Eyalette toplam ölü sayısı 19'a ulaştı."

Gazete haberinde verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisine **ulaşamaz**?

- A) Sel felaketinin geniş bir alanda etkili olduğuna
B) Can ve mal kaybının büyük boyutlara ulaştığına
C) Bazı kentlerin boşaltıldığına
D) Doğal afetin ülkede uzun bir süre daha yaşanacağına
E) Tüm ülkede seferberliğin başlatıldığına

kareköt

11.

Yukarıdaki haritada, 10 Mart 2011 günü Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden elde edilen bilgilere göre bazı kentlerin gece ve gündüz sıcaklıkları verilmiştir.

Buna göre, hangi kentte atmosferdeki su buharı miktarının **en fazla** olduğu ileri sürülebilir?

- A) Kars B) Kayseri C) İzmir
D) Ankara E) Mardin

12. "İtalya'nın Viganella köyü, dağ yamacında veya ara düzlüklerde değil, bir vadinin içe doğru uzanan kuytusunda hem de güneş ışığını hiç görmeyen bir noktaya sıkışmış halde duruyor. Viganella köyü 11 Kasım'dan 2 Şubat'a kadar yılın üç ayı neredeyse hiç güneş ışığı almıyor.

Viganella köylüleri 100 euro maliyetli bir ayna düzeneği ile ışığa ulaşmanın yolunu buldular. 8x5 metre boyutlarındaki dev bir ayna köyün karşısındaki tepeye, güneşten gelen ışığı köye yansıtacak şekilde yerleştirildi. Ayna bir bilgisayara bağlı olarak güneşin gün ve mevsim içindeki hareketlerine göre otomatik olarak ışığı en iyi yansıtacağı açıya göre konumlanıyor. Köyde yaşayanlar söz konusu düzenek sayesinde güneş ışığından dilediğince yararlanmaya başladılar."

Yukarıda 18 Aralık 2006 tarihli internet haberine göre, Viganella köyü ile ilgili;

- I. Çevresinde yüksek dağlar bulunur.
II. Teknoloji kullanımıyla birlikte doğal kaynaklardan yararlanma olanağı artmıştır.
III. Enerji üretiminde yalnızca yenilenebilir kaynaklardan yararlanılır.
IV. Sera tarımı yaygınlaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

13. Çeşitli faaliyetlerle atmosfere salınan kirleticiler, atmosferdeki su tanecikleri ile tepkimeye girerek asit meydana getirmekte ve bu asit, yağmurla birlikte yeryüzüne inmektedir.

Asit yağmurları olarak adlandırılan bu olayın görülmesinde aşağıdaki beşeri faaliyetlerden hangisinin etkisi **yoktur**?

- A) Termik santrallerin yaygınlaşmasının
B) Endüstriyel faaliyetlerin yoğunlaşmasının
C) Fosil yakıtların kullanımının artırılmasının
D) Hidroelektrik santrallerin sayısının artırılmasının
E) Egzoz gazları salınımının artırılmasının

14. Gebze'de nüfus, 1960 yılından önce daha çok kırsal alanlarda yaşamaktaydı. 1960 yılından itibaren doğudan batıya doğru başlayan göç dalgası, 1980 yılının başından itibaren önlenemez bir hâl almıştır. Bölgede kentleşme hızının sanayileşmenin önüne geçmesiyle birlikte şehrin etrafındaki tarım arazileri büyük bir hızla yerini alt yapısı olmayan yerleşim alanlarına bırakmıştır.

Gebze'nin kentleşme sürecinde;

- I. otoyol yapımından sonra yol çevresinde kurulan büyük sanayi merkezlerinin yaygınlaşması,
- II. büyük kentlere yakın olması,
- III. kara, deniz ve demir yollarının birbiriyle kesiştiği önemli kavşak noktasında yer alması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

15. Litolojik yapı göz önüne alındığında, Antalya'nın kırsal kesimlerindeki konutların yapımında aşağıdaki kayalardan hangisinin daha yaygın kullanıldığı ileri sürülebilir?

- A) Kireçtaşı B) Volkan tüfü C) Granit
D) Kilitaşı E) Mercankaya

16. I. Madde dolaşımında aktif rol oynaması
II. Fotosentez sonucunda havaya oksijen vermesi
III. Bazı tüketicilere besin kaynağı olması

Bitkilerin genel özelliklerine ilişkin yukarıda verilenlerden hangileri, hem insan hem de hayvanlar için yaşamsal öneme sahiptir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

17. Zonguldak ve Batman şehirlerinin benzer olan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ticaret yollarının kavşak noktasında yer alması
B) Tarımın temel geçim kaynağı olması
C) Maden işletmeciliği ile endüstrinin birlikte gelişme göstermesi
D) Büyükbaş mera hayvancılığının yaygın olması
E) Büyük limanlara yakın olması

18. Orta Doğu ekonomik, sosyal, kültürel ve tarihi nedenlerle sıcak çatışma potansiyeline sahip bölgelerin başında gelir. Bu bölgede geçmişten günümüze kadar sürekli sorunlar yaşanmış, anlaşmazlıklar çıkmış ve çok sayıda savaş olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, Orta Doğu'da sıcak çatışmaya neden olan sorunlar arasında yer almaz?

- A) Su sorunu B) Petrol sorunu
C) Mezhep sorunu D) Toprak sorunu
E) Kıta sahanlığı sorunu

19. Nüfus artış hızını azaltmaya çalışan ülkelerin;

- I. aile plânlamasını yaygınlaştırması,
- II. çocuk sayısına göre ek vergiler alması,
- III. evlenme yaşını yükseltmesi,
- IV. ücretli doğum izni süresini uzatması

uygulamalarından hangilerini yapması beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

20. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi Devrimi ile birlikte kentlerde ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?

- A) Çevre kirliliğinin artması
B) Plânsız, alt yapı hizmetlerinden yoksun yeni yerleşim alanlarının oluşması
C) Yoğun göçlerle kent dokusunun bozulmaya başlaması
D) Tarımsal faaliyetlerin azalması
E) Sanayi tesislerinin çoğunun şehrin merkezinde kalması

21. Türk kültürünün ayırt edici özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) İnsan sevgisini ve dünya barışını temel alması
B) Çok köklü ve eski bir kültür yapısına sahip olması
C) Hem göçebe hem de yerleşik özellikler taşıması
D) Farklı kültürlerle etkileşime girmemesi
E) Yaşam biçiminde bozkır etkisinin egemen olması

22. Türkiye'de, ilkbahar mevsiminde;

- I. deprem,
- II. çığ,
- III. heyelan,
- IV. taşkın

gibi doğal afetlerden hangilerinin arttığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

23. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de hayvancılık faaliyetlerinin doğal koşullara bağımlı olduğunu kanıtlar?

- A) Birçok yörede mandıracılığın gelişmiş olması
B) Et ve süt veriminin yıllık yağış miktarıyla paralellik göstermesi
C) Yıllara göre suni yem ve yem bitkileri tüketiminin artması
D) Küçükbaş hayvanlardan elde edilen süt veriminin büyükbaş hayvanlara göre daha az olması
E) Kumes hayvancılığının genellikle büyük kentlerin çevresinde gelişme göstermesi

24. Bir ülkenin ihracat ürünlerinin dış pazar bulmasında etkili olan koşullardan biri alıcı ülkelerle arasındaki mesafedir. Mesafe arttıkça ürüne olan talep genel olarak azalır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisi ile Türkiye arasındaki ticari ilişkide, yukarıda açıklanan durumun etkili olmadığı söylenebilir?

Ülke	Türkiye'nin ithal ettiği ürün
A) Rusya	Buğday
B) İran	Hurma
C) Mısır	Pirinç
D) Fransa	Süt ürünleri
E) A.B.D	Badem

kareköt

kareköt

1. I. Aynı paralel üzerinde bulunan yerlerin gündüz uzunluklarının aynı olması
II. Yatay bir düzleme dik olarak yerleştirilmiş bir çubuğun gölge boyunun gün içinde değişmesi
III. 45° paralellerinde, tan ve gurub vakti süresinin ekvatora göre daha uzun olması
IV. Sürekli rüzgarların Kuzey Yarımküre'de sağa, Güney Yarımküre'de sola doğru sapması
Yukarıdakilerden hangileri, Dünya'nın hem eksen hareketi hem de küresel şeklinin birlikte ortaya çıkardığı sonuçlardandır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve IV E) III ve IV

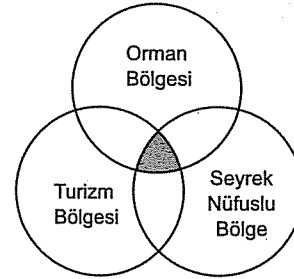
2. Çalışan nüfusun %52'sinin tarımda, %14'ünün sanayide ve %34'ünün hizmet sektöründe dağılışı gösterdiği bir ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kadın nüfustaki okur - yazar oranının erkek nüfusa göre fazla olduğu
B) Nüfusun şehirlerde yoğunlaştığı
C) Sosyal ve ekonomik yönden gelişmemiş olduğu
D) İşsizlik sorununun olmadığı
E) Gelir dağılımındaki farkın az olduğu

3. Bir ürünün tüketiminin artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olması beklenmez?

- A) Ürünün yenilenip ucuzlaması
B) Ürün hakkındaki bilginin artması
C) Ürünün çeşitli yollarla reklamının yapılması
D) Ürünün moda olması
E) Ürüne talebi olanların gelirinin azalması

4. Herhangi bir yer tek bölge sınıflandırması içerisinde yer alabileceği gibi birden çok bölge kapsamında da yer alabilir.

Buna göre, yukarıdaki şema üzerinde taralı olan alana aşağıdaki illerden hangisi yazılabilir?

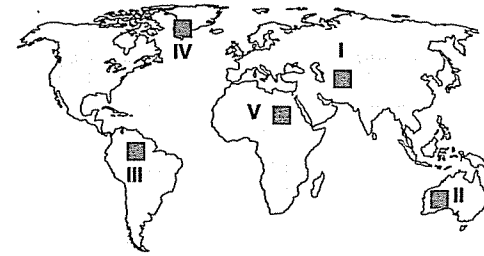
- A) İzmir B) Muğla C) Erzurum
D) Bursa E) Nevşehir

5. • Sezin'in hacı olmak için Mekke'ye gitmesi
• Ece Duru'nun dinlenmek için yaz mevsiminde Antalya'ya gitmesi
• Sezgin'in konsolosluktan çalışma ve oturma izni aldıktan sonra İtalya'da istihdam edilmesi
• Muharrem'in ocak ayının son haftasında kayak yapmak için Uludağ'a gitmesi
• Onur'un uluslararası genetik seminerine katılmak için Londra'ya gitmesi

Yukarıdakilerden kaç tanesi turistik faaliyet kapsamında nitelendirilebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

6. Belirli koşullarda kendini yenileyebilen doğal kaynaklardan biri ormanlardır.

Yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış bölgelerden hangisinde ormanlar en önemli doğal kaynaklardan biridir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

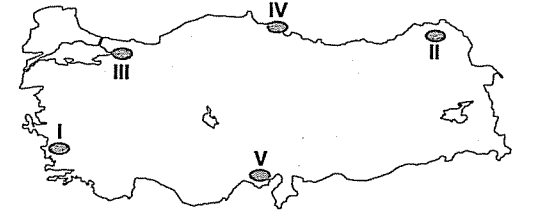
7. Azotoksit, karbonmonoksit, kükürtdioksit ve hidrokarbon değerlerinin normalin üzerinde olması, aşağıdakilerden en çok hangisini artırır?

- A) Hava kirliliğini
B) Topraktaki pestisid miktarını
C) Yer altı suyu kirliliğini
D) Davranış bozukluklarını
E) Kuraklık şiddetini

8. Çok sayıda soğuk su kaynağı ile beslenen akarsuların en belirgin özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurak mevsimde kurumması
B) Yatağında sık sık taşkın yapması
C) Hidroelektrik potansiyelinin az olması
D) Suların acı veya sodalı olması
E) Mevsimlik seviye değişiminin az olması

9. Yükselti ve engebenin az olduğu yerler tarımsal faaliyetleri olumlu yönde etkiler. Türkiye'nin yüzölçümünün yaklaşık %8,5'ini düz ve hafif eğimli araziler, %10,4'ünü 0-250 m yükselti aralığındaki araziler oluşturur. Genellikle ovalardan oluşan bu arazilerde çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmekte ve yüksek verim elde edilmektedir.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan yörelerden hangisi, bu yargıyı destekleyen özelliklere sahip değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. İnsanları turizme yönlendiren faktörler farklılık gösterir. Bunlara örnek olarak; doğal güzellikleri görme, sağlık sorunlarını azaltma, kutsal yerleri ziyaret etme, tarihi kalıntıları görme, eğitimini sürdürme vb. verilebilir.

Buna göre, uluslararası turizme katılanların Türkiye'ye gelme nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisinin olması beklenmez?

- A) Yer altı sularından rehabilitasyon amaçlı yararlanma
B) Hristiyan inancına göre kutsal kabul edilen yerleri ziyaret etme
C) İlk çağ uygarlıklarına ait tarihi eserleri görüp tanıma
D) Fiyortlardan oluşan kıyıları tekneyle gezme
E) Yüksek öğretim kurumlarından eğitim alma

11. (I) Mısır medeniyeti, Kuzey Afrika'da Nil Nehri ve etrafında kurulmuştur. (II) Etrafının çöllerle kaplı olması diğer medeniyetlerle etkileşiminin daha az olmasına neden olmuştur. (III) Mısır'ın büyük bir taşkın nehrine sahip olması, verimli topraklarından yılda iki kez ürün alınabilmesi ve uygun iklim koşullarına sahip olması uygarlığa geçişini kolaylaştırmıştır. (IV) Nil Nehri'nin uygarlığa diğer bir katkısı da üzerinde ulaşım yapılmasıdır. (V) Bu coğrafi koşullar Mısır medeniyetinin tüm Afrika kıtasına yayılmasına olanak sağlamıştır.

Yukarıda verilen parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıda verilen ülkelerden hangisi Türkiye'nin dış ticaretinde önde gelen ülkelere sayılmaz?

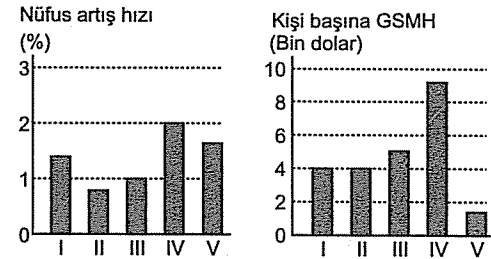
- A) Almanya B) İngiltere C) Fransa
D) Hindistan E) ABD

13. Kırsal kesimlerden kentlere yapılan yoğun göç hareketi, hem mekânsal olarak hem de kültürel açıdan kentten soyutlanmış "Getto" adı verilen bölgeleri ortaya çıkarmıştır.

Buna göre gettolarla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kentin merkezinde yer alan bu tür bölgeler ulaşım ağının en gelişmiş olduğu yerlerdir.
B) Kentlerde büyük kültürel farklılıkların oluşmasına neden olur.
C) Bu tür bölgeler kırsal bölgelerden büyük kentlere yoğun göçlerin yaşandığını gösterir.
D) Bu tür bölgelerde altyapı, ulaşım ve eğitim sorunu daha fazladır.
E) Bu tür bölgeler daha çok metropollerde görülür.

14. Aşağıda verilen grafiklerde beş ülkenin nüfus artış hızları ile kişi başına düşen ulusal gelir miktarları verilmiştir.

Grafiklerde verilen bilgilere göre hangi ülkenin hem günümüzde hem de gelecekte daha fazla ekonomik sorunlar yaşayacağı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

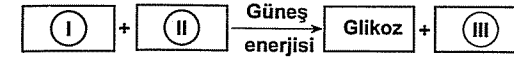
kareköt

15. Türkiye'nin ihracatında yer alan bazı bitkisel ve hayvansal gıda ürünleri bunların kısa ömürlü olması nedeniyle yakın ülkelere pazarlanmak zorundadır. Böylece hem ticaret kolaylaşmakta hem de ürün kaybı en aza inmektedir.

Buna göre, Trakya'da üretilen süt ürünleri aşağıdaki ülkelere hangisine daha çok ihraç olanağı bulur?

- A) Yunanistan B) Nijerya C) Azerbaycan
D) Portekiz E) Suudi Arabistan

16. Aşağıdaki şekilde, bitkilerin besin üretimini nasıl gerçekleştirdiğini gösteren fotosentez süreci gösterilmiştir:

Süreçte boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

I	II	III
A) Karbondioksit	Oksijen	Su
B) Su	Karbondioksit	Oksijen
C) Oksijen	Su	Karbondioksit
D) Su	Oksijen	Karbondioksit
E) Oksijen	Karbondioksit	Su

17. Kuraklık, volkanizma ile sel ve taşkınların oluşum nedenleri ile bunların doğal sürece olan etkileri tablo halinde gösterilmiştir.

	I	II	III
Oluşum nedeni	Klimatolojik + Hidrolojik	Jeolojik + Jeomorfolojik	Klimatolojik + Hidrolojik
Doğal sürece etkisi	• Doğal kaynakların azalması • Orman yangınlarında artış	• Buzulların erimesi • Kısa ya da uzun süreli sıcaklık değişimi	• Ekolojik yapının bozulması • Salgın hastalıkların artması

Tabloda oluşum nedenleri ve doğal sürece etkisi verilen numaralandırılmış ekstrem olaylar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

I	II	III
A) Kuraklık	Sel ve Taşkın	Volkanizma
B) Volkanizma	Kuraklık	Sel ve taşkın
C) Sel ve taşkın	Volkanizma	Kuraklık
D) Kuraklık	Volkanizma	Sel ve taşkın
E) Sel ve taşkın	Kuraklık	Volkanizma

kareköt

18. * Büyük ölçekli endüstri kuruluşlarının,

* Ticari potansiyelin,

* Ard bölge (hinterland) genişliğinin

fazla olduğu liman şehirleri çoğunlukla küresel etki alanına sahiptir.

Bu şehirlere aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilebilir?

- A) Hong Kong B) Varna C) İskenderiye
D) Beyrut E) Trablusgarp

19. Türkiye'de hammadde kaynaklarının bol ve çeşitli olması sanayinin gelişiminde olumlu etki yapar.

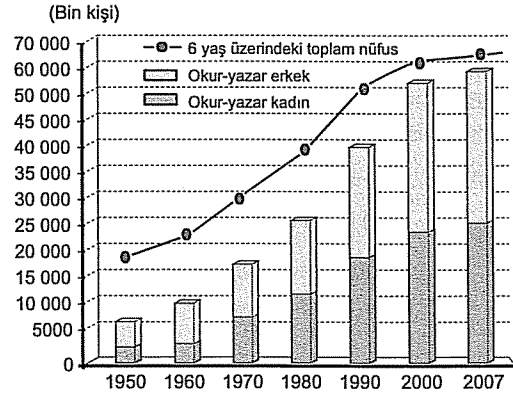
Doğal koşullar dikkate alındığında yukarıdaki haritada verilen kentlerden hangisinde hem pamuklu dokuma hem de gıda endüstrisi birlikte gelişme göstermiştir?

- A) Eskişehir B) Trabzon C) Mardin
D) Zonguldak E) Adana

20. Jeotermal enerjinin kullanım alanları içerisinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Seracılık
B) Sağlık turizmi
C) Endüstri
D) Isıtma sistemleri
E) Motor yakıtı

21. Aşağıdaki grafikte, yıllara göre, Türkiye'nin 6 yaş üzerindeki toplam nüfusu ile bu nüfus içindeki okur-yazar kadın ve erkek sayıları gösterilmiştir.

1950'den 2007 yılına kadar geçen sürede hem kadınlarda hem de erkeklerde okur-yazar sayısının artmasında;

- Kentleşme oranının artması,
 - Beyin göçlerinin artması,
 - Eğitim hizmetlerinin iyileşmesi,
 - Ortalama ömrün uzaması
- durumlarından hangilerinin birlikte **daha etkili** olduğu ileri sürülebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

karekötük

22. İlk insanlar doğadaki bazı hayvanları evcilleştirmiş, daha sonra etinden, sütünden, derisinden ve yününden yararlanmaya başlamıştır.

Bu durum aşağıdaki doğal kaynaklardan hangisinin kullanımını ve önemini **arttırmıştır**?

- A) Toprak B) Orman C) Mera
D) Kömür E) Demir

23. "Küresel alanda yıkıcı etkilere neden olan Pasifik Okyanusu merkezli basınç sistemi La Nina'nın bu iki sel felaketinin de sorumlusu olduğu söyleniyor. La Nina Güney Amerika'daki soğuk okyanus sularının Avustralya'ya taşınmasına, bölgeye gidene kadar da güneş ışınları ile ısınan suyun kıtanın kıyılarında yağmur bulutlarının toplanmasına neden oluyor. Bunun sonucunda Avustralya'da tarihin en büyük sel felaketlerinden biri yaşanıyor. Yine La Nina sonucu Pasifik'in doğusunda bulunan Şili ve Peru gibi ülkelerde kuraklık yaşanırken Brezilya ve Arjantin'de aşırı yağışlar meydana geliyor."

Yukarıda verilen gazete haberine göre;

- Brezilya ve Avustralya'da yaşanan sel felaketinde Pasifik Okyanusu merkezli basınç sisteminin etkili olduğu,
- La Nina basınç sisteminin tropikal kuşaktaki ülkelerde büyük zararlar oluşturduğu,
- Soğuk su akıntısının etkili olduğu yerde La Nina bol yağış bırakırken sıcak su akıntısının etkili olduğu yerde kuraklık oluşturduğu

sonuçlarından hangilerine **ulaşamaz**?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

24. Aşağıdaki beşeri uygulamalardan hangisi biyolojik çeşitliliğin **azalmasına** neden olur?

- Eğimli yamaçların ağaçlandırılması
- Evsel ve endüstriyel atıkların tatlı su kaynaklarına boşaltılması
- Debisi yüksek akarsularda rafting yapılması
- Sulak ve ormanlık arazilerin ulusal park kapsamına alınması
- Organik tarımın yaygınlaştırılması

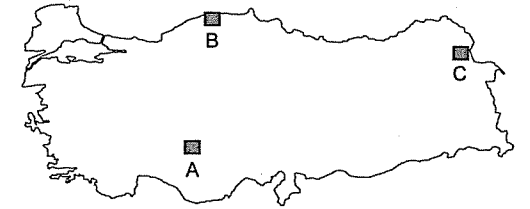
1. Ekvatorda gece ve gündüz süresi her zaman eşittir. 21 Haziran'da, ekvator'dan kuzeye doğru gidilirse gündüz süresinin, güneye doğru gidilirse gece süresinin arttığı görülür. Aşağıdaki tabloda 21 Haziran'da aynı boylam üzerindeki beş merkezde Güneş'in doğuş ve batış saatleri verilmiştir.

Merkezler	Doğuş Saati	Batış Saati
I	04:20	19:40
II	05:30	18:30
III	08:10	15:50
IV	03:40	20:20
V	06:00	18:00

Yukarıdaki bilgilere göre, hangi merkezin Güney Yarımküre'de yer aldığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye'nin bazı yörelerinde sürdürülen tarımsal faaliyetlerde verimin düşük olmasında;
- tarım makineleri kullanımının sınırlı olması,
 - sulama olanaklarının az olması,
 - tarıma elverişli sürenin kısa olması
- gibi faktörler önemli rol oynar.

Buna göre, yukarıdaki haritada konumu gösterilen A, B ve C yörelerindeki tarımsal verimin düşük olmasında, numaralandırılmış faktörlerden hangisinin **daha etkili** olduğu söylenebilir?

	A	B	C
A)	I	II	III
B)	II	I	III
C)	III	II	I
D)	II	III	I
E)	III	I	II

karekötük

2. Aşağıda bir enerji piramitinde bazı canlı türleri verilmiştir.

Beslenme seviyelerindeki canlı türleri biyomlara göre farklılık gösterebilmektedir.

Buna göre, yukarıdaki enerji piramitinin hangi biyoma ait olduğu savunulabilir?

- Çalı biyomu
- Dağ biyomu
- İğne yapraklı orman biyomu
- Savan biyomu
- Tropikal yağmur ormanları biyomu

4. Aşağıdakilerden hangisinde tüketimin üretimi etkilediği **savunulamaz**?

- Avrupa'da ortaya çıkan deli dana hastalığı nedeniyle kırmızı ete olan talebin azalıp beyaz et üretiminin artması
- Sütün soğutuculu araçlarda taşınmasının kolaylaşmasıyla süt ürünlerinin çeşitlenmesi
- Türkiye'de nüfusun artması nedeniyle pirinç tarımına ayrılan arazilerin genişlemesi
- Petrolün birim fiyatının artmasıyla OPEC üyesi ülkelerin günlük petrol üretimini azaltması
- Amerika Birleşik Devletleri'nde kahveye olan talebin artmasıyla tropikal bölgelerde kahve tarımına ayrılan arazilerin genişlemesi

5. Türkiye'de doğal, beşeri ve ekonomik özelliklere bağlı olarak farklı bölgeler oluşturulabilir. Bazı yerler tek bölge sınıflandırması içerisinde bulunurken, bazı yerler birden çok bölge sınıflandırması içerisinde bulunur.

Beşeri ve ekonomik özelliklere göre yapılan sınıflandırmada, Adana Yöresi'nin aşağıdakilerden hangisi içerisinde yer aldığı savunulamaz?

- A) Maden bölgesi B) Yoğun nüfuslu bölge
C) Tarım bölgesi D) Ovalık bölge
E) Sanayi bölgesi

6.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangilerinde küresel ticaret hacmi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

7. Türkiye'de meydana gelen kütle hareketlerinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu ileri sürülemez?

- A) Killi tabakaların eğim doğrultusunda uzanmasının
B) Tarla tarımının
C) Şiddetli yağışların
D) Arazi eğiminin fazla olmasının
E) Yol yapım çalışmalarının

8. Hayvancılık faaliyetleriyle doğal çevre koşulları arasında sıkı bir ilişki vardır.

Aşağıdakilerden hangisi buna örnek olarak gösterilemez?

- A) Menteşe yöresinde arıcılığın gelişmesi
B) Erzurum - Kars platolarında sığır besiciliğinin gelişmesi
C) Konya bölümünde küçükbaş hayvancılığın gelişmesi
D) Bursa yöresinde ipekböcekçiliğinin gelişmesi
E) Çatalca - Kocaeli bölümünde kümes hayvancılığının gelişmesi

9. Aşağıda dört farklı enerji kaynağının genel özelliği verilmiştir.

- Yer kabuğunun işletilebilir derinliklerinde birikmiş ısının oluşturduğu, sıcak su, buhar ve gazlardan üretilen enerjidir.
- Okyanus yüzeyinin periyodik aralıklarla kabarıp çekilmesiyle kıyıda oluşan akıntıların sahip olduğu kinetik enerjinin elektrik enerjisine çevrilmesidir.
- Akarsu yataklarının dar ve eğimli kesimlerinde yapılan setlerle biriktirilen suyun gücünden elde edilen enerjidir.
- Sürekli ve kuvvetli hava akımlarının kinetik enerjisinin bir motor tarafından mekanik enerjiye çevrilip oradan da jeneratöre aktarılmasıyla elde edilir.

Aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisi bunlardan biriyle eşleştirilemez?

- A) Gelgit enerjisi
B) Biyomas enerjisi
C) Hidroelektrik enerji
D) Rüzgâr enerjisi
E) Jeotermal enerji

10. "1993 yılında Ümraniye Hekimbaşı'nda, şehir çöplerinin depolandığı açık arazide şiddetli bir patlama meydana geldi. Metan gazının neden olduğu patlamanın ardından binlerce ton çöp, Kazım Karabekir Mahallesi'ndeki derenin kenarında bulunan gecekonduları yuttu. Bu korkunç olayda büyük bir alanı kaplayan çöpler tam 39 kişinin ölümüne neden oldu."

Yukarıda verilen basın haberinde, aşağıdakilerden hangisinin neden olduğu çevre felaketine değinilmiştir?

- A) Küresel ısınmanın
B) Hava kirliliğinin
C) Orman tahribinin
D) Katı atıkların
E) Erozyonun

11. Aşağıdakilerden hangisi arazinin yanlış kullanımına örnek olarak gösterilemez?

- A) Manisa'nın kırsal kesimindeki tarım arazilerinde nöbetleşe ekim uygulamasının yaygınlaştırılması
B) Doğu Karadeniz kıyı şeridinde dolgu yapılarak kazanılan arazilere karayolu yapılması
C) Hakim rüzgâr yönü kuzey sektörlü olan Konya şehrinin kuzey kesimlerine endüstri tesislerinin kurulması
D) İstanbul'un tatlı su ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılayan Büyük Çekmece gölünün çevresinde toplu konut projelerinin sürdürülmesi
E) Çukurova'nın bir bölümünün yerleşmeye ve organize sanayiye ayrılması

12. Bir ürünün işlendiği tesislerin hammadde kaynaklarına yakın olması önemli avantajlar sağlar. Eğer üretim tesisleri hammaddenin sağlandığı alanlara uzaksa ürünün üretim maliyetleri artar, kârlılık oranı düşer.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde kurulacak kâğıt fabrikasında, ürün maliyeti diğerlerine göre daha fazla olur?

- A) Bursa B) Antalya C) Sinop
D) Kırklareli E) Aksaray

13. Killi toprakların yaygın olduğu bir yörede aşağıdaki endüstri kollarından hangisinin gelişebilme potansiyeli en azdır?

- A) Cam B) Tuğla ve kiremit
C) Seramik D) Çimento
E) Turistik çanak ve çömlek

14. "Uzmanlar Türkiye'deki nüfus değişiminin gelişmiş ülke profiline yaklaştığının göstergesi olduğunu söylüyor. Ülkenin nüfus artış oranı değişiyor; nüfus projesiyonu piramitten dikdörtgene dönüşüyor. Örneğin, 2000'de yaklaşık 5.5 milyon olan 65 yaş ve üzeri nüfus, 2050'ye kadar 17 milyona ulaşacak. Bilim insanları, şimdiden buna göre politikalar belirlenmesi gerektiğini söylüyor."

Yukarıda verilen gazete haberinde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmak istenmiştir?

- A) Yaşlı nüfusa ait ekonomik ve sosyal politikalar üretmek
B) Yaşlı nüfus oranının düşürülmesi için önlemler almak
C) Yaşlı nüfusu büyük şehirlerde istihdam etmek
D) Nüfusun yaş gruplarına eşit dağılmasını sağlamak
E) Ortalama yaşam süresini kısaltmak

15. Aşağıdakilerden hangisi plânsız kentleşmenin bir kanıtı olamaz?

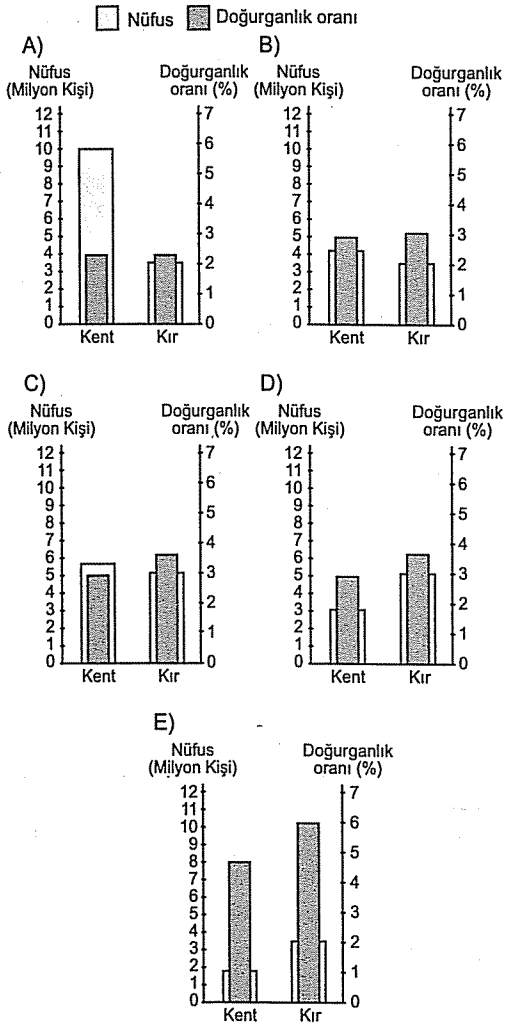
- A) Kentten soyutlanmış getto adı verilen bölgelerin ortaya çıkması
B) Alt yapının yetersiz kalması
C) Konut yapımının hızlanması
D) Sanayi merkezlerinin şehir içinde kalması
E) Trafik sorununun artması

16. Bir kıyı yöresinde, limanlar ile kara ve demiryolu ulaşımının entegrasyonunun sağlanması, o yöredeki limanların gelişimini hızlandırır.

Aşağıda verilen liman kentlerinden hangisinde böyle bir entegrasyondan söz edilemez?

- A) İzmir B) Samsun C) Antalya
D) Mersin E) İstanbul

17. Aşağıda kent ve kırsal nüfusları ile doğurganlık oranları verilen nüfus grafiklerine sahip ülkelerden hangisinde ülke içi göçler ve ülke dışına yapılan göçlerin daha fazla olduğu söylenebilir?

kareköt

18. Kuraklık; yağışların kaydedilen normal düzeylerinin önemli ölçüde altına düşmesi sonucunda arazi ve su kaynaklarının olumsuz etkilenmesiyle hidrolojik dengede bozulmalara neden olan doğal bir olaydır. Şiddetli kuraklık hem doğada hem de insan faaliyetleri üzerinde ciddi zararlar oluşturur.

Aşağıdakilerden hangisi, kuraklığın verdiği zararlar içerisinde sayılamaz?

- A) Uluslararası sorunlara neden olur.
B) Gıda fiyatlarında artışa yol açar.
C) Ekolojik dengeyi bozar.
D) Heyelan riskini artırır.
E) Tarımsal üretimi azaltır.

19. Meteoroloji genel müdürlüğünden yapılan açıklamaya göre, "Türkiye ocak ayının ilk haftası Orta Akdeniz üzerinden gelen hava kütlelerinin etkisi altında kalacaktır" bilgisi verilmiştir.

Buna göre, Türkiye'nin ocak ayının ilk haftası yaşayacağı hava olaylarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sıcaklık değerlerinin yükseleceği
B) Anadolu'nun yüksek basınç etkisine gireceği
C) Güney ve batı kıyılarında dalga boylarının büyüyeceği
D) Ilık ve yağışlı bir havanın etkili olacağı
E) Hakim rüzgârın lodos olacağı

20. Aşağıdaki tabloda beş ülkenin 1998 ve 2006 yıllarına ait nüfus miktarları verilmiştir.

Ülke	Toplam nüfus (milyon) kişi	
	1998	2006
Portekiz	10,0	10,6
İtalya	57,6	58,1
Meksika	95,8	107,4
Arjantin	36,1	39,9
ABD	270,3	298,4

Verilen yıllar içinde hangi ülkenin ortalama nüfus artış oranı diğerlerinden fazla olmuştur?

- A) Portekiz B) ABD C) Meksika
D) İtalya E) Arjantin

22. Sanayi devriminden önceki dönemlerde insanların temel geçim kaynaklarını tarım, hayvancılık ve ticaretin yanı sıra çeşitli uğraşlar oluşturmaktaydı.

Bu uğraşlar arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı ileri sürülemez?

- A) Yünlü dokumacılık
B) Demir işçiliği
C) Seyahat işletmeciliği
D) Nalbantlık
E) Taş oymacılığı

23. Türkiye'nin nüfus piramitinin uzun yıllar boyunca geniş tabanlı bir üçgene benzemesi, aşağıdakilerden hangisini kanıtlamada kullanılabilir?

- A) Ortalama yaşam süresinin devamlı arttığını
B) Erkek nüfusun kadın nüfustan daha fazla olduğunu
C) Nüfusun yarısından çoğunun kırsal kesimlerde yerleşik olduğunu
D) Nüfus artış oranının giderek azaldığını
E) Çocuk ve genç yaştakilerin nüfus oranının yüksek olduğunu

kareköt

21. Deniz turizminin gelişiminde;

- deniz suyu sıcaklıklarının fazla olması,
 - ulaşım ağının gelişmiş olması,
 - kıyı kuşağındaki doğal güzelliklerin fazla olması
- gibi özelliklerin önemli payı vardır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde deniz turizminin gelişmesi beklenmez?

- A) Fransa B) Hırvatistan
C) Brezilya D) Portekiz
E) Kanada

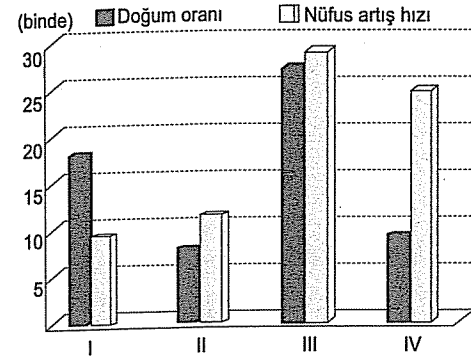
24. "..... kayacı, mağmanın yeryüzüne kadar çıkıp atmosferik ortamda hızlı bir şekilde soğuyup katılaşmasıyla oluşur. En belirgin özelliği koyu renkli ve ince kristalli olmasıdır. Bu kayaların görüldüğü yerler çoğunlukla volkanik arazilerdir. Ayrıca peribacalarının üst kısmında da bu kayalara rastlanılabilmektedir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) Granit B) Çakıltaş C) Bazalt
D) Traverten E) Mermer

1. Ekonomik ve sosyal yönden gelişmiş bölgelerde görülen nüfus artışı, doğumlardan çok dışarıdan gelen göçlerin etkisiyle açıklanır.

Aşağıdaki grafikte ortalama yaşam süreleri birbirine yakın olan dört bölgenin doğum oranı ve nüfus artış hızı verilmiştir.

Buna göre, hangi bölgenin ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyi sırasıyla en fazla ve en az olduğu söylenebilir?

	En fazla	En az
A)	I	IV
B)	IV	III
C)	II	I
D)	III	II
E)	IV	I

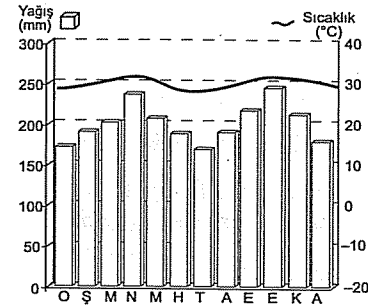
2. Türkiye'de görülen;

- I. antropojen bozkır,
- II. psödomaki,
- III. iğne yapraklı orman,
- IV. garig

bitki topluluklarından hangilerinin varlığı, doğal bitki örtüsünün tahrip edildiğine kanıt olusturamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıda bir bölgenin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgenin genel özelliklerinden biri olamaz?

- A) Kayaçlarda kimyasal çözünme etkindir.
- B) Rüzgâr erozyonu şiddetlidir.
- C) Doğal bitki örtüsü yıl boyunca yeşil, geniş yapraklı ormanlardır.
- D) Akarsuların debisi yıl boyunca yüksektir.
- E) Topraklar tuz ve kireçli bileşikler bakımından fakirdir.

4. Başlangıç Meridyeni'nde yerel saat 12:00 iken, X noktasında Güneş doğmakta, Y noktasında ise batmaktadır.

Buna göre X ve Y noktalarıyla ilgili olarak, aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) X ve Y noktaları aynı meridyen üzerindedir.
- B) X noktası Kuzey Yarımküre'de Y noktası Güney Yarımküre'de yer almaktadır.
- C) X noktasının yerel saati Y noktasının yerel saatinde ileridir.
- D) X noktası Başlangıç Meridyeni'nin batısında Y noktası ise doğusundadır.
- E) X ve Y noktaları aynı enlem üzerindedir.

5. Ulusal parklar oluşturulurken aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?

- A) Tarihi ve kültürel bakımdan önemli kalıntıların bulunması
- B) Eşine az rastlanan doğal güzelliklerin bulunması
- C) Nesli tükenmekte olan canlıların bulunması
- D) Biyoçeşitlilik bakımından zengin doğal ortamların beşeri tehdit altında olması
- E) Organik tarım yapılan geniş arazilerin bulunması

6. Bir yer tek bölge içerisinde yer alabileceği gibi birden çok bölge içerisinde de yer alabilir.

Buna göre, aşağıdaki yörelerden hangisi tamamen;

- ✓ karasal iklim bölgesi,
- ✓ deprem bölgesi,
- ✓ dağlık bölge,
- ✓ kış turizmi bölgesi

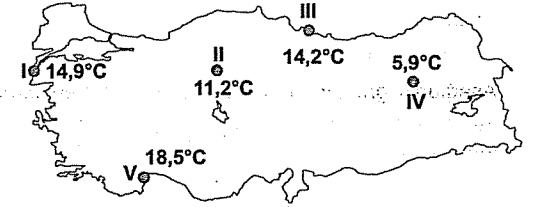
sınıflandırması içerisinde yer alabilir?

- A) Edirne B) Erzurum C) Yalova
D) Gaziantep E) Nevşehir

7. Aşağıdaki bölgelerden hangisi, hem tarımsal üretimde hem de pazar büyüklüğünde en önde yer alır?

- A) Güneydoğu Asya
- B) Kuzey Afrika
- C) İskandinav Yarımadası
- D) Batı Avustralya
- E) Amazon Havzası

8. Aşağıda, beş merkezin yıllık ortalama sıcaklıkları verilmiştir.

Bu merkezlerden hangi ikisi arasında sıcaklık ortalamalarının farklı olması, sadece yükseltilerinin farklı olmasıyla açıklanabilir?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

9. • 2010 yılında, Meksika Körfezi'ndeki petrol üretim platformunun çeşitli patlamalarla sulara gömülmesi
• Amerika Birleşik Devletleri'nin 1945 yılında, Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentine atom bombası atması
• 1986 yılında Ukrayna'daki Çernobil nükleer santralinde çeşitli patlamalarla tesislerin zarar görmesi
• 1984 yılında Hindistan'daki böcek ilacı fabrikasından yaklaşık 40 ton zehirli gazın atmosfere sızması
• 1986 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Summitville maden ocağından Alamosa nehrine siyanür ve ağır metallerin karışması

Geçmiş yıllarda meydana gelen yukarıdaki olaylardan kaç tanesinin radyoaktif kirliliğe neden olduğu söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

10. Aşağıda verilen gazete haberinde Brezilya'nın güneydoğusunda meydana gelen sel ve toprak kaymalarından söz edilmektedir.

"Brezilya'nın güneydoğusunda meydana gelen sel ve toprak kaymaları ülkede 432 kişinin ölümüne neden oldu. Rio de Janeiro ve çevresindeki kasabalarda etkili olan sel, dağ kasabası olan Terespolis'te toprak kaymasına neden oldu. Burada 175 kişi ölürken, Nova Friburgo adlı kasabada 240 kişinin, Sumidouro şehrinde de 17 kişinin hayatını kaybettiği açıklandı. Ölü sayısının artacağı düşünülen felaket bölgelerinde elektrik ve telefon hatları çalışmıyor, içme suyu sıkıntısı yaşıyor. Yolların kapalı olması nedeniyle ulaşımı imkânsız hale gelen kasabalar için Rio de Janeiro valisi ordudan bölgeye helikopterler ile yardım ulaştırılması isteğinde bulundu. Geçen hafta Sao Paulo'da yağışlar nedeniyle 13 kişi yaşamını yitirmiştir."

Ülkede meydana gelen sel ve toprak kayması gibi doğal afetlerin boyutlarının fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin payının en az olduğu söylenebilir?

- A) Nehir yataklarının yerleşime açılmasının
B) Yağışların fazla olmasının
C) Toprağın uzun süre suya doymun halde kalmasının
D) Ağaçlandırma çalışmalarının yetersiz olmasının
E) Yerleşim bölgelerinin heyelan riski taşıyan bölgelerde yoğunlaşmasının

kareköt

11. Köyden daha küçük olan ve genellikle yılın belirli dönemlerinde kullanılan geçici yerleşim birimlerine köy altı yerleşmesi adı verilir.

Türkiye'deki köy altı yerleşmelerinin ortaya çıkmasında;

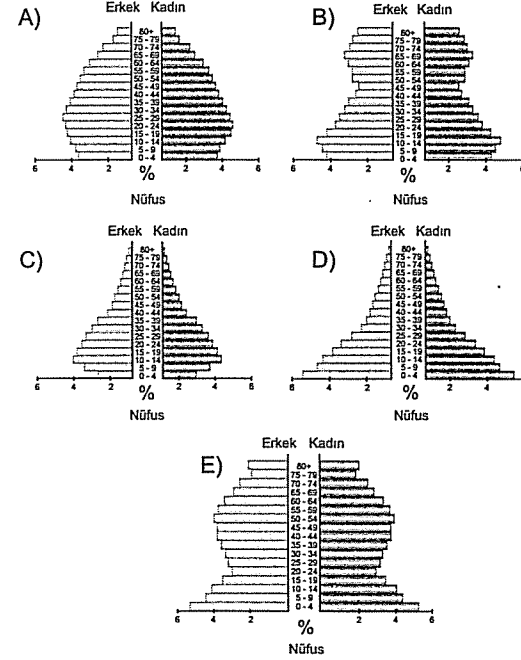
- I. seracılık,
II. nadas tarımı,
III. küçükbaş hayvancılık,
IV. yaylacılık

hangilerinin daha önemli payı vardır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

12. Türkiye'de 1963 öncesi dönemde aile plânlaması gibi nüfus artış hızını kontrol altına alan, doğum oranlarını düşüren uygulamalar teşvik edilmezken 1963'ten sonra bu tür uygulamalar teşvik edilerek nüfus artışının yavaşlatılmasına yönelik politikalar hız kazanmıştır.

Yukarıda verilen bilgilere göre, Türkiye'nin 1963 öncesi dönemin nüfus yapısını yansıtan nüfus piramidi aşağıdakilerden hangisiyle benzerlik gösterir?

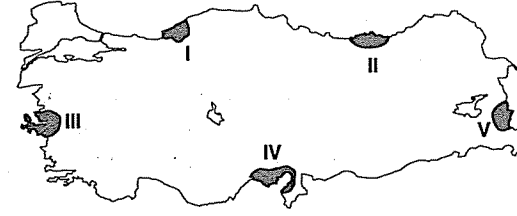

13. Yapılan araştırmaların sonucuna göre, Türkiye'nin yüzyıllar öncesinde orman arazileri bakımından zengin olduğu, fakat günümüze kadar geçen sürede çeşitli nedenlerle tahrip edilen ormanların azaldığı belirlenmiştir.

Ormanların tahrip edildiğinin göstergesi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Endemik bitki türlerinin fazla olması
B) Alçak ovalarda tarım arazilerinin yaygın olması
C) Kuzey ve Güney Anadolu'da farklı ormanların yayılış göstermesi
D) Karasal iklim alanlarının geniş yer kaplaması
E) Birçok yörede antropojen bozkırlara rastlanması

14. Türkiye'de ticari mal taşımacılığında ve nakliyatında birçok ulaşım ağı kullanılmaktadır.

Yukarıdaki haritada taralı olan bölgelerin hangilerinde, ticari mal taşımacılığında demir yolları kullanılmaz?

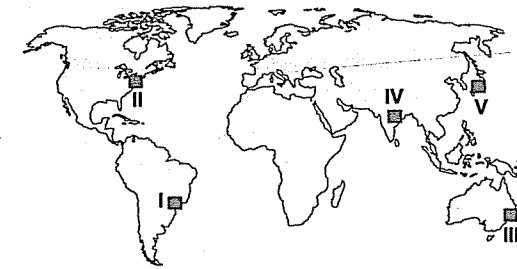
- A) Yalnız II
B) Yalnız V
C) I ve IV
D) II ve III
E) IV ve V

15. Bitkiler metabolizma faaliyetlerini sürdürebilmek için aşağıdakilerden hangisine gerek duymaz?

- A) Jeotermal enerjiye
B) Suya
C) Güneş ışığına
D) Karbondioksit
E) Nitrata

kareköt

16. Sanayi Devrimi'nden sonra dünya nüfusu büyük şehirlerde toplanmış ve büyük şehrsel yerleşmeler ortaya çıkmıştır.

Haritada numaralandırılmış ülkelerden hangisinde büyük şehrsel yerleşmelere daha az rastlanır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

17. Aşağıdakilerden hangisi İlk Çağ'da sürdürülen ekonomik faaliyetler arasında sayılabilir?

- A) Demir yolu taşımacılığı
B) Kültür balıkçılığı
C) Buğday tarımı
D) Petrol arıtma
E) Hidroelektrik üretimi

18. • II. Mehmet Çevre Vakfı kurulmasına onay vermiştir.
• M.Ö. III. yüzyılda Hindistan Magadaha hükümdarı yavru ve gebe hayvanların öldürülmesini yasaklayan buyruğunu ilan etmiştir.
• 1273 yılında İngiltere'de, havanın kirlenmesini yasaklayan yasa çıkarılmıştır.

Yukarıda verilen örneklerden yararlanarak aşağıdaki ortak sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Geçmişten günümüze kadar çevre bilinci gelişerek gelmiştir.
B) Gelişmiş toplumlarda çevre bilinci daha fazladır.
C) Tarihsel süreç içinde doğayı koruma bilinciyle ilgili çevre koruma uygulamaları yapılmıştır.
D) Çevre bilinci daha çok ülke yöneticilerinde gelişmiştir.
E) Avrupa ülkelerinde çevre koruma uygulamaları daha yaygındır.

19. Turizm sektörü bir ülkenin ödemeler dengesine ve dış ticaret açığının kapatılmasına olumlu katkı yapar. Kalınma için gerekli döviz girdisini sağlar.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde, turizm gelirlerinin ülke ekonomisine olan katkısı daha azdır?

- A) Arjantin
B) Meksika
C) İspanya
D) Türkiye
E) Çin

20. Aşağıdakilerden hangisi, yanlış arazi kullanımına örnek olarak gösterilebilir?

- A) Tarlaların eğime dik olarak sürülmesi
- B) Tarım arazileri üzerinde organize sanayi bölgelerinin kurulması
- C) Eğimli yamaçların tıraşlanması
- D) Biyolojik çeşitliliğin fazla olduğu ormanların ulusal park haline getirilmesi
- E) Geniş ovalardaki yerleşim alanlarının dikey doğrultuda büyümesi

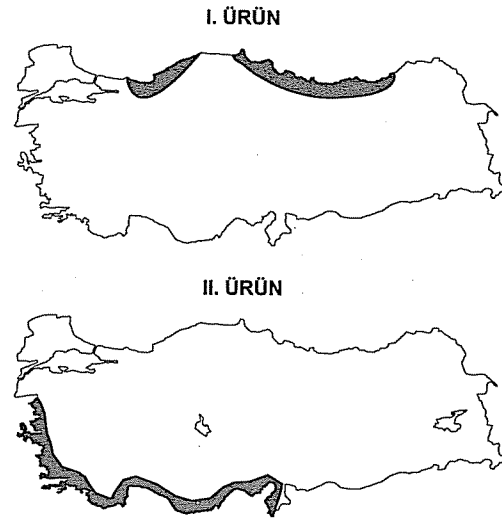
21. Su, rüzgâr, kömür ve petrolün ortak kullanım alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşımı sağlaması
- B) Demiri ergitme
- C) Değirmenleri döndürme
- D) Balıkçılık yapma
- E) Enerji elde etme

22. Aşağıdaki şehirlerden hangisinin hem fonksiyonu hem de etki alanının boyutu yanlış verilmiştir?

Şehir	Ülke	Fonksiyon	Etki alanı
A) Cannes	Fransa	Turizm	Küresel
B) Niksar	Türkiye	Tarım	Yerel
C) Manchester	İngiltere	Sanayi	Küresel
D) Sevilla	İspanya	Teknoloji	Küresel
E) Lazkiye	Suriye	Liman	Bölgesel

23. Aşağıdaki haritalarda, iki farklı tarım ürününün Türkiye'deki tarım bölgeleri taranarak gösterilmiştir.

Haritalar incelendiğinde, bu tarım ürünlerinin aşağıdakilerden hangisi bakımından benzer özelliklere sahip olduğu söylenebilir?

- A) Kış ılıkılığı istemeleri
- B) Eğimli yamaçlarda tutunamamaları
- C) Alüvyal topraklarda yetiştirilmeleri
- D) Sulama yöntemiyle yetiştirilmeleri
- E) Yalnızca ülke içinde pazarlanması

24. Doğu Karadeniz Projesi'nin (DOKAP) amaçları arasında yer alan hedeflerden biri, ulaşım hizmetlerini iyileştirmektir.

Bölge ulaşımını olumsuz etkileyen en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman arazilerinin geniş yer kaplaması
- B) İklimin yıl boyunca nemli ve yağışlı olması
- C) Sıradağların kıyıya yakın ve paralel uzanması
- D) Akarsu vadilerinin derin olması
- E) Toprakların killi yapıda olması

DENEME - 9

1. I. 13 Eylül 1922'de, Libya'nın El-Aziziye kentinde, hava sıcaklığının gölgede 57°C olarak ölçülmesi
II. 26 Aralık 2004'te Hint Okyanusu'nda oluşan tsunami sonucunda yaklaşık 300 bin kişinin hayatını kaybetmesi
III. 21 Temmuz 1983'te Antarktika'nın Vostok istasyonunda, hava sıcaklığının -89°C olarak ölçülmesi
IV. 11 Ağustos 1999'da Türkiye'de tam Güneş tutulması olayının meydana gelmesi

Yukarıdakilerden hangileri klimatolojik ve jeolojik karakterli ekstrem olaylara örnek olarak gösterilemez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) III ve IV

2. Aşağıda en soğuk ve en sıcak ay ortalaması, yıllık yağış tutarı ve doğal bitki örtüsü verilen merkezlerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır?

A)	En soğuk ay ort.	En sıcak ay ort.	Yıllık yağış tutarı	Doğal bitki örtüsü
	-6,5 °C	18,7 °C	507 mm	Çayır
B)	En soğuk ay ort.	En sıcak ay ort.	Yıllık yağış tutarı	Doğal bitki örtüsü
	1,2 °C	25,6 °C	378 mm	Bozkır
C)	En soğuk ay ort.	En sıcak ay ort.	Yıllık yağış tutarı	Doğal bitki örtüsü
	7,3 °C	27,9 °C	692 mm	Maki
D)	En soğuk ay ort.	En sıcak ay ort.	Yıllık yağış tutarı	Doğal bitki örtüsü
	4,9 °C	21,8 °C	1277 mm	Orman
E)	En soğuk ay ort.	En sıcak ay ort.	Yıllık yağış tutarı	Doğal bitki örtüsü
	9,1 °C	29,3 °C	710 mm	Maki

3. Türkiye'de, 1980 yılından sonra kentleşme oranında önemli artışlar görülmüştür. Özellikle kırdan kentlere doğru olan göç hareketleri kent nüfusunun ve kent merkezi sayısının artmasına neden olmuştur.

Örneğin, 1980 - 2010 yılları arasında;

- İskenderun'da sanayi ve liman faaliyetlerinin gelişimi,
- Antalya'da turizm faaliyetlerinin gelişimi,
- Şanlıurfa'da tarım faaliyetlerinin gelişimi

bu kentlerin nüfusunun önemli miktarda artışına neden olmuştur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin kent nüfusunun artmasında ve kentlerin gelişiminde rol oynayan etkenlerden biri olduğu ileri sürülebilir?

- A) Coğrafi konum
- B) Su kaynaklarının zenginliği
- C) Yer şekillerinin yerleşmeye uygunluğu
- D) Yaz mevsiminin kurak olması
- E) Ekonomik faaliyetlerin niteliği

4. Dünyada hammadde üretim alanları bölgelere göre farklılık göstermektedir. Aşağıdaki tabloda bazı hammaddelerin önemli üretim bölgeleri verilmiştir.

I	Petrol üretim bölgesi	Ortadoğu
II	Kereste üretim bölgesi	Amazon Havzası
III	Pamuk üretim bölgesi	İskandinavya
IV	Kömür üretim bölgesi	Doğu Avrupa
V	Tahıl üretim bölgesi	Hint Yarımadası

Bu eşleştirmelerden hangisinin doğruluk payı yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

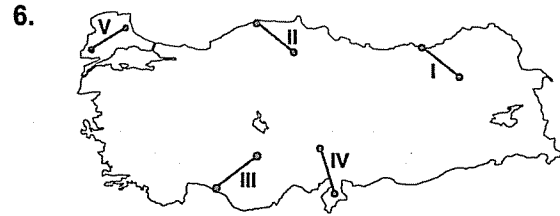
kareköt

kareköt

5. ".....pek çok gelişmiş ülkede yasalarla desteklenen bir sisteme oturtulmuş durumdadır. Bu sistemin en düzenli şekilde uygulandığı ülkelerin başında Almanya vardır. Bu ülkedeki tüketicilerin ambalajları temiz ve doğru ayrılmış bir şekilde poşetlere koyup, belirlenen gün ve saatlerde dışarı çıkarmaları isteniyor. Şampuan kutuları, boş alüminyum kutular hatta çikolata kapları bile çöp sınıfından çıkıp kaynak sınıfına konmuş durumdadır. Mavi, sarı, yeşil ve gri çöp torbalarıyla ayrı ayrı poşetlenen bu atıkların yerel yönetimlerce toplandığı ve değerlendirildiği bilinmektedir."

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Geri dönüşüm
B) Organik tarım
C) Filtirasyon
D) Ambalajlama
E) Su arıtma

Türkiye'nin kuzey ve güney kıyıları ile iç bölgeleri arasında ulaşım yolları, belli doğrultular üzerinde toplanmıştır. Bunun en önemli nedeni, yüksek sıradağların yol yapımını ve ulaşımını olumsuz etkilemesidir. Bu nedenle yollar, dağ geçitlerinden ya da vadi tabanlarından geçirilmeye çalışılmaktadır.

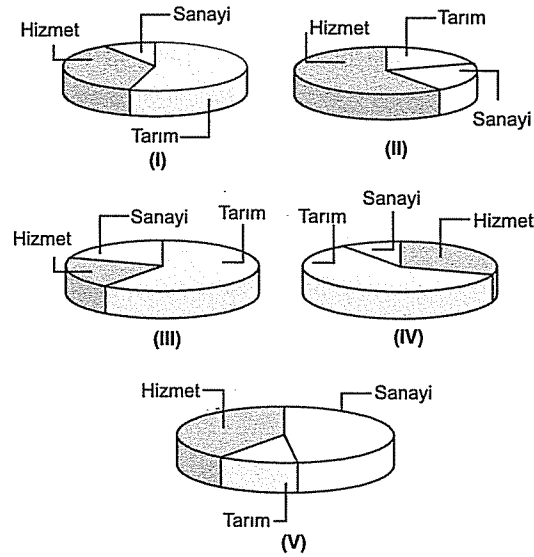
Haritada numaralandırılmış kesitlerden hangisinde ulaşımın sağlanmasında geçit ve boğazların en az kullanıldığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Doğal bitki örtüsünün tahrip edildiği bir bölgede aşağıdakilerden hangisi beklenmez?

- A) Ekosistemlerin zarar görmesi
B) Erozyonun hızlanması
C) Yer altı suyu seviyesinin yükselmesi
D) Biyoçeşitliliğin azalması
E) Sel ve taşkınların artması

8.

Türkiye'de çalışan nüfusun farklı yıllara ait sektörel dağılımını gösteren grafiklerden hangisi, günümüze daha yakın bir döneme ait olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de arazi kullanımına yönelik ekonomik bir faaliyet olduğu savunulamaz?

- A) Rize'de yaylacılık
B) Bolu'da kış turizm etkinlikleri
C) Ordu'da fındık tarımı
D) Kars'ta büyükbaş hayvancılık
E) Muğla'da dalyan balıkçılığı

10. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin bazı yörelerinde yetiştirilen ürünler verilmiştir.

Bu yörelerden hangisinde yetiştirilen ürün, o yörenin monokültür bitkisi özelliğindedir?

- A) Narenciye B) Pirinç C) Fındık
D) Şekerpancarı E) Pamuk

11. Aşağıdaki tabloda bir ülkede 2008 yılında yapılan genel nüfus sayımından elde edilen bazı sonuçlar verilmiştir.

Nüfus sayımında belirlenen bazı özellikler	Sayım sonucu
Nüfus artış hızı	‰ -0,9
Kadın nüfus oranı	% 49,4
Tarımda çalışan nüfus oranı	% 3,5
Okur-yazar oranı	% 99,4
İşsizlik oranı	% 5,2

Tablodaki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kentlerdeki işsiz sayısının daha çok olduğuna
B) Erkek nüfusun daha fazla olduğuna
C) Nüfusun azalmış olduğuna
D) Kırsal nüfusun az olduğuna
E) Ülkenin ekonomik ve sosyal yönden gelişmiş olduğuna

12. Aşağıdaki ülkelerden hangisi hammadde ve enerji kaynakları bakımından fakir olduğu halde sanayileşme düzeyi en fazladır?

- A) Brezilya B) Meksika C) Japonya
D) Avustralya E) Hindistan

13. Yer şekillerinin engebeli, ortalama yükseltinin ve kar yağışlarının fazla olduğu yerlerde yapılacak olan turizm yatırımları, kış sporlarının gelişmesine ve böylece turizm gelirlerinin artmasına neden olur.

Buna göre, aşağıdaki dağlardan hangisine yapılacak olan turizm yatırımlarının kış sporlarının gelişmesine daha çok katkısı sağlanması beklenir?

- A) Kırklareli'deki Yıldız Dağları
B) Hatay'daki Nur Dağları
C) Balıkesir'deki Kaz Dağları
D) Manisa'daki Bozdağlar
E) Bolu'daki Köroğlu Dağları

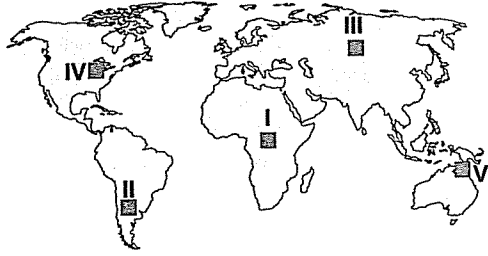
14. Aşağıdaki ülkelerden hangisinde nüfusu 10 milyondan fazla olan metropoller yoktur?

- A) Çin B) Hindistan
C) İtalya D) Brezilya
E) Amerika Birleşik Devletleri

15. Aşağıdakilerden hangisi sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını ifade etmektedir?

- A) Estetik, kültürel, bilimsel, ekonomik unsurlarla zenginleşen doğal güzelliklerin ve biyolojik çeşitliliğin oluşturduğu değerlerdir.
B) İnsan sağlığını ve doğal dengeyi koruyacak, sürekli olarak ekonomik kalkınmayı sağlayacak ve gelecek kuşaklara daha sağlıklı bir çevre bırakabilme yönünde bir gelişmeyi ifade eder.
C) İnsanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde bulundukları ortamdır.
D) Toplumu çevre konusunda bilinçlendirmek, topluma olumlu ve kalıcı davranış değişiklikleri kazandırmaktır.
E) Çevreyi korumaya yönelik çeşitli önlemler almak ve bunlarla ilgili proje çalışmaları yapmaktır.

16. Atmosferdeki karbondioksit miktarı yere ve zamana göre değişir. Genellikle fosil yakıt kullanımının fazla olduğu ve sanayinin geliştiği yerlerde havaya karışan karbondioksit miktarı daha çoktur.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde atmosfere salınan karbondioksit miktarı **en fazladır**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Avrupa Birliği'ne tam üye olan ülkelerin **ortak** özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulusal gelirlerinin yüksek olması
B) Ana dillerinin İngilizce olması
C) Dünyanın diğer kıtalarında sömürgelerinin olması
D) Euro'yu ortak para birimi olarak kullanmaları
E) Nüfus artış hızlarının Dünya ortalamasının altında olması

18. Türkiye'nin kırsal kesimlerinde;

- * toprak erozyonunun şiddetli bir şekilde devam etmesi,
- * doğum oranının ülke ortalamasının üzerinde olması,
- * tarım arazilerinde makine kullanımının artması

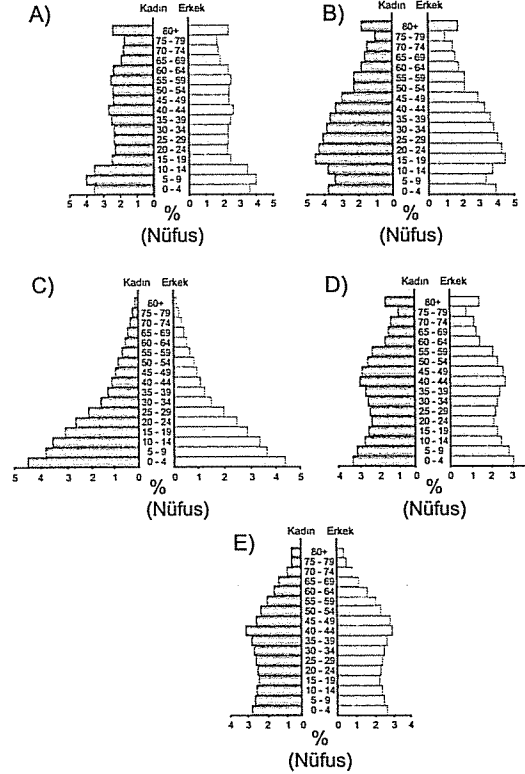
gibi durumlar, öncelikle aşağıdakilerden hangisini artırır?

- A) Kalkınma hızını
B) Tarımsal sulamayı
C) Ortalama yaşam süresini
D) Şehirlere göçü
E) Tarımsal ithalatı

19. ✓ Doğum oranı ve nüfus artış hızı fazladır.
✓ Çocuk ve genç nüfus oranı fazla, yaşlı nüfus oranı azdır.
✓ Ortalama insan ömrü kısadır.

Yukarıda az gelişmiş ülkelerin nüfus özelliği verilmiştir.

Buna göre, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı dikkate alınırsa, aşağıdaki nüfus piramitlerinden hangisinin **az gelişmiş** bir ülkeye ait olduğu savunulabilir?

20. Kıyı düzlükleri az olan ve nüfusu hızla artan bazı şehirlerde, kıyıya ve denizin sığ alanlarına dolgu yapılarak arazi kazanılmaktadır. Denizden kazanılan bu arazilerde hem yeni yerleşim alanları kurulmakta hem de sanayi ve liman faaliyetleri sürdürülmektedir.

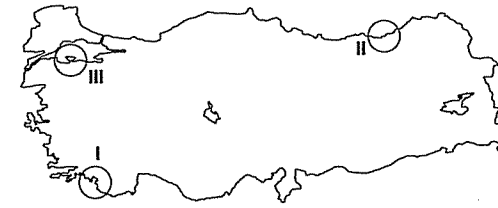
Bu durum;

- I. Amsterdam'daki polder düzlükleri,
II. Kobe'deki liman sahası,
III. Bordeaux'taki haliç bölgesi,
IV. Mısır'daki Nil deltası

hangilerinde **daha belirgin** olarak gözlenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 21.

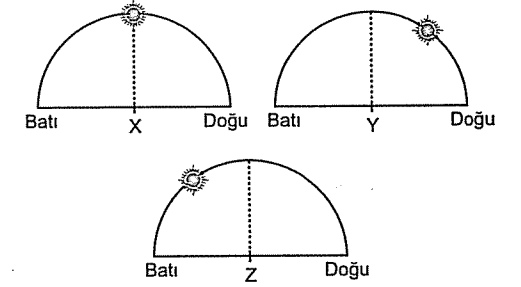

Yukarıdaki Türkiye haritasında, dalgaların etkisiyle oluşmuş falez, lagün ve tombolo adı verilen yer şekillerinin bulunduğu yerler numaralandırılmıştır.

Bu sahalarda görülen yer şekilleri aşağıdaki lerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Lagün	Tombolo	Falez
B)	Falez	Lagün	Tombolo
C)	Tombolo	Falez	Lagün
D)	Lagün	Falez	Tombolo
E)	Falez	Tombolo	Lagün

- 23.

Yukarıda 40° Kuzey paralelindeki üç merkezde aynı anda Güneş'in ufuk üzerindeki konumları verilmiştir.

Bu merkezler için aşağıdakilerden hangisi kesin olarak **söylenemez**?

- A) X'in yerel saati 12:00 dir.
B) En batıdaki merkez Y'dir.
C) Z'nin yerel saati en ileridir.
D) X başlangıç meridyenine daha yakındır.
E) Eşit uzunluktaki cisimlerin gölgesi X'te, Y ve Z'ye göre kısadır.

22. Antik Çağ'da dünyanın görülmeye değer yapıtları; Mısır Piramitleri, Babil'in Asma Bahçeleri, Zeus Heykeli, Artemis Tapınağı, Kral Mozoles'in Mezarı, Rodos Heykeli ve İskenderiye Feneri'dir.

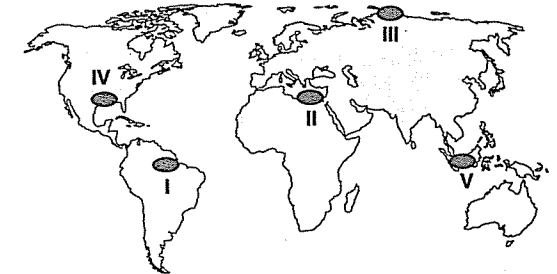
Buna göre;

- I. Babil'in Asma Bahçeleri
II. Keops Piramidi
III. Kral Mozoles'in Mezarı
IV. İskenderiye Feneri
V. Rodos Heykeli
VI. Zeus Heykeli
VII. Artemis Tapınağı

yaapıtlarından hangileri Türkiye'dedir?

- A) I ve II B) III ve VII C) IV ve V
D) I, III ve VI E) II, VI ve VII

24. Doğal ortamın kirlenmesinde ve çevre sorunlarının büyümesinde ormanların tahrip edilmesinin önemli payı vardır. Yeryüzünün akciğerleri olarak kabul edilen orman bölgelerinin son yıllarda hızla azalması hem çölleşmeye neden olmakta hem de su döngüsünü olumsuz etkilemektedir.

Buna göre, haritada orman tahribatına dayalı çevre kirliliğinin **en büyük** risk oluşturduğu alanlar hangi numaralarla belirtilmiştir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve VI E) III ve V

1. I. Suyun güneş ışığı etkisiyle oksijen ve hidrojene ayrışması
II. Yeşil yapraklı bitkilerin fotosentez yapması
III. İnsan ve hayvanların solunum yapması
IV. Ölen bitki ve hayvanların mikroorganizmalar tarafından ayrıştırılması

Yukarıdakilerden hangileri atmosferdeki oksijen miktarını arttırır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

2. Nüfus artış hızı, işsizlik oranı ve aritmetik nüfus yoğunluğu fazla olan ülkeler nüfus artış hızını azaltan politikalara yönelmek zorundadırlar.

Aşağıdaki tabloda beş ülkede yaş gruplarının toplam nüfus içindeki payları gösterilmiştir.

Ülke	0-14 yaş grubundaki nüfus (%)	15-64 yaş grubundaki nüfus (%)	65 ve üstü yaş grubundaki nüfus (%)
I	11,3	70,8	17,9
II	15,1	67,9	17,0
III	12,7	67,6	19,7
IV	26,2	69,0	5,8
V	16,2	67,1	16,7

Buna göre, hangi ülkenin nüfus artış hızını azaltan politikaları öncelikli olarak uygulaması gerekir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Los Angeles tipi hava kirlenmesi egzoz gazlarının (karbonmonoksit, hidrokarbon, azotoksit, sülfür oksit vb.) güneş ışınlarının etkisiyle karbondioksit dönüşmesiyle meydana gelir. Özellikle trafik yoğunluğunun ve havadaki nem miktarının fazla olduğu şehirlerde daha sık görülmektedir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinde bu türden hava kirliliğine daha sık rastlanır?

- A) Cannes (Fransa)
B) Oslo (Norveç)
C) Sydney (Avustralya)
D) Antalya (Türkiye)
E) Hong Kong (Çin Halk Cumhuriyeti)

kareköt

4. Türkiye'de ekonomik faaliyetlerin gelişmişliğine göre bölgeler oluşturulduğunda, aşağıdaki şehirlerden hangisi eşleştirildiği ekonomik bölge kapsamında yer almaz?

- A) Trabzon – Serbest ticaret bölgesi
B) Rize – Sanayi bölgesi
C) Zonguldak – Maden bölgesi
D) Karaman – Tarım bölgesi
E) Antalya – Turizm bölgesi

5. Turizmin ortaya çıkmasına ve gelişmesine neden olan faktörler arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Gelir düzeyinin yükselmesi
B) Endüstri kollarının çeşitlenmesi
C) Şehirleşmenin artması
D) Ulaşım sistemlerinin gelişmesi
E) Tanıtım faaliyetlerinin küreselleşmesi

6. Aşağıda bazı keşif ve icatlarla önemi artan doğal kaynaklar eşleştirilmiştir.

Keşif ve İcatlar	Önemi artan doğal kaynak
I. Seramik yapımının başlaması	⇒ Killi toprak
II. Dinamonun icat edilmesi	⇒ Petrol
III. Koyunun evcilleştirilmesi	⇒ Mera
IV. İçten yanmalı motorların yapılması	⇒ Akarsu
V. Kağıt yapımına başlanması	⇒ Orman

Yukarıda numaralandırılan keşif ve icatlardan hangileri yer değiştirirse, eşleştirmeler doğru olur?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) II ve V E) III ve IV

kareköt

7. "Türkiye'de bazı belediyeler çöp alanlarından açığa çıkan metan gazından elektrik üretiyor. Çöp içinde biriken metan gazı, açılan kuyulardan borularla enerji üretim tesisine pompalanarak üretim gerçekleştiriyor. Aktif gaz depolama sisteminde depolanan gazların arıtılmasıyla elde edilen metan gazı yakılarak elektrığe dönüştürülüyor. İstanbul Kemerburgaz çöplüğünde ve Bursa'da başlayan çöpten enerji üretiminin yanı sıra Ankara Mamak ve Sincan çöplüklerinde de yakın gelecekte üretime başlanması planlanıyor."

Yukarıdaki basın haberinde hangi enerji kaynağının üretim sürecinden söz edilmiştir?

- A) Hidrojen
B) Biyokütle
C) Gelgit
D) Jeotermal
E) Doğal gaz

8. Aşağıda, yoğun nüfuslu bölgelerde birbirini doğuran olaylar sırasıyla verilmiştir.

- I. Endüstri tesislerinin fazla olduğu şehirler, gelen göçlerin etkisiyle sürekli büyür.
II. Şehrin büyümesiyle çevredeki ormanlar tahrip edilerek yerleşime açılır.
III. Havadaki kirlenici gazların oranı artar.
IV. Yağışlardaki asit damlaları mevcut bitki örtüsüne zarar verir.
V. Doğal otlak alanları, tarım arazisi kazanmak amacıyla tahrip edilir.

Buna göre, kaç numaralı olayın bu sıralamada yeri yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Tarımsal nüfus yoğunluğu; tarımla uğraşan insan sayısının tarım alanlarına oranıdır.

- Sanayi ve hizmet sektörünün gelişmediği alanlarda tarımsal nüfus yoğunluğu artar.
- Arazinin dağlık ve engebeli olduğu alanlarda tarımsal arazinin azlığı, tarımsal nüfus yoğunluğunun artmasına neden olur.

Buna göre, aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisinde, bu duruma bağlı olarak tarımsal nüfus yoğunluğunun daha fazla olduğu savunulabilir?

- A) Doğu Karadeniz
B) Orta Fırat
C) Asıl Ege
D) Yukarı Sakarya
E) Güney Marmara

10. Kırsal yörelerde sürdürülen ekonomik etkinlikler bir-biriyle sıkı ilişki içerisinde.

Aşağıdakilerden hangisi bu ilişkiye bağlı olarak açıklanamaz?

- A) Şekerpancarı tarımının yoğunlaştığı yerlerde besi hayvancılığının gelişmesi
B) Tiftik keçisinin beslendiği yörelerde yünü dokumacılığın gelişmesi
C) Büyükbaş hayvancılığın geliştiği yerlerde süt ve süt ürünleri endüstrisinin bulunması
D) Ormanların ve dağ çayırının geniş yer kapladığı yörelerde arıcılığın gelişmesi
E) Kümes hayvancılığının daha çok Marmara Bölgesi çevresinde yoğunlaşması

11. Sanayileşme; bir yerin şehirleşme ve göç olgusu üzerinde etkili olduğu gibi göçler ve şehirleşme de sanayileşmeyi artıran bir unsurdur. Böylece sanayileşme ve göç birbirini karşılıklı etkileyen olgulardır.

Yukarıda sözü edilen durum, aşağıdaki kentlerden hangisinin nüfuslanmasında en az etkili olmuştur?

- A) İzmit B) İzmir C) Kırıkkale
D) Çanakkale E) Bursa

12. Cebelitarık, Bering ve İstanbul boğazlarının benzer özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Transit ticaret yolları üzerinde bulunmaları
B) Kıtaların birbirinden ayrıldığı yerler olmaları
C) Kuzey-güney doğrultusunda denizleri birbirine bağlamaları
D) Deniz trafiğinin yoğun olması
E) Çevrelerinde büyük kent merkezlerinin bulunması

13. Kentlerin büyümesinde ya da ekonomik gelişimlerinde; tarım, sanayi, ticaret, turizm, madencilik gibi etkinlikler önemli rol oynar.

Buna göre, Gebze ve Ceyhan'ın gelişmesinde aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangilerinin daha önemli rol oynadığı söylenebilir?

	Gebze	Ceyhan
A)	Sanayi	Madencilik
B)	Tarım	Sanayi
C)	Ticaret	Turizm
D)	Sanayi	Tarım
E)	Madencilik	Ticaret

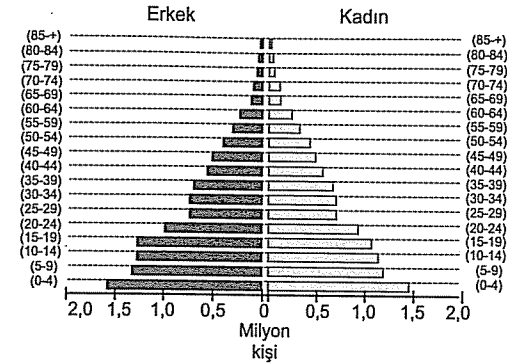
14. Aşağıdaki tabloda insan ve çevre etkileşiminin farklı yönlerine ait örnekler verilmiştir.

	Çevrenin insan üzerindeki etkisi	İnsanın çevre üzerindeki etkisi
I.	Sanayi bölgelerinde hem hava kirliliği hem de asit yağmurları görülmesi	Karasal step iklimi görülen kırsal bölgelerdeki konutların genellikle toprak ve taş yapılı olması
II.	Ekvatorial kuşaktaki yerleşmelerin çoğunun 1000 metreden yüksek arazilerde kurulmuş olması	Kanalizasyon suları ile kirlenen nehirlerde toplu balık ölümlerinin görülmesi
III.	Dağlık arazilerdeki kara yollarının dönemeçli ve uzun olması	Sığ kıyılara dolgu yapılarak yeni yerleşim ve liman sahalarının kazanılması
IV.	Vadisi dar eğimli olan büyük akarsular üzerinde hidroelektrik santrallerin kurulması	Sibirya'daki ovalarda tarıma ayrılan arazilerin az yer kaplaması

Bu tabloda numaralandırılmış satırlardan hangilerindeki örnekler yer değiştirirse, eşleştirmeler tamamen doğru olur?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

15. Aşağıda bir ülkenin nüfus piramidi verilmiştir.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile nüfus piramidi arasında dolaylı bir ilişki bulunur.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin nüfus piramitinin buna en çok benzemesi beklenir?

- A) İsveç
B) Almanya
C) Bulgaristan
D) Rusya Federasyonu
E) Suriye

16. Doğa olayları herhangi bir bölgede normal sürecini yaşarken bazen bu seyrin dışına çıkarak o güne kadar görülmeyen ya da çok seyrek görülen olaylar şeklinde gerçekleşebilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen tanıma örnek oluşturmaz?

- A) Ekvatorial bölgede yükselici hava hareketlerine bağlı olarak oluşan konveksiyonel yağışlar
B) Krakatoa yanardağının püskürmesine bağlı olarak Sumatra ve Java adalarında meydana gelen tsunami
C) Florida kıyılarında görülen tropikal hortumlar
D) Vietnam'da meydana gelen Lekima tayfununun ardından oluşan sel ve taşkınlar
E) Filipinler'de volkan püskürmesine bağlı olarak yaşanan çamur akıntısı

17. Bursa, Kütahya ve Eskişehir'de, 18 Şubat 2011 günü binaların bacalarından çıkan dumanın kuzeydoğuya doğru yöneldiği ve dağıldığı gözlenmiştir.

Buna göre, bu kentlerdeki hava durumuyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olur?

- A) Soğuk cephe oluşumu sonucunda yağış başlamıştır.
B) Lodos rüzgârı esmektedir.
C) Soğuk ve kuru rüzgârlar esmektedir.
D) Şiddetli kar yağışı ve tipi başlamıştır.
E) Balkanlar üzerinden gelen soğuk ve yağışlı hava etkili olmaktadır.

18. Giresun, Gaziantep ve Rize'nin benzer olan özelliği, yılın belirli dönemlerinde tarım işçisi göçü almalarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu illerin mevsimlik işçi göçü almalarına neden olan tarım ürünleridir?

	Giresun	Gaziantep	Rize
A)	Fındık	Mercimek	Narenciye
B)	Pirinç	Antepfıstığı	Çay
C)	Mısır	Ayçiçeği	Fındık
D)	Elma	Üzüm	Mısır
E)	Fındık	Pamuk	Çay

19. Tema Vakfı Türkiye'nin geleceğini tehdit eden erozyon ve çölleşme tehlikesine karşı örnek projelerle mücadelesini sürdürmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu projelerden biri değildir?

- A) Mera ıslahı
B) Doğal varlıkları koruma
C) Ağaçlandırma
D) Sulak alanları kurutma
E) Erozyon önleme amaçlı kırsal kalkınma

20. Aşağıdaki nehirlerden hangisi diğerlerinden daha geniş bir açık havzada yer alır?

- A) Doğu Avrupa'daki Volga
B) Afrika'daki Nil
C) Orta Asya'daki Amuderya
D) Güney Asya'daki Ganj
E) Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Colorado

21. Asya'nın güney, güneydoğu ve doğu kıyılarının yaz mevsimindeki genel hava durumu;

- I. barajların doluluk oranı,
II. pirinç tarımı,
III. sel ve taşkınlar,
IV. orman yangını

özelliklerinden hangilerini olumlu yönde etkiler?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) III ve IV E) I, II ve IV

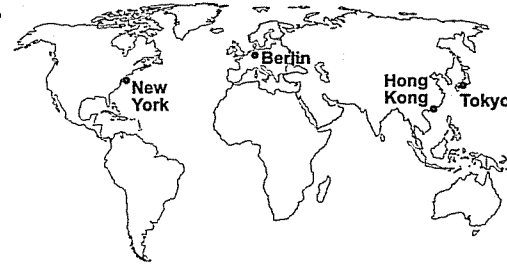
22. Aşağıda sürekli göç alan bir şehirde gözlenen bazı durumlar numaralandırılmıştır.

- I. Yerleşim alanlarıyla sanayi tesislerinin bir arada görülmesi
II. Konutlardaki ısıtma sistemlerinde çoğunlukla güneş enerjisi kullanılması
III. Şehrin çevresindeki çorak arazilerde toplu konut projelerinin sürdürülmesi
IV. Dere yataklarının ıslah edilmesi

Buna göre, yukarıdakilerden hangileri geleceğe yönelik arazi plânlaması yapılmadığının göstergesi olarak kabul edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

23.

Yukarıdaki haritada, her yıl bir milyondan fazla yabancı turist çeken bazı kentler gösterilmiştir.

Bu kentler hangi turizm tipi nedeniyle çok sayıda turist çekmektedir?

- A) Kış turizmi B) Deniz turizmi
C) İş turizmi D) Dini turizm
E) Kültür turizmi

kareköt

24. I. Grönland Adası'nda buzdan yapılmış evlerin (iglo) yaygın olması
II. Japonya'nın kırsal alanlarında ahşaptan yapılmış evlerin yaygın olması
III. Orta Asya'da kerpiç yapılı evlerin yaygın olması
IV. Kongo Havzası'nda dal ve yapraklardan yapılan basit kulübelerin bulunması

Yukarıdakilerden hangileri, mesken tipleriyle matematik konum arasındaki ilişkiye örnek verilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve IV E) II ve III

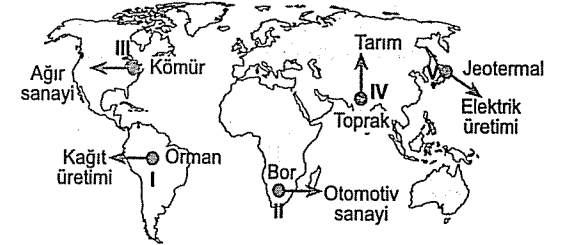
1. Aşağıdakilerden hangisinin atmosferdeki karbon-dioksit oranını doğrudan arttırdığı savunulabilir?

- A) Organik tarımın
B) Açık deniz balıkçılığının
C) Orman yangınlarının
D) Yamaçların taraçalanmasının
E) Bataklıkların kurutulmasının

2. Aşağıdakilerden hangisi üretim, dağıtım ve tüketim sektörlerinin etkileşimine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Sanayi bölgelerinde istihdam edilen nitelikli işgücünün fazla olması
B) Kümes hayvancılığına ait modern tesislerin büyük şehirlerin yakınında gelişme göstermesi
C) Buğday tarımının yarı kurak iklim bölgelerinde sürdürülmesi
D) Çimento fabrikalarının killi ve kireçli kayaların yaygın olduğu yerlerde kurulması
E) Doğal güzelliği fazla olan kirlenmemiş koylarda yat turizminin gelişmesi

4. Aşağıdaki haritada bazı bölgelerde öne çıkan doğal kaynaklar ve günümüzdeki başlıca kullanım alanları verilmiştir.

Bunlardan hangisinde hem doğal kaynak hem de kullanım alanı yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sanayi kollarından bazılarının hammaddesi taş ve toprağa dayalıdır. Bunlar içerisinde en önemlileri çimento, cam ve seramik endüstrisidir.

Bu sanayi kollarının ana hammaddesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Çimento	Cam	Seramik
A)	Kireçtaşı	Kum	Kil
B)	Kil	Volkan tüfü	Granit
C)	Granit	Kireçtaşı	Kum
D)	Kum	Granit	Kiltaşı
E)	Volkan tüfü	Kil	Kireçtaşı

3. I. İslamiyeti seçen Türk topluluklarında Arap kültürünün etkisi belirginleşmiştir.
II. Atı çok iyi kullanan ve savaşçı özelliği olan bir toplumdur.
III. Gelenek ve göreneklere olan bağlılıkları zayıftır.
IV. Başlangıçta göçebe yaşam tarzı daha sonraki dönemlerde yerleşik hayata dönüşmüştür.

Türk kültürü ile ilgili yukarıdaki yargılardan hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisi tropikal yağmur ormanlarının tahrip edilmesinin nedenlerinden biri değildir?

- A) Karayolu yapımı için arazi kazanma
B) Muz tarımı için yer açma
C) Kereste elde etme
D) Yeni yerleşim alanları kurma
E) Küçükbaş hayvanlar için otlak alanı oluşturma

7. "3 Aralık 1984'te, ABD kökenli Union Carbide firmasının Hindistan'ın Bhopal şehrinde kurduğu böcek ilacı üreten fabrikadan, kaza sonucunda 40 ton metil izosiyanat gazının havaya karışması sonucunda 18 bin kişi ölmüş ve 150 binden daha fazla kişi ise zehirlenmiştir. Greenpeace Örgütü'nün kazadan 20 yıl sonra Bhopal'da yaptığı ölçümlerde, toprakta normalin 6 milyon katı toksik maddenin bulunduğu belirlenmiştir."

Yukarıdaki parçaya göre Bhopal Yöresi'nde ortaya çıkan **en önemli** çevre sorunu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak kirliliği B) İklim değişikliği
C) Su kirliliği D) Asit yağmurları
E) Radyoaktif kirlilik

kareköt

10. "Avrupa'da 35 yerli kelebek üzerinde yapılan bir araştırma, bu türlerin yaklaşık üçte ikisinin son 20 - 30 yılda yayılım alanlarını 30 ile 240 km. kuzeye kaydardığını ortaya çıkardı. Avrupa'daki pek çok bitki 50 yıl öncesine göre bir hafta erken çiçek açıyor ve sonbaharda yapraklarını beş gün önce döküyor. İngiltere'de kuşlar 20. yüzyıl ortalarına oranla ortalama 9 gün erken kuluçkaya yattıyor, kurbağalar ise 7 hafta erken çiftleşiyor. Kuzey Amerika'da ağaç kırangıçları 25 yıl öncesine göre ilkbaharda kuzeye 12 gün erken göç ediyor."

Yukarıda Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında yaşayan bazı canlıların yaşam koşullarında görülen değişimlere ilişkin bilgiler verilmiştir.

Bilimsel araştırmalar sonucunda elde edilen bu değişikliklerde aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

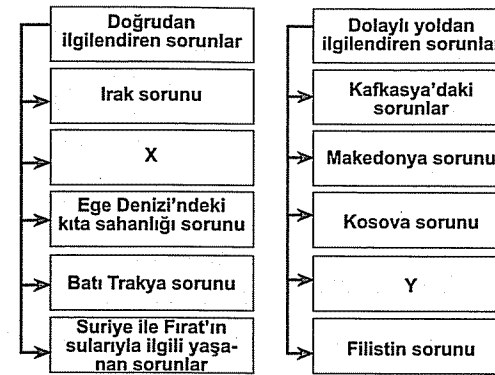
- A) İklim değişikliklerinin
B) Sanayileşme düzeyinin
C) Orman tahribatının
D) Modern tarım yöntemlerinin
E) Hızlı nüfus artışının

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış sıradağlardan hangisi, tortul tabakaların kırılmasıyla oluşmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'yi ilgilendiren başlıca uluslararası sorunlar aşağıdaki şemalarda bir arada verilmiştir.

Bu şemada X ve Y olarak belirtilen yerlere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

X	Y
A) Bask Sorunu	Acaristan Sorunu
B) Keşmir Sorunu	Osetya Sorunu
C) Doğu Türkistan Sorunu	Karadağ Sorunu
D) Kıbrıs Sorunu	Bosna-Hersek Sorunu
E) Gazze Sorunu	Batı Şeria Sorunu

kareköt

12. İnsanları diğer canlılardan ayıran en büyük fark, aklını kullanabilmesi ve doğal olumsuzluklara çareler üretebilmesidir. Fakat her ne kadar doğal çevreyi isteği doğrultusunda şekillendirse de birçok durumda doğanın gücüne karşı koyamamaktadır.

Bu duruma aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilebilir?

- A) Dalga ve rüzgâr gücünden elektrik enerjisi üretmesi
B) Yazları kurak bölgelerde sulı tarım yapması
C) Yamaçları teraslayarak erozyon şiddetini azaltması
D) Dağlık arazilerde tünel ve viyadük yaparak ulaşımı sağlaması
E) Tayga ormanları bölgesinde çok seyrek yerleşmesi

13. Türkiye, gelişmekte olan ülkeler grubu içinde yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin gelişmekte olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

- A) Kâğıt tüketiminin artması
B) Kırsal nüfus oranının gerileyip, kentsel nüfus oranının artması
C) İhraç ürünleri içinde sanayi ve teknoloji ürünlerinin payının giderek artması
D) Okuma-yazma bilen nüfus içinde, üniversite mezunu olanların payının artması
E) Genç nüfus oranının yaşlı nüfus oranından daha fazla olması

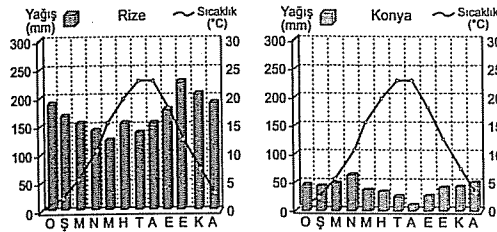
14. (I) İnkalar, Büyük Okyanus kıyısına paralel uzanan Kayalık Dağları üzerinde kurulmuş olan bir uygarlıktır. (II) Şehirlerini ve kalelerini, dini inançları nedeniyle korumak ve savunabilmek için dağların sarp ve dik yamaçlarına inşa etmişlerdir. (III) Bulundukları bölgenin coğrafi konumu nedeniyle güneşin hareketleri konusunda uzmanlaşmışlardır. (IV) İklim koşullarının uygun ve verimli tarım alanlarına sahip olması İnkalar'ın uygarlık kurmasını kolaylaştırmıştır.

Yukarıda verilen parçada İnkalar ile ilgili olarak numaralandırılmış bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

15. Kırsal kesimlerdeki binaların yapımında kullanılan malzemeler genellikle doğal çevrede yaygın olarak bulunan maddelerden elde edilir.

Aşağıda iki farklı yörenin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Bu yörelerin kırsal kesimlerindeki binaların yapımında en yaygın kullanılan yapı malzemelerinin aşağıdakilerden hangisindeki gibi olması beklenir?

	Rize	Konya
A)	Ahşap	Kerpiç
B)	Kerpiç	Ahşap
C)	Taş	Kerpiç
D)	Ahşap	Taş
E)	Toprak	Kerpiç

16. Aşağıdaki haritada bazı yörelerde öne çıkan ekonomik faaliyetler gösterilmiştir.

Bu yörelerden hangilerinde belirtilen ekonomik faaliyetlerin gelişmesinde jeolojik yapının etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

kareköt

17. Aşağıdaki tabloda günümüz ve geleceğin ekonomik unsurlarının bazı özellikleri gösterilmiştir.

Değişim unsuru	Günümüz ekonomisi	Geleceğin ekonomisi
Sektörel yapı	Tarım ve sanayi sektörü	I Hizmet sektörü
Üretim alanı	Küresel	II Ulusal
Büyümeyi belirleyen faktör	Sermaye, işgücü	III İcatlar, bilgi
Teknolojiyi belirleyen faktör	Makineleşme	IV Dijitalleşme
Gerekli eğitim	Yaşam boyu öğrenim	V Mesleki Diploma Yönelik

Tabloda numaralandırılmış satırlardan hangileri kendi içinde yer değiştirirse tabloda verilen bilgilerin bütünlüğü korunmuş olur?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

18. "Doğduğum şehir önceleri çevresindeki kırsal yörelerden göç alıyor ve daha büyük kentlere göç veriyordu. Şehrimiz çevredeki köy ve kasabalarda yaşayanlara cazip gelen ekonomik koşullara sahip olsa da yaşam standartlarının düşük olması nedeniyle birçok kişiye çekici gelmiyordu. Fakat son yıllarda hem TEM karayolunun şehrimizden geçmesi hem de ekonomik etkinliklerin çeşitlenmesi bulunduğumuz yörenin çehresini değiştirdi. Günümüzde ise şehrimizden dışarıya doğru gerçekleşen göçler durduğu gibi göçün yönü değişmiş şehir yeniden göç almaya başlamıştır."

Parçada sözü edilen şehirde aşağıdaki gelişmelerde hangisi en az etkili olmuştur?

- A) Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması
B) Ulaşım ağının yaygınlaşması
C) Sanayinin gelişmesi
D) Turizm faaliyetlerinin önem kazanması
E) Maden yataklarının bulunup işletmeye açılması

19. ✓ 1990 yılında Hawaii, Kolombiya ve Japonya'da 1991 yılında da Filipinler'de volkan püskürmesine bağlı olarak yoğun biçimde çamur akıntıları meydana gelmiştir.

✓ İtalya'nın kuzeyindeki Vaiont baraj gölünde meydana gelen yamaç akması sonucunda oluşan selde çok sayıda kişi hayatını kaybetmiştir.

Yukarıda verilen örnekler;

- I. iklimatik kökenli,
II. jeolojik ve jeomorfolojik karakterli,
III. hidrolojik karakterli

ekstrem olaylardan hangileri içinde yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

20. Japonya'daki Tokyo şehrinin küresel etki alanına sahip olmasında;

- I. dünyanın en kalabalık metropolü olması,
II. ileri teknoloji üretim merkezlerinden biri olması,
III. çok sayıda uluslararası şirketin yönetim merkezlerinin bulunması,
IV. Uzakdoğu Bölgesi'nde yer alması

özelliklerinden hangileri birlikte etkili olmuştur?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

21. Kaplıca sularının sıcaklığının yıl içerisinde fazla değişmemesi, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Sulardaki kireç oranının fazla olmasıyla
B) Eğimli arazilerden yüzeye çıkmasıyla
C) Suların yerin derinliklerinden gelmesiyle
D) Yağış rejimi ve yağış miktarından etkilenmesiyle
E) Tortul tabakalar arasında sıkışmış olmasıyla

22. Doğu Anadolu Bölgesi'nde kış sıcaklık ortalaması 0 °C'nin altındadır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Akarsuların debisinin kış aylarında azalmasında
B) Tarıma elverişli arazilerin az yer kaplamasında
C) Zeytin ve turuncgil gibi ürünlerin yetiştirilememesinde
D) Don olayının ve kar yağışlarının fazla olmasında
E) Isınma ve yakıt ihtiyacının fazla olmasında

23. "Hindistan'ın kuzeybatı kıyısında kurulmuş olan Bombay dünyanın en kalabalık kentlerinden biridir. Ülkenin diğer kentlerine göre yaşam standartlarının daha yüksek olması, buraya kırsal kesimden pek çok insanın göç etmesine neden olmaktadır. Bu nedenle kırsal nüfusla beslenen kent, farklı toplulukların ve kültürlerin çeşitliliğini yansıtır."

Parçada verilen özellikler dikkate alındığında Bombay'a benzer özellikler gösteren şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Prag B) Londra C) Kahire
D) Münih E) Atina

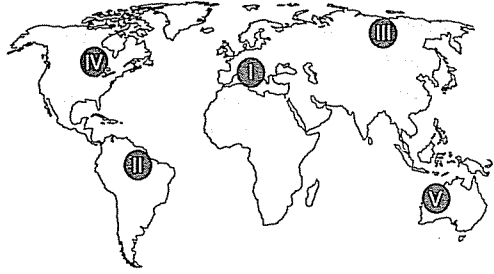
24. Şehirlerin ekonomik yapısının gelişiminde; tarım, hayvancılık, sanayi, ticaret, turizm, madencilik ve ulaşım gibi ekonomik etkinlikler önemli rol oynar.

Buna göre, tarımın ve turizmin aşağıdaki şehirlerin hangisinin gelişmesinde daha etkili olduğu söylenebilir?

Tarım	Turizm
A) Bursa	Afyon
B) Samsun	Mersin
C) Manisa	Antalya
D) Adana	Ankara
E) Kayseri	İzmit

DENEME - 12

1. Deniz turizmine uygun doğal koşulların elverişli olduğu yerlerde, kıyı kuşağındaki ormanların konaklama tesisi, yol, golf sahası yapma amacıyla tahrip edilmesi ciddi çevre sorunlarına neden olmuştur.

Bu durum yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisi için en geçerlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Nüfus politikaları;

- I. nüfus artış hızını arttırmayı,
II. nüfus artış hızını azaltmayı,
III. nüfusun nicelik ve niteliğini iyileştirmeyi hedefleyen uygulamalar olarak sınıflandırılabilir Ülkelerin nüfus yapısı ile nüfus özellikleri, nüfus politikalarının belirlenmesinde önemli rol oynar.

Buna göre, yukarıda numaralandırılan nüfus politikalarını uygulamakta olan ülkelere aşağıdakilerden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

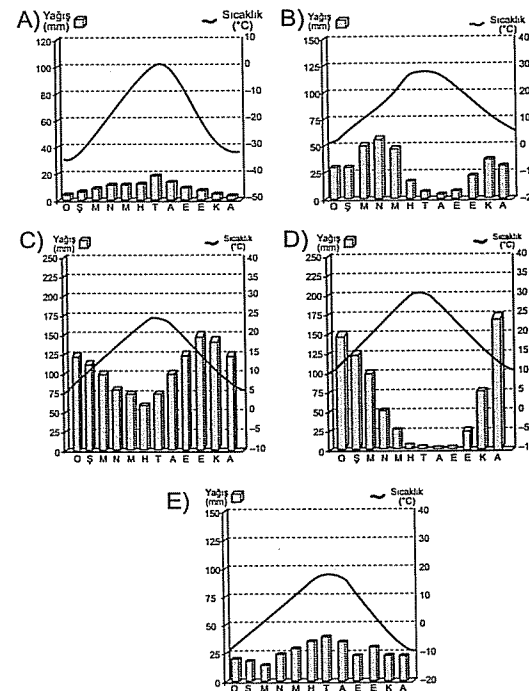
	I	II	III
A)	Hindistan	İngiltere	Suriye
B)	Almanya	Çin	Türkiye
C)	Yunanistan	Kanada	Fransa
D)	Nijerya	Portekiz	Rusya
E)	Mısır	Brezilya	Meksika

kareköt

3. ✓ Turizm,
✓ Demir yolu ulaşımı,
✓ Makineli tarım
- gibi ekonomik faaliyetlerin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha çok olmuştur?
- A) Yerleşik hayata geçişin
B) Kavimler Göçü'nün
C) Yazının icadının
D) Sanayi Devrimi'nin
E) Demir ve bakır işlemeciliğinin

4. Güneş enerjisi potansiyeli iklim koşullarına bağlı olarak değişir.

Aşağıdaki yıllık sıcaklık ve yağış grafiği verilen merkezlerden hangisinde güneş enerjisi potansiyeli en fazladır?

5. Bir yerin arazi plânlamasında doğru sonuca ulaşabilmek için aşağıdakilerden hangisinin olumlu katkı sağlaması beklenmez?

- A) Plânlaması yapılan bölgede öncelikle üst yapının bitirilip geliştirilmesi
B) Doğal ve beşeri unsurlar arasındaki etkileşimin sonuçlarının değerlendirilmesi
C) Projelerin çevresel etkilerinin dikkate alınması
D) Arazinin mevcut durumunu gösteren çeşitli haritalardan yararlanılması
E) Yakın, orta ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi

6. Ege Bölgesi, Türkiye'de turizm potansiyeli en çok olan bölgelerdendir. Bu bölge her yıl milyonlarca yerli ve yabancı turist çekmekte, ulusal ekonomiye önemli katkılar sağlamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, Ege Bölgesi'nin turistik yörelerinden biri değildir?

- A) Kemer ve Göynük turizm yöresi
B) Hierapolis ve Pamukkale travertenleri turizm yöresi
C) Kuşadası ve Dilek yarımadası milli park turizm yöresi
D) Marmaris ve İçmeler turizm yöresi
E) Selçuk ve Efes turizm yöresi

kareköt

7. Sanayileşme sürecinin başlaması ve teknolojinin gelişmesiyle, doğal kaynaklardaki kullanım oranı belirgin bir şekilde artmıştır.

Bu duruma aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

- A) Tatlı su kaynakları
B) Ormanlar
C) Madenler
D) Yerleşilebilen mağaralar
E) Tarıma uygun topraklar

8. Şehir nüfusunun ve endüstri kuruluşlarının artması doğal kaynakların hızla tüketilmesine ve çevre sorunlarının ciddi boyutlara ulaşmasına neden olmuştur. Özellikle endüstrileşmiş yoğun nüfuslu şehirlerde görülen çevre kirliliği insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinde hava, su ve toprak kirliliğine bağlı çevre sorunlarının en alt düzeyde olduğu söylenebilir?

- A) İzmit
B) Ankara
C) İstanbul
D) Bursa
E) Trabzon

9. ✓ Samsun'da bakır işletmesi,
✓ İskenderun'da demir-çelik fabrikası,
✓ Bandırma'da bor işletmesi

Yukarıdaki sanayi tesislerinin kurulmasında, aşağıdakilerden hangisinin ortak etken olduğu söylenebilir?

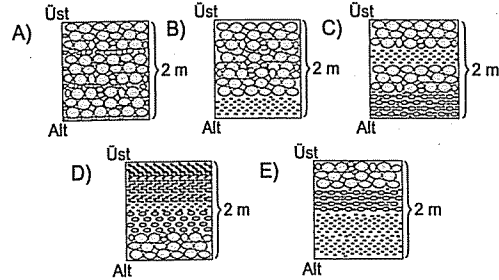
- A) Hammaddenin bolca bulunmasının
B) İklimin elverişli olmasının
C) Büyük ölçekli elektrik santrallerinin bulunmasının
D) Nitelikli işgücünün fazla olmasının
E) Ulaşım ve pazarlamanın kolay olmasının

10. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye ekonomisine olumlu etki yapması beklenmez?

- A) Deniz ticaret filosunun büyütülmesi
B) Endüstriyel ürünlerde üretimin ve kalitenin artırılması
C) Çeşitli şehirlerde uluslararası fuar ve festivallerin yapılması
D) Dış satım için yeni pazarlara girilmesi
E) Tarımda çalışan kişi sayısının artırılması

11. Epirojenik hareketlerle kıtalarda zaman zaman dikey yönde yükselme ve alçalmalar meydana gelmiştir. Kıtanın alçalması durumunda, akarsuların yatak eğimi ve taşıma gücünün azalmasıyla, biriktirdiği malzemenin boyutu küçülür.

Bu bilgiler, akarsu yatağında biriktirilen malzemenin boyutunu gösteren aşağıdaki kesitlerle birlikte düşünülürse, hangi akarsuyun havzasında, yakın zamanda epirojenik alçalma meydana geldiği söylenebilir?

12. Türkiye'de 1960 yılına kadar nüfus artışını destekleyici çeşitli nüfus politikaları izlenmiştir.

- Çocuk sayısı fazla olan ailelerden yol vergisinin alınmaması
- Doğum evlerinin kurulması
- Çok çocuklu ailelere hazineye ait topraklardan tarla bağışlanması
- Evlenme yaşının kadınlar için 20, erkekler için 25'e yükseltilmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri 1960 öncesi Türkiye'nin izlediği nüfus politikalarına örnek oluşturur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve III

13. Türkiye'de tarıma ayrılan toprakların yaklaşık dörtte üçünde tahıl üretimi yapılmaktadır.

Bu durum, tarım alanlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

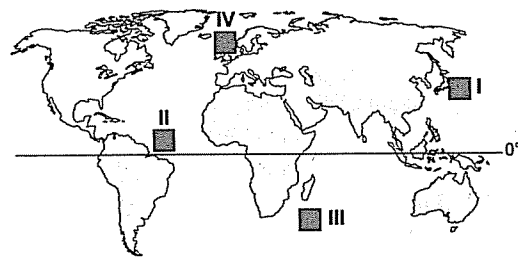
- A) Taban suyu seviyesinin yüksek olduğunu
B) Eğimin fazla olduğunu
C) Sulama sorununun olduğunu
D) Tarımsal işletmelerin küçük ölçekli olduğunu
E) İkime bağlı ürün kaybının az olduğunu

14. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin büyük bir bölümünde yaz mevsiminin kurak geçtiğine kanıt olamaz?

- A) Akarsuların çoğunun kısa boylu olması
B) Buğday tarımının yaygın olması
C) Barajlardan elde edilen elektrik enerjisinin yaz mevsiminde azalması
D) Bozkırlarla kaplı arazilerin geniş yer kaplaması
E) Nadas uygulamasının yaygın olması

kareköt

15. Sıcak ve soğuk su akıntılarının karşılaşma sahaları balıkçılık için en elverişli koşullara sahip yerlerdendir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangileri balıkçılığa daha elverişlidir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

16. Türkiye'nin kırsal kesimlerdeki meskenlerin yapı malzemeleri incelendiğinde;

- * Karadeniz Bölgesi'nde ahşap,
- * İç Anadolu Bölgesi'nde kerpiç,
- * Akdeniz Bölgesi'nde taş yapılı meskenlerin yaygın olduğu görülür.

Bu durum, kullanılan yapı malzemeleri ile aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiyi örneklendirir?

- A) Gelenekler
B) Arazi yapısı
C) Matematik konum
D) Doğal çevre koşulları
E) Ekonomik etkinlikler

17. Doğal miras alanlarını korumak ve her türlü riske karşı savunabilmek için bireysel olarak yapılabilecek birçok faaliyet vardır.

Buna göre, doğal miras alanlarının korunması için aşağıdakilerden hangisinin yapılması uygun düşmez?

- A) Ekosistemlerin işleyişi hakkında temel bilgiye sahip olunması
B) Alternatif enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması
C) Organik tarım ürünlerinin kullanılması
D) Kaçak avcılığın engellenmesi
E) Su kaynaklarının aşırı derecede kullanılmaması

kareköt

18. Bir ülkede aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin yaygın olması, ülkenin teknolojik alt yapısının güçlü ve teknoloji kullanımının etkin olduğunu gösterir?

- A) Mera hayvancılığı
B) El dokumacılığı
C) Açık kömür işletmeciliği
D) Kıyı balıkçılığı
E) İntansif tarım

19. Aşağıda Azap Gölü'yle ilgili bir gazete haberi verilmiştir: "Azap Gölü sıg ve köklü su bitkilerinin yoğun olarak bulunduğu besince zengin bir göldür ve yüksek biyolojik çeşitlilik barındırmaktadır. Göl değişik özelliklerdeki zengin bitki çeşitliliği ile çok sayıda kuşa kuluçka olanağı sağlamakta, göç esnasında konaklayan ve kışlayan kuşlar için cazip bir ortam oluşturmaktadır. Düne kadar bu özelliklere sahip olan göl şimdilerde ciddi tehdit altındadır. Hem sulak, alanlar giderek azalmakta hem de bir çok su altı canlısı ve yaban hayatı yok olma durumundadır."

Azap Gölü'yle ilgili verilen gazete haberinde aşağıda verilen ekstrem olaylardan hangisiyle ilgili yaşanan olumsuz duruma değinilmiştir?

- A) Aşırı yağışlar
B) Kütle hareketleri
C) Kuraklık
D) Şiddetli depremler
E) Sel ve taşkınlar

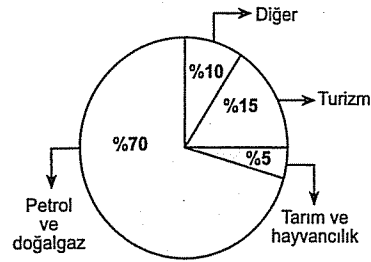
20. Aşağıda bir biyoma ait özellikler sıralanmıştır.

- ✓ Sibiry, Kuzey Avrupa, Kanada ve Alaska gibi soğuk ve yarı nemli iklim bölgelerinde görülür.
- ✓ Tayga ve boreal ormanları geniş yer kaplar.
- ✓ Kış süresinin uzun olması nedeniyle bitkilerin tohum üretme dönemi kısadır.
- ✓ Görülen başlıca ağaç türleri; sarıçam ve huş iken hayvan türleri; ayı, kurt, geyik, kunduz ve samurdur.

Bu biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ilıman çayır biyomu
B) Tundra biyomu
C) İğne yapraklı orman biyomu
D) Savan biyomu
E) Yaprak dökken orman biyomu

21. Aşağıda bir ülkenin dış satımında pay sahibi olan sektörlerin dağılışı verilmiştir.

Bu grafikten yararlanarak;

- Ülkenin dış ticaret hacmi ne kadardır?
- Ülke ekonomisine en büyük katkıyı sağlayan sektör hangisidir?
- Ülkenin petrol ve doğalgaz sattığı ülkeler hangileridir?
- Ülkede hangi turizm türleri gelişmiştir?

sorularından hangilerine yanıt alınabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

22. Aşağıda bazı ülkeler arasındaki deniz ticaretinde kullanılan önemli su yolları eşleştirilmiştir.

Deniz ticareti yapan ülkeler	Su yolu
Ukrayna - İtalya	Cebelitank Boğazı
Çin - Hindistan	Malakka Boğazı
İspanya - Suudi Arabistan	Süveyş Kanalı
Hollanda - Yunanistan	İstanbul Boğazı
Kuveyt - Pakistan	Hürmüz Boğazı

Bu eşleştirmelerin doğru olabilmesi için hangi su yollarının yer değiştirmesi gerekir?

- A) Cebelitank Boğazı ile Hürmüz Boğazı'nın
B) Malakka Boğazı ile Süveyş Kanalı'nın
C) İstanbul Boğazı ile Malakka Boğazı'nın
D) Cebelitank Boğazı ile İstanbul Boğazı'nın
E) Süveyş Kanalı ile Hürmüz Boğazı'nın

23. Turizm;

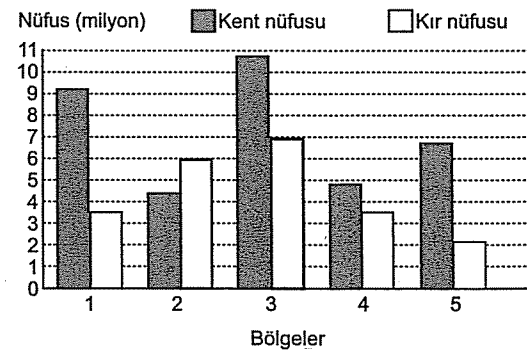
- ✓ Uluslararası ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır.
- ✓ Ekolojik ortamın ve biyolojik yönden zengin sahaların korunarak gelecek nesillere aktarılmasını kolaylaştırabilmektedir.
- ✓ Sanat, folklor, festival ve tiyatro gibi etkinliklerin kalitesini arttırabilmektedir.
- ✓ Ülkelerin ödemeler dengesine olumlu katkı yapabilmekte ve işsizlik sorununu azaltmaktadır.

Yukarıda turizm sektörünün hangi özelliğine dair bir bilgi verilmemiştir?

- A) Çevresel
B) Stratejik
C) Politik
D) Ekonomik
E) Kültürel

karekötök

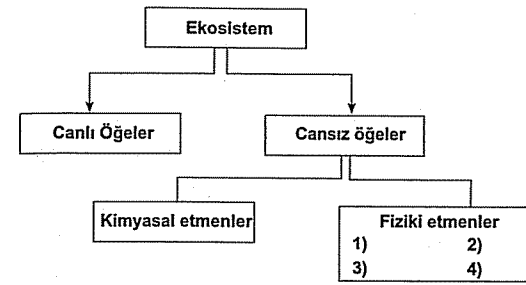
24. Aşağıdaki grafikte, bir ülkeye ait beş bölgenin kent ve kır nüfus oranları verilmiştir.

Kent ve kır nüfusları ile sanayileşme arasındaki ilişki düşünüldüğünde, hangi bölgede sanayileşme en azdır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

1.

Yukarıdaki kavram haritasında numaralandırılmış bölüme aşağıdakilerden hangisinin yazılması uygun olmaz?

- A) Işık B) Yağış C) Rüzgâr
D) Karbondiyoksit E) Sıcaklık

2.

Aşağıdaki tabloda beş kentin yıllık doğum ve ölüm miktarları ile göçle gelen ve giden nüfus miktarları verilmiştir.

Kent	Doğum miktarı (bin kişi)	Ölüm miktarı (bin kişi)	İç göçle gelen nüfus (bin kişi)	Göç ile giden nüfus (bin kişi)	Dış göçle gelen nüfus (bin kişi)
I	35	17	6	0,4	15
II	72	39	4	0,1	44
III	38	47	0,5	7,2	0,2
IV	27	20	8	0,2	9
V	46	18	11	0,1	30

Bu kentlerden hangisinin yıl sonunda;

- ✓ nüfusunun,
- ✓ konut açığının,
- ✓ birim alana düşen kişi sayısının

azaldığı ileri sürülebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Teknoloji kullanımının yaygınlaşmasıyla;

- hammadenin ürüne dönüştürülme süresinin kısalması,
- daha az enerjiyle daha çok iş yapılabilmesi,
- birincil faaliyetlerde çalışan nüfusun artması,
- nitelikli ve niteliksiz işgücüne duyulan gereksinimin artması

durumlarından hangilerinin gerçekleşmesi beklenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

- ✓ Doğal kaynakların yok edildiği,
- ✓ Su, hava ve toprak kirliliği nedeniyle çevre sorunlarının arttığı,
- ✓ Yapılaşmanın ve yanlış arazi kullanımının fazla olduğu

yerler çekiciliğini yitirerek turizme hizmet edemez.

Bu durumun aşağıdaki bölgelerden hangisinde turizm sektörüne daha fazla zarar verdiği söylenebilir?

- A) İskandinav Yarımadası
B) Amazon Havzası
C) Sibirya
D) Güneybatı Avrupa
E) Orta Asya

5.

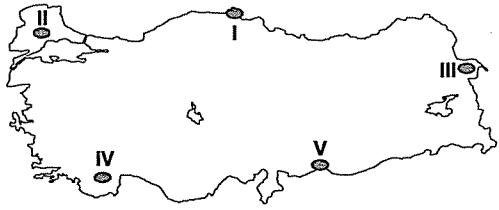
Bir ülkenin nüfus artış hızı 1990 yılında binde 22 iken 2010 yılında binde 3'e kadar gerilemiştir.

Bu ülkede 1990 - 2010 yılları arasında aşağıdakilerden hangisinin yaşandığı ileri sürülemez?

- A) Nüfusun azaldığı
B) Tüketim mallarına dayalı ithalat oranının azaldığı
C) Nüfusun ikiye katlanma süresinin uzadığı
D) İşgücü potansiyelinin azaldığı
E) Eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin kalitesinin arttığı

karekötök

6. Andezit ve bazalt gibi kayalar volkanik bölgelerde daha yaygındır.

Buna göre, yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangisinde andezit ve bazalt türü kayalara daha sık rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. "İnsanoğlu günümüzden yaklaşık 10 bin yıl önce avcılık ve toplayıcılıkla geçinmekteydi. Neolitik Çağ'da yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte tarım yapılmaya başlanmış, hayvanlar evcilleştirilmiştir. İlk yerleşmeler ya tarım yapılan arazilerin yakınında ya da akarsu kenarlarında kurulmuştur. Tarım ve hayvancılıkla birlikte beslenme olanakları gelişmiş, insan ömrü uzamış ve nüfus artış hızı belirgin bir şekilde artmıştır. Bununla birlikte ilkel seramik atölyeleri gelişmiş, zanaatkarlık ortaya çıkmıştır. Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar ihtiyaç duydukları bazı eşyaları zanaatla uğraşanlardan, zanaatkarlar ise ihtiyaç duydukları tarım ürünlerini ve diğer gıda maddelerini tarımla uğraşanlardan takas yaparak karşılamışlardır."

Neolitik Çağ'da yaşanan gelişmelerin açıklandığı yukarıdaki parçada;

- I. madencilik,
II. tarım,
III. sanayi,
IV. ticaret

ekonomik faaliyetlerden hangilerinin ortaya çıkış sürecine değinilmemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. ve 9. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

"Bilim insanları, sınırlı olan doğal kaynakların artan dünya nüfusu nedeniyle hızla tükendiğini ve çeşitliliğin azaldığını, alternatif kaynaklar bulunmadığı takdirde büyük çevre sorunları yaşayacağını ifade etmektedir."

8. Parçaya göre çevre sorunlarına ve nüfus artışına bağlı olarak yakın gelecekte insanların aşağıdaki sorunlardan hangisiyle karşı karşıya gelebileceği söylenebilir?

- A) Sınırlı doğal kaynakların ihtiyaçları karşılayamamasıyla
B) Atıkların geri dönüşümünün sağlanamamasıyla
C) Mevsimler arası sıcaklık farklarının artmasıyla
D) Bilgiye hızla ve zamanında ulaşamamasıyla
E) Doğal afetlere karşı yeterli önlemlerin alınamamasıyla

9. Parçada sözü edilen durumun aşağıda verilen ülkeden hangisinde daha büyük sorunlar oluşması beklenir?

- A) İngiltere B) Avustralya C) Almanya
D) Hindistan E) Kanada

10. 2002 yılı sonunda tamamlanmış olan hat, 1252 km uzunluğunda olup hattın 376 km'si deniz altından geçmektedir. 2004 yılında 3238 milyon m³ gaz transferi yapılan hattın 2010 yılında tam kapasiteye ulaşması beklenmektedir. Yıllık hacmin 16 milyar metreküp olması beklenmektedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen enerji koridoru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakü - Tiflis - Ceyhan Petrol Boru Hattı
B) Irak - Suriye - Mısır - Türkiye- Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı
C) Hazar - Türkiye - Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı
D) Rusya - Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı
E) Nabucco Doğal Gaz Boru Hattı

11. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan "Türkiye Turizm Stratejisi (2023)" ile turizm sektöründe gerçekleştirilmek istenen hedefler belirlenmiştir.

Bu hedefler içinde;

- I. Sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek, istihdamın artırılmasında ve bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna ulaştırılması
II. Zengin kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerin markalaştırılarak turistler için çekim noktası haline getirilmesi
III. Alternatif turizm türlerinden öncelikli olarak termal, kış, golf, yayla, kongre, fuar ve ekoturizminin geliştirilmesi

olgularından hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. Türkiye'de kış mevsiminin ılık ve kısa, yaz mevsiminin kurak ve uzun sürdüğü bir kıyı yöresinin;

- I. mera hayvancılığı,
II. seracılık,
III. deniz turizmi,
IV. jeotermal enerji üretimi

ekonomik etkinliklerden hangilerinin gelişmesine daha elverişli olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. İstanbul'da son 30 yılda nüfusun hızlı bir şekilde artması, aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Gecekondu semtlerinin artmasına
B) Çevre kirliliğinin artmasına
C) Endüstri tesislerinin çoğunun kent merkezi içinde bulunmasına
D) Yeşil alanların daralmasına
E) Uluslararası transit taşımacılığın gelişmesine

14. Türkiye'nin geleceğini tehdit eden erozyon ve çölleşme tehlikesine karşı toplumsal duyarlılığı artırmak ve bu mücadelenin bir devlet politikası haline getirilebilmesini sağlamak amacıyla 1992 yılında kurulan çevresel örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

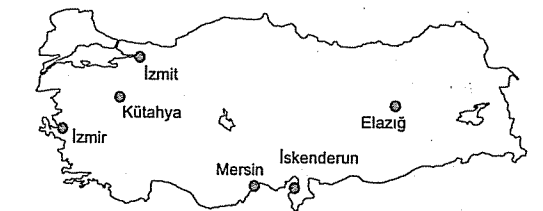
- A) MTA B) DSI C) TEMA
D) LIFE E) TÜBİTAK

15. Ulubat Gölü, kuş varlığı yönünden hem Türkiye'nin hem de Avrupa'nın en önemli sulak alanlarından biridir.

Bu durum, Ulubat Gölü'nün aşağıdaki özelliklerinden hangisinin bir sonucudur?

- A) Gölün tektonik yapılı bir çanakta olması
B) Kuşların göç yolları üzerinde bulunması
C) Gölün bulunduğu bölgenin nemli ve ılıman iklim koşullarına sahip olması
D) Göl çevresinde nüfus yoğunluğunun az olması
E) Göl sularının tatlı olması

16. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de aynı tür sanayi kolunun yaygın olarak bulunduğu kent merkezleri gösterilmiştir.

Bu kent merkezlerindeki ortak sanayi kolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pamuklu dokuma B) Demir - çelik
C) Sentetik elyaf D) Tütün işleme
E) Gübre

kareköt

kareköt

17. Türkiye'nin 2000 yılı nüfus sayımına göre aritmetik nüfus yoğunluğu 86 kişi/km² dir. Ancak, coğrafi bölgeler ve bölümler arasında, nüfus yoğunlukları önemli farklılıklar gösterir.

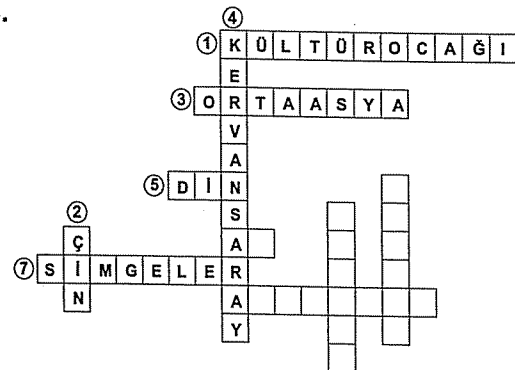
Buna göre,

- I. Çatalca – Kocaeli,
- II. Orta Karadeniz,
- III. Hakkari,
- IV. Adana

gibi coğrafi bölümlerden hangilerinin aritmetik nüfus yoğunluğu, Türkiye ortalamasına daha uzaktır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

18.

Yukarıda verilen bulmacanın belli bir kısmı çözülmüştür.

Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı, çözüm kısmında yer almamaktadır?

- A) Türk kültürünün köklerinin uzandığı bölge neresidir?
- B) Ticaret kervanlarının konaklaması için yapılan ve Türk kültürünü simgeleyen yapıya ne denir?
- C) Kültürü oluşturan maddi unsurlardan biridir?
- D) Türk kültürünün doğuda komşu olduğu kültürden biri hangisidir?
- E) Hindistan'daki Türk eserlerinden biri hangisidir?

kareköt

19. "Modern şehirleşme sürecinin başlamasında doğrudan etkili olmuştur. Sanayi alanındaki buluş ve icatlar şehirlerin önemini artırmış, özellikle kırsal alanlardaki göçlerle beraber Avrupa şehirleri yoğun bir nüfus akımı ile büyümüştür. Yoğun göçlerle birlikte kent dokuları da bozulmaya başlamıştır. Sanayi tesisleri büyüyen şehir merkezlerinde kalırken, modern şehirlerin etrafında sanayi işçilerinin yaşadığı plânsız ve altyapı hizmetlerinden yoksun yeni yerleşme alanları oluşmaya başlamıştır."

Bu parçada açıklanan şehirleşme sürecinin başlamasında aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Kavimler Göçü'nün
- B) Sanayi Devrimi'nin
- C) Yazının icadının
- D) Yerleşik hayata geçişin
- E) Coğrafi Keşifler'in

20. I. Doğal kaynaklar bakımından fakir ancak sermaye, iş gücü ve teknoloji açısından zengin
II. Doğal kaynaklar bakımından zengin ancak teknik bilgi ve sermaye bakımından yetersiz
III. Hem doğal kaynaklar bakımından fakir hem de teknik bilgi ve sermaye bakımından yetersiz
- Yukarıda verilen özelliklere uygun ülkeler, hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Japonya	Nijerya	Moğolistan
B)	Almanya	Rusya	Güney Kore
C)	Çin	Kanada	Nijerya
D)	Fransa	Irak	Mısır
E)	Türkiye	Suriye	Meksika

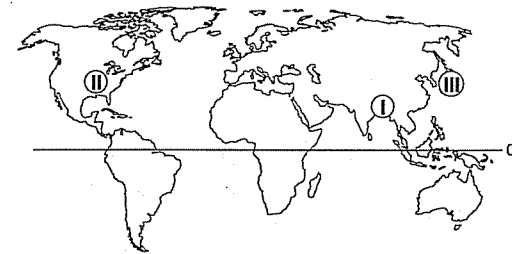
21. Aşağıda Türkiye'nin önemli milli parkları ve bunların bulundukları iller eşleştirilmiştir.

- I. Spil Dağı Milli Parkı - Manisa
- II. Kovada Gölü Milli Parkı - Isparta
- III. Munzur Vadisi Milli Parkı - Tunceli
- IV. Köprülü Kanyon Milli Parkı - Mersin
- V. Ilgaz Dağı Milli Parkı - Kastamonu

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

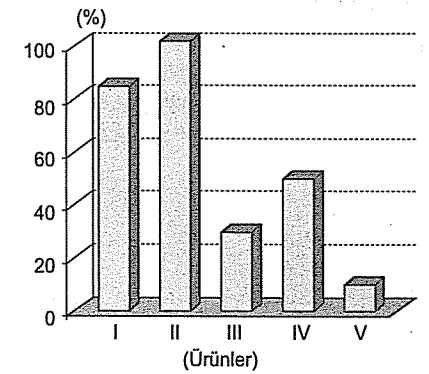
22. Aşağıdaki haritada, yeryüzünde hortum, sel ve tsunami gibi olağanüstü doğa olaylarının sıkça görüldüğü yerler numaralandırılmıştır.

Bu bölgelerde daha sık görülen hava olayları aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Sel	Hortum	Tsunami
B)	Tsunami	Sel	Hortum
C)	Hortum	Tsunami	Sel
D)	Sel	Tsunami	Hortum
E)	Tsunami	Hortum	Sel

23. Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilen bazı tarım ürünlerinin üretim miktarları ve bunların Türkiye genelindeki payları grafikte yüzde olarak verilmiştir.

Grafığe göre, aşağıdaki yargılardan hangisinin doğruluğu kesindir?

- A) II. tarım ürününün yalnızca Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirildiği
- B) IV. tarım ürünündeki üretimin ekonomik getirisinin III. tarım ürününe göre daha fazla olduğu
- C) II. tarım ürününün I. tarım ürününe göre daha fazla üretildiği
- D) V. tarım ürününün üretiminde Karadeniz Bölgesi'nin son sırada olduğu
- E) II. tarım ürününün ekim alanlarının bölge içinde daha yaygın olduğu

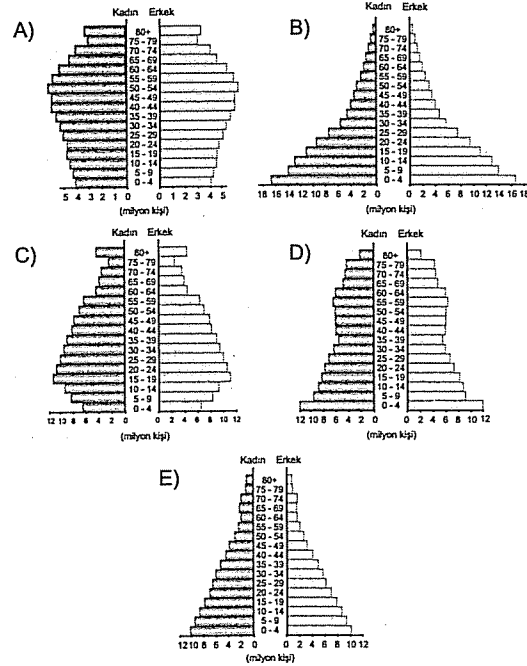
kareköt

24. Aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin kuruluş yerinin belirlenmesinde su kaynaklarına yakınlık ilkesi doğrudan dikkate alınmaz?

- A) Linyitle çalışan termik santraller
- B) Çay işleme tesisleri
- C) Demir-çelik fabrikaları
- D) Nükleer santraller
- E) Kağıt fabrikaları

1. Beyin göçleri; iyi eğitim almış nitelikli insanların, daha iyi çalışma ve yaşam olanakları sağlayan ülkelere yerleşmesi olayıdır.

Buna göre, gelişmişlik düzeyi dikkate alınacak olursa, aşağıdaki nüfus yaş piramitlerinden hangisine sahip olan ülkenin **daha çok** beyin göçü aldığı savunulabilir?

2. Bazı endüstri tesislerinin dağılışı birbirine paralellik gösterir. Örneğin; petrolden elde edilen yan ürünler boya endüstrisinde kullanıldığından petrol rafinerileri ile boya fabrikaları genellikle aynı yörelerde dağılışı gösterirler.

Bu durum aşağıdaki endüstri tesislerinden hangileri için de benzer bir özelliktir?

- A) Sigara fabrikaları - dokuma tesisleri
B) Şeker fabrikaları - mandıralar
C) Bakır işleme tesisleri - demir çelik fabrikaları
D) Kağıt fabrikaları - çimento fabrikaları
E) Gübre fabrikaları - tütün işleme tesisleri

3. GAP kapsamında tamamlanmış ve işlevsel hale gelen projelerin aşağıdakilerden hangisine neden olduğu ileri sürülemez?

- A) Bölge dışına olan göçlerin azalmasına
B) Sulu tarımın yaygınlaşmasına
C) İhracat miktarının artmasına
D) Tarıma dayalı sanayinin gelişmesine
E) Mercimek ekim alanlarının genişlemesine

4. İpek ve Ceren kasım ayında bir turizm şirketinin düzenlediği turla bir haftalığına yurt dışına gittiler. Ancak gittikleri şehirde gezi süresince, sıcaklığın 30 °C nin üstüne çıkmasıyla beklenmedik bir durum yaşadılar.

Bulundukları iklim kuşağı göz önüne alındığında, bu ekstrem sıcaklığın aşağıdaki şehirlerin hangisinde yaşandığı söylenebilir?

- A) Londra B) Dubai C) Kahire
D) Miami E) Singapur

5. Aşağıdakilerden hangisi, doğal kaynak kullanımında teknoloji ve ihtiyaçların önemli rol oynadığının göstergesi **olamaz**?

- A) Nüfus yoğunluğu fazla olan bazı ülkelerde intansif tarım yöntemlerinin kullanılması
B) İlk çağlarda tarım ve madencilikte yaygın olarak kullanılan suyun günümüzde enerji üretimi, turizm ve sanayide de kullanılması
C) İçten yanmalı motorların icat edilmesiyle birlikte petrol kullanımının artması
D) Gelişmiş ülkelerde tahrip edilen ormanların bir kısmının ağaçlandırmayla yeniden kazanılması
E) 18. ve 19. yüzyıllarda, fabrikalarda yaygın olarak kullanılan kömürün yerini günümüzde elektriğin alması

6. Teknolojinin gelişmesi ve kullanım alanlarının yaygınlaşmasıyla, insanlar hem doğal olumsuzluklardan korunmuş hem de doğal çevre özelliklerini kendi lehine çevirmektedir.

Bu bilgi aşağıdakilerden hangisiyle **pekiştirilemez**?

- A) Kıyı kentlerinde, dalga yönüne dik mendirekler yapılması
B) Düşük sıcaklıklardan olumsuz etkilenen bitkilerin seralarda yetiştirilmesi
C) Engibeli arazilerde, ulaşımın tünel ve köprülerle sağlanması
D) Az verimli topraklarda gübrelemeyle ürün yetiştirilmesi
E) Orman arazileri içinde kıl keçisi besiciliği yapılması

7. Marmara Bölgesi'ni gezmek isteyen bir turist kalesi aşağıdakilerden hangisini **göremez**?

- A) Galata Kulesi'ni
B) İnegöl kaplıcalarını
C) Safranbolu Evleri'ni
D) Saroz Körfezi'ndeki deniz altı mağaralarını
E) Yerebatan Sarnıcı'nı

8. Türkiye'nin gelişmemiş yörelerine yapılacak yatırımları özendirmek ve dengeli kalkınmayı sağlamak için teşvik uygulamaları yapılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi buna örnek olarak **gösterilemez**?

- A) Sanayi üretiminde kullanılan makine dış alımında gümrük vergisi indirimi uygulamak
B) Hazine arazilerinin bir bölümünü karşılıksız olarak turizm ve sanayi yatırımlarına ayırmak
C) Büyük ölçekli işletme yatırımlarına ucuz enerji sağlamak
D) Bazı sınır komşularıyla karşılıklı olarak vize uygulamasını kaldırmak
E) Sanayi yatırımları yapan şirketlerden belirli bir süre vergi almamak

9. ve 10. soruları aşağıdaki haritadan yararlanarak yanıtlayınız.

Aşağıdaki haritada nüfusun yeryüzündeki dağılışı noktalarla gösterilmiştir. Noktaların arttığı yerlerde nüfus daha fazladır.

9. Haritaya göre yeryüzünün en yoğun nüfuslu ülkeleri arasında aşağıdakilerden hangisi **yer almaz**?

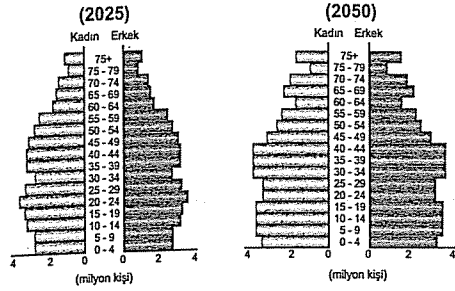
- A) Çin B) Kanada C) Almanya
D) Japonya E) Endonezya

10. ✓ Batı Afrika'nın kıyı kuşağı,
✓ Hint Yarımadası,
✓ Nil Vadisi

gibi bölgelerin sık nüfuslanmış olmasında aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin **daha önemli** rol oynadığı ileri sürülebilir?

- A) Tarım B) Endüstri C) Ulaşım
D) Madencilik E) Turizm

11. Aşağıda Türkiye'nin 2025 ve 2050 yıllarına ait olası nüfus piramitleri verilmiştir.

Piramitler incelendiğinde;

- I. yaşam süresinin uzayacağı,
- II. nüfus miktarının artacağı,
- III. kadın ve erkek nüfus oranı arasındaki farkın iyice artacağı,
- IV. aktif nüfusun dış göçlerle artacağı

Bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Mercan kayalıklarını ve deniz canlılarına etkisini incelemek üzere uluslararası bir ekibin Seyşel Adaları'nda yaptığı araştırma sonucuna göre; çok sayıda mercan resifinin yeniden ortaya çıkmasının engellendiği ve mercan kayalıklarının büyük bir bölümünün yok olduğu ya da zararlı yosunlarla kaplandığı saptanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi mercan kayalıklarıyla ilgili yaşanan bu durumun nedenlerinden biridir?

- A) Bölgedeki balık çeşitliliğinin azalması
B) Okyanuslarda balıkçılık faaliyetlerinin yaygınlaşması
C) Deniz suyu tuzluluğunun azalması
D) Hint Okyanusu kıyılarındaki deltaların büyümesi
E) Hint Okyanusu yüzeyindeki sıcaklığın artması

13. ve 14. soruları aşağıdaki parçaya göre yanıtlayınız.

"Sanayileşmede yaşanan hızlı gelişmeyle birlikte şehirleşme çok hızlı bir ivme kazanarak ciddi bir değişim ve dönüşüm geçirmeye başlamıştır. Günümüzde dünya nüfusunun yarısından çoğu şehirlerde, bu nüfusun yaklaşık olarak %5'i nüfusu 10 milyonu aşan büyük şehirlerde yaşamaktadır. Gelişmiş ülkelerde şehirleşme oranı % 80'lere yaklaşırken Güney Amerika'da bu oran % 70 civarındadır. Şehirli nüfus oranının en az olduğu Afrika kıtasında bile şehirlerde yaşayanların oranının önümüzdeki yıllarda toplam nüfusun % 50 sine ulaşması beklenmektedir."

kareköt

13. Yukarıda verilen parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dünyada şehirleşme oranının artmasına neden olan faktöre
B) Hangi kıtada şehirleşme oranının en düşük olduğuna
C) Gelişmişlik düzeyinin şehirleşme üzerindeki etkisine
D) Gelecekte şehirleşme oranının ne düzeyde olacağına
E) Şehirleşmenin çevre sorunları üzerindeki etkisine

14. Parçada verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki ülkelerden hangisinde şehirleşme oranı en düşüktür?

- A) İtalya B) Hindistan C) Japonya
D) Kanada E) Almanya

15. "Dünya Miras Listesi'nde yer alan ve her yıl onbinlerce yerli ve yabancı turisti ağırlayan Hitit uygarlığının başkenti Hattuşaş'da 2007 turizm sezonu törenle açıldı. Yeni sınıflandırmaya göre dünyanın dokuz harikası arasında gösterilen ve dünya mirası kabul edilen kenti, bu yıl çoğunluğu yabancı olmak üzere 70 bin turist ziyaret etmesi bekleniyor. Hattuşaş'ı bu yıl UNESCO, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Çorum Valiliği ile iş birliği yaparak dünyaya tanıtılmasını sağlayacak.

Yukarıda verilen gazete haberine göre, Hattuşaş ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Orta Karadeniz Bölümü'nde yer aldığına
B) Hitit uygarlığına ait olduğuna
C) Uluslararası çapta öneme sahip olduğuna
D) 2007 yılında Dünya Miras Listesi'ne alındığına
E) Türkiye'yi sembolize eden önemli mekânlardan biri olduğuna

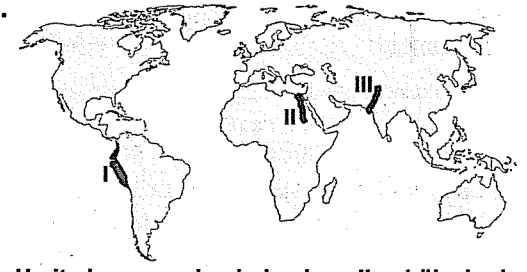
16. Türkiye'de bitki örtüsünün dağılışını gösteren bir haritadan yararlanarak;

- zakkum,
- keçiboyunu,
- defne,
- kocayemiş

gibi bitki türlerinin yaygın olarak görüldüğü bir yöreyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olmaz?

- A) Kışın yaprağını döken ağaçlardan oluşan orman alanları geniş yer kaplar.
B) Yaz aylarında subtropikal yüksek basınç alanının etkisi altında kalır.
C) Kışın kar yağışı ve şiddetli don olayı görülmez.
D) Zeytin, pamuk ve turuncgil üretimine uygun doğal koşullar bulunur.
E) Kış ayları yağışlı ve ılık, yaz ayları sıcak ve kuraktır.

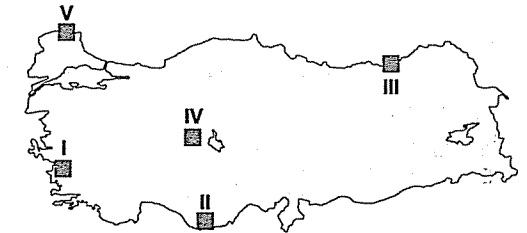
17.

Haritada numaralandırılarak verilen bölgelerde sırasıyla aşağıdaki uygarlıklardan hangisi gelişme göstermiştir?

	I	II	III
A)	İnka	Hint	Mısır
B)	Mısır	İnka	Hint
C)	İnka	Mısır	Hint
D)	Hint	İnka	Mısır
E)	Hint	Mısır	İnka

18. İlkbaharda gündüz havanın ısınmasıyla, yükseltici hava hareketleri artar. Önce bulutlar oluşur, sonra sağnak yağışlar meydana gelir. Bu durum bazen haftalarca tekrarlanır. Bu tür yağışlara "kırkikindi yağışları" denir.

Yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangisinde kırkikindi yağışları daha sık olarak görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

19. Doğal afetlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Geliştirilen teknoloji, doğal afetlerin etkisini tamamen ortadan kaldıramamış, ancak insanlar üzerindeki zararlı etkilerini azaltmıştır.
 B) Doğal afetler; klimatolojik, jeolojik, jeomorfolojik ve hidrolojik olmak üzere çeşitli gruplara ayrılır.
 C) Doğal afetler, tarih boyunca tüm insanları etkilemiştir.
 D) Doğal afetlerden kaynaklanan can kayıplarının çoğu Afrika kıtasında yaşanmaktadır.
 E) Avrupa kıtasında kasırgaların neden olduğu doğal afetlere rastlanılmaz.

20. Aşağıdaki ülkelerin, iklim özellikleri dikkate alındığında, akarsuların, rüzgârların ve buzulların yer yüzünü biçimlendirici etkisi sırasıyla hangisinde yaygın olarak görülür?

	Akarsu	Rüzgâr	Buzul
A)	ABD	Hindistan	İtalya
B)	Türkiye	Mısır	Norveç
C)	Mısır	Endonezya	Avustralya
D)	Meksika	İspanya	Türkiye
E)	İran	Japonya	Irak

21. I. Dışsattımın dışalım karşılama oranının azalması
 II. Enerji tüketiminin artması
 III. Çalışan nüfus içinde tarımdaki nüfusun azalması
 IV. Dış ticaret açığının artması

Yukarıda verilenlerden hangileri bir ülkenin ekonomik gelişmişlik düzeyinin yükseldiğinin göstergelerindendir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) II ve III
 D) I ve IV E) III ve IV

22. Türkiye'de ekonomik kalkınmanın sağlanması amacıyla yapılan uygulamalardan biri de 1929 yılında yüksek gümrük vergilerinin konulmasıdır.

Türkiye'nin 1929 yılında gümrük vergilerini arttırmasının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarıma dayalı sanayiye yaygınlaştırmak
 B) Dış ticaret gelirlerini arttırmak
 C) Yabancı rekabete karşı korunmak
 D) Ekonomide devletin etkisini azaltmak
 E) Sanayinin belirli yerlerde gelişmesini hızlandırmak

23. Türkiye'de 1923 - 2008 yılları arasında 400'ü aşkın çığ olayı yaşanmış ve 1100'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir.

Aşağıdaki illerden hangisinde, çığ felaketleri sonucunda hayatını kaybedenlerin bulunduğu ileri sürülemez?

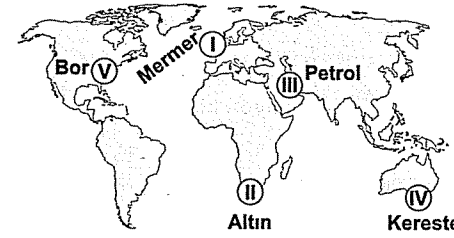
- A) Erzurum B) Hakkari C) Sivas
 D) Edirne E) Bingöl

24. Barkan, yardang ve mantarkaya gibi yer şekillerinin yaygın olarak görüldüğü bir bölgeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisinin doğruluğu savunulamaz?

- A) Akarsu ağının sık olduğu
 B) Yağış miktarının az olduğu
 C) Kayaçların mekanik çözülme şiddetinin fazla olduğu
 D) Toprakların tuzlu ve kireçli olduğu
 E) Doğal bitki örtüsünün seyrek olduğu

DENEME - 15

1. Aşağıdaki haritada küresel ticarete öne çıkan bazı bölgeler numaralandırılmıştır.

Haritadaki bölgelerden hangilerinde pazarlanan doğal kaynak doğru olarak eşleştirilmiştir?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

2. Volkanik faaliyetler sonucunda birçok yerşekli oluşmaktadır.

Türkiye'de;

- I. Nemrut kalderası,
 II. Meke tuzlası,
 III. Ürgüp peribacaları,
 IV. Kızören obruğu

yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda, volkanik faaliyetlerin doğrudan veya dolaylı yoldan bir etkisi olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
 D) I ve IV E) II ve III

3. Türkiye'de 1990 yılından sonra çıkarılan bir kararnameyle nüfus sayımlarının her on yılda bir yapılması kararlaştırılmış, fakat 1997 yılında genel nüfus sayımı yapılmıştır.

1997 yılında, genel nüfus sayımı yapılmasının öncelikli amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Siyasi seçimler öncesinde seçmen sayısının belirlenmesi
 B) Yurt dışına göç eden nitelikli işgücü sayısının belirlenmesi
 C) İstihdam edilen nüfusun sektörlere göre dağılımının belirlenmesi
 D) İlköğretim çağındaki toplam nüfusun belirlenmesi
 E) Nüfusun sosyal ve ekonomik özelliklerinin belirlenmesi

4. Doğal koşullar göz önüne alındığında, aşağıdaki iklim bölgelerinden hangilerinde sel rejimli akarsulara daha çok rastlanılır?

- A) Tundra B) Akdeniz C) Ekvatorial
 D) Step E) Ilıman okyanus

5. Suudi Arabistan, İspanya ve Avusturya'da en çok gelişen ve gelir sağlayan turizm tipi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Suudi Arabistan	İspanya	Avusturya
A)	Dini	Yayla	Sağlık
B)	Deniz	Dini	Kış
C)	Sağlık	Kongre	Yayla
D)	Dini	Deniz	Kış
E)	Yayla	Sağlık	Kongre

6. I. Marmara Bölgesi'nin önemli ulaşım yollarının kavşak noktasında bulunması
 II. Tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olması
 III. Deniz turizminden elde edilen gelirlerin yaklaşık %90'ının Akdeniz ve Ege bölgelerinden karşılanması
 IV. Karadeniz Bölgesi'ndeki tarım alanlarının çoğunlukla dar ve küçük işletmeler şeklinde olması
 V. İç Anadolu'da tahıl tarımı yapılan arazilerin bir bölümünün nadasa bırakılması

Türkiye'nin yukarıdaki ekonomik özelliklerinden hangilerinin iklim koşullarıyla ilişkisi yoktur?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
 D) II ve V E) IV ve V

kareköt

7. I. Ülkeler arasında ayırım gözetmeden dünya ticaretinin geliştirilmesine destek vermek
 II. Dünya para meselelerinin çözülmesi için ülkeler arasında işbirliği sağlamak
 III. Üye ülkelerin toprak bütünlüğünü, siyasi bağımsızlığını ve güvenliğini korumak
 IV. Ülkelerin ödeme güçlüğü çekmemesi için gerekli çözümler üretmek
 V. Nükleer silahlanma ve nükleer kirliliğe son vermek

Yukarıdakilerden hangileri IMF'nin temel amaçları arasında yer almaktadır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

8. ve 9. soruları aşağıdaki tabloya göre yanıtlayınız.

Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerin 2000 yılındaki nüfusları ile 2050 yılındaki tahmini nüfusları verilmiştir.

Ülkeler	2000 nüfusu (milyon kişi)	2050 yılındaki tahmini nüfusu (milyon kişi)
Çin	1280	1395
Hindistan	1020	1530
A.B.D	285	405
Endonezya	210	295
Brezilya	170	230
Pakistan	145	350
Japonya	125	100

8. Verilen yıllar arasında bu ülkelerden hangisinin ortalama nüfus artış hızının sırasıyla en az ve en fazla olacağı söylenir?

	En az	En fazla
A) Japonya		Hindistan
B) ABD		Endonezya
C) Brezilya		Çin
D) Çin		ABD
E) Japonya		Pakistan

9. Tabloya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Endonezya'da nüfusun ikiye katlanma süresi Çin'e göre daha kısadır.
 B) 2050 yılında dünyanın en kalabalık ülkesinin Hindistan olacağı varsayılmaktadır.
 C) Pakistan'da nüfus artış hızını arttıran, Japonya'da nüfus artış hızını azaltan politikalar uygulanmaktadır.
 D) 2050 yılında nüfusun yaş ortalamasının Japonya'da daha fazla olması beklenmektedir.
 E) Çin ve Hindistan 2000 yılında olduğu gibi 2050 yılında da dünyanın en kalabalık iki ülkesi olacaktır.

10. "Avrupa ve Kuzey Amerika'da 100 - 200 yıla yayılan sanayileşme, kentleşme ve göç, Türkiye'de 1950'li yıllarda başlayan sanayileşme hareketleri çok hızlı bir nüfus artışı ile çarpık kentleşme sorununu ortaya çıkarmıştır. Türkiye'de çok geniş olarak görülen tarım alanları hızlı nüfus artışı, düzensiz yapılaşma ve sanayileşme baskısı nedeniyle büyük tehdit altında bulunmaktadır. Eski kentler; verimsiz, kayalık, dağlık arazilerde, nehir ve deniz kenarlarındaki sarp yerlerde ve vadilerde yer alırken, günümüzde adeta bütün kentler, engebeli araziden düz ve verimli tarım arazilerine doğru genişlemektedir."

Yukarıda Mehmet Doğan'ın "Türkiye'de kentleşme, sanayileşme, arazi kullanımı ve çevre sorunları" kitabından bir bölüm verilmiştir.

Türkiye'de son 25 yılda yaşanan gelişmeler göz önüne alındığında, aşağıdaki şehirlerden hangisinin daha çok tarım arazileri üzerinde büyüdüğü söylenebilir?

- A) Sinop B) Muğla C) Yozgat
 D) Bursa E) Tunceli

kareköt

12. Havadaki kirlenici gaz oranının azaltılmasında;
 I. birincil ekonomik faaliyetlerde kimyasal gübre ve ilaç kullanımının azaltılması,
 II. yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım alanlarının genişletilmesi,
 III. yeşil alanların korunup, ağaçlandırma faaliyetlerinin hızlandırılması,
 IV. nükleer atıkların camdan yapılmış materyaller içerisinde muhafaza edilip derin çukurlara gömülmesi

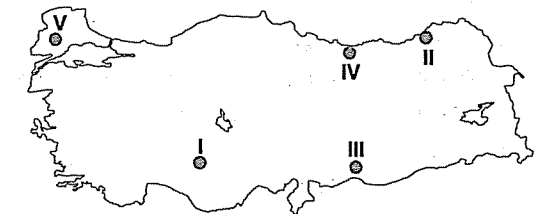
uygulamalarından hangilerinin olumlu sonuç vermesi beklenir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

13. Dağınık kır yerleşmeleri;

- tarım alanlarının dar ve parçalı,
- su kaynaklarının bol,
- ulaşımın sınırlı

olduğu yerlerde daha yaygın olarak görülür.

Buna göre, yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangilerinde dağınık yerleşmelere daha çok rastlanır?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve III
 D) II ve IV E) IV ve V

14. Açık işletmeler şeklinde yürütülen maden ocaklarının artmasıyla birlikte aşağıdakilerden hangisi beklenmez?

- A) Biyolojik çeşitliliğin azalması
B) Jeolojik ekstrem olayların çoğalması
C) Arazinin topoğrafik özelliklerinin değişmesi
D) Çevre kirliliğinin artması
E) Doğal drenajın bozulması

15. Nüfus politikaları belirlenirken aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?

- A) Kadın ve erkek nüfus oranı
B) Nüfus artış hızı
C) İşsizlik oranı
D) Nüfus miktarı
E) Kalkınma hızı

16. Yontma Taş Çağı'nda mağaralarda yaşayan insanlar, nehir boylarındaki verimli topraklara göç etmişler ve bu arazilerde toprağı işleyerek tarıma başlamışlardır.

Bu bilgidен yararlanıldığında;

- I. yerleşik hayata geçiş sürecinin başladığı,
II. toplumların kitleler halinde sürekli göç ettiği,
III. tarımın ilk ekonomik etkinliklerden biri olduğu,
IV. kuru tarımdan sulu tarıma geçildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

17. Türkiye'de doğal orman yangınlarına en çok mayıs - ekim ayları arasında rastlanılmaktadır.

Bunun nedeni öncelikli olarak;

- I. kuraklığın belirginleşmesi,
II. turizm etkinliklerinin yoğunlaşması,
III. hayvan otlatmanın artması

durumlarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

18. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de 1963 ile 1989 yılları arasında uygulamaya konulan beş yıllık kalkınma plânları içinde nüfus ile ilgili alınan kararlardan biri değildir?

- A) 1963 - 1967 yıllarında uygulamaya konulan I. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda; gebeliği önleyici araçların dışalım ve ülke içinde satılmasını önleyen kanunlar değiştirilmiştir.
B) 1968 yılında uygulamasına geçilen II. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda; nüfus politikası aile plânlaması olarak değiştirilmiş, aile plânlaması ile anne ve çocuk sağlığı hizmetlerinin birlikte yürütülmesi plânlanmıştır.
C) III. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda; nüfusun nitelik ve nicelik değişimlerine değinilmiştir.
D) IV. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda; bir önceki yıllık kalkınma plânında olduğu gibi anne ve çocuk sağlığı üzerinde durulmuştur.
E) 1985 - 1989 yılları arasında uygulanan V. Beş Yıllık Kalkınma Plânı'nda; kadının kalkınma sürecine katılım oranının artırılması için politikaların geliştirilmesi ve kadınların eğitiminin desteklenmesi vurgulanmıştır.

19. Tarım alanları; hızlı nüfus artışı, çarpık kentleşme ve sanayileşme baskısı nedeniyle büyük tehdit altındadır.

Aşağıdaki yörelerden hangilerinin çevresindeki tarım alanlarında, bu durum daha önemsizdir?

- A) Yalova - Gemlik çevresi
B) Iskenderun - Mersin arası
C) Sinop - Bartın arası
D) Erdemli - Silifke çevresi
E) Çorlu - Adapazarı arası

20. Almanya'da ailenin çocuk yapması için ekonomik teşvikler verilirken Çin'de şehirlerde yaşayan ailelerin birden fazla çocuğu olması durumunda ek vergiler alınmaktadır.

Bu durum Almanya ve Çin'de aşağıdakilerden hangisinin farklılığını gösterir?

- A) Okullaşma oranlarının
B) Kadın erkek nüfus oranlarının
C) Uygulanan nüfus politikalarının
D) Şehir sayılarının
E) Vergi gelirleri oranının

21. Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'nde 9 varlığı bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A) Truva Antik Şehri
B) Divriği Ulucami ve Darüşşifası
C) Pamukkale ve Hierapolis Milli Parkı
D) Hattuşaş
E) Efes Harabeleri

22. 2010 yılına göre, Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisinden fosil kaynaklara dayalı ithalat (dışalım) oranı en fazladır?

- A) Rusya Federasyonu
B) Cezayir
C) Özbekistan
D) Almanya
E) Nijerya

23. Aşağıdakilerden hangisi, birinci jeolojik zamanda (Paleozoyik) gerçekleşmiştir?

- A) Grönland ve Doğu Avrupa gibi kıta çekirdeklerinin oluşması
B) Taşkömürü yataklarının oluşması
C) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
D) Alp - Himalaya kıvrım dağ kuşaklarının oluşması
E) Buzullaşmanın 45° enlemlerine kadar inmesi

Ülkeler	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
I	5	35	60
II	55	15	30
III	30	25	45

Yukarıdaki tabloda üç ülkede çalışan nüfusun sektörlerine göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablodaki bilgilere dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) I. ülkede nitelikli işçi payı daha fazladır.
B) II. ülkede sanayinin ülke ekonomisine katkısı daha azdır.
C) III. ülkenin gelişmişlik düzeyi II. ülkeye göre daha fazladır.
D) II. ülkede kişi başına düşen milli gelir en fazladır.
E) I. ülkede şehirleşme oranı en fazladır.

1. Aşağıda bir biyoma ait enerji piramidi örneği verilmiştir.

Bu enerji piramidinden yararlanarak, sözü edilen biyomun iklim özelliklerinden hangisine ulaşılabılır?

- A) Yıl boyunca nem oranı yüksek, yağış rejimi düzenlidir.
B) Yaz ve kış mevsimi arasındaki sıcaklık farkı fazladır.
C) Yıllık sıcaklık farkı az, yaz mevsimi yağışlıdır.
D) Kışlar ılık ve yağışlı, yaz mevsimi sıcak ve kuraktır.
E) Mevsimler arası sıcaklık farkı fazladır.

2. Aşağıdaki illerden hangisi hem kağıt hammadde-si hem de güneş enerjisi potansiyeli bakımından **daha zengindir**?

- A) Rize B) Şanlıurfa C) Konya
D) Antalya E) Samsun

3. Bölgeler; doğal, beşeri ve ekonomik özelliklerine göre üç gruba ayrılır.

Buna göre, aşağıdaki yer – bölge eşleştirmelerinden hangisi **doğru değildir**?

- A) Nil deltası – tarım bölgesi
B) Amazon Havzası – orman bölgesi
C) Tibet – dağlık bölge
D) Batı Afrika – turizm bölgesi
E) Batı Avrupa – sanayi bölgesi

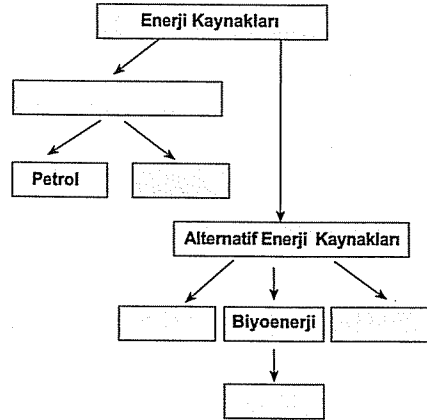
4. Aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisinin bulunduğu yerde, kıyının;

- coğrafi konumu,
- oluşumu,
- iklimi

gibi özellikleri dikkate alındığında, yaz turizminin gelişimine uygun koşulların **daha fazla** olduğu söylenebilir?

- A) Fiyort B) Haliçli C) Dalmaçya
D) Watt E) Skyer

- 5.

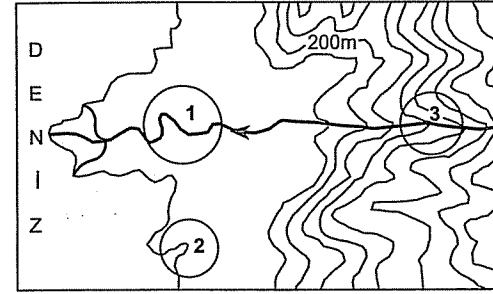
Yukarıda enerji kaynaklarıyla ilgili verilen kavram haritasına;

- I. Linyit
II. Fosil yakıtlar
III. Biyokütle
IV. Bor minerali
V. Su gücü
VI. Rüzgâr
VII. Toprak

gibi kaynaklardan hangileri **yazılamaz**?

- A) I, II ve III B) II ve IV C) IV ve VII
D) III, V ve VI E) IV, VI ve VII

6. Aşağıdaki topoğrafya haritasında işaretli alanlara tarım arazisi, hidroelektrik santral ve liman yapılması plânlanmıştır.

Doğru bir arazi plânlanması olabilmesi için numaralandırılmış yerlerde aşağıdakilerden hangilerinin yapılması gerekir?

	1	2	3
A)	Tarım	Liman	Baraj
B)	Liman	Baraj	Tarım
C)	Baraj	Liman	Tarım
D)	Baraj	Tarım	Liman
E)	Tarım	Baraj	Liman

7. "Endüstriyel faaliyetler, konutlarda ısınma amaçlı olarak kullanılan yakıtlar, motorlu taşıtlardan çıkan egzoz gazları ve fosil yakıtlara dayalı olarak enerji üreten termik santrallerdeki faaliyetler sonucunda hava kirlenmektedir. Bununla birlikte, atmosferde kükürtdioksit, azotoksit ve hidrokarbon gibi gazların oranı artmaktadır. Havada bir hafta asılı kalabilen bu kirlenmeler, su ile tepkimeye girerek asit meydana getirmekte ve yağmurla birleşerek yeryüzüne asit yağmurları olarak inmektedir."

Parçada verilen bilgilere göre aşağıdaki yörelerden hangisinde asit yağmurlarının görülme olasılığı **daha azdır**?

- A) Soma B) Çatalağzı C) Elbistan
D) İzmit E) Söke

8. Dünyada pek çok ulusal park, doğa rezervleri ve yabancı yaşam barınakları ile hayvan ve bitkilerden oluşan farklı ekosistemlerin güvenli bir şekilde sürmesini sağlamaktadır.

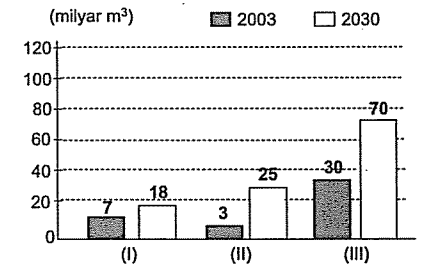
Aşağıda bazı ulusal parklar ile bunların yer aldığı ülkeler eşleştirilmiştir.

- I. Yellowstone - ABD
II. Selous - Yeni Zelanda
III. Serengeti - Tanzanya
IV. Yosemite - Kanada

Bu eşleştirmelerden hangileri **yanlıştır**?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'nin 2003 yılındaki su tüketimi ile ve 2030 yılındaki olası su tüketim değerlerinin sektörlere göre dağılımı verilmiştir.

Grafikte numaralandırılmış sektörler aşağıdaki-lerden hangisinde **doğru** olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Sanayi	İçme suyu	Sulama
B)	İçme suyu	Sanayi	Sulama
C)	Sulama	Sanayi	İçme suyu
D)	Sanayi	Sulama	İçme suyu
E)	Sulama	İçme suyu	Sanayi

10. Aşağıdakilerden hangisi ekonomik faaliyet türlerinin doğal faktörlerden etkilendiğini gösterir?

- A) Sulanan ve gübrelenen tarım arazilerinden elde edilen verimliliğin daha fazla olması
- B) Kümes hayvancılığının büyük şehirlerin çevresinde gelişme göstermesi
- C) Hinterlandı geniş limanlarda ticari faaliyetlerin daha yoğun olması
- D) Hidroelektrik santrallerin akarsu yatak eğiminin ve debisinin fazla olduğu yerlerde kurulması
- E) Petrol rafinerileri çevresinde petrokimya endüstrisinin daha çok gelişmesi

12. Karadeniz Bölgesi'nin coğrafi sınırları belirlenirken;

- I. Kuzey Anadolu dağ sıralarının kapladığı alanın genişliği,
- II. Bakır, demir ve linyit yataklarının rezervi,
- III. Karadeniz ikliminin görüldüğü yerler,
- IV. Demiryolu ve karayolu entegrasyonunun sağlandığı limanların varlığı

özelliklerinden hangilerinin daha etkili olduğu savunulabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

13. İnsanlar;

- ✓ Şehir imar planlarını bilimsel ve objektif esaslara göre yapmalı,
- ✓ Kanalizasyon ve arıtma sistemlerini modernleştirmeli,
- ✓ Geri dönüştürmeyi etkin ve yaygın hale getirmelidir.

Bu uygulamalar öncelikle aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

- A) Çevre kirliliğini azaltmaya
- B) Tarımsal ve endüstriyel üretimi arttırmaya
- C) Milli park sayısını arttırmaya
- D) Araziyi amacına uygun kullanmaya
- E) Belediye hizmetlerini azaltmaya

14. Modern tavuk çiftliklerinin ve mandıraların büyük şehirlerin çevresinde gelişme göstermesi, aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilişkilidir?

- A) İstihdam oranının yüksek olmasıyla
- B) Pazarlamanın kolay olmasıyla
- C) Teknoloji kullanımının yaygın olmasıyla
- D) Arazi fiyatlarının yüksek olmasıyla
- E) İklimin elverişli olmasıyla

15. I. Tek seferde daha fazla yükün uzak mesafelere taşınabilmesi
II. Dünyanın her yerine kolayca ulaşılabilmesi
III. Yol yapımına ve bakımına gereksinim duyulmaması
IV. Birim yük başına harcanan yakıt miktarının az olması

Yukarıdakilerden hangileri deniz yolu taşımacılığının, kara ve demir yolu taşımacılığına göre daha ucuz olmasının nedenleri arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) III ve IV
- E) I, III ve IV

16. Türkiye, ortalama yükseltisi fazla, engebeli arazilerin geniş yer kapladığı bir ülkedir. Bu durum Türkiye'de sürdürülen tarımsal etkinlikleri doğrudan ya da dolaylı yoldan etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin, Türkiye'nin arazi ve yükselti özellikleriyle ilişkili olduğu söylenemez?

- A) Tarımsal işletmelerin çoğunun küçük ölçekli olması
- B) Bazı tarım ürünlerinin üretiminin devlet kontrolünde yapılması
- C) Aynı dönemde ekilen, aynı tür tarım ürünlerinin hasat zamanının farklı olması
- D) Bazı tarım bölgelerinde hayvan gücüne ve insan emeğine dayalı üretim yapılması
- E) Tarım arazilerinin bir bölümünde şiddetli erozyon görülmesi

17. I. Termal turizm
II. Kış turizmi
III. Kültür turizmi
IV. Yayla turizmi

Yukarıdaki turizm türlerinden hangilerinin hem iklime hem de yer şekillerine olan bağımlılığı daha fazladır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

18. Bir ülkenin siyasi sınırları içinde yer alan gümrüksüz ticaret alanlarına "serbest ticaret bölgesi" adı verilir. Türkiye'de ticareti geliştirmek amacıyla yapılan serbest ticaret bölgelerinin ilk örnekleri 1987 yılında Mersin ve Antalya'da kurulmuş, bunu 1990'da açılan İstanbul ve İzmir Ege Ticaret Bölgeleri izlemiştir.

Türkiye'nin ilk kurulan serbest ticaret bölgelerinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Önemli demir yolları üzerinde yer almaları
- B) Ticaret hacmi büyük limanlara yakın olmaları
- C) Avrupa - Asya transit ticaret yolları üzerinde bulunmaları
- D) Organize sanayi bölgelerinden çok uzakta yer almaları
- E) Uluslararası enerji nakil hatları üzerinde yer almaları

19. Türkiye nüfusunun 1927 - 2008 yılları arasında beş kattan daha çok artış göstermesinde, aşağıdakilerden hangisinin etkisi en fazladır?

- A) Dış göçlerin azalmasının
- B) Salgın hastalıkların önlenmesinin
- C) Şehirleşmenin artmasının
- D) Eğitim düzeyinin yükselmesinin
- E) Doğum oranlarının yüksek olmasının

20. Asya'daki İndus Havzası ile Afrika'daki Nil Deltası aşağıdakilerden hangisi bakımından birbirine daha çok benzer?

- A) Hem tarım hem de sık nüfuslu bölge olarak sınıflandırılmaları
- B) Yalnızca yarı kurak bölge sınıflandırması içerisinde yer almaları
- C) Sanayi, tarım, maden ve turizm bölgesi olarak sınıflandırılmaları
- D) Hem bozkır hem de ormanlık bölge içerisinde yer almaları
- E) Coğrafi bölge sınırlarının sürekli değişim halinde olmaları

kareköt

kareköt

21. Aşağıdaki tabloda bazı şehirlerin başlıca ekonomik fonksiyonları eşleştirilerek verilmiştir.

Şehir	FONKSİYONLAR			
	I	II	III	IV
Paris		✓	✓	
Viyana		✓		✓
Gaziantep	✓	✓		
Marsilya		✓	✓	
Kopenhag		✓	✓	✓

Bu eşleşmelerde yapılan hatanın düzeltilmesi için aşağıdakilerden hangisine gerek duyulur?

- A) Paris'te III. fonksiyon silinip IV. fonksiyonun işaretlenmesine
B) Gaziantep'te II. fonksiyonun silinmesine
C) Kopenhag'ın I. fonksiyonda da yer almasına
D) Marsilya'da II. fonksiyon yerine I. fonksiyonun işaretlenmesine
E) Viyana'da IV. fonksiyonun silinmesine

23. Endüstri alanında yatırım yapmak isteyen bir girişimci bazı şehirlerde fabrika kurmak için ön çalışmalara başlamış ve fizibilite raporlarını değerlendirmeye almıştır. Bu raporların sonucuna göre, kurmak istediği fabrikanın işlek bir yol kenarında ve hammaddenin kolayca sağlanabileceği bir yerde bulunması gerektiğine ulaşmıştır.

Bu girişimcinin aşağıdaki şehirlerden hangisinin karşısında verilen sanayi koluna ait bir fabrika kurması **daha akılcı** olur?

Şehir	Sanayi kolu
A) Adana	Çay işleme
B) Mardin	Mobilya
C) Trabzon	Unlu gıda
D) Erzurum	Pamuklu dokuma
E) Çorlu	Yağ

22. Türkiye, Akdeniz kıyılarından karlı dağlara, derin vadilerden yüksek zirvelere, verimli alüvyal ovalardan kayalıklara çok farklı ekosistemleri bir arada bulundurmaktadır. Bu ekosistem, çoğu endemik olan binlerce bitki ve hayvan türünü ve bunların oluşturduğu popülasyonları barındırmaktadır. Ancak doğal kaynaklar ve biyolojik çeşitlilik bozulma, azalma ve yok olma aşamalarından oluşan talihsiz bir süreç içine girmiştir.

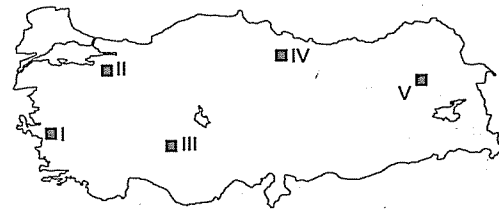
Bu sürecin temel nedenleri arasında,

- I. hızlı nüfus artışı,
II. doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması,
III. uluslararası çevre koruma uygulamalarının sürdürülmesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

24. Her deprem öncesi yer altı kaynağındaki su sıcaklıkları en üst seviyeye çıkar. Eğer bir kaplıcadaki suyun sıcaklık değeri 3° ya da 4°C yükselir ve en az bir hafta bu seviyede kalırsa deprem olasılığının arttığına ulaşılır. Bu yüzden yer altı su kaynaklarına yerleştirilen sensörlerle su sıcaklığında meydana gelen değişimler TÜBİTAK tarafından izlenmektedir.

Haritada verilen noktalardan hangisine yerleştirilecek sensörler yukarıda verilen amaca hizmet **etmez**?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

DENEME - 17

Özellikler	Karbon döngüsü	Oksijen döngüsü	Azot döngüsü
I Bitkiler tarafından fotosentezde kullanılır.	✓		
II Besin zinciri ile bitkilerden otçullara, otçullardan etçillere geçer.		✓	
III Fosil yakıtların yanmasında kullanılır.		✓	
IV Deniz hayvanlarının kabuk oluşumunda kullanılır.			✓

Yukarıdaki tabloda numaralandırılmış özelliklerin hangi madde döngüsüne ait olduğu işaretlenerek belirtilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

2. İnsanlar yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmek için doğadan yararlanır.

Örneğin;

- ✓ Tarım yapabilmek için meraları tarla haline getirir.
✓ İçme ve kullanma suyunu temin edebilmek için kuyu açar, baraj yapar.
✓ Isınmak için kömür ve odun yakar.
✓ Barınacağı konutu yapabilmek için kereste ve çimento üretir.

Nüfus artışıyla paralellik gösteren bu faaliyetler öncelikle aşağıdakilerden hangisine neden olur?

- A) Mevsimlik göçlere
B) Enerji tasarrufuna
C) Volkanik etkinliklere
D) Çevre sorunlarına
E) Şehirlerin büyümesine

3. "Büyük Kanyon Ulusal Parkı, Amerika Birleşik Devletleri'nin Arizona eyaleti sınırları içinde bulunur. 1919 yılında ulusal park olarak ilan edilmiştir. Park, Colorado Nehri havzasında yer alır. Kanyon, Colorado Irmağı Havzası'ndaki kum taşlarının milyonlarca yılda aşındırılmasıyla oluşmuştur. Büyük Kanyon, dünyada farklı jeolojik oluşumların en güzel örneklerinin görüldüğü ender alanlardan biridir. Çevredeki kayaların Büyük Kanyon'a verdiği güzellik her yıl dört milyondan fazla ziyaretçiyi buraya çekmektedir.

Yukarıdaki parçada verilen Büyük Kanyon Ulusal Park'ı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine **ulaşamaz**?

- A) Büyük Kanyon'un bulunduğu yerin coğrafi konumuna
B) Ülke turizmine olan katkısına
C) Oluşumuna etki eden coğrafi kuvvetlere
D) Türkiye'de bir benzerinin bulunabildiğine
E) Büyük Kanyon çevresindeki kayaçların türüne

4. Hint Yarımadası'nın kuzeydoğusundaki Damodar Vadi sahasının tepelik kesimlerinde önemli kömür havzaları bulunmaktadır. Hindistan'ın başlıca sanayi merkezi ise Damodar kömür sahasında kurulmuştur.

Yukarıdaki açıklama aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı olabilir?

- A) Sanayinin kuruluşunda ulaşımın rolü nedir?
B) Sanayi kuruluşları her zaman iklim ve yüzey şekillerinin elverişli olduğu yerlere mi kurulur?
C) Bir yerde sanayi bölgelerinin kurulması için çevrede zengin doğal kaynakların bulunması gerekir mi?
D) Kömür havzalarının bulunması hangi sanayi kolalarını geliştirir?
E) Ülkenin gelişiminde hammaddenin rolü nedir?

5. Nüfus artış hızı sürekli artan bir ülkede aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

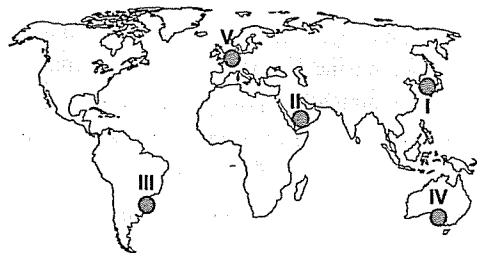
- A) Nüfusa dayalı yatırımların artması
B) Kişi başına düşen ulusal gelirin azalması
C) Mal ve hizmetlere olan talebin artması
D) İşçi ücretlerinin azalması
E) Anne ve bebeklerin sağlık düzeyinin yükselmesi

6. Yaş sebze ve meyve ticareti genellikle birbirine yakın olan, farklı tarım ürünlerinin yetiştirildiği ülkeler arasında olmaktadır.

Yalnızca bu bilgiye göre, Gürcistan'ın aşağıdaki ülkelerden hangisine işlenmiş çay ihraç etmesi beklenmez?

- A) İran B) Romanya C) Ermenistan
D) Ukrayna E) Özbekistan

7.

Yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış bölgelerden hangileri dünyanın önemli pazarları arasında yer alır?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve V
D) II ve IV E) III ve V

8. • Ülkenin altıncı büyük şehridir.
• Avrupa'nın en önemli sanayi bölgelerinden biri olan Ruhr havzasında yer alır.
• Geniş kömür havzalarının bulunması gelişim sürecini hızlandırmıştır.

Yukarıda genel özellikleri verilen şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paris B) Hamburg C) Essen
D) Madrid E) Cenevre

9. Yağlı tohum bitkilerinden elde edilen yağların veya hayvansal yağların bir katalizatör yardımıyla alkol ile reaksiyonu sonucunda açığa çıkan ve yakıt olarak kullanılan ürüne biyodizel adı verilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen bitkilerden hangisinin biyodizel yakıt olarak kullanılması beklenmez?

- A) Soya B) Mısır C) Ayçiçeği
D) Kolza E) Haşhaş

10. Aşağıdakilerden hangisi, doğal kaynak kullanımında en yüksek verimin alınmasına örnek olarak gösterilemez?

- A) Tarımda biyoteknoloji ve makine kullanımının artırılması
B) Yatak eğimi ve akım miktarı fazla, vadisi derin olan akarsularda hidroelektrik santral kurulması
C) Demir-çelik fabrikalarında enerji kaynağı olarak linyit kullanılması
D) Soğuk denizlerde, donanımlı gemilerle balık avlanması
E) Petrol rafinerileri ile petrokimya tesislerinin petrol kuyuları yakınında kurulması

11. Hammaddesi kısa sürede bozulabilen tarımsal ve hayvansal ürünlerin üretimi genellikle hammaddenin sağlandığı yerlerde ya da hammadde kaynağına yakın yerlerde yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu genellemeye örnek olarak gösterilemez?

- A) Rize'deki çay işletmeleri
B) Tekirdağ'daki mandıralar
C) İstanbul'daki deri işleme tesisleri
D) Erzurum'daki şeker fabrikası
E) Bursa'daki konserve tesisleri

12. Aşağıdaki tabloda, Japonya'da bazı yıllarda, nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı gösterilmiştir.

Yıllar	Yaş Grupları			Yıllık ortalama artış oranı (binde)	Toplam nüfus (milyon)
	0-14 (milyon)	15-64 (milyon)	65+yaş (milyon)		
1960	28.4	61.5	5.3	11	94
1985	25.9	82.3	12.4	6.1	120.7
2008	18.0	85.4	23.5	0.4	127.2

Yalnızca tablodaki bilgilere göre, Japonya'nın nüfus özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Verilen yıllar içinde, 0-14 yaş grubu içinde olan nüfus miktarı sürekli azalırken diğer yaş grupları içindeki nüfus miktarı sürekli artmaktadır.
B) 1985-2008 yılları arasında 65+ yaş grubu içindeki nüfus, 15-64 yaş grubu içindeki nüfustan daha fazla artmıştır.
C) Verilen yıllar içinde yıllık nüfus artış oranı sürekli azalmıştır.
D) 0-14 yaş grubunda 1960-85 yılları arasındaki nüfus artış oranı pozitif iken 1985-2008 yılları arasında negatiftir.
E) 1960-2008 yılları arasında ülke nüfusu sürekli artmıştır.

13. ✓ Ormanların zarar görmesine,
✓ Göl ekosistemlerinin bozulmasına,
✓ Binaların ve sanatsal yapıların yıpranmasına
neden olan en önemli çevre sorunu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava kirliliği B) Katı atıklar
C) Orman tahribi D) Asit yağmurları
E) Göl kirliliği

14. Akarsuyun oluşturduğu yer şekillerinden hangisinin bulunduğu yerlerde biyoçeşitliliğin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Delta B) Irmak adası C) Dev kazanı
D) Birikinti konisi E) Menderes

15. Bir şehrin etki alanının yerel, bölgesel ya da küresel nitelikte olmasına aşağıdakilerden hangisinin en az etki ettiği söylenebilir?

- A) Jeopolitik konumunun
B) Matematik konumunun
C) Teknoloji üretim kapasitesinin
D) Pazar alanının genişliğinin
E) Bulunduğu ülkenin gelişmişlik düzeyinin

16. Türkiye'nin en önemli çevre sorunlarından biri şiddetli erozyondur.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de erozyon şiddetinin fazla olduğunun kanıtlarından biridir?

- A) Her bölgede kuruyan ya da su seviyesi düşen göllerin bulunması
- B) Kuru tarım yapılan yerlerde tahıl rekoltesinin sürekli azalması
- C) Birçok bölgede yer altı suyu seviyesinin düşmesi
- D) İç bölgelerdeki bozkır bitkilerinin yazın sararıp kuruması
- E) Engibeli arazilerde yer yer heyelan gibi kütle hareketlerinin görülmesi

17. Aşağıdaki bölgelerden hangisinde, ekstrem doğal olaylar içinde kuraklık daha belirgin olarak görülür?

- A) Doğu Afrika
- B) Güneydoğu Asya
- C) Amazon Havzası
- D) İskandinav Yarımadası
- E) Batı Avrupa

18. Türkiye'de 1923'den sonra nüfus artışını teşvik edici nüfus politikaları izlenmiştir.

- I. Türkiye'nin hızla kalkınmaya ihtiyaç duyması
- II. Ülke için nüfus çokluğunun siyasi ve askeri bir güç olması
- III. Salgın hastalıkların yaygın olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin 1923-1963 yılları arasındaki nüfus politikalarının dayanak noktaları arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

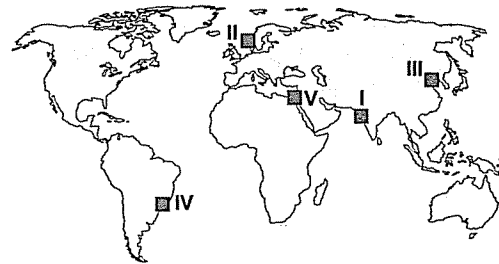
19. Türkiye'de son 30 yılda yapılan nüfus sayımı sonuçlarına göre;

- nüfus artış hızında,
- evli nüfus oranında,
- tarımda çalışan nüfus oranında

görülen azalmaların nedeni öncelikle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal kaynakların azalması
- B) Kentleşme oranının artması
- C) Sanayi yatırımlarının azalması
- D) Toprak erozyonunun hızlanması
- E) Kalkınma hızının istikrarsız olması

20. "Yaşadığım şehirde sanayileşme hareketleri başladı. Sanayileşmenin hız kazanması ile yaşadığım yer büyük bir göçe maruz kaldı. Bu göç başta çarpık yapılaşma olmak üzere pek çok ekonomik ve sosyal sorunu beraberinde getirdi. Alt yapı hizmetleri aksadı, ulaşım ve eğitim gibi hizmetler sağlıksız bir şekilde yürütülmeye başlandı."

Buna göre, yukarıdaki parçada sözü edilen durumun hangi bölgedeki şehirlerin gelişiminde daha az etkili olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

21. Türkiye içindeki mekânsal farklılıklardan dolayı her yöre ya da bölge eşit düzeyde kalkınmamıştır. Bu nedenle ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyi düşük olan yörelere yatırımları özendirmek ve sanayiye geliştirmek amacıyla bazı teşvik uygulamaları yapılmaktadır.

Bu tür uygulamalara, aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

- A) Ucuz işgücü sağlanması
- B) Vergi indirimleri yapılması
- C) Araç - gereç ithalatında gümrük indirimi yapılması
- D) Yatırımcılara ucuz enerji sağlanması
- E) Yatırımcılara hazine arazilerinden arsa verilmesi

22. Kış süresinin kısa, yaz süresinin uzun olduğu ve doğal çevrenin büyük bir oranda korunabildiği kıyı yörelerinde deniz turizmi daha çok gelişmiştir.

Bu durum yukarıdaki haritada işaretli olan merkezlerden hangileri arasında bulunan kıyı kuşağı için en geçerlidir?

- A) Karataş – Taşucu
- B) Hopa – Ünye
- C) Çanakkale – İzmit
- D) Alanya – Fethiye
- E) Sinop – İğneada

23. "Yetiştirme ve büyüme dönemi olan ilkbahar aylarında su isteyen, olgunlaşma dönemi olan yaz aylarında ise sıcaklık ve kuraklık isteyen bir üründür. Türkiye'de, genelde dağların güney yamaçlarındaki kıraç topraklarda yetiştirilen tütünün kalitesi her bölgede aynı değildir. İhracat değeri yüksek olan kaliteli tütünler Ege Bölgesi'nde üretilir. Yıllık tütün üretimi 200 bin tonu geçmez. Bu üretimin yarısından fazlasını Ege Bölgesi sağlar.

Yukarıda tütün ile ilgili verilen parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Akdeniz iklim koşullarında yetişebilir.
- B) Monokültür tarım bölgesi Ege'dedir.
- C) Dış pazarlarda alıcı bulur.
- D) Kalitesi bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir.
- E) Tütün ihracatında İzmir Limanı'nın payı büyüktür.

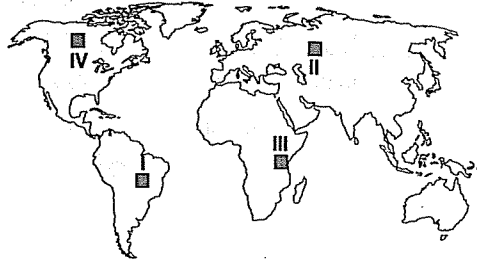
24. Türkiye'de havayolu ile yolcu taşımacılığının giderek artmasında, aşağıdakilerden hangisinin payı yoktur?

- A) Donanımlı hava limanı sayısının artmasının
- B) Hava yolu şirketlerinin çoğalmasının
- C) Ulaştırmanın daha kısa sürmesinin
- D) Ulaşım ücretlerinin düşmesinin
- E) İç turizmin gerilemesinin

kareköt

kareköt

1. Bitkilerin yeryüzüne dağılışı, hayvanların dağılışını doğrudan etkiler. Her iklim tipinin kendine özgü bitki örtüsü, her bitki örtüsünün de kendine özgü otçul hayvan türleri vardır. Genel olarak sıcak iklimlerin olduğu yerlerdeki otçul hayvan türlerinin sayısı, soğuk iklimlerin olduğu yerlere göre daha fazladır.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde hayvan türlerinin sayısı daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Fırtına; hızı 63 – 120 km / saat aralığında olan kuvvetli rüzgârlarla birlikte şiddetli yağış, şimşek ve yıldırım gibi hava olaylarının görüldüğü meteorolojik olaydır. Türkiye'nin farklı cephe sistemlerinin geçiş alanı üzerinde olması, yağışlı fırtınaların sıkça görülmesine neden olur.

Buna göre, Türkiye'de aşağıda verilen durumlardan hangisinin fırtına oluşturmaya beklenmez?

- A) Temmuz ayında güneydoğudan esen samyelinin
B) Nisan ayında kuzeybatıdan esen karayelin
C) Ekim ayında güneybatıdan esen lodosun
D) Mart ayında kuzeydoğudan esen poyrazın
E) Kasım ayında kuzeyden esen yıldızın

3. Aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesiyle atmosferdeki karbondioksit oranının artması beklenmez?

- A) Karbonatlı kayaların fiziksel ve kimyasal yollarla ayrışmasıyla
B) Canlıların solunumlarıyla
C) Orman yangınlarıyla
D) Deniz hayvanlarının kabuk oluşturmalarıyla
E) Ölen canlıların çürümesiyle

4. Türk tarihinin ilk dönemi daha çok Asya ve Avrupa bozkırlarında geçmiştir. Bu nedenle düşünce tarzı, inancı, dünya görüşü, örf ve gelenekleri bozkırların köklü izlerini taşır. Aşağıda Türk kültürüne ait bazı özellikler sıralanmıştır.

- I. Köklü bir geçmişe sahip olması
II. Örf ve geleneklerinde bozkır izlerinin görülmesi
III. Bir çok farklı kültürden etkilenmiş ve onları etkilenmiş olması
IV. Geniş bir coğrafyaya yayılmış olması

Bunlardan hangilerinde, Türk kültüründe doğal ortamın belirleyici etkiye sahip olduğundan söz edilebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Akdeniz Bölgesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde iklimin doğrudan etkili olduğu savunulamaz?

- A) Seracılık ve turfandacılığın yaygın olmasında
B) Deniz turizmi yapılan sürenin uzun olmasında
C) Maki bitkilerinin kısa boylu olmasında
D) Deniz suyu tuzluluğunun fazla olmasında
E) Lapa ve dolinlerin yaygın olarak görülmesinde

6. • Jeotermal enerji, yer altındaki sıcak su, buhar ve gazlardan elde edilen yenilenebilir bir doğal kaynaktır.
• Jeotermal enerji kaynaklarının dağılımı ile tektonik kuşaklar, fay hatları ve volkanik bölgeler arasında sıkı bir ilişki vardır.
• Jeotermal enerjiden dünyanın çeşitli yerlerinde ısıtmada, elektrik üretiminde, sanayide, kurutma işlerinde ve seracılıkta yararlanılmaktadır.

Bu bilgilere göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin jeotermal enerjiyi en verimli kullandığı ileri sürülebilir?

- A) İran B) Şili C) Hindistan
D) İzlanda E) Endonezya

7. Köy altı yerleşmelerinin sürekli veya geçici olmasında ekonomik faaliyetlerin özellikleri önemli rol oynar.

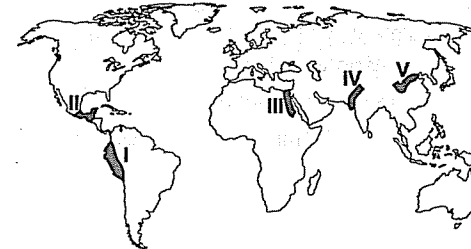
Aşağıdakilerden hangisi, yıl içinde geçici olarak kullanılan köy altı yerleşmelerinden biridir?

- A) Mezra B) Çiftlik C) Divan
D) Mahalle E) Oba

8. Doğal kaynakların ilk kez işletildiği bir yörede aşağıdakilerden hangisinin değişmesi beklenmez?

- A) Nüfusun B) Arazi kullanımının
C) Jeolojik yapının D) Geçim kaynaklarının
E) Ekolojik dengenin

9. Kurulduğu bölgenin coğrafi konumu nedeniyle Güneş'in hareketleri konusunda uzmanlaşmışlar ve güneş saatini yapmışlardır. Yüksek kayalıklara yerleştirdikleri elips şeklindeki altın yansıtıcılarla astronomik gözlemler yapmışlardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen uygarlık haritasındaki taralı alanlardan hangisinde egemen olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Yatağının çeşitli kesimlerine baraj yapılan bir akarsu havzasıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olmaz?

- A) Su taşkınları önlenir.
B) Hava kirliliği artar.
C) Elektrik enerjisi üretilir.
D) Sulu tarım yaygınlaşır.
E) Deltanın verimliliği azalır.

11. Turizm; ülkelerin ekonomik, sosyal, kültürel, politik ve çevresel özelliklerini etkileyen önemli bir sektördür.

Buna göre, turizmin;

- I. uluslararası ilişkileri geliştirmesi,
II. istihdam alanları oluşturmaları,
III. ödemeler dengesine olumlu katkı yapması,
IV. arazi fiyatlarını arttırması

özelliklerinden hangileri ekonomik etkilerine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve IV
D) II ve IV E) II, III ve IV

12. İnsanları diğer canlılardan ayıran en büyük fark, aklını kullanabilmesi ve doğal olumsuzluklara çareler üretebilmesidir. Fakat, her ne kadar doğal çevreyi şekillendirse bile birçok durumda doğanın gücüne karşı koyamamaktadır.

Bu duruma aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilebilir?

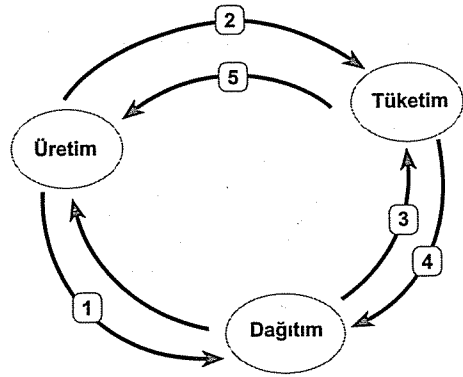
- A) Yamaçların teraslanarak erozyon şiddetinin azaltılması
B) Yazları kurak bölgelerde sulu tarım yapılması
C) Güney Kutup Kuşağı'nda yerleşik hayatın olması
D) Dalga ve rüzgâr gücünden elektrik enerjisi üretilmesi
E) Dağlık arazilerde tünel ve viyadük yapılarak ulaşımın sağlanması

13. I. Ülkedeki yerel pazarların sayısının artırılması
II. Deniz ticaret filosunun geliştirilmesi
III. Enerji üretimi ve tüketiminde bölgeler arası farkların azaltılması
IV. Serbest ticaret bölgelerinin nicelik ve niteliğinin artırılması

Yukarıdakilerden hangileri, bir ülkede dış ticaret etkinliklerinin artırılmasında etkili olan faktörlerdendir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

14.

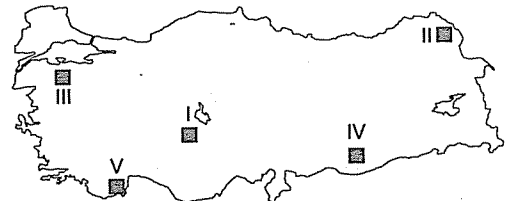

- I. Kısa sürede bozulabilen ürünleri tüketiciye daha hızlı ulaştırabilmek için teknoloji ile donatılmış soğutuculu taşımacılık geliştirildi.
- II. Denizyolu taşımacılığının gelişmesiyle birlikte Türkiye'de yetişmeyen tropikal ürünler manavlarda bulunabilmektedir.
- III. Bölgede kurulan organize sanayi bölgeleriyle birçok kişi geçimini ulaştırma faaliyetlerinden sağlamaya başladı.
- IV. İzmir çevresinde ulaşım sistemlerinin gelişmesi nedeniyle mısır ve narenciye gibi tarım ürünlerinin üretimi artmıştır.

Yukarıdaki şemada numaralarla verilen ifadeler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

15. Mera hayvancılığı yapılan yörelerde yetiştirilen hayvan türlerini belirleyen en önemli etmenler doğal bitki örtüsü, yer şekilleri ve su kaynaklarıdır.

Yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangisinde büyükbaş mera hayvancılığı daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. İklim özellikleri birbirine benzeyen komşu ülkeler arasında;

- I. tarım,
II. sanayi,
III. maden

ürünlerinden hangilerine dayalı ticaretin gelişmesi beklenmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

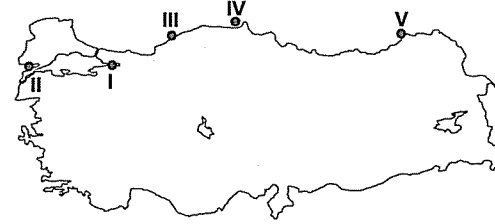
17. Aşağıdakilerden hangisi, bir yöredeki hava kirliliği oranının yüksek olduğunun göstergesidir?

- A) Nem oranının yüksek olması
B) Yağışlardaki asit oranının artması
C) Fırtınaların verdiği zararın artması
D) Orman yangınlarının artması
E) Hava sıcaklığının sık sık mevsim normallerinden sapması

18. Orta Kuşak'taki platoların kırsal kesimlerinde aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin daha yaygın yapıldığı söylenebilir?

- A) Kömür ocağı işletmeciliği
B) Tatlı su balıkçılığı
C) Pamuk tarımı
D) Kayak turizmi
E) Mera hayvancılığı

19. Türkiye'de artan su kirliliği bazı kıyılarda geçimini balıkçılıktan sağlayan kişi sayısının azalmasına neden olmuştur.

Bu durum yukarıdaki haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde daha belirgin olarak gözlenmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

20. I. Doğal kaynakları koruma
II. Kişi başına düşen doğal kaynak tüketimini artırma
III. Doğal kaynak kullanımında verimliliği sağlama
IV. Geri dönüşüm sistemlerini geliştirme

Yukarıda verilenlerden hangileri sürdürülebilir kalkınmanın temel amaçları içinde yer alır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

21. Dünya'nın en önemli kahve, pirinç ve mısır üretim bölgeleri sırasıyla aşağıdaki ülkelerden hangisinin sınırları içerisinde yer alır?

Kahve	Pirinç	Mısır
A) Brezilya	Çin	A.B.D.
B) Endonezya	Pakistan	Mısır
C) Nijerya	Hindistan	Özbekistan
D) Meksika	Kanada	Arjantin
E) Hindistan	İtalya	Türkiye

22. Türkiye ekonomisinde, 2000 - 2010 yılları arasında plânlanan ya da amaçlanan yaklaşımların en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

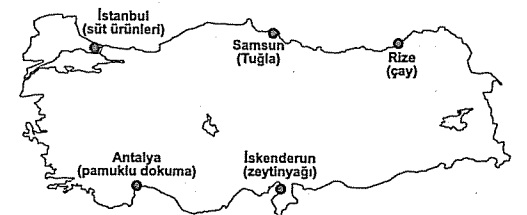
- A) İmalat sanayisinin liman bölgelerinde geliştirilmesi
B) Turizmde yabancı sermaye girişinin kolaylaştırılması
C) Üretimin tüketimi karşılama oranının azaltılması
D) Bütçeden ayrılan en büyük payın öncelikle sağlık sektörüne aktarılması
E) Üretim, dağıtım ve tüketim'e yönelik yatırımlarda özel sektörün teşvik edilmesi

23. Aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisinde Birleşmiş Milletler'in UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan eserlere rastlanmaz?

- A) Batı Karadeniz B) Çatalca - Kocaeli
C) Antalya D) Orta Kızılırmak
E) Doğu Karadeniz

24. Bir sanayi ürününün ülke içinde pazarlanması ya da ihraç edilmesi ulaşım ağının gelişimine ve işlevselliğine bağlıdır.

Aşağıdaki haritada beş farklı sanayi ürününün ihraç edildiği limanlar gösterilmiştir.

Buna göre, hangi limanın gelişiminde adı geçen sanayi ürününün payı daha fazladır?

- A) Samsun B) Iskenderun C) Rize
D) İstanbul E) Antalya

kareköt

kareköt

1. Aşağıdakilerden hangisi enerji akışı ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Yeryüzüne ulaşan enerjinin büyük bir kısmı üreticiler tarafından tutulmakta ve fotosentez yoluyla kimyasal enerjiye çevrilmiştir.
B) Güneş, ekosistemlerin tek enerji kaynağıdır.
C) Enerjinin önemli bir kısmı ayrıştırıcılar ve üreticiler tarafından kullanılmaktadır.
D) Otçullar, bitkilerden aldıkları enerjiyi bünyelerine alarak yaşamsal faaliyetlerini sürdürmek için kullanır.
E) Otçulların bitkilerden aldıkları enerji, etçillerin otçullardan aldığı enerjiden azdır.

2. Aşağıdaki tabloda, yıllara göre Türkiye'nin çeşitli sektörlerindeki dış satım gelirlerinin oransal dağılışı gösterilmiştir.

Yıllar	Tarım (%)	Madencilik (%)	Sanayi (%)
1950	90	7	3
1960	76	7	17
1970	75	8	17
1980	57	8	35
1990	18	3	79
2000	7	2	91
2008	6	1	93

Tablodan yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Verilen yıllar içinde madenciliğin payı diğer sektörler göre fazla değişmemiştir.
B) 1960-1970 yılları arasında her üç sektörde de büyük değişiklikler yaşanmamıştır.
C) Türkiye, 1990 - 2008 yılları itibariyle gelişmiş ve endüstrileşmiş ülkeler sınıfında yer alır.
D) Tarımın dış satımdaki payının en çok azaldığı dönem, 1980 - 1990 yılları arasındadır.
E) Tarımın dış satımdaki payı sürekli azalmıştır.

3. Aşağıda bazı hammadde ve üretim bölgeleri eşleştirilmiştir.

- I. Arap Yarımadası - Maden bölgesi
II. Avustralya - Hayvancılık
III. Kanada - Orman ürünleri
IV. Güneydoğu Asya - Tarım
V. Kuzey Afrika - Sanayi

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Saban, pulluk ve traktörün icat edilmesiyle aşağıdaki gelişmelerden hangisi arasında doğrudan ya da dolaylı yoldan bir ilişki yoktur?

- A) Tarım arazilerinin genişlemesi
B) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin kısalması
C) Meraların tarlaya dönüştürülmesi
D) Tarımsal üretimin artması
E) Tarımın önemli bir ekonomik faaliyet kolu haline gelmesi

5. 20. yüzyılın başlarında, elektromanyetik dalgaların insanlar üzerindeki olumsuz etkileri bilinmezken, 21. yüzyılın başlarında elektromanyetik dalgaların insan sağlığında önemli sorunlara neden olduğu ve her geçen yıl buna bağlı risklerin arttığı belirtilmiştir.

Bu durum öncelikle aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Teknolojinin gelişmesi
B) Nüfusun artması
C) Erozyonun şiddetlenmesi
D) Şehirlerin büyümesi
E) Küresel ısınmanın artması

6. İnsanların ekonomik amaçlarla;

- ✓ taş ocaklarındaki üretimde çeşitli patlayıcılar kullanılması
✓ yer altı sularının hem tarımda hem de sanayide yaygın bir şekilde kullanılması

Öncelikle aşağıdakilerden hangisine neden olur?

- A) Çevre sorunlarına
B) Çölleşmeye
C) Maden rezervlerinin azalmasına
D) Tektonik depremlere
E) Enerji üretiminin azalmasına

7. 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra, ekonomik kalkınmanın sağlanmasına yönelik olarak çeşitli çalışmalar yapılmış ve hedefler doğrultusunda alınan kararlar uygulanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, 1960 - 2007 yılları arasında, bu amaçla yapılan uygulamalardan biri değildir?

- A) Güneydoğu Anadolu Projesi'nde uygulama aşamasına geçilmesi
B) Serbest Piyasa Ekonomisi'ne geçilmesi
C) Beş yıllık kalkınma planlarının uygulanması
D) İstanbul Boğazı'na köprü yapılması
E) Karabük demir-çelik fabrikasının kurulması

8. Ortadoğu Bölgesi'nin güneybatısındaki Mısır'ın stratejik bakımdan en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Petrol kuyularının olması
B) Tarihi eserler bakımından zengin olması
C) Sulak ve verimli tarım arazilerinin bulunması
D) Coğrafi komşularına göre nüfusunun fazla olması
E) Süveyş Kanalı'nın bulunması

9. Ekstrem olaylar; klimatolojik, jeolojik ve hidrolojik karakterli olmak üzere çeşitli gruplara ayrılır.

Bu tür ekstrem olaylara, aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilebilir?

	Klimatolojik	Jeolojik	Hidrolojik
A)	Hortum	Tsunami	Su taşkını
B)	Su taşkını	Hortum	Tsunami
C)	Tsunami	Su taşkını	Hortum
D)	Hortum	Su taşkını	Tsunami
E)	Su taşkını	Tsunami	Hortum

10. Çeşitli turizm faaliyetlerinin geliştiği bir yörede aşağıdakilerden hangisi beklenmez?

- A) İstihdam oranının artması
B) Yeni hizmet alanlarının oluşması
C) Dışarıya göçün artması
D) Yöre halkının gelir seviyesinin yükselmesi
E) Nitelikli konaklama tesislerinin sayısının artması

11. Okyanusların kıyı şeridinde, öngörülen beş milyar kilovat saatlik enerjinin önemli bir kısmı etkisiyle oluşan dalga ve akıntılar tarafından oluşturulur. Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi yazılırsa cümlenin bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) Sürekli rüzgârlar B) Akarsular
C) Buzullar D) Gelgit
E) Tektonik hareketler

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı yöreler gösterilmiştir.

Bu yörelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin hem matematik hem de özel konumuyla ilişkili olduğu söylenebilir?

Yöre	Özellik
A) Balıkesir	Bor rezervlerinin fazla olması
B) Antalya	Deniz turizminin gelişmiş olması
C) Kayseri	Önemli ulaşım yolları üzerinde yer alması
D) Rize	Yıllık yağış miktarının fazla olması
E) Hakkari	Hidroelektrik potansiyelin yüksek olması

kareköt

13. ✓ Petrol ve kömür gibi fosil yakıtların kullanımının yaygın olması,

✓ Ormanların hızlı bir şekilde tahrip edilmesi,
✓ Arazinin ve su kaynaklarının bilinçsizce kullanılması
gibi nedenlerle atmosferdeki karbondioksit miktarının artması küresel ısınmayı tetiklemekte ve doğal yaşamı olumsuz yönde etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi küresel ısınma sorununa önlem olabilecek uygulamalar arasında yer alabilir?

- A) Tarım alanlarında gübre ve ilaç kullanımının artırılması
B) Büyük şehirlerin içme ve kullanma suyunun daha çok yer altı sularından karşılanması
C) Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım alanlarının genişletilmesi
D) Eğimli arazilerin teraslanması
E) Orman alanlarının bölünerek ve aralarında boş koridorlar oluşturularak düzenlenmesi

14. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin ovalık bölgelerinin genel özellikleri arasında bulunmaz?

- A) Mera hayvancılığı yaygındır.
B) Ulaştırma hizmetleri gelişmiştir.
C) Nüfus yoğunluğu fazladır.
D) Tarıma ayrılan alanlar geniş yer kaplar.
E) Toplu yerleşmeler yaygındır.

15. Türkiye'nin birçok yerinde kara yolu ulaşımını olumsuz etkileyen en önemli faktör yüksek ve engebeli yerşekilleridir.

Bu durum aşağıdaki şehirlerden hangileri arasındaki kara yolu ulaşımı için en az geçerlidir?

- A) Eskişehir – Ankara
B) Antalya – Mersin
C) Sinop – Kastamonu
D) Hakkari – Van
E) Sivas – Kahramanmaraş

16. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de endüstri yatırımlarının bölgeler arasında düzenli dağılmadığının göstergelerindendir?

- A) Kaçak elektrik kullanımının yaygın olması
B) Kişi başına düşen ulusal gelirin az olması
C) İç göçlerin yoğun olması
D) Tarımsal ürün çeşitliliğinin fazla olması
E) Demir yolu ağının, kara yollarına göre çok kısa olması

17. Kom ve mezra gibi köy altı yerleşmeleri genellikle tarım ve hayvancılığın temel geçim kaynağı olduğu bölgelerde yaygındır.

Buna göre, yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangilerinde kom ve mezralara daha sık rastlanır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

19. Bir ülkede;

- ✓ Arazi ıslahı ve denizden toprak kazanma,
✓ Taşkın koruma sahaları yapma,
✓ Nehir ve deniz dibi tarama çalışmaları

gibi çalışmaların sürdürülmesi ülkenin hangi özelliğini yansıtır?

- A) Okyanus kıyısında yer aldığını
B) Kıyılarının büyük bir bölümünün deniz seviyesinde veya deniz seviyesinin altında olduğunu
C) Ulaşım teknolojisinin gelişmiş olduğunu
D) Yüzey şekillerinin sade, akarsu rejimlerinin düzensiz olduğunu
E) Tarımsal alanlarının az olduğunu

kareköt

18. İnsanlar, çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için binlerce yıldan bu yana doğal çevreyi sürekli olarak değiştirmiştir. Üzerinde kentler kurmak, yollar açmak ve hızla artan nüfusa yetecek ölçüde besin üretebilmek için doğal çevreye zarar vermiştir. Orman arazileri bilinçsizce yok edilmiş, sulak alanlar kurutulmuştur. Bunların sonucunda erozyon, sel ve heyelan gibi doğal afetlerde artışlar görülmektedir.

Yukarıdaki parçaya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Doğal çevreye zarar verilmesiyle birlikte bazı doğal afetlerde artış görülmektedir.
B) Erozyon, sel ve heyelan olaylarının artmasıyla, orman arazilerinin tahrip edilmesi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır.
C) İnsanların doğal çevre ile etkileşimi binlerce yıldan bu yana devam etmektedir.
D) Nüfusun hızlı artması, doğal çevreye verilen zararları artırmıştır.
E) Doğal afetlerin neden olduğu zararlar ülkelerin gelişmişlik durumuna göre değişmektedir.

20. I. Gelişmiş ülkelerin çoğunda doğal kaynakların başka ülkelere alınıp karşılanması
II. Doğal kaynak işlemede kullanılan yöntem ve teknolojinin farklı olması
III. Doğal kaynakların ülke içinde dengeli dağılımı

Yukarıdakilerden hangileri doğal kaynaklardan elde edilen verimin gelişmiş ülkelerde yüksek, az gelişmiş ülkelerde düşük olmasına neden olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

21. Hayvansal ürünlerin bazıları tekstil endüstrisine doğrudan hammadde sağlar.

Buna göre,

- I. arıcılık,
- II. ipek böcekçiliği,
- III. kümes hayvancılığı

ekonomik etkinliklerinden hangilerinden elde edilen ürünler tekstil endüstrisinde hammadde olarak kullanılır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

23. Aşağıdakilerden hangisinde, biyokütle enerjisinin tanımı verilmiştir?

- A) Güneş ışınlarının cam yüzeyler üzerine yansıtılmasıyla elde edilen enerji türüdür.
- B) Yer altından çıkan sıcak su ve buhardan enerji elde edilmesidir.
- C) Radyoaktif minerallerin atomunun parçalanmasıyla elde edilen enerji türüdür.
- D) Organik maddelerden enerji kaynağı olarak yararlanılmasıdır.
- E) Rüzgârın türbinleri döndürmesiyle elde edilen enerjidir.

kareköt

22. "Dünya petrol rezervlerinin % 60'ına sahip olan beş ülke (Suudi Arabistan, İran, Irak, Kuveyt, Venezuela) tarafında 1960 yılında Bağdat'ta kurulmuştur. Örgüte sonradan katılan ülkeler; Katar, Libya, Endonezya, Ekvador, Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Nijerya, Gabon ve Angola'dır. Bu örgüt dünya petrol fiyatlarının ve üretim miktarının belirlenmesinde etkin bir role sahiptir."

Parçada sözü edilen küresel örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) NAFTA
- B) IMF
- C) Avrupa Birliği
- D) OPEC
- E) Birleşmiş Milletler

24. Aşağıdaki tabloda, belli sıcaklıktaki hava kütlelerinin doyma noktası ve mutlak nem miktarı verilmiştir.

Hava kütlesi	Sıcaklık (°C)	Doyma noktası (gr/m ³)	Mutlak nem (gr/m ³)
I.	10	9,39	4,80
II.	10	9,39	4,92
III.	10	9,39	3,76
IV.	10	9,39	3,54
V.	10	9,39	2,98
VI.	10	9,39	2,66

Bu hava kütlelerinin tamamı bulundukları seviyeden 2000 metre yükseldikleri zaman hangilerinde kar yağışının oluşması beklenir?

(0°C sıcaklığındaki hava kütlelerinin doyma noktası 4,85 gr/m³'tür.)

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve VI

1. Biyoçeşitlilik, yaşamın devamını sağlayan ekolojik dengenin temel ögesidir.

Buna göre;

- I. doğal geri dönüşümün sağlanması ve doğal atıkların ayrışması,
 - II. doğadaki oksijen ve karbon döngüsünün sağlanması,
 - III. dalga ve jeotermal sulardan enerji üretilmesi
- gibi durumlardan hangileri biyoçeşitliliğin önemini artırır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

3. Ormanların doğal kaynak olarak öneminin artmasında;

- I. madenlerin eritilip işlenmeye başlanması,
 - II. matbaanın icat edilip seri kitap üretimine başlanması
 - III. yerleşik hayata geçilip tarıma başlanması,
 - IV. içten yanmalı motorların icat edilmesi
- gelişmelerinden hangileri daha önemli rol oynamıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

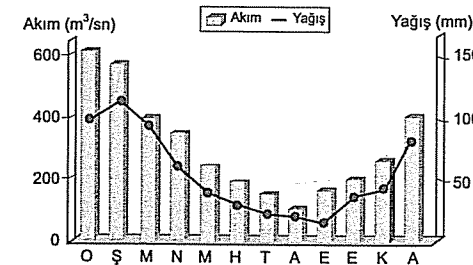
4. "Çarpık kentleşme; sürekli göç alıp nüfusu artan ve konut açığı büyüyen yerleşim alanlarında ortaya çıkan bir sorundur. Bu durum iç göçlerin etkin olduğu, şehirleşme düzeyinin az olduğu yerlerde daha belirgin olarak gözlenir. Buna, Hindistan'daki Bombay, Meksika'daki Mexico City, Brezilya'daki Sao Paulo, Mısır'daki , Pakistan'daki Karaçi ve Türkiye'deki İzmir şehirleri örnek olarak gösterilebilir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisinin yazılması gerekir?

- A) Şam
- B) Dubai
- C) Bağdat
- D) Kahire
- E) Tahran

kareköt

2. Aşağıdaki grafikte bir akarsuyun yıllık akım düzeni ve havzasına düşen yağış miktarının aylara göre dağılışı verilmiştir.

Grafik incelendiğinde, akım düzeni ile yağış miktarlarının hangi aylarda birbirine paralel olmadığı gözlenir?

- A) Haziran – aralık
- B) Şubat – eylül
- C) Temmuz – ağustos
- D) Nisan – kasım
- E) Ocak – mart

5. Türkiye'nin iç bölgelerinde aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin yürütülmesi beklenmez?

- A) Koyun besiciliği
- B) Şekerpancarı tarımı
- C) Yünlü dokumacılık
- D) Turfanda sebzeçilik
- E) Ahır hayvancılığı

6. Bazı sanayi kollarına ait tesislerin yer seçiminde iklim koşulları doğrudan etkili olur.

İklim, aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin kuruluş aşamasında **daha önemli** rol oynar?

- A) Tersane B) Şeker fabrikası
C) Petrol rafinerisi D) Mandıra
E) Nükleer santral

7. Yenilenebilir enerji üretimi için büyük santraller kurulurken aşağıdakilerden hangisinin dikkate alınmaması **daha fazla** çevre sorunu oluşturur?

- A) Yatırım maliyeti
B) Hammadde kaynağına yakınlık
C) Elektrik dağıtım koşulları
D) Habitat ve canlı yaşamına etki
E) Enerji kaynağının potansiyeli

8. "Doğal kaynakların kullanım alanı değişebilmekle birlikte bazı doğal kaynaklar aynı amaç doğrultusunda da kullanılabilir. Örneğin; su ve güneş tarımda, doğal gaz ve rüzgârX..... üretiminde, toprak ve petrolY..... de kullanılabilen doğal kaynaklardır."

Bu paragrafta X ve Y olarak belirtilen boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

	X	Y
A)	Ulaşım	Turizm
B)	Elektrik	Endüstri
C)	Haberleşme	Ulaşım
D)	Turizm	Elektrik
E)	Endüstri	Haberleşme

9. Doğal çevre ile insan arasında sürekli bir ilişki ve karşılıklı etkileşim vardır.

Buna göre;

- I. Tundra iklim bölgelerinde yerleşmelerin az olması,
II. Avrupa'daki Ren Nehri'nden taşımacılıkta yararlanılması,
III. Yağışın bol ve düzenli olduğu Amazon Havzası'nda yağmur ormanlarının gelişmesi,
IV. Yer şekillerinin engebeli olduğu Kafkasya'da ulaşım koşullarının zor olması
- yargılarından hangileri, doğal çevrenin insan yaşamındaki etkisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) I ve II B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) I, II ve IV

kareköt

10. Türk kültürünü yansıtan simgeler arasında; cirit, halı dokumacılığı, çadır, kahve ve at önde gelir.

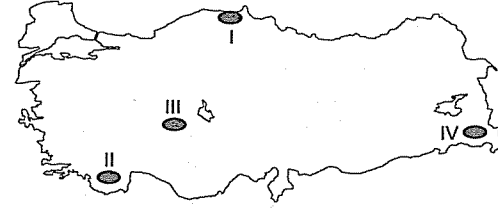
Bu simgelerden hangisinin, Türkler'in kültür ocağındaki ekonomik etkinliklerle yakından ilişkili olduğu **savunulamaz**?

- A) At B) Çadır C) Kahve
D) Cirit E) Halı dokumacılığı

11. Aşağıdakilerden hangisi turizmin **politik** etkileri arasında yer alır?

- A) Yanlış arazi kullanımının azalması
B) Uluslararası ilişkilerin gelişmesi
C) Sanat, festival ve tiyatro gibi etkinliklerin kalitesinin yükselmesi
D) Ekolojik ortamın korunması
E) Farklı toplumların birbirini tanıması

12. Aşağıdaki haritada Türkiye'de 2000 yılı verilerine göre, nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altında olan bazı yöreler gösterilmiştir.

Bu yörelerden hangilerinin seyrek nüfuslanmasında;

- engebeli arazilerin geniş yer kaplaması
- ulaşımın zor olması
- tarıma uygun arazilerin az yer tutması

gibi özellikler etkili **olmamıştır**?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

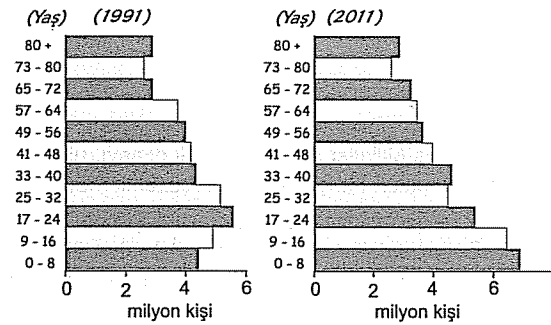
14. Aşağıdaki tabloda bazı kıyı tiplerinin görüldüğü bölgeler eşleştirilerek verilmiştir.

	Kıyı Tipi	Bölge
I.	Fiyort	Orta Amerika
II.	Dalmaçya	Hırvatistan
III.	Mercan Resifi	İskandinavya
IV.	Ria	Türkiye
V.	Haliçli	Batı Avrupa

Bu kıyı tiplerinden hangisinin görüldüğü yerler değiştirilirse, tablodaki bilgiler tamamen doğru olur?

- A) I. ve III. bölgeler B) I. ve V. bölgeler
C) II. ve III. bölgeler D) III. ve IV. bölgeler
E) IV. ve V. bölgeler

13. Aşağıdaki grafiklerde bir ülkenin yaş piramitinin son 20 yıldaki değişimi gösterilmiştir.

Bu ülkenin yaş piramitlerinden yararlanıldığında;

- I. mal ve hizmetlere olan talebin arttığı,
II. işgücü potansiyelinin azaldığı,
III. bağımlı nüfus oranının arttığı,
IV. nüfusun yaş ortalamasının azaldığı

yargılarından hangilerine **ulaşılabilir**?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

15. Bir akarsuyun yatağından taşmasında; şiddetli sağanak yağışlar, karların hızla erimesi, toprağın geçirimsiz olması gibi faktörler etkili olur. Akarsu yatağından taşan sular zaman zaman sel hâlini alarak doğal afete dönüşür.

Buna göre, su taşkınlarının doğal afete dönüşmesinde insanların;

- I. taban seviyesi ovalarına yerleşmeler kurması,
II. çayır ve meraları tarım alanı haline dönüştürülmesi,
III. akarsu havzalarındaki ormanları tahrip etmesi,
IV. vadinin farklı kesimlerine baraj yapması
- faaliyetlerinden hangilerinin etkisi **daha fazladır**?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

16. İspanya, Yunanistan ve Türkiye'nin turizm yönünden benzer olan özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Yat gezileri için uygun coğrafi koşulların bulunması
- B) Hem Doğu hem de Batı uygarlıklarına ait eserlerin bulunması
- C) Deniz turizmine uygun sürenin dört aydan uzun olması
- D) Turizm gelirlerinin ulusal ekonomide önemli bir paya sahip olması
- E) Kış mevsiminde, kayak sporu ve sağlık turizmi için çok sayıda yabancı turist çekmesi

17. Türkiye'de besin endüstrisine ait tesislerin coğrafi dağılışı incelendiğinde;

- ✓ un fabrikalarının İç Anadolu Bölgesi'nde,
- ✓ ayçiçek yağı fabrikalarının Marmara Bölgesi'nde,
- ✓ çay işleme tesislerinin Karadeniz Bölgesi'nde yoğunlaştığı gözlenir.

Bu durum, besin endüstrisinin gelişiminde aşağıdakilerden hangisinin önemli rol oynadığını gösterir?

- A) Kuruluş ve işletme maliyetinin
- B) Büyük pazarlara yakın yerlerde kurulmasının
- C) Tükettiği elektrik enerjisi miktarının
- D) Çalışanların bilgi ve mesleki tecrübesinin
- E) İşlenen tarımsal hammaddenin üretim alanına yakınlığının

18. İnsanların günlük yaşamda kullandığı bazı ürünlerden çıkan kloroflorokarbon (CFC) gazları hafif olduğundan dolayı stratosfer katmanına kadar yükselip, yatay hava akımlarının etkisiyle kutuplara doğru yayılırlar.

Kloroflorokarbon (CFC) gazlarının kutup kuşağında artış göstermesiyle aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Deniz seviyesinin gerilemesi
- B) Buzulların eriyip çözülmesi
- C) Ozon tabakasının seyrelmesi
- D) Mor ötesi ışınların doğrudan yere ulaşması
- E) Sıcaklık ortalamasının artması

kareköt

19. ✓ Birleşmiş Milletler ilkelerine bağlı olmayı, uluslararası sorunları barışçı yollardan çözümlemeyi,

- ✓ Taraflardan birine veya birkaçına yönelecek bir saldırıyı hepsine yönelmiş sayarak, üye ülkelerin birlikte silahlı güç kullanarak yardım etmesini sağlamayı,
- ✓ Üye ülkelerin bütünlüğü, bağımsızlığı, siyasi düzeninin tehdit edildiği zaman dayanışmaya gidilmesini

amaçlayan askeri - siyasi birlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varşova Paketi
- B) NATO
- C) Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
- D) D8 Teşkilatı
- E) İslam Konferansı

20. Aşağıdaki tabloda bazı illerin 2000 ve 2007 yılı nüfus miktarı ile aldığı ve verdiği göç miktarı verilmiştir.

İller	2000 yılı nüfusu	2007 yılı nüfusu	Aldığı göç (kişi)	Verdiği göç (kişi)
Bartın	184.178	182.131	10.069	25.727
Tekirdağ	623.591	728.396	88.618	37.283
Adıyaman	623.811	582.762	17.624	58.369
Bursa	2.125.140	2.439.876	180.171	94.846
Kars	325.016	312.205	28.937	47.268
Muğla	715.328	766.156	80.782	37.861

Tablodaki bilgilerden yararlanarak;

- I. Kars'ın verdiği göç miktarı, Bartın'ın aldığı göç miktarının dört katından daha fazladır.
- II. Net göç hızı Adıyaman'da pozitif, Tekirdağ'da negatiftir.
- III. Bursa'nın 2007 yılındaki nüfusu, diğer illerin 2007 yılındaki toplam nüfusundan daha fazladır.
- IV. Tekirdağ'ın nüfus artış hızı Muğla'dan daha fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

- 22. I. Tütün işleme
- II. Petrokimya
- III. Şeker
- IV. Çimento

Yukarıdaki sanayi kollarından hangileri, Türkiye'de hem tesis sayısı bakımından daha önde hem de coğrafi dağılışı bakımından daha yaygındır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

23. 2007 yılında Türkiye, İtalya'dan 8.6 milyar dolar tutarında ithalat yapmıştır.

İtalya'dan yapılan ithalatta (dışalım) aşağıdaki ürünlerden hangisinin olduğu savunulamaz?

- A) Otomobil
- B) Hazır giyim
- C) Kimyasal maddeler
- D) Ham petrol
- E) Elektrikli ev gereçleri

kareköt

21. Aşağıda bir enerji kaynağının neden olduğu bazı olumsuzluklar sıralanmıştır.

- ✓ Büyük arazi kullanımına neden olur.
- ✓ Çevrede elektromanyetik alan oluşturur.
- ✓ Yer yer gürültü ve görüntü kirliliğine yol açar.

Bu enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Gelgit enerjisi
- B) Güneş enerjisi
- C) Hidroelektrik enerji
- D) Jeotermal enerji
- E) Rüzgâr enerjisi

24. Hammadde, üretim ve pazar olguları ekonominin en önemli elemanlarıdır. Dünyanın bazı bölgelerinde bu üç elemanın bir arada bulunduğu gözlenebilirken, bazı bölgelerde hammadde, üretim ya da pazarın tek başına öne çıktığı gözlenir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinin hammadde, üretim ve pazar alanı olduğu savunulabilir?

- A) Kuzey Afrika
- B) Amazon Havzası
- C) Güneydoğu Asya
- D) Batı Avustralya
- E) İskandinavya

LYS - 3
COĞRAFYA
TESTİ
ÇÖZÜMLERİ

1. İklim koşullarının aynı olduğu bölgelerde bitki ve hayvan türleri birbirine benzer. Haritada verilen bölgelerden IV nolu bölgede Akdeniz iklimi, II nolu bölgede savan iklimi I ve III nolu bölgelerde ise tundra iklimi görülür. Bundan dolayı tundra ikliminin görüldüğü I ve III nolu bölgelerin bitki ve hayvan türleri birbirine benzer.
Yanıt B
2. Teksas'ın Galveston şehrinde kuvvetli rüzgârların meydana getirdiği dalgalar, Muğla'nın Milas ilçesine bağlı Çallı köyünde meydana gelen hortum ile İstanbul'da etkili olan yoğun sis klimatolojik kökenli ekstrem olaylara örnektir. İzlanda'da faaliyete geçen volkanın olumsuz etkileri ise jeolojik kökenli ekstrem olaylara örnektir.
Yanıt D
3. Çalışan nüfusun ekonomik faaliyetlere göre dağılımı o ülkenin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi verir. Örneğin; birincil ekonomik faaliyet kolunda çalışan nüfusun fazla olması ülkenin az gelişmiş olduğunu gösterir. Soruda verilen grafiklerde ülkenin birincil ekonomik faaliyet kolunda çalışan nüfusun oranı 1960 yılına göre 2010 yılında azalmış, ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyet kolunda çalışanların oranı ise artmıştır. Bu durum, geçen süre içinde ülkenin gelişmişlik düzeyinin arttığını gösterir. Ülke geliştikçe hammaddeye duyulan gereksinim artar. Tarım sektöründe çalışan nüfusun azalması kırsal nüfus oranının da azalmasına neden olur.
Yanıt C
4. Baykal, Hazar ve Lut gölleri fay hatları üzerinde yer alan, tektonik oluşumlu çanaklar içerisinde bulunan göllerdir.
Yanıt C
5. Bir ülkeye gelen turist sayısı, o ülkenin sağladığı turizm gelirine oranlanırsa, o ülkede kişi başına harcanan döviz miktarı elde edilmiş olur. Buna göre verilen ülkeler içinde Almanya'ya gelen turist sayısı az olmasına karşın elde ettiği turizm geliri fazla olduğu için kişi başına harcanan döviz miktarı daha fazla olmuştur.
Yanıt C
6. Dalgaların devinimsel hareketinden yararlanarak kurulan sistemlerle elektrik enerjisi elde etmeye dalga enerjisi, yer kabuğunun derinliklerindeki sıcaklıkla ilgili olan ve bu güçle ısınarak oluşan enerjiye jeotermal, organik maddelerin yakılmasıyla elde edilen enerjiye biyokütle enerjisi, birincil enerji kaynaklarının dönüştürülmesiyle elde edilen enerjiye ise hidrojen enerjisi denir. Parçada akarsulardan faydalanılarak elde edilen hidroelektrik enerji kaynağından söz edilmektedir.
Yanıt A

7. Palmiye Adası, Polder düzlükleri, Liman Adası ve Manhattan Rıhtımları denize bağlı kıyı ekosistemlerine zarar veren insan kaynaklı çevre değişime projeleridir. Özbekistan'daki Amuderya Nehri üzerine yapılan barajlarla Aral Gölü'nün beslenme kaynakları azalmış, nehrin göle dökülen kesimlerinde ekosistemler zarar görmüştür.
Yanıt E
8. Ege kıyılarında bulunan koy ve körfezlerin bir çoğu yat turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Bunlardan biri olan Datça koyları hem yat kışlama tesislerine sahip donanımının olması hem de birçok turistik yöreye yakın olması, yat turizminin gelişmesine neden olmuştur.
Yanıt C
9. İlk uygarlıkların doğduğu yerler kurak ve yarıkurak alanlardaki büyük akarsu boyları olmuştur.
Yanıt B
10. Ormanların ekolojik denge üzerinde olumlu bir etkiye sahip olması nedeniyle küresel çapta sürdürülebilir bir ormancılığın gerekliliği ortaya çıkmıştır.
Yanıt A
11. Mısır tarımının yoğunluk kazandığı taralı yörelerin özellikleri düşünüldüğünde, yalnızca kışların ılık geçmesi bu yörelerin benzer olan yanıdır.
Yanıt B
12. Türkiye'nin 1935 ve 2008 yıllarına ait nüfus yaş piramitleri incelendiğinde verilen yıllar içinde nüfusun arttığına, 1935 yılında genç nüfus daha fazla olduğundan yaş gruplarına dağılışının dengesiz olduğuna, 65 yaş ve üstü yaş grubunun 2008 yılında, 1935 yılına göre daha fazla olduğuna ve 2008 yılında kadın ve erkek nüfus oranlarının birbirine yakın olduğuna ulaşılabilir. 0 - 4 yaş grubu 1935 yılında yaklaşık 3 milyon, 2008 yılında ise 8 milyonu bulmuştur.
Yanıt D
13. Türkiye dünyanın en önemli krom üreticilerinden ve satıcılarından biridir. Kaliteli krom ihracatının ulusal gelire olan katkısı diğer seçeneklerdeki madenlerden daha çoktur.
Yanıt A

14. Nabucco Doğal gaz boru hattı ile Hazar Bölgesi'ndeki doğal gazın Türkiye üzerinde Güneydoğu Avrupa'ya taşınması hedeflenmiştir. Bu sayede, Avrupa Birliği'nin Rus gazına olan bağımlılığının azaltılması planlanmıştır. Bu projeye Türkiye'nin bölgedeki önemi daha da artacaktır. Hazar Bölgesi'nde çıkartılan diğer enerji kaynaklarının öneminin azalması söz konusu olmadığı gibi bu tür taşıma sistemlerinin geliştirilmesi, bu kaynakların önemini daha da artıracaktır.

Yanıt D

15. Tablodan yararlanarak; önceki yıllara göre turizm gelirlerinin azalmasının nedenlerine, son yıllarda meydana gelen gelir artışının nedenlerine ve gelecekte Türkiye'ye ne kadar turist geleceğine ve ne kadar gelir döviz bırakabileceğine yanıt bulunamaz. Ancak verilen yıllar içinde turizm gelirlerine bakılarak nasıl bir değişim olduğu bulunabilir.

Yanıt A

16. Bazı alanların milli park haline getirilmesi, eğimli arazilerde bağcılığın yaygınlaşması, bitki örtüsünün seyrek olduğu yamaçların tarımlaştırılması ve ormanlarda arıcılık yapılması olumlu uygulamalardır. Buna karşın meralardaki otların yeterince gelişip büyümeden ve aşırı biçimde otlatılması erozyona neden olur.

Yanıt B

17. Mısır, Pakistan, Nijerya ve Bangladeş'te genç nüfus oranı yüksek, yaşlı nüfus oranı azdır. Bu ülkelerde nüfusun yaşlanması olumlu bir gelişme olarak görülebilir. Fakat İsveç'te genç nüfusun az, yaşlı nüfusun fazla olması nedeniyle ülke nüfusunun daha da yaşlanması ciddi boyutta ekonomik ve demografik olumsuzluklara yol açar.

Yanıt E

18. Dokuma sanayisinde pamuk, yem sanayisinde mısır, şeker sanayisinde pancar ve yağ sanayisinde zeytin önemli hammaddeler arasında yer alır. Tütün ilaç sanayisinde değil, sigara fabrikalarında hammadde olarak kullanılır.

Yanıt B

19. İzmir, İzmit, Ankara ve İstanbul yoğun göç alan, konut açığı fazla olan ve sürekli genişleyen şehirlerdir. Bu nedenle getto bölgelerine sıkça rastlanır. Balıkesir'de ise gelen göçlerin az olması nedeniyle getto bölgeleri sınırlıdır.

Yanıt E

20. Tüf, andezit ve obsidyen gibi kayalar volkanik malzemelerin katılaşmasıyla oluşmuştur. Buna göre, jeologun araştırma yaptığı yerin volkanik oluşumlu olduğuna varılabilir.

Yanıt A

21. Soruda Türkiye deprem haritası verilmiştir. Bu haritada koyu renkle taranmış alanlar birinci dereceden deprem kuşaklarının dağılışını göstermektedir. Bu nedenle koyu renkle taranan alanlarda yer yapısının kırık olması, afet boyutunda etkiler oluşmasına yol açabilmektedir.

Yanıt E

22. Grafikler incelendiğinde Hindistan'ın az gelişmiş ülke özelliklerine, Hollanda'nın ise gelişmiş ülke özelliklerine sahip olduğu görülür. Grafiklerde, çalışan nüfus miktarının değil çalışan nüfusun oransal (%) dağılışının verildiğine dikkat edilmelidir.

Yanıt D

23. Balık üretme çiftlikleri, kıyı kuşağında kurulan sanayi tesisleri ve tanker kazaları deniz kirliliğinin artmasına neden olur. Toprak erozyonu daha çok orman tahribi sonucunda, asit yağmurları ve küresel ısınma ise atmosferdeki sera gazlarının artması sonucunda ortaya çıkar.

Yanıt E

24. Tarımı desteklemek amacıyla 1925 yılında aşar vergisi kaldırılmıştır. Ayrıca bu dönemde, milli sanayiye geliştirmek için Teşvik-i Sanayi Kanunu ile birlikte çeşitli hammaddelerin ithalatını zorlaştıran gümrük tedbirleri alınmıştır. 1934 - 1938 yılları arasında bir bölümü yabancıların elinde bulunan demir yolları ulusallaştırılmıştır. Yine bu dönemde toprak reformu yapılarak üretimde teşvik sağlanmıştır. Hammaddesi yurt içinde olan malları işleyecek sanayi kuruluşlarına önem verilmiştir. Döviz dolaşımının serbest bırakılması 1983 yılından sonra olmuştur.

Yanıt E

DENEME - 2

1.

Yanıt D

2. Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımından yararlanıldığında, A ülkesinin genç nüfus oranının ve doğum oranının yüksek olduğuna, B ülkesinde ise nüfusun yaş ortalamasının yüksek ve doğum oranının az olduğuna ulaşılır. Bu bilgilere göre A, B, C ve D seçeneklerindeki özelliklerin farklı olduğu kesin iken ülkelerin aritmetik nüfus yoğunluğu hakkında bilgi veren bir özellik bulunmamaktadır.

Yanıt E

3. İzmir ve çevresi olumlu iklim koşulları ve sanayileşmenin etkisiyle yoğun göç alan yerlerden biridir. Bu nedenle aritmetik nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerindedir. Numaralandırılmış diğer yöreler ya iklimin ya da yer şekillerinin olumsuz etkisi nedeniyle sürekli göç verdikleri için nüfus yoğunlukları ülke ortalamasından düşüktür.

Yanıt D

4. Küresel ısınmaya bağlı olarak buzulların erimesi sonucu deniz seviyesinde meydana gelen yükselmeye özellikle okyanusa kıyısı olan alçak kıyılar ve okyanus ortasındaki adalar sular altında kalacaktır. Orta Afrika'da bulunan Kongo Havzası'nın denize kıyısı az olduğu için bu durumdan doğrudan etkilenmesi beklenmez.

Yanıt E

5. Endüstriyel faaliyetler, konutlarda ısınma amaçlı olarak kullanılan yakıtlar, motorlu taşıtlardan çıkan egzoz gazları ve fosil yakıtlara dayalı olarak enerji üreten termik santrallerdeki faaliyetler sonucunda hava kirlenmektedir. Havadaki kirlenmeler suyla tepkimeye girip asit yağmurları olarak inmektedir. Endüstriyel faaliyetler içinde olan unlu gıda tesisleri havayı daha az kirlettiği için asit yağmurlarına olan katkısı azdır.

Yanıt C

6. Soruda özellikleri verilen uygarlık Akdeniz uygarlığıdır. Bu uygarlığın ortaya çıktığı yerlerden biri de Anadolu'nun Akdeniz kıyısı olan yerlerdir.

Yanıt B

7. Türkiye'de aile planlaması politikası, 1963 - 1967 yıllarında uygulamaya konulan I. Beş yıllık kalkınma planında değil 1968'de uygulamasına geçilen II. Beş yıllık kalkınma planında amaçlanmıştır.

Yanıt E

8. Türkiye'nin Erzurum - Kars bölümünde en düşük sıcaklıklara, Doğu Karadeniz bölümünde heyelanlara ve ülkenin birçok yerinde depremlere rastlamak mümkündür. Ancak okyanus tabanlarında meydana gelen deprem sonrası oluşan tsunamiler Türkiye'yi çevreleyen denizlerde meydana gelmez. Bu nedenlerle Japonya'da meydana gelen tsunamiye Türkiye'den örnek gösterilemez.

Yanıt B

9. Linyit, petrol, uranyum ve taşkömürü hem tükenbilir enerji kaynakları olduğu için gün geçtikçe rezervleri azalmakta hem de fosil yakıt olduğu için sera etkisi yaptığından Kyoto Sözleşmesi kapsamında kullanımına sınırlama getirilmiştir. Bundan dolayı yenilenebilir olması ve çevreye zarar vermemesi gibi avantajlara sahip olan rüzgâr enerjisinden daha çok yararlanılması gerekmektedir.

Yanıt B

10. Türk Coğrafya Kurumu'nun bilimsel yayınlarla düzenli olarak Türkiye'nin coğrafi zenginliklerinin ilgili kurum ve kuruluşlara rapor edilmesi gibi bir görevi yoktur.

Yanıt E

11. Karadeniz kıyılarındaki Trabzon'da yaz mevsiminde de yağışların görülmesi mısır tarımının, Güneydoğu Anadolu'daki Şanlıurfa'da yazların çok sıcak ve kurak olması mercimek tarımının, Göller Yöresi'ndeki Isparta'da kışların soğuk geçmesi ise tahıl tarımının ön plana geçmesine neden olmuştur.

Yanıt C

12. İzmit'te sanayi, Karaman'da tarım, Antalya'da turizm ve İzmir'de ticaret en çok gelişen ekonomik sektörlerdir. Buna karşın Kayseri'nin gelişiminde madencilikten çok ticari faaliyetler önemli rol oynamıştır.

Yanıt D

13. Parçada genel özellikleri verilen ve boş bırakılan yere yazılması gereken Gulf Stream sıcak su akıntısıdır.

Yanıt A

14. Türkiye'de büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinin mera hayvancılığı olarak yapıldığı bölgeler yazları serin ve yağışlı olan, yaz mevsiminde gür otlakların bulunduğu bölgelerdir. Dolayısıyla bölgeye düşen yağış miktarının artması otlakların artmasına bu da hayvanların daha iyi beslenip süt miktarlarının çoğalmasına neden olur.

Yanıt D

15. Ege Bölgesi'ndeki Aydın ilinde tarım, sanayi ve turizm faaliyetleri önemli gelişmeler göstermiştir. Bu durum ildeki iş olanaklarını arttırdığından, genç nüfustaki bağımlılık oranının diğer illere göre daha az olduğu ileri sürülebilir.

Yanıt C

16. Soru içinde Pasifik Okyanusu'nda ve ekvatorial kuşakta yer alan Galapagos Adaları'nın özellikleri sıralanmıştır.

Yanıt A

17. Soru içinde belirtilen durumlardan dolayı sıcak çatışmaların yaygın olduğu bölge, Ortadoğu'dur.

Yanıt B

18. I. öncül coğrafi konumla, II. öncül inanışlarla, III. öncül komşu ülkeler ve kültürle, IV. öncül ise bitki örtüsü ile eşleştirilmiştir. Simgelere ait bir özellik verilmemiştir.

Yanıt B

19. Türkiye'nin petrol, doğal gaz ve kömür gibi enerji kaynakları bakımından fakir olması ile Avrupa Birliği'ne tam üye olarak kabul edilmemesi arasında bir ilişki yoktur. Avrupa Birliği'ne üye birçok ülke de fosil enerji kaynakları bakımından fakirdir. (Örneğin; İtalya, Avusturya, İspanya, Finlandiya vb.)

Yanıt E

20. Selin'in Muharrem ile birlikte Uludağ'a kayak yapmaya gitmesi kış turizmine, Esin'in uluslararası genetik seminerine katılmak için Londra'ya gitmesi kongre turizmine örnek olabilir. Bundan dolayı II. ve III. kutular yer değiştirirse eşleştirmeler doğru olur.

Yanıt C

21. Türkiye'nin ihracat gelirleri içerisinde sanayi ürünlerinin çok yüksek bir paya sahip olması, dış ticarete imalat sanayinin payının en yüksek olduğunu desteklemek için kullanılabilir.

Yanıt E

22. Parçada verilen III. bilgideki "Japonya ve Güney Kore'nin doğal kaynak bakımından zengin olduğu" yargısı yanlıştır. Bu ülkeler doğal kaynak bakımından özellikle de fosil enerji kaynakları bakımından fakirdir.

Yanıt C

23. Ticaret, endüstri, madencilik ve mandracılık genellikle yıl boyunca sürdürülen ekonomik faaliyetler olduğundan bunların geliştiği yörelerde görülen mevsimlik nüfus değişimi azdır. Fakat yaylacılık faaliyetleri çoğunlukla yazın sürdürülür. Bu nedenle yaylacılık yapılan yörelerde mevsimlik nüfus değişimi daha fazla olur.

Yanıt B

24. Sorunun A, B, D ve E seçeneklerindeki uygulamalar doğal çevreyi ve tarımsal verimi olumsuz etkilemez. Buna karşın tarladaki anızın yakılması hem topraktaki organik madde birikimini azaltmakta hem de toprağa dayalı tarımsal verimi düşürmektedir.

Yanıt C

1. Besin zincirinin ilk halkasını oluşturan yeşil bitkiler güneş enerjisi ile havadan aldıkları karbondioksiti topraktan aldıkları su ve mineral maddelerle birleştirerek besin üretirler. Yağışın ve bağıl nem oranının az olduğu IV nolu çöl bölgesinde üreticiler yani yeşil bitkiler az yer tuttuğu için bu bölgede besin zincirinin üreticilere ait beslenme basamağında enerji miktarı azdır.

Yanıt D

2. Plânlı yerleşim alanlarının oluşturulmasını kapsayan kentsel dönüşüm uygulamaları öncelikle gecekondulaşma sorununu çözmeyi amaçlayan projelerdir.

Yanıt C

3. Şehirler fonksiyonel özellikleriyle farklı büyüklükte etki alanı oluşturur. Şehirlerin etki alanları ve etki alanlarının oluşmasındaki şehrsel fonksiyonlar farklılık gösterir. Bazı şehirler ticari ve sanayi faaliyetleriyle etki alanlarını genişletirken, bazı şehirlerin etki alanlarının geniş olmasında kültürel ve dini faktörler etkili olmuştur. Şehirlerin etki alanlarının oluşmasında etkili olan fonksiyonel çeşitlilik ne kadar fazla olursa şehrin gelişmesi de o kadar fazla olur.

Yanıt A

4. Soruda verilen şehirlerden sanayileşmeye bağlı olarak en çok göç alan Adapazarı'dır. Bu durum şehrin hızla büyümesine neden olmuştur. Böylece şehrin çevresindeki verimli ovalar yerleşmeye ya da sanayileşmeye açılmıştır.

Yanıt D

5. Mezopotamya uygarlığının doğduğu yerler, Fırat ve Dicle nehirlerinin etkisiyle oluşmuş geniş düzlüklere sahiptir. Ayrıca tarımla uğraştıkları için yerleşim yerlerini akarsu boylarındaki verimli tarım alanlarına yapmışlardır.

Yanıt E

6. Kentsel nüfus oranı çoğunlukla gelişmiş ülkelerde daha fazladır. Kent nüfus oranının kırsal nüfusa göre çok yüksek olduğu bir ülke az gelişmiş özellikte olmaz.

Yanıt B

7. Radyoaktif izotopların fizyonunda açığa çıkan enerji nükleer enerji olarak adlandırılır. Radyoaktif maddeler yaymış oldukları ışın ve maddelerle hava, su, toprak ve canlılara zarar verir. Radyoaktif maddelerden etkilenmiş ürünler hayvansal ve bitkisel maddelerle insanlara ve diğer canlılara taşınır. Bu ürünler çeşitli hastalıklara ve ölümlere yol açar. Verilen bilgilerden yararlanarak, boş bırakılan yere nükleer kelimesi gelmelidir.

Yanıt A

8. Türkiye'de 1990'lı yıllardan günümüze kadar hem turizm hem de ekonominin birçok faaliyet kolu önemli gelişmeler göstermiştir. Hatta turizm en çok gelişen ekonomik sektör olarak öne çıkmıştır.

Yanıt E

9. Yerleşim birimlerinde görülen hızlı nüfus artışı tarım arazileri ve ormanların amaç dışı kullanılmasına neden olur. Ormanların yok edilmesi ve nüfusun çoğalması çevre kirliliğine ve havadaki zararlı gazların artmasına neden olur. Havadaki zararlı gazların etkisiyle asit yağmurları meydana gelir. Buzulların erimesinin nedeni küresel ısınma olduğundan dolayı bu sıralamada yeri yoktur.

Yanıt C

10. Soruda verilen parçada Elmalı yöresindeki bazı göllerin tarım alanı kazanmak amacıyla kurutulduğundan, ancak sulak alanda yaşayan ve ağaçlara zarar veren böcekleri yiyen kuşların bölgeyi terk etmesiyle böcek istilasının başladığından ve ağaçların çoğunun kurduğundan söz edilmektedir. Buraya kadar anlatılan kısımdan ekosistemin bozulduğuna ulaşılabılır. Parçanın devamında ise taban suyu seviyesinin düşmesiyle kuraklığın başladığı ve tarımsal verimin azaldığı söylenmektedir. Parçanın bu kısmında da yöredeki tarımsal faaliyetlerin sorunlarından bahsedilmektedir. Bu nedenle yörede kuraklığın artması su döngüsünü olumsuz etkilemiştir.

Yanıt E

11. Parçadan yararlanarak bölgedeki ormanların yangınlarla yok olduğuna, göl tabanında zehirli kimyasalların biriktiğine ve suların kirlilik oranının azaldığına dair bir bilgi edinemeyiz. Ancak göllerin kurutulmasıyla bölgede ekolojik dengenin bozulduğu anlaşılabılır.

Yanıt A

12. Cam atıklar 4000 yılda, alüminyum atıklar 10 ila 100 yılda, plastik atıklar 1000 yılda, karton gibi kağıt atıklar ise 2 ile 5 ayda ayrışabilir ve doğada yok olabilir. Bu nedenle karton atıklar doğal yollarla daha kısa sürede ayrışabilmektedir.

Yanıt C

13. Kağıt sanayisinin hammaddesi orman (tomruk, kereste), seramik sanayisinin hammaddesi ise killi topraktır. Bu nedenlerle kağıt ve seramik sanayisinde hayvansal hammaddeden yararlanılmaz.

Yanıt E

14. Birincil faaliyetlerde (tarım, hayvancılık, madencilik vb.) istihdam edilen nüfusun azalmasının, gelişen küresel ticaretin nedenlerinden biri değil, sonuçlarından biri olduğu dikkate alınmalıdır.

Yanıt D

15. Ölçek küçüldükçe, bir yerin harita alanı küçülür. Bu bilgiye göre II. haritanın ölçeğinin daha küçük (IV.) ve ayrıntı gösterme gücünün daha az (I.) olduğu kesindir.

Yanıt B

16. Ekvatorial kuşaktaki alçak yerlerde iklimin sıcak ve nemli olması yerleşmeyi olumsuz etkiler. Bu nedenle haritadaki I. ve II. bölgelerdeki yerleşmeler çoğunlukla yüksek arazilerde kurulmuştur.

Yanıt A

17. Havzasında yaz kuraklığı şiddetli olan akarsuların akımı yaz aylarında belirgin olarak azalır. Bu nedenle B seçeneğindeki grafiğe sahip akarsuyun havzasındaki yaz kuraklığı daha şiddetlidir.

Yanıt B

18. 1960 - 1980 yılları arasında, Türkiye'den Avrupa'ya doğru gerçekleşen işçi göçlerinin dolaylı etkisiyle birlikte Avrupa ülkeleri ile Türkiye arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkiler gelişmeye başlamıştır. Bu durum göçlerin olumlu sonucu olarak kabul edilebilir.

Yanıt B

19. Avrupa Birliği'nin kuruluş amaçlarının başında; üye ülkelerde ekonomik ve siyasi politikaları uyumlu hale getirmek ile hizmet, sermaye ve işgücünün serbest dolaşımını sağlamak ilkesi yer alır.

Yanıt E

20. Rüzgâr enerjisinden yararlanma olanakları; rüzgâr şiddetine, esme sayısına ve rüzgâr yönüne göre değişir. Türkiye'de rüzgâr enerjisi potansiyelinin en fazla olduğu yerler Batı Anadolu'dadır. Buna göre, Çeşme Yarımadası'nda kurulacak olan rüzgâr santrallerinin diğer yörelerden daha verimli olması beklenir.

Yanıt D

21. Haritadaki V. doğrultuda (Doğu Karadeniz-Erzurum arası) görülen bitki çeşitliliği daha fazladır. Bu durum iklim farkının belirgin ve yer şekillerinin engebeli olmasıyla açıklanır.

Yanıt E

22. Çukurova ve Antalya ovaları gibi Akdeniz Bölgesi'nin kıyı ovalarında kış sıcaklık ortalaması yüksek ve kış süresi kısa olduğundan seracılık yapmak, Batı Karadeniz kıyı kuşağında bulunan Zonguldak ve Kastamonu'ya göre daha kolaydır.

Yanıt D

23. Gaziantep'te nüfus fazla olup tarım, sanayi ve ticaret gelişmiştir. Mersin'de de nüfus fazla olup tarım, sanayi, limancılık ve ticaret gelişmiştir. Bu nedenlerle Gaziantep ve Mersin arasındaki kara yollarının daha işlek olduğu söylenebilir.

Yanıt D

24. Ekstrem özellikteki kuraklık sonucunda; göllerin su seviyesi düşmekte, tarımsal üretim azalmakta, orman yangınları artmakta ve bazı canlı türleri yaşadığı yerleri göç ederek terk etmektedir. Buna karşın, kuraklık sonucunda yağışlar ve ot verimi azalacağından, meralarda beslenen hayvanlardan elde edilen süt veriminin azalması dolaylı etkidir.

Yanıt C

DENEME - 4

1. Yağış rejiminin düzensiz, iklimin yarı kurak özellik göstermesi durumu kırsal alandan kentlere olan göçün her zaman itici faktörü olamaz.

Yanıt A

2. Güney Kore, Fransa, İsveç ve Belçika'da fosil enerji kaynakları az olduğundan toplam elektrik üretiminde nükleer enerjinin payı oldukça yüksektir. Çin'deki elektrik üretiminde kömür, petrol, doğal gaz ve hidroelektrik enerjinin payı yüksek olup nükleer enerjinin payı %10 dolayındadır.

Yanıt E

3. Türkiye'deki ekili-dikili arazilerin önemli bir bölümünün buğday ve arpa tarımına ayrılmış olması yarı kurak iklim koşullarının egemen olduğunu ve sulama sorununun yaygın olduğunu kanıtlar.

Yanıt B

4. Tilki; tundra, iğne yapraklı orman ve dağ biyomunda yaşayabilen, farklı türleri olan bir canlıdır.

Yanıt B

5. Psödomakiler Karadeniz iklim kuşağındaki geniş yapraklı ormanların tahrip edildiği yerlerde ortaya çıkan çalılıklardır. Bu nedenle haritadaki Ordu Yöresi'ndeki ormanların tahrip edildiği yerlerde bu türden çalı bitkilerine daha sık rastlanabilir.

Yanıt A

6. Boyun; iki tepe arasında kalan yüksek düzlüklerdir. Bundan dolayı D seçeneğindeki arazi profilinde boyun bulunduğu söylenebilir.

Yanıt D

7. Kalker ve kumtaşı atmosferik koşullarda daha çabuk ayrışabilen dirençsiz kayalardır. Granit ve bazalt gibi dirençli volkanik kayaların mekanik çözümlere süreci daha uzundur.

Yanıt B

8. Belçika'da ikinci el eşyalar için toplama ve depolama merkezinin kurulması, İtalya'da çimento ve plastik ürünlerini güçlendirmede kullanılacak malzemelerin üretilmesi, İsveç'te sağlam ve uzun ömürlü ambajların yapılması atıkların geri dönüşümünü sağlayıp ekonomiye kazandırmaya yönelik gelişmelerdir.

Yanıt C

9. Kar örtüsünün yerde kalma süresinin uzun ve arazinin engebeli olması, o bölgede kış sporlarının yapılmasını kolaylaştırır. Haritadaki numaralandırılmış yerlerden yalnızca I ve IV nolu bölgeler bu koşullara uygundur. II nolu yer Şanlıurfa, III nolu yer ise Konya'dır. Bu iki şehir engebessiz oldukları için kış sporlarının yapılmasına uygun yerler değildir.

Yanıt D

10. Doğal kaynakların bilinçsiz kullanımı sonucunda atmosferde karbon oranı artar, kuraklığa bağlı olarak yer altı su seviyesi düşer ve tarım toprakları tuzlulaşır. Ayrıca sulak alanların kurutulması göçmen kuşların göç yollarının değişmesine neden olur. Güneş enerjisinden yararlanma ise olumsuz bir durum değildir.

Yanıt E

11. Çin'de sanayi ürünlerinin üretim maliyetlerinin Avrupa ülkelerine oranla daha düşük olmasında etkili olan temel faktör, işçi ücretlerinin düşük olmasıdır.

Yanıt B

12. Teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması mal ve hizmet üretiminin artmasına ve üretimi sürecinin kısaltılmasına neden olur.

Yanıt A

13. Türkiye'nin coğrafi konumundan kaynaklanan sosyo-kültürel faktörler nedeniyle komşu ülkeler arasında zaman zaman bazı anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır. Bu durum Türkiye'nin iç ve dış politikalarının oluşturulmasını ve yönlendirilmesini etkiler.

Yanıt D

14. Tabloda verilen bilgilerden yararlanarak yalnızca tarım arazilerinin sürekli genişlediğine ulaşılabılır.

Yanıt B

15. Gelişmiş ülkelerde (Japonya, İtalya, Almanya vb.) nüfus artış oranı düşük, gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelerde (Nijerya, Yemen, Pakistan) ise nüfus artış oranı yüksektir.

Yanıt C

16. Sorudaki parçada, çiğların en çok hangi bölgelerde gerçekleştiğine dair bir bilgiye yer verilmemiştir.

Yanıt A

17. Yerli ve yabancı sermayeye dayalı endüstri yatırımlarının artması, işsizlik oranının azalmasına doğrudan katkı yapar.

Yanıt C

18. Mezopotamya'da yüksek ve dağlık araziler çok sınırlı olup buralar yerleşmelerin yoğunlaştığı sahalar değildir. Bundan dolayı Mezopotamya uygarlıkları tarım alanı kazanmak için eğimli ve yüksek yerleri tarımlandırmamıştır.

Yanıt A

19. Akarsu vadilerinde ve deltalarda taşınmış (azonal) topraklar daha yaygındır. Bundan dolayı azonal topraklara II. ve IV. bölgelerde rastlama olasılığı daha yüksek iken I. ve III. bölgelerde ise zonal (yerlikaya) topraklara rastlama olasılığı daha yüksektir.

Yanıt D

20. Yerel boyutta etki alanına sahip yerleşmelerde birincil ekonomik faaliyetlerin yaygın, sanayi ve ticaretin az gelişmiş olduğu söylenebilir. Bu nedenle yerel etkiye sahip bir şehirde tarıma dayalı KOBİ'lerin (küçük ve orta büyüklükteki işletmeler) olduğu savunulabilir.

Yanıt A

21. Yalnızca III. ülkenin 0 - 25 yaş grubunda, diğer yaş gruplarına göre bir azalma vardır. Bu durum, ülkede son yirmibeş yıl içinde nüfus artış hızının azaltılmasına yönelik politikaların başarıyla uygulandığını gösterir.

Yanıt B

22. Mısır ve Lübnan'ın Akdeniz kıyılarında doğal güzelliği olan koy ve körfezler çok azdır. Bunun yanında Türkiye'nin batı ve güneybatı kıyılarıyla, Hırvatistan'ın eşsiz dalmaçya kıyıları ise yatçılığın gelişimine en uygun yerlerdir. Türkiye ve Hırvatistan'ın turizm gelirlerinde yatçılığın payı oldukça yüksektir.

Yanıt A

23. Dünyanın yedi harikası olarak bilinen yapıtlar; Keops Piramidi, Artemis Tapınağı, Zeus Heykeli, İskenderiye Feneri, Halikarnas Mozolesi, Rodos Heykeli ve Babil'in Asma Bahçeleri'dir. Bunların özelliklerine bakıldığında hepsi kutsal sayılan yapıtlar değildir. Bunların içinde günümüze kadar ulaşanlar vardır. Bazı yapıtlar medeniyetler arası barışı simgelemektedir. Fakat hepsinin ortak özelliği ilk uygarlıkların ortaya çıktığı bölgelerde yer almalarıdır.

Yanıt E

24. Tarımda sulama sistemlerinin kullanılması ürünün verimliliğini ve miktarını artırır. Biyoçeşitliliğin korunmasında bir katkısı yoktur. Buna karşın I., II. ve III. öncüllerde yer alan uygulamalar genellikle biyolojik çeşitliliği korumaya yöneliktir.

Yanıt E

DENEME - 5

1. 2009 yılında Avrupa'nın birçok ülkesinde, sanayi üretiminin bir önceki yıla göre azalmış olması, ekstrem doğal olaylara bir örnek oluşturmaz.

Yanıt E

2. Akım grafiği verilen akarsuyun debisinin ilkbahar mevsiminde arttığı, diğer dönemlerde düşük olduğu görülür. Bu durum akarsuyun ana beslenme kaynağının ilkbaharda eriyen kar ve buz suları olduğunu kanıtlar.

Yanıt B

3. Maya uygarlığı Orta Amerika'da, Mısır uygarlığı Kuzey Afrika'da, Hint ve Çin uygarlığı ise Güneydoğu Asya'da ortaya çıkmıştır.

Yanıt C

4. Türkiye'de uygulanan beş yıllık kalkınma plânlarıyla kamu harcamalarını düzenlemek, yatırım alanlarını genişleterek sanayileşme hızını artırmak hedeflenmiştir. Böylece bölgeler arasındaki gelişmişlik farkının azaltılması öne çıkmıştır. Ancak I. ve II. kalkınma plânlarında Türkiye'de nüfus artış hızını artırmaya yönelik plânlar mevcut iken daha sonraki kalkınma plânlarında nüfus artışını dengelemek ve nüfusun hem niteliğini hem de niceliğini iyileştirmeye yönelik plânlar yer almaktadır.

Yanıt A

5. Verilen özellikler Kıyı Ege Bölümü'nde arazi yapısının kırıklı (fay) olduğunu gösterir.

Yanıt D

6. Gelgit genliği iç deniz kıyılarına göre okyanus ve kenar deniz kıyılarında daha fazladır. II. bölge Doğu Çin denizinde, III. bölge Basra körfezinde, IV. bölge Meksika körfezinde, V. bölge Akdeniz'de yer aldığı için buralarda gelgit genliği azdır. Buna karşın I. bölgede yer alan (Batı Avrupa kıyıları) bölgede gelgit enerjisi üretmek olanaklıdır.

Yanıt A

7. Küresel ısınma kuraklığı artırır. Kuraklığa bağlı olarak buzullar erir ve orman yangınlarında artış olur. Ayrıca sıcaklıkların ani düşmesi ya da yükselmesi doğal afetlerin sayısını ve sıklığını artırır. Toprakların PH seviyesinin artması için yağışın ve toprakta yıkanmanın artması gerekir.

Yanıt C

8. Ulaşım sistemleri birbirini tamamlayıcı özellik gösterir. Ekonomik gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesinde önemli göstergelerden biridir. Üretim merkezleri ile tüketim merkezleri arasında ticaretin gelişmesini sağlar. Ayrıca ortak kültür, bölgesel iş bölümü ile ülkelerin bütünlüğü ve savunması açısından da önem taşır. Ülke ne kadar gelişmişse teknoloji ile doğal koşullara bağımlılığını o kadar azaltır.

Yanıt E

9. Donanımlı ve profesyonel turist rehberlerinin uluslararası tanıtımlarda yer almasının turizmin gelişmesinde en etkili yöntem olduğu vurgulanmıştır.

Yanıt C

10. Fransa ve Almanya'nın toplamından daha büyük bir alanın sular altında kaldığının belirtilmesi sel felaketinin geniş bir alanda etkili olduğuna, kentte en az 20 bin ev ve 5 bin işyerinin kullanılmaz hale gelmesinin, can ve mal kaybının fazla olduğuna, bazı kentlerin boşaltıldığına ve ülkenin tümünde seferberliğin başlatıldığına ulaşılabilmektedir. Ancak iki haftadır devam eden doğal afetin devam edeceği ile ilgili bilgi verilmemiştir.

Yanıt D

11. Havadaki su buharı miktarı günlük sıcaklık farkını doğrudan etkiler. Su buharı miktarı çoksa ısınma ve soğuma yavaş olacağından günlük sıcaklık farkı azdır. Buna göre, günlük sıcaklık farkı 7 °C olan İzmir'de havadaki su buharı miktarının en fazla olduğu ileri sürülebilir.

Yanıt C

12. İnternet haberine göre, Viganela köyü ile ilgili olarak köyün çevresinde dağlık arazilerin bulunduğunu ve teknolojiyi kullanarak doğal kaynaklardan yararlanma olanağını artırdığını söyleyebiliriz. Ancak verilen haberden köyde sera tarımının yapıp yapılmadığına ve enerji üretiminde yalnızca yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıldığına ulaşamayız.

Yanıt A

13. Egzoz gazlarının artması, fosil yakıt kullanımı, sanayi faaliyetlerinin yoğunlaşması ve termik santrallerin yaygınlaşması sonucu kirletici gazlar açığa çıkacağından o bölgede asit yağmurları görülür. Hidroelektrik santraller havayı kirletmediği için asit yağmurlarına neden olmaz.

Yanıt D

14. Gebze'nin kara, deniz ve demir yollarının birbiriyle kesiştiği kavşak noktasında yer alması, İstanbul ve Kocaeli gibi büyük kentlere yakın olması ve otoyol yapımından sonra yol çevresinde kurulan büyük sanayi merkezlerinin yaygınlaşması gibi değişimler Gebze'nin kentleşme sürecinde doğrudan etkili olmuştur.

Yanıt E

15. Antalya'da kireçtaşlarıyla kaplı karstik araziler yaygındır. Bu durum kırsal kesimlerdeki konut yapımında kireçtaşının yapı malzemesi olarak daha çok kullanılmasına neden olmuştur.

Yanıt A

16. Soruda verilen özelliklerin tamamı hem insanlar hem de hayvanlar için bitkilerin yaşamsal öneme sahip olduğunu gösterir.

Yanıt E

17. Zonguldak şehri, taşkömürü üretimi ve taşkömürü ile enerji üreten termik santral, Batman şehri petrol üretimi ve petrol rafinerisi nedeniyle gelişen yerlerdir.

Yanıt C

18. Günümüzde Orta Doğu zengin petrol kaynakları ve bunların paylaşımı nedeniyle sıcak çatışmaların en yoğun yaşandığı bölgedir. Dünya genelinde su çıkıntısı çeken 26 ülkeden 14'ü Orta Doğu'da yer almaktadır. Bölgede petrol ve su sorununa bağlı olarak yavaş yavaş mezhep ve toprak sorunu da ortaya çıkmıştır. Kıta sahanlığı sorunu aynı denizi paylaşan ülkeler arasında ortaya çıkan sorunlardan biridir. Bölgede böyle bir sorunun ortaya çıkmasını sağlayan coğrafi koşullar yoktur.

Yanıt E

19. Aile plânlamasının yaygınlaştırılması, çocuk sayısına göre ek vergilerin alınması ve evlenme yaşının yükseltilmesi gibi durumlar nüfus artış hızını azaltmaya yönelik uygulamalardır. Ücretli doğum izni süresinin uzatılması ise doğumların artmasını teşvik eder.

Yanıt B

20. Sanayi Devrimi'yle birlikte yaşanan gelişmelerden biri makineli tarımın ortaya çıkmasıdır. Bu durum tarımsal faaliyetlerin de gelişmesine ve tarım yapılan arazilerin genişlemesine olanak sağlamıştır.

Yanıt D

21. 4000 yıllık Türk tarihi sürecince, Türk milleti tüm Avrasya üzerinde farklı medeniyetlerle etkileşime girip, bazı kültürlerden etkilenmiş, bazılarını da etkilemiştir.

Yanıt D

22. Türkiye'de ilkbahar mevsiminde sıcaklıklar artmaya başlar. Ayrıca iç bölgelerdeki yağışlarda bir miktar artış görülür. Bu durumlardan dolayı kar ve buzların erimesi heyelan, ilkbahardaki sağanak yağışlar sel ve taşkın gibi doğal afetlerin görülme olasılığını artırır.

Yanıt E

23. Mandıracılık ve kümes hayvancılığında doğal koşullara olan bağımlılık az olup suni yem üretimi endüstri tesislerinde yapılır. Bununla birlikte küçükbaş hayvanlardan elde edilen süt veriminin büyükbaş hayvanlara göre daha az olmasında hayvanların fizyolojik özellikleri etkili olur. Fakat et ve süt veriminin yıllık yağış miktarıyla paralellik göstermesinde ise mera hayvancılığının yapılması ve iklim koşullarına bağımlılığın fazla olması söz konusudur.

Yanıt B

24. Coğrafi konumu Türkiye'ye yakın olan Rusya, İran, Mısır ve Fransa ile olan dış ticarete mesafe faktörünün etkisi azdır. Fakat Türkiye'nin çok uzakta yer alan A.B.D'den badem ithalatı yapmasında mesafe farkı değil başka faktörler etkili olmaktadır.

Yanıt E

DENEME - 6

1. I. öncül Yer'in eksen eğikliği, II. ve IV. öncüller Yer'in eksen hareketiyle ilişkilidir. Çizgisel hız ile tan ve gurub süresi ters orantılıdır. Buna göre 45° paralellindeki tan ve gurub süresinin ekvatora göre uzun olmasında hem Yer'in eksen hareketi hem de küresel şekli birlikte etkili olmuştur.

Yanıt B

2. Gelişmemiş ülkelerde tarım sektöründe çalışanların oranı %50'nin üzerindedir. Gelişmiş ülkelerde ise bu oran %10'un altındadır. Soruda verilen ülkede tarımda çalışanların oranı %52 olduğu için ülkenin sosyal ve ekonomik yönden gelişmemiş olduğunu gösterir.

Yanıt C

3. Bir ürünün tüketim miktarının artmasında A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler önemli rol oynar. Tüketim miktarı insanların geliriyle doğru orantılıdır. Eğer ürüne talebi olanların geliri azalır, bu ürünlerdeki tüketim miktarının azalması beklenir.

Yanıt E

4. Soruda, şema üzerinde verilen taralı alan için hem ormanlık bölge hem turizm bölgesi hem de seyrek nüfuslu bölge olarak tanımlayabiliriz. Erzurum ve Nevşehir'i orman bölgesi içine, İzmir ve Bursa'yı ise seyrek nüfuslu bölge içine alamayız. Muğla dağlık ve engebeli olduğu için yoğun nüfuslu bölge içinde olmaz. Bu ilde yağış miktarının ve nem oranının fazla olması orman alanlarının fazla olmasını sağlamıştır. Ayrıca önemli koy ve körfezlere sahip olduğu için ülkenin önemli turizm bölgelerinden biridir.

Yanıt B

5. Onur'un uluslararası genetik seminerine gitmesi eğitim turizmi, Muharrem'in ocak ayında kayak yapmak için Uludağ'a gitmesi kış turizmi, Ece'nin dinlenmek için yazın Antalya'ya gitmesi yaz turizmi, Sezin'in hacı olmak için Mekke'ye gitmesi dini turizm kapsamında değerlendirilir.

Yanıt D

6. Haritada verilen I, II ve V numaralı bölgeler yarı kurak iklime sahip olduğu için, IV numaralı bölge ise tundra ikliminde yer aldığından dolayı orman varlığı bakımından fakirdir. III nolu bölge ekvatorial bölgede bulunmaktadır. Amazon Havzası olarak da bilinen bu bölge dünyanın orman varlığı bakımından en zengin bölgesidir.

Yanıt C

7. Azotoksit, karbonmonoksit, kükürtdioksit ve hidrokarbon değerlerinin atmosferde normalin üzerinde olması hava kirliliğini artırır.

Yanıt A

8. Çok sayıda soğuk su kaynağı ile beslenen bir akarsuyun akımının düzenli, mevsimlik seviye değişiminin az olduğu savunulabilir.

Yanıt E

9. I nolu yer Büyük Menderes ovasında, III nolu yer Adapazarı ovasında, IV nolu yer Bafra ovasında, V nolu yer ise Çukurova'da yer almaktadır. Sözü edilen bu ovaların yükseltisi 500 metrenin altındadır. Dolayısıyla bu ovalarda çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmekte ve yüksek verim elde edilmektedir. Ancak II nolu yer Erzurum - Kars platosu üzerinde yer aldığı için hem yükseltisi 500 metrenin üstündedir hem de iklim koşullarının elverişsizliği çeşitli tarım ürünlerinin yetişmesini engeller.

Yanıt B

10. Bursa, İzmir, Afyonkarahisar gibi yerlerde sıcak su kaynakları olduğu için rehabilitasyon amaçlı, sağlık sorunlarını azaltmak amacıyla turist gelebilmektedir. Hristiyan inancına göre kutsal sayılan İzmir - Meryem ana, Trabzon - Sümela Manastırı gibi yerleri ziyaret etmek amacıyla turist gelebilmektedir. Hattuşaş, Truva, Nemrut heykelleri gibi ilkeğ uygarlıklarına ait eserleri görebilme ve yüksek öğrenim kurumlarından yararlanmak için yurt dışından insanlar gelebilmektedir. Buna karşın Türkiye orta kuşakta yer aldığı için bu zulların etkisiyle oluşan fiyort tipi kıyılar bulunmamaktadır.

Yanıt D

11. Mısır medeniyeti, Kuzey Afrika'da Nil Nehri havzasında kurulmuştur. Etrafının çöllerle kaplı olması nedeniyle diğer uygarlıklarla etkileşimi az olmuştur. Büyük bir taşkın nehrine sahip olması, verimli topraklarından yılda iki kez ürün alınabilmesi ve uygun iklim koşullarına sahip olması, Mısır'ın uygarlığa geçişini kolaylaştırmıştır. Nil nehrinin uygarlığa diğer katkısı da üzerinde ulaşım yapılmasıdır. Mısır medeniyetinin tüm bu olumlu koşullarına rağmen Afrika kıtasının bütününde etkili ve yaygın olduğu söylenemez.

Yanıt E

kareköt

kareköt

12. Türkiye'nin dış ticaretinde Almanya, İngiltere, Fransa ve ABD ilk onda yer alan ülkelerdir. Buna karşın Hindistan, Türkiye'nin dış ticaretinde çok önlerde yer almaz.

Yanıt D

13. Kültürel açıdan kentten soyutlanmış Getto adı verilen bölgeler, kentin ulaşım ağının en gelişmiş olduğu yerler olmadığı gibi alt yapı ve ulaşım sorununun en fazla olduğu yerleşim bölgeleridir.

Yanıt A

14. Bir ülkede nüfus artış hızı fazla buna karşın kişi başına düşen ulusal gelir az ise, o ülkede hem günümüzde hem de gelecekte ekonomik sorunların yaşanacağı söylenebilir. Grafiklerde verilen V nolu ülkede nüfus artışı fazla iken kişi başına düşen ulusal gelir fazla değildir.

Yanıt E

15. Trakya'ya en yakın konumda Yunanistan bulunur. Bundan dolayı bu ülkeye süt ürünleri ihracatı yapmak daha kolaydır.

Yanıt A

16. Bitkiler, fotosentez yaparak kendi besinini üretir ve yaşamını bu şekilde sürdürür. Fotosentez yapan yeşil bitkiler; havadan aldığı karbondioksit ve kökleriyle aldığı suyu güneş ışığının etkisiyle glikoza çevirir, oksijen açığa çıkarır. Bundan dolayı I. kutuda su, II. kutuda karbondioksit ve III. kutuda oksijen olur.

Yanıt B

17. Doğal kaynakların azalması ve orman yangınlarında meydana gelen artış kuraklığın, buzulların erimesi ve kısa ya da uzun süreli sıcaklık değişiminin yaşanması volkanizmanın, ekolojik yapının bozulması ve salgın hastalıkların artması sel ve taşkınların bir sonucudur.

Yanıt D

18. Çin'deki Hong Kong şehrinin büyük bir sanayi ve ticari yapıya sahip olması, hinterlandı geniş bir limanın bulunması nedeniyle etki alanı küresel boyuttadır.

Yanıt A

19. Adana'da pamuk, mısır, buğday, yağlı tohumlar, sebze gibi tarım ürünlerinin bolca yetiştirilmesi pamuklu dokumacılığın ve gıda endüstrisinin daha çok gelişmesine katkı sağlamıştır.

Yanıt E

20. Jeotermal su ve buharlardan elektrik üretiminde, sağlık turizminde, seraların ve konutların ısıtılmasında yararlanılır. Bu sulardan motor yakıtı yapılmaz.

Yanıt E

21. 1950 - 2007 yılları arasında, kadın ve erkek nüfustaki okur-yazar oranının yükselmesinin başlıca nedenleri; kentleşme oranının artması ve eğitim hizmetlerinin iyileşmesiyle birlikte eğitilmiş nüfusun artmasıdır.

Yanıt B

22. Sığır, koyun, keçi gibi eti, sütü, derisi ve yünü değerli olan hayvanların evcilleştirilip beslenmesi çayırarla (ot) kaplı meraların kullanımını ve önemini arttırmıştır.

Yanıt C

23. Soruda verilen gazete haberine göre, Pasifik Okyanusu merkezli basınç sistemi La Nina Brezilya ve Avustralya'da yaşanan sel felaketine neden olmuştur. Ayrıca bu iki ülkenin tropikal kuşakta olması nedeniyle La Nina basınç sisteminin etkisi altında olduğuna ulaşabiliriz. Buna karşın soğuk su akıntısının etkili olduğu yerlerde kuraklık, sıcak su akıntısının etkili olduğu kıyılarda ise bol yağış olur.

Yanıt C

24. Evsel ve endüstriyel atıkların tatlı su kaynaklarına boşaltılması suyun kalitesini düşürür. O bölgede bu sularla beslenen bitkiler ve suda yaşayan hayvanlar zarar göreceği için zamanla bölgenin biyolojik çeşitliliği azalır.

Yanıt B

DENEME - 7

1. 21 Haziran'da Güney Yarımküre'de en uzun gece yaşanır. Bu nedenle güneş geç doğar, erken batar. Tablodaki I., II. ve IV. merkezler Kuzey Yarımküre'de, V. merkez ekvator üzerindedir. III. merkezde ise gündüz süresi 7 saat 40 dk. (15:50 - 08:10 = 7:40) olduğundan bu merkezin Güney Yarımküre'de olduğuna ulaşılır.

Yanıt C

2. Besin piramidinin birinci basamağı üreticilere yani yeşil bitkilere aittir. Buna göre, çalı biyomunda bu basamakta makî(kısa boylu ağaç ve çalılıklar), dağ biyomunda çayır, iğne yapraklı orman biyomunda tayga, tropikal yağmur ormanları biyomunda geniş yapraklı orman, savan biyomunda ise uzun boylu ot ve çalılıklar yer alır. Çalı biyomunda tavşan birincil tüketici, çalikal ikincil tüketici özelliğindedir.

Yanıt A

3. Tarımsal verimin düşük olmasında; A yöresinde (Konya) sulama olanaklarının az olması (II.), B yöresinde (Kastamonu) makine kullanımının sınırlı olması (I.), C yöresinde (Kars) tarım süresinin kısa olması (III.) önemli rol oynayan faktörlerdir.

Yanıt B

4. Sütün soğutuculu araçlarda taşınmasının kolaylaşmasıyla süt ürünlerinin çeşitlenmesi, tüketimin üretimi değil dağıtım koşullarının üretimi etkilediği savunulabilir.

Yanıt B

5. Adana'nın doğal ve ekonomik koşullarının elverişli olmasından dolayı yoğun nüfuslu bölge içinde yer alır. Çeşitli endüstri tesislerinin bulunması sanayi bölgesi içinde yer almasını, Seyhan Nehri'nin deltası üzerinde olmasından dolayı ovalık bölge içinde yer almasını bu nedenlere bağlı olarak çok geniş tarım arazilerini barındırdığı için tarım bölgesi içinde yer almasını sağlar. Ancak Adana'nın önemli bir maden bölgesi içinde yer aldığı söylenemez.

Yanıt A

6. Ekonomik yönden gelişmiş ülkelerde küresel ticaret hacmi fazla olur. Haritada verilen noktalardan I nolu yer Meksika, II nolu yer Avustralya, III nolu yer Fransa, IV nolu yer Güney Afrika ve V nolu yer Japonya'ya aittir. Buna göre Fransa ve Japonya'nın küresel ticaret hacmi daha yüksektir.

Yanıt D

7. Kütle hareketleri; killi tabakaların eğim doğrultusunda uzanmasından, eğimli arazilerden, şiddetli yağışlardan ya da yol yapım çalışmaları sırasında dikkate alınmayan durumlardan kaynaklanabilmektedir. Tarla tarımı düz veya az eğimli arazilerde sürdürülür. Bundan dolayı tarla tarımı yapılan yerlerde kütle hareketlerine neden olabilecek doğal koşulların bulunduğu ileri sürülemez.

Yanıt B

8. Nüfusu fazla olan yerlerde, kümes hayvancılığı modern çiftliklerde doğal koşullardan bağımsız olarak yapılır. Bu nedenle Çatalca - Kocaali bölümünde kümes hayvancılığının gelişmesinde doğal çevre koşullarının doğrudan bir etkisi olduğu ileri sürülemez.

Yanıt E

9. Yerkabuğunun işletilebilir derinliklerinde birikmiş ısının oluşturduğu, sıcak su, buhar ve gazlardan üretilen enerji jeotermal enerjidir.

Okyanus yüzeyinin periyodik aralıklarla kabarıp çekilmesiyle kıyıda oluşan akıntıların sahip olduğu kinetik enerjinin elektrik enerjisine çevrilmesine gelgit enerjisi denir.

Akarsu yataklarının dar ve derin kesimlerinde yapılan setlerle biriktirilen suyun gücünden elde edilen enerjiye hidroelektrik enerji denir.

Sürekli ve kuvvetli hava akımlarından elde edilen enerjiye ise rüzgâr enerjisi adı verilir.

Yanıt B

10. Verilen basın haberinde katı atıkların (çöp yığınları) neden olduğu çevre felaketinden söz edilmektedir.

Yanıt D

11. Doğu Karadeniz kıyı şeridinde dolgu yapılan alanlara karayolu yapılması kıyı ekosistemine zarar verir. Kuzey yönlü rüzgârlara açık olan bir şehirde, fabrikaların şehrin kuzeyine kurulması, fabrikalardan çıkan gaz atıkların şehrin üzerine gelmesine ve şehirde hava kirliliğinin artmasına neden olur. Gölün çevresinde toplu konutların yapılması göl sularının kirlenmesine neden olur. Ovalar tarıma uygun alanlardır. Eğer ovalar sanayi ve yerleşmeye dönüştürülürse verimli toprakların azalmasına neden olur. Bunlara karşın tarımda nöbetleşe ekim uygulaması ise olumlu olup doğru arazi kullanımına örnektir.

Yanıt A

12. Sanayi kuruluşları hammaddeye yakın yerlere kurulusa ürünün üretim maliyeti azalmış olur. Kağıt fabrikalarının orman alanlarına yakın yerlere kurulması maliyeti azaltır. İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve orman örtüsü yok denecek kadar az olan Aksaray'da kurulabilecek bir fabrikanın üretim maliyetlerinin daha yüksek olması beklenir.

Yanıt E

13. Tuğla, kiremit, seramik, çimento, çanak ve çömlek yapımında killi topraklar kullanıldığından, bu ürünlerin üretimine yönelik endüstriyel faaliyetler gelişebilir. Fakat kumlu materyaller içindeki silisli bileşiklerden üretilen cam endüstrisinin gelişme potansiyeli çok sınırlıdır.

Yanıt A

14. Verilen gazete haberinde, Türkiye'de 2000 yılından 2050 yılına kadar yaşlı nüfusun üç katına çıkması bekleniyor. Bu durumda yaşlı nüfusa ait ekonomik ve sosyal politikalar üretmek gerekir.

Yanıt A

15. Trafik sorunu, gecekondulaşma, alt yapının yetersiz kalması, sanayi merkezlerinin şehir içinde kalması plânsız kentleşmenin kanıtıdır.

Yanıt C

16. İzmir, Samsun, Mersin ve İstanbul limanları hem karayolu hem de demiryolu ile iç bölgelere bağlanarak ulaşım entegrasyonu tamamlanmıştır. Buna karşın Antalya'da demiryolu ulaşımı yoktur.

Yanıt C

17. Kent ve kırsal yerleşmelerinde doğum oranları fazla olmasına karşın nüfus miktarının çok az olması, ülkede yoğun göçlerin yaşandığını gösterir.

Yanıt E

18. Heyelan, yatak eğiminin ve yağışların fazla, killi toprak ve tabakaların yaygın olduğu yerlerde görülür. Buna göre kuraklığın belirgin olduğu bir yerde heyelanların görülmesi beklenmez.

Yanıt D

19. Hava hareketlerinin yönü daima yüksek basınç merkezlerinden alçak basınç merkezlerine doğrudur. Bundan dolayı, Orta Akdeniz üzerinden Türkiye'ye yaklaşmakta olan hava kütlelerinden yararlanarak, Türkiye'de basıncın düşük olduğu yargısına varılabilir.

Yanıt B

20. Verilen ülkelerin tümünün nüfusu 1998 yılına göre 2006 yılında artmıştır. Ancak bu artış kiminde çok az iken (Portekiz) kiminde çok olmuştur (Meksika). Verilen yıllar içinde en fazla ABD'nin nüfus miktarı artmıştır. Ancak soruda nüfus artış oranı sorulduğu için Meksika'nın nüfus artış hızı daha fazla olmuştur.

Yanıt C

21. Deniz turizminin gelişmesi için özellikle deniz suyu sıcaklığının yüksek olması gerekir. Kanada'nın yüksek enlemlerde bulunması deniz turizminin gelişmesini engellemektedir.

Yanıt E

22. Koyundan elde edilen yünlerin dokumacılıkta kullanılması, taş oymacılığı, demir işçiliği ve atlarla ilgili olan nalbantlık işleri Sanayi Devrimi'nden önce de sürdürülmekteydi. Fakat seyahat işletmeciliği, turizmin önemli bir sektör haline geldiği 20. yüzyılda ortaya çıkmıştır.

Yanıt C

23. Türkiye'nin nüfus piramitinin son 10 – 15 yıla kadar geniş tabanlı bir üçgene benzemesi, 0 – 25 yaş arası (çocuk ve genç yaştakiler) nüfus oranının fazla olmasının sonucu olarak kabul edilir.

Yanıt E

24. Parçada, dış püskürük kayaçların oluşum sürecinden söz edilmiştir. Buna göre boş bırakılan yere, lavların yeryüzünde soğumasıyla oluşan bazalt kayacı yazılabilir.

Yanıt C

DENEME - 8

1. Ekonomik ve sosyal yönden gelişmiş bölgelerde görülen nüfus artışı, doğumlardan çok dışarıdan gelen göçlerin etkisiyle açıklanır. Buna göre, nüfus artış hızının doğum oranından daha fazla olduğu IV. bölgede gelişmişlik düzeyinin daha çok olduğu, buna karşın doğum oranı fazla olup nüfus artış hızı az olan I. bölgede ise gelişmişlik düzeyinin daha az olduğu söylenebilir.

Yanıt E

2. Türkiye'deki antropojen bozkırlar (I.) karasal bölgelerdeki ormanların tahribiyle, psödomaki (II.) geniş yapraklı ormanların tahribiyle, garig (IV.) makilerin tahribiyle oluşmuştur. İğne yapraklı ormanların (III.) varlığı bitki örtüsünün tahribiyle açıklanamaz.

Yanıt B

3. Soru içinde ekvatorial iklimin sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir. Ekvatorial iklimde doğal bitki örtüsü gür olduğu için rüzgâr erozyonunun şiddetli olduğundan söz edilemez.

Yanıt B

4. Başlangıç meridyeninde yerel saat 12:00 iken, güneşin doğduğu X noktasının daha batıda, güneşin battığı Y noktasının daha doğuda yer aldığı kesindir.

Yanıt D

5. Tarihi ve kültürel bakımdan önemli kalıntıların bulunması, doğal ortamların tehdit altında olması, eşine az rastlanır doğal güzelliklerin bulunması ve nesli tükenmekte olan canlıların olması ulusal parkların oluşturulmasını sağlayan etmenlerdir.

Yanıt E

6. Doğu Anadolu'daki Erzurum'da karasal iklim görülür. Ayrıca dağlık ve karla örtülü gün sayısı fazla olan bu yörede kış turizmi de çok gelişmiştir. Erzurum Yöresi'nin önemli bir kısmı Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde olup deprem riski fazladır. Diğer yöreler ise tamamıyla bu bölgelerin kapsamı içerisinde yer almaz.

Yanıt B

7. Kuzey Afrika'da ve Batı Avustralya'da çöller, İskandinav Yarımadası'nda soğuk iklim bölgeleri ve Amazon Havzası'nda tropikal yağmur ormanlarının bulunması tarımı olumsuz etkilemiş, ekonomik faaliyetleri sınırlandırmıştır. Buna karşın Güneydoğu Asya pirinç, çay, soya, kauçuk gibi birçok tarım ürününün üretiminde dünyanın önde gelen bölgesidir. Ayrıca nüfusun fazla, ticaretin gelişmiş olması nedeniyle büyük bir pazardır.

Yanıt A

8. Haritadaki II. yöre (Ankara) ve IV. yöre (Erzurum) aynı enlem üzerinde yer almalarına karşın IV. yörenin daha soğuk olmasının nedeni yükseltinin fazlalığıdır.

Yanıt C

9. ABD'deki maden ocağından Alamora nehrine siyanür ve ağır metallerin karışması su kirliliğine neden olur. Hindistan'daki böcek ilacı fabrikalarından zehirli gazların atmosfere sızması hava kirliliğine neden olur. Meksika körfezindeki petrol üretim platformunun çesitli patlamalarla sulara gömülmesi hem su hem de hava kirliliğine neden olur. Atom bombası ve nükleer santrallerdeki patlamalar radyoaktif kirliliktir.

Yanıt B

10. Brezilya'da nehir yataklarının yerleşime açılması, yağışların uzun sürmesi ve buna bağlı olarak toprağın suya doymun kalması, ayrıca heyelan riski taşıyan yerlerde nüfusun yoğun olması gibi durumlar ülkede yaşanan doğal afetin boyutunu artırmıştır. Bitki örtüsünün gür olması toprak kaymasını engellemez.

Yanıt D

11. Köy altı yerleşmeleri, köylerde yaşayanların ekonomik faaliyetlerini sürdürdükleri alt yerleşim birimleridir. İnsanların yaylalara çıkması ve hayvanlarını otlatmak için otlaklar araması köy altı yerleşmelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Yanıt E

12. Türkiye'de 1963 öncesi dönemde aile plânlaması gibi nüfus artış hızını kontrol altına alan, doğum oranlarını düşüren uygulamalar hem yoktu, hem de teşvik edilmiyordu. Dolayısıyla 1963 öncesi dönemde Türkiye'de genç nüfus oranı (0 - 14 yaş grubu) çok fazla, yaşlı nüfus oranı da (65+ yaş üstü) çok azdı. Buna göre Türkiye'nin 1963 piramidi "D" seçeneğinde verilen piramide benzemektedir.

Yanıt D

13. Türkiye'nin birçok yöresinde ağaçlı bozkır anlamına gelen antropojen bozkırların görülmesi, karasal bölgedeki ormanların zaman içinde tahrip olduğunu kanıtlar.

Yanıt E

14. Haritada, Doğu Karadeniz kıyılarında numaralandırılan II. bölgede demiryolu ağı bulunmaz. Bu nedenle ticari mal taşımacılığında demiryolu ağıının kullanıldığı söylenemez.

Yanıt A

15. Bitkiler yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmek için; güneş ışığına, suya, karbondioksit ve nitrat gereksinim duyar. Jeotermal enerjiyle bitki yaşamı arasında bir ilişki yoktur.

Yanıt A

16. Haritadaki I. bölgeki (Brezilya), II. bölgedeki (ABD), IV. bölgedeki (Hindistan) ve V. bölgedeki (Japonya) büyük şehirlerin sayısı daha çoktur. III. bölgede (Avustralya) ise toplam nüfusun az olmasına bağlı olarak büyük şehir sayısı çok azdır.

Yanıt C

17. İnsanlar demir yolu taşımacılığına, kültür balıkçılığına, petrol arıtma işlemlerine ve hidroelektrik üretimine Sanayi Devrimi'nden sonraki dönemde başlamıştır. Buğday tarımı ise ilk ekonomik faaliyetlerden biri olup binlerce yıldan bu yana sürdürülmektedir.

Yanıt C

18. Soru içinde verilen örneklerden yararlanarak, tarihsel süreç içerisinde doğayı koruma bilinciyle ilgili çevre koruma uygulamaları yapıldığına dair ortak bir sonuca ulaşılabılır.

Yanıt C

19. Meksika, Türkiye ve Çin gibi ekonomisi gelişmekte olan ülkelerde turizm gelirlerinin ulusal bütçeye olan katkısı fazladır. İspanya dünyanın önde gelen turizm ülkelerinden biri olup dış ticaret dengesinde turizm gelirlerinin büyük payı vardır. Buna karşın Arjantin'de turizm hem daha az gelişen hem de gelir katkısı az olan bir sektördür.

Yanıt A

20. Tarlaların eğime dik olarak sürülmesi erozyonu azaltır. Biyolojik çeşitliliğin fazla olduğu ormanların ulusal park haline getirilmesi çevrenin korunmasını sağlar. Tarım yapmaya elverişli geniş ovalarda yerleşmelerin yatay olarak değil de dikey doğrultuda büyümesi tarım yapmaya uygun alanların korunmasına neden olur. Eğimli yamaçların tıraşlanması ekilebilir alanları genişletir. Ancak tarım arazileri üzerinde organize sanayi bölgelerinin kurulması arazinin yanlış kullanımına örnek olur.

Yanıt B

21. Su, rüzgâr, kömür ve petrol elektrik enerjisi üretiminde de kullanılan doğal kaynaklardır.

Yanıt E

22. Cannes, Niksar, Manchester ve Lazkiye şehirlerinin fonksiyonu ve etki alanlarının boyutu doğru verilmiştir. Fakat İspanya'daki Sevilla tarım - sanayi fonksiyonlu bir şehir olup bölgesel etkiye sahiptir.

Yanıt D

23. Haritalar incelendiğinde, I. ürünün Karadeniz kıyılarında, II. ürünün Akdeniz ve Ege Bölgesi kıyılarında yetiştirildiği görülür. Buna göre, I. ve II. ürünün tarımı, kış sıcaklıklarının 0 °C'nin üzerinde olduğu yerlerde yoğunlaşmıştır. Her iki ürünün de kış ılıkliği istemeleri benzer olan özellikleridir.

Yanıt A

24. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kıyıya yakın ve paralel uzanması ulaşım hizmetlerini olumsuz etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Bölgenin nemli ve yağışlı olması, orman bakımından zengin olması ve toprağın killi olması ulaşımı olumsuz etkileyen faktörlerden sayılmaz.

Yanıt C

DENEME - 9

1. Libya'nın El-Aziziye kentinde hava sıcaklığının gölgede 57°C olarak ölçülmesi ile Antarktika'nın Vostok istasyonunda hava sıcaklığının -89°C olarak ölçülmesi klimatolojik ekstrem olaylara örnektir. Hint Okyanusu'nda oluşan tsunami sonucunda çok sayıda insanın ölmesi jeolojik kökenli ekstrem olaylara örnektir. Güneş tutulması klimatolojik ya da jeolojik kökenli ekstrem olaylara örnek verilemez.

Yanıt B

2. İç Anadolu'da karasal iklim koşulları hüküm sürer. Kışlar soğuk, yazlar sıcak ve kurak olup doğal bitki örtüsü bozktıdır. Bu nedenle B seçeneğindeki merkezin İç Anadolu'da olduğu söylenebilir.

Yanıt B

3. İskenderun'da sanayi ve liman faaliyetlerinin, Antalya'da turizm faaliyetlerinin, Şanlıurfa'da ise tarımsal faaliyetlerin gelişimi bu kentlerin nüfusunun önemli miktarda artışına neden olmuştur. Verilen örnekten de anlaşıldığı üzere kentlerin nüfuslarının artmasında ve kentlerin gelişiminde ekonomik faaliyetlerin niteliği rol oynamaktadır.

Yanıt E

4. Ortadoğu petrol, Amazon Havzası kereste, Doğu Avrupa kömür ve Hint Yarımadası tahıl üretiminin fazla olduğu bölgelerdir. Kuzey Avrupa'daki İskandinav'da soğuk iklim koşulları nedeniyle pamuk yetişmediğinden bu bölge kapsamında yer alamaz.

Yanıt C

5. Soruda verilen parçada katı atıkların geri dönüşümünün uygulandığı yerlerden ve uygulama alanlarından söz edilmektedir.

Yanıt A

6. Ergene Havzası'nda hem alçak yerlerin hem de az engebeli arazilerin yaygın olması nedeniyle V. doğrultudaki ulaşımın sağlanmasında geçit ve boğazların daha az kullanıldığı söylenebilir.

Yanıt E

7. Doğal bitki örtüsü tahrip edilen bir bölgede; erozyon hızlanır, ekosistemler zarar görür, biyoçeşitlilik azalır ve sel olaylarında artış gözlenir. Bunun yanında yer altı suyu seviyesi de düşer.

Yanıt C

8. Türkiye'de uzun yıllar boyunca çalışan nüfusun çoğu tarım sektöründeydi. Fakat 1980'li yıllardan sonra hem şehirlere doğru göçlerin artması hem de sanayileşme düzeyinin artması, tarımda çalışan nüfusu azaltmıştır. Günümüzde, çalışan nüfusun 1/4'ü tarımda, 1/5'i sanayide ve yarıdan biraz çoğu hizmet sektöründedir.

Yanıt B

9. Rize'nin dağlık ve engebeli olması yaylacılık faaliyetinin, Kars'ta yaz yağışlarının görülmesi ve arazinin engebeli olması mera hayvancılığının, sürekli yağış alan Ordu'da fındık tarımının, kış yağışlarının kar şeklinde olduğu Bolu'da kış turizminin gelişmesi arazi kullanımına yönelik ekonomik bir faaliyettir.

Yanıt E

10. Monokültür bitkisi, bir bölgede yaygın olarak yetiştirilen tarım ürünleri için kullanılır. Giresun'daki tarım alanlarının büyük bölümünde fındık tarımının yapılıyor olması, bu yöre için monokültür bitkisi olduğunu gösterir.

Yanıt C

11. Verilen tabloda kadın nüfus oranının %49,4 olması erkek nüfusun daha fazla (%50,6) olduğunu gösterir. Nüfus artış hızının negatif olması (% - 0,9) nüfusun azaldığını gösterir. Tarımda çalışan nüfus oranının az olması (%3,5) kırsal nüfusun az olduğunu gösterir. Tüm bu bilgilere bakarak ülkenin ekonomik ve sosyal yönden gelişmiş olduğu kanısına varılır. Kentlerdeki işsiz sayısının fazla olduğu bilgisi tabloda verilen bilgilerden çıkmaz.

Yanıt A

12. Japonya doğal kaynaklar bakımından fakir olduğu halde sanayileşme düzeyi yüksek olan bir ülkedir.

Yanıt C

13. Yer şekillerinin engebeli, ortalama yükseltinin fazla ve kar yağışlarının fazla olduğu yerlerde yapılacak olan yatırımlar, kış sporlarının gelişmesine böylece turizm gelirlerinin artmasına neden olur. Bolu'daki Köroğlu Dağları soru içinde verilen özelliklere uyduğu için, bu dağlar üzerine yapılacak olan yatırımlar kış sporlarının gelişmesine neden olur.

Yanıt E

14. Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Brezilya ve Hindistan'da nüfusu 10 milyondan fazla metropoller sayıca çoktur. Buna karşın İtalya'da nüfusu 10 milyondan fazla olan bir şehir yoktur.

Yanıt C

15. İnsan sağlığını ve doğal dengeyi koruyacak, sürekli olarak ekonomik kalkınmayı sağlayacak ve gelecek kuşaklara daha sağlıklı bir çevre bırakabilme yönündeki bir gelişmeyi sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı olarak ifade edebiliriz.

Yanıt B

16. Sanayisi gelişmiş bölgelerde fosil yakıt kullanımı fazla olduğu için atmosfere salınan karbondioksit miktarı fazladır. Haritada verilen IV numaralı yer ABD'ndeki Göller Bölgesi ve çevresidir. Bu bölgede hem sanayileşme hem de nüfusun fazla olması atmosferdeki karbondioksit miktarının artmasına neden olur.

Yanıt D

17. Avrupa Birliği'ne tam üye olan ülkelerin tamamının ana dili İngilizce değildir. Ulusal geliri düşük olan birçok ülke (Malta, Letonya, Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti vb.) vardır. Sadece bazılarının (İngiltere, Fransa, Hollanda vb.) diğer kıtalarda sömürgesi vardır. Ayrıca hepsinin ortak para birimi euro değildir. Buna karşın üye ülkelerin tamamında nüfus artış hızı dünya ortalamasının altındadır.

Yanıt E

18. Soruda verilen durumlar kırsal kesimlerde geçim kaynaklarını azaltıp, işsizliği artırır. Bu durum nedeniyle şehirlere göç olaylarında artış gözlenir.

Yanıt D

19. Nüfus artış hızı fazla, genç nüfus oranı yüksek ve ortalama yaşam süresi kısa olan bir ülke az gelişmiş özelliktedir. Bu ülkenin yaş piramidinin şekli, tabanı geniş, tavanı dar, tabanı ile tavanı arasındaki mesafe azdır. Böyle bir piramit "C" seçeneğindeki piramide benzemektedir.

Yanıt C

20. Kıyı düzlükleri az olan ve nüfusu hızla artan bazı şehirlerde, kıyıya dolgu yapılarak arazi kazanılmaktadır. Hollanda'nın Amsterdam şehrindeki polder düzlükleri ile Japonya'nın Kobe şehrindeki liman sahası bu duruma en iyi örnek oluşturmaktadır.

Yanıt A

21. Haritadaki I. yörede (Fethiye) Ölü deniz lagünü, II. yörede (Rize) falezler ve III. yörede (Kapıdağ Yarımadası) tomboloya ait örnekler bulunur.

Yanıt D

22. Keops Piramidi ve İskenderiye Feneri Mısır'da, Babil'in Asma Bahçeleri Irak'ta, Zeus ve Rodos Heykeli Yunanistan'da yer alır. Buna karşın Artemis Tapınağı ve Kral Mozoles'in Mezarı Türkiye'dedir.

Yanıt B

23. Güneşin gökyüzündeki konumlarından yararlanarak; X'te öğle, Y'de öğleden önce ve Z'de öğleden sonra yaşanmaktadır. Bu bilgilerden X'in başlangıç meridyenine daha yakın olduğu yargısına ulaşılamaz.

Yanıt D

24. Dünyada orman tahribatının en fazla olduğu yerler ekvatorial kuşaktır. Bu nedenle haritadaki I. (Brezilya - Amazon Havzası) ve V. (Endonezya) bölgelerde orman tahribatına bağlı çevre kirliliği daha büyük risk oluşturmaktadır.

Yanıt B

1. Suyun güneş ışığı etkisiyle oksijen ve hidrojene ayrışması olayına fotoliz denir. Buna göre fotoliz ile bitkilerin fotosentez yapması sonrasında atmosferdeki oksijen miktarı artar. Canlıların solunumu ile ölen canlıların ayrıştırıcılar tarafından ayrıştırılması sonucu atmosferde karbondioksit oranı artar.

Yanıt A

2. 0 - 14 yaş grubunun toplam nüfus içindeki payının fazla olması o ülkede doğum oranlarının yüksek olduğunu gösterir. Dolayısıyla bir ülkede nüfus artış hızını azaltan politikalar izlenmesi gerekiyorsa öncelikli olarak bu tür ülkelerde yapılması gerekir.

Yanıt D

3. Los Angeles tipi hava kirlenmesi egzoz gazlarının güneş ışınlarının etkisiyle karbondioksit dönüşmesiyle meydana gelir. Özellikle trafik yoğunluğunun fazla olduğu büyük metropol şehirlerde daha sık görülmektedir. Hong Kong yoğun nüfuslu ve trafiğin çok fazla olduğu bir şehir olduğu için bu tür hava kirliliğine daha sık rastlanır.

Yanıt E

4. Bir kentin büyümesinde ve gelişmesinde tek bir fonksiyon etkili olduğu gibi birden fazla fonksiyon da etkili olabilir. Kentin büyümesinde etkili olan faktör o kentin sözü edilen ekonomik bölgesini oluşturur. Buna göre Antalya turizm bölgesi içinde, Zonguldak maden bölgesi içinde, Karaman tarım bölgesi içinde Trabzon ise önemli bir liman kenti olduğu için serbest ticaret bölgesi içinde yer alır. Ancak Rize sanayi bölgesi içinde değil tarım bölgesi içinde yer alır. Kentin yüzey şekilleri sanayinin gelişmesine engel olmuştur.

Yanıt B

5. Bir bölge ya da kentte endüstri kollarının çeşitlenmesi turizmin ortaya çıkmasına ve gelişmesine neden olmamıştır.

Yanıt B

6. Dinamonun icat edilmesi akarsuyun, içten yanmalı motorların yapılması petrolün önemini daha da artırmıştır. Bu nedenle II. ve IV. kutular yer değiştirirse, eşleştirmeler doğru olur.

Yanıt C

7. Organik kökenli maddelerden elde edilen enerjiyi biyokütle ya da biyomas denir. Çöp içinde biriken metan gazının ayrıştırıldıktan sonra yakılarak elektrik enerjisine dönüştürülür.

Yanıt B

8. Endüstri tesislerinin fazla olduğu şehirler, göçlerin etkisiyle büyür. Şehrin büyümesiyle ormanlar tahrip edilerek yerleşime açılır. Ormanların tahrip edilmesiyle atmosferdeki kirlenici gazların oranı artar. Bu gazlar suyun etkisiyle asit yağmurlarını oluşturur.

Yanıt E

9. Doğu Karadeniz bölümünde tarımsal nüfusun fazla olması, buna karşın tarım alanlarının azlığı tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olmuştur.

Yanıt A

10. Tarım, hayvancılık ve ormancılık faaliyeti kırsal yörelerde sürdürülen ekonomik etkinliklerdir. Şekerpancarı küsbesinin hayvan yemi olarak kullanıldığı yerlerde besi hayvancılığı gelişir. Tiftik keçisinin yünleri dokumacılığın gelişmesine, orman alanların geniş yer tutması arıcılığın gelişmesine, büyükbaş hayvancılığın yapıldığı yerlerde ise süt sanayisinin gelişmesine neden olur. Kümes hayvancılığı (tavuk çiftlikleri) genelde tüketim merkezlerine yakın olması gerektiğinden büyük şehirlerin çevresinde yoğunlaşan bir ekonomik faaliyettir.

Yanıt E

11. İzmit, Bursa, Kırıkkale ve İzmir sanayileşmenin yoğun olarak yaşandığı kentler olduğu için bu kentlerde sanayileşme ve göç birbirini etkileyen olgular olarak karşımıza çıkar. Çanakkale'nin bulunduğu Biga Yarımadası engebeli olduğu ve ulaşım yeterince gelişemediği için sanayisi fazla gelişmemiştir. Bu nedenle Çanakkale'nin nüfuslanmasında sanayi ve göç etkili olmamıştır.

Yanıt D

12. Cebelitarık boğazı Avrupa'yı Afrika'dan, Bering boğazı Asya'yı Amerika kıtasından, İstanbul boğazı ise Avrupa'yı Asya kıtasından ayırır. Buna göre, bu üç boğaz kıtaların birbirinden ayrıldığı yerler olması bakımından benzer özellik gösterir.

Yanıt B

13. Gebze şehri İstanbul - İzmit sanayi bölgesinde yer alan önemli bir endüstri kentidir. Adana'daki Ceyhan ise Çukurova deltasında yer alan verimli bir tarım bölgesindedir.

Yanıt D

14. Tabloya göre, II. ve III. satırlarda insan - çevre arasındaki etkileşime ait örnekler doğru olarak eşleştirilmiştir. Fakat I. ve IV. satırlarda verilen örneklerin kendi arasında yer değiştirmesiyle tablodaki bütünlük sağlanmış olacaktır.

Yanıt C

15. Soruda verilen nüfus yaş piramidinde, tabanı geniş, tavanı dar, taban ile tavan arasındaki mesafesi az olan tipik bir üçgen piramittir. Böyle bir nüfus piramidine sahip olan ülkenin gelişmişlik düzeyi azdır. Suriye, nüfus artış hızının fazla olduğu az gelişmiş bir ülkedir.

Yanıt E

16. Tsunami, tropikal hortumlar, sel ve taşkınlar ile çamur akıntısı o güne kadar görülmemeyen ya da çok seyrek görülen ekstrem olaylardır. Ancak ekvatorial bölgede görülen konveksiyonel yağışlar o bölgenin iklim özelliklerinin bir parçasıdır.

Yanıt A

17. Bu şehirlerdeki binaların bacalarından çıkan dumanın kuzeydoğuya doğru yönelmesi, güneybatıdan rüzgâr estiğini gösterir. Türkiye'de güneybatıdan esen rüzgârlar lodostur.

Yanıt B

18. Giresun'da yoğunlaşan fındık tarımı, Gaziantep'te yoğunlaşan pamuk tarımı ve Rize'de yoğunlaşan çay tarımı, ürünün hasat döneminde insan emeğine gereksinim duyduğundan mevsimlik işçi göçlerinin alınmasına neden olur.

Yanıt E

19. TEMA Vakfı; mera ıslahı ve ağaçlandırma yaparak, doğal varlıkları koruyarak ve kırsal kalkınma yöntemleri uygulayarak erozyon ve çölleşmeyle mücadele etmektedir. Sulak alanların kurutulması yanlış bir yöntem olduğundan ve çevrede ciddi zararlar oluştu-racağından dolayı TEMA'nın projeleri arasında yer alamaz.

Yanıt D

20. Bir akarsuyun beslenme kaynakları ve uzunluğu ne kadar fazla olursa havzası da o kadar geniş olur. Ayrıca sularını denizlere ulaştırabilen akarsular açık havzaya sahiptir. Buna göre, dünyanın en uzun akarsuyu olan Afrika'daki Nil Nehri daha geniş bir açık havzada yer alır.

Yanıt B

21. Asya'nın güney, güneydoğu ve doğusunda muson iklimi görüldüğünden yaz mevsimi yağışlı ve nemlidir. Bu durum barajların doluluk oranını arttırırken, pirinç tarımı için elverişli ortam oluşturur. Ayrıca orman yangını riskini de iyice azaltır.

Yanıt E

22. Bir şehirde yerleşim alanlarıyla sanayi tesislerinin bir arada görülmesi geleceğe yönelik arazi plânlaması yapılmadığının göstergelerinden biridir.

Yanıt A

23. New York, Berlin, Hong Kong ve Tokyo'da küresel çapta iş yapan çok sayıda şirket ve kurum olduğu için iş turizmi gelişmiştir.

Yanıt C

24. Sorunun I. öncülünde enlem (matematik konum) etkisinin, II. ve IV. öncülünde doğal bitki örtüsünün, III. öncülünde iklim ve bitki örtüsünün etkisinin daha belirleyici olduğuna ulaşılır.

Yanıt A

1. Orman yangınları atmosferdeki oksijeni azaltarak karbondioksit oranının artmasına neden olur. Açık deniz balıkçılığı, organik tarım, yamaçların teraslanması ya da bataklıkların kurutulması doğrudan atmosferdeki karbondioksit oranını artırma ya da azaltma yönünde etkili değildir.

Yanıt C

2. Kümes hayvancılığına ait modern tesislerin, büyük şehirlerin yakınında kurulması hem dağıtımın hem de tüketimin birbiriyle etkileşim içinde olduğunu gösterir.

Yanıt B

3. Türk kültüründe gelenek ve göreneklere olan bağlılıklar zayıf değil, aksine oldukça güçlüdür. Güçlü olduğu için günümüze kadar gelebilmiştir. I., II. ve IV yargılarda verilen özellikler ise Türk kültürüne aittir.

Yanıt B

4. I nolu yer Amazon Havzası'dır. Orman örtüsü fazla olduğu için kağıt sanayisi gelişmiştir. III nolu yer Appalaş Dağları'dır. Kömür üretimi fazla olduğu için demir-çelik sanayisi gelişmiştir. IV nolu yerde verimli topraklar bulunduğu için tarım gelişmiştir. V nolu yer aktif volkanların bulunduğu yerdir. Gayzerler bulunduğu için jeotermal enerji elde edilir. II nolu yer bor yatakları bakımından fakirdir. Ayrıca otomotiv sanayisi de gelişmemiştir.

Yanıt B

5. Çimentonun hammaddesi kireçtaşı, camın hammaddesi kum (silisli bileşikler), seramiğin ise kildir.

Yanıt A

6. Tropikal yağmur ormanları ulaşım, tarım alanı ve yerleşim alanı için arazi kazanmak amacıyla tahrip edilmektedir. Ayrıca kereste elde etmek için ağaçlar kesilmektedir.

Yanıt E

7. Hindistan'ın Bhopal şehrinde böcek ilacı üreten fabrikadan kaza sonucu çok miktarda zehirli gazın atmosfere karışması, kazadan 20 yıl sonra ise o yörede yapılan ölçümler sonucu toprakta normalden çok fazla toksik maddenin bulunması, yörede toprak kirliliği gibi önemli çevre sorununun yaşandığının göstergesidir.

Yanıt A

8. Haritadaki II. (Kayalık Dağları), III. (Himalaya Dağları), IV. (And Dağları) ve V. (Alp Dağları) dağ sıraları kıvrım hareketleriyle oluşmuştur. Doğu Afrika'daki (I.) dağlar ise çoğunlukla tortul tabakaların kırılıp yükselmesiyle oluşmuştur.

Yanıt A

9. I nolu yer Tekirdağ, II nolu yer Adana, III nolu yer İzmir ve V nolu yer Ankara'dır. Bu şehirler çevresine göre düz ve hafif eğimli arazilerden oluşur. Bu nedenle organize sanayiye ayrılan topraklar fazladır. IV nolu yer engebeli bir topoğrafyaya sahip olduğundan daha çok hayvancılığa elverişlidir.

Yanıt D

10. Avrupa ve Kuzey Amerika'da yapılan gözlem sonuçlarının öncelikli nedeni küresel iklim değişikliğidir. Değişen iklim koşullarıyla hem bitkiler hem de hayvanların yaşam koşulları değişmeye başlamıştır.

Yanıt A

11. Kıbrıs sorunu, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan Türk vatandaşlar nedeniyle Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren sorunlar içinde yer alırken, Bosna - Hersek sorunu Türk kökenli olmaları nedeniyle dolaylı yoldan ilgilendiren sorunlardan biridir.

Yanıt D

12. Tayga ormanlarında yerleşmelerin az olması doğal çevrenin insan üzerindeki etkisine örnektir. Çünkü bu bölgelerde bitki örtüsü gür, iklim yılın büyük bölümünde soğuk ve kar yağışlıdır.

Yanıt E

13. Türkiye'de genç nüfus oranının yaşlı nüfus oranından daha fazla olması, ülkenin gelişmekte olduğuna kanıt gösterilemez. Kent nüfus oranının fazla olması, yüksek öğrenimde okuyanların oranının artması, kağıt tüketimi ve ihraç ürünleri içinde sanayi ürünlerinin artması gibi durumlar ülkenin gelişmekte olduğunu gösterir.

Yanıt E

14. İnkalar, Büyük Okyanus kıyısına paralel uzanan Kayalık Dağları üzerinde değil And Dağları (Kolombiya, Peru, Ekvador çevresi) üzerinde kurulmuş bir uygarlıktır. Şehir ve kalelerini dağların sarp ve dik yamaçlarına inşa ettikleri için verimli tarım alanlarına sahip değillerdir.

Yanıt B

15. Sıcaklık ve yağış grafikleri incelendiğinde, Rize'de nemli ve yağışlı bir iklimin görülmesi ahşap yapı malzemelerinin, Konya'da karasal iklimin görülmesi kerpiç (toprak) yapı malzemelerinin daha yaygın kullanılmasına olanak sağlamıştır.

Yanıt A

16. II nolu yer Menteşe yöresidir. Burada kıyı turizmi gelişmiştir. Bu yörede kıyı turizminin gelişmesinde yaz mevsiminin uzun, sıcak ve kurak olması etkili olmuştur. IV nolu yer Erzurum - Kars yöresidir. Bu yörede yaz yağışlarının görülmesi geniş otlakların oluşmasını sağlamıştır. Bu durum yörede mera hayvancılığını geliştirmiştir. I nolu yer Zonguldak yöresidir. Bu yörenin gelişiminde taşkömürü yataklarının ve dolayısıyla jeolojik yapının etkisi belirleyici olmuştur. III nolu yer İzmit yöresidir. Bu yörede sanayinin gelişmesinde ise yüzey şekilleri ve coğrafi konumun elverişli olması etkili olmuştur.

Yanıt A

17. Günümüz ekonomisinde üretim alanı çoğunlukla ulusal olup gelecekte küresel özellik kazanacağı ön görülmektedir. (II.) Günümüzde mesleki diplomaya yönelik eğitim ön plânda iken gelecekte yaşam boyu öğrenimin baskın olacağı kabul edilmektedir. (V.)

Yanıt C

18. Tarımda makine kullanımının yaygınlaşmasıyla kırsal kesimde işsizlik artar. Bu durum büyük şehirlere göçü artırır. Parçada sözü edilen şehrin gelişmesinde ulaşımın, sanayinin, turizmin ya da madenciliğin gelişmesi beklenebilir. Fakat makine tarımının yaygınlaşması çok mümkün görülmemektedir.

Yanıt A

19. Volkanik püskürmeler jeolojik karakterli, çamur akıntıları jeomorfolojik karakterli ve baraj sularının sele dönüşmesi ise hidrolojik karakterli ekstrem olaylara dahil edilebilir.

Yanıt E

20. Tokyo; dünyanın en kalabalık ve en önde gelen teknoloji üretim merkezidir. Ayrıca çok sayıda uluslararası şirketin yönetim merkezlerini barındırdığı için etki alanı küresel boyuttadır. Buna karşın, şehrin Uzakdoğu'da yer almasının bu duruma etkisi yoktur.

Yanıt D

21. Kaplıca (fay kaynağı) suları yerin derinliklerinden geldiği ve magma etkisiyle ısındığı için sıcaklığı fazla değişmez.

Yanıt C

22. Doğu Anadolu Bölgesi'nde tarıma elverişli arazi oranının az olmasının asıl nedeni yer şekillerinin dağlık ve yüksek olmasıdır. Bu durumda iklimin etkili olduğu ileri sürülemez.

Yanıt B

23. Prag (Çek Cumhuriyeti), Londra (İngiltere), Münih (Almanya) ve Atina (Yunanistan)'da kırsal kesimlerden gelen göç miktarı az olduğundan Bombay'a benzer durumlardan pek söz edilemez. Fakat Mısır'ın başkenti Kahire, Bombay gibi kırsal kesimden sürekli göç aldığı için sosyal ve kültürel açıdan çeşitli bir yapıya sahiptir.

Yanıt C

24. Şehirlerin ekonomik yapısında etkili olan faktörler farklılık gösterebilir. Örneğin, Manisa'nın gelişiminde tarımın, Antalya'nın gelişiminde turizmin etkisi daha fazladır.

Yanıt C

DENEME - 12

1. II'nolu yerde ekvatorial iklim, III nolu yerde tundra iklimi, IV nolu yerde karasal iklim, V nolu yerde ise çöl iklimi görülmektedir. Bu iklimler deniz turizmine uygun doğal koşullara elverişli olmadığı için bu nedene bağlı çevre sorunları görülmez. I nolu bölgede yazları sıcak ve kurak Akdeniz iklimi görüldüğünden deniz turizmine elverişlidir.

Yanıt A

2. Almanya, nüfus artış hızını artırmayı, Çin azaltmayı, Türkiye ise nüfusun nicelik ve niteliğini iyileştirmeyi hedeflemektedir.

Yanıt B

3. Sanayi Devrimi'yle birlikte insanların refah düzeyi arttığı için turizm, sanayileşmeye bağlı olarak demiryolu ulaşımı, kırsal kesimlerde de makine tarım gelişmiştir.

Yanıt D

4. A seçeneğinde tundra iklimi, B'de step iklimi, C'de ılıman okyanusal iklim, D'de Akdeniz iklimi, E'de ise sert karasal iklimin sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir. Akdeniz ikliminde güneşlenme süresi diğer iklimlere göre daha uzundur.

Yanıt D

5. Bir yerde arazi plânlaması yapılırken öncelikle alt yapı çalışmalarına öncelik verilir. İlk aşamada üst yapının bitirilip geliştirilmesi plânlama açısından risk oluşturmaz.

Yanıt A

6. Kemer ve Göynük turizm yöresi, Ege Bölgesi'nde değil Akdeniz Bölgesi'nde yer alan turistik yörelerdir.

Yanıt A

7. İnsanlar uzun yıllar önce, barınmak için mağaralarda yaşamışlardır. Fakat zamanla doğal olumsuzluklara çareler üreten insanlar kendi meskenlerini inşa ederek mağaraları terk etmiştir.

Yanıt D

8. Sanayi faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı şehirlerde çevre kirliliği üst düzeydedir. Buna göre İzmit, İstanbul, Ankara ve Bursa şehirlerinde Trabzon'a göre daha çok sanayileşmiş olduğu için, Trabzon'da bu nedene bağlı çevre sorunları azdır.

Yanıt E

9. Ulaşım ve pazarlamanın kolay olması Samsun'da bakır işletmesinin, İskenderun'da demir-çelik fabrikasının ve Bandırma'da bor işletmesinin kurulmasına neden olmuştur.

Yanıt E

10. Tarımda makine kullanımının artması iş gücüne duyulan gereksinimi azaltmıştır. Şayet tarımda çalışan kişi sayısı artarsa tarımsal faaliyetler ekstansif yöntemlerle yapılmak zorunda kalır. Bu durum ekonomiye olumlu katkı sağlamaz.

Yanıt E

11. Toprak profiline göre, akarsuların en son biriktirdiği alüvyonlar üstte, ilk biriktirdiği alüvyonlar altta olur. Buna göre, D seçeneğindeki toprak profiline göre, akarsu havzası epirojenik hareketlerle alçalmış, akış hızı azalmış ve yatağında ince boyutlu alüvyonlar biriktirmiştir.

Yanıt D

12. Çocuk sayısı fazla olan ailelerden yol vergisinin alınmaması, doğum evlerinin kurulması ve çok çocuklu ailelere hazineye ait topraklardan tarla bağışlanması nüfusu artırmaya yönelik politikalardır. Bu politika Türkiye'nin 1960 yılı öncesinde izlediği nüfus politikasıdır.

Yanıt E

13. Buğday, arpa, çavdar ve yulaf gibi tahıllar genellikle sulama sorunu olan arazilerde yetiştirilir. Türkiye'deki tarım alanlarının dörtte üçünde tahıl üretiminin yapılması, sulama sorunu olan yerlerin yaygın olduğunun göstergesidir.

Yanıt C

14. Buğday tarımı yaz kuraklığı ister. Nadas, suyun az olduğu yerlerde uygulanan bir yöntemdir. Yaz kuraklığı olan yerlerde bitki örtüsü cılız ve seyrek. (Bozkır) Yazın yağışların azalması barajların enerji üretimini azaltır. Akarsuların kısa boylu olması çoğunlukla yer şekillerinin engebelliğine bağlı olarak ortaya çıkan bir sonuçtur.

Yanıt A

15. I nolu yer Oyaşivo ile Kuroşivo akıntılarının, IV nolu yer ise Kuzey Kutbu'ndan gelen akıntılar ile ve Golf stream akıntılarının karşılaşma sahalarında olduğu için bu bölgeler balıkçılığa elverişli yerlerdir.

Yanıt C

16. Karadeniz'de ormanların, İç Anadolu'da seyrek ot topluluklarının ve Akdeniz'de kireçtaşlarıyla kaplı karstik arazilerin yaygın olması, bu bölgelerdeki kırsal konut yapımında kullanılan malzemelerin doğal çevre koşullarıyla ilgili olduğunu gösterir.

Yanıt D

17. Organik ürünlerin kullanılmasıyla birincil ekonomik faaliyetlerin neden olduğu su ve toprak kirlilikleri azaltılabilir. Bu durumun doğal miras alanlarının korunmasında etkili olduğu savunulamaz.

Yanıt C

18. Mera hayvancılığı, el dokumacılığı, açık kömür işletmeciliği ve kıyı balıkçılığı yüksek teknoloji ve bilgi birikimi gerektirmeyen ekonomik faaliyetlerdir. Buna karşın intansif (modern - yoğun) tarımda; ıslah edilmiş tohum, tarımsal makine, sulama sistemleri, toprak analizi gibi teknolojik uygulamalar olduğundan, bu ülkelerin gelişmiş bir teknolojiye sahip olduğu ileri sürülebilir.

Yanıt E

19. Yalnızca Türkiye'de değil, dünyanın birçok yerinde sulak alanların bilinçsizce kullanılması, doğal göllerin giderek kurumasına neden olmaktadır. Soruda verilen parçada da kuraklığın boyutlarından söz edilmiştir.

Yanıt C

20. Soru içinde genel özellikleri ve canlı türleri sıralanan yerler iğne yapraklı orman biyomundadır.

Yanıt C

21. İhracatın (dış satım) sektörleri göre dağılımının gösterildiği grafikten yararlanarak yalnızca II. sorunun yanıtı tespit edilebilir. Grafikte diğer sektörleri ait ayrıntılar ile ülkenin dış ticaretiyle ilgili bilgiler yer almadığından I., III. ve IV. soruların yanıtına ulaşılamaz.

Yanıt A

22. Bu soruyu çözebilmek için hem ülkelerin konumunu hem de su yollarının konumunu bilmek gerekir. Çin - Hindistan arasındaki deniz ticaretinde Malakka Boğazı, İspanya - Suudi Arabistan arasındaki deniz ticaretinde Süveyş Kanalı, Kuveyt - Pakistan arasındaki deniz ticaretinde Hürmüz Boğazı kullanılır. Tüm eşleştirmelerin doğru olabilmesi için Cebelitarık Boğazı ile İstanbul Boğazı'nın yer değiştirmesi gerekir.

Yanıt D

23. • Uluslararası ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamak (Politik)
• Ekolojik ortamın korunarak gelecek nesillere aktarılması (Çevresel)
• Sanat, folklor, festival ve tiyatro gibi etkinliklerin kalitesini artırmak (Kültürel)
• Ülkelerin ödemeler dengesine olumlu katkı yapabilmekte ve işsizlik sorunu azalmaktadır. (Ekonomik)

Yanıt B

24. Tarımın temel geçim kaynağı olduğu toplumlarda kırsal nüfus oranı yüksek iken sanayinin temel geçim kaynağı olduğu toplumlarda kent nüfus oranı daha yüksektir. Buna göre kırsal nüfusun kent nüfusundan fazla olduğu 2. bölgede sanayileşme düzeyinin daha az olduğu ileri sürülebilir.

Yanıt B

DENEME - 13

1. Ekosistemleri oluşturan cansız öğeler içinde yer alan fiziki etmenler; ışık, yağış, sıcaklık ve rüzgâr olarak sıralanabilir. Karbondioksit ise cansız öğeler içindeki kimyasal etmenlerde yer alır.

Yanıt D

2. Tablodaki bilgilerden yararlanarak III nolu kentte doğum - ölüm arasındaki farkın -9 bin (azalmış) olduğu, göç dengesinin ise -6,5 bin olduğu (azaldığı) görülür. Buna göre, III. kentte nüfusun, konut açığının ve nüfus yoğunluğunun azaldığı görülür.

Yanıt C

3. Teknoloji kullanımının artmasıyla hammaddeye dönüşüm süresi kısalmış, daha az enerjiyle daha çok iş yapılabilir hale gelir.

Yanıt A

4. Turizm faaliyetlerinin yaygın olduğu bölgelerde; doğal kaynakların yok edilmesi, çevre sorunlarının artması ve arazinin yanlış kullanılması diğer yerlere göre daha fazla zarar verir. İskandinav Yarımadası ve Sibirya çok soğuk olduğu için, Amazon Havzası aşırı sıcak ve yağışlı olduğu için bu bölgelerde turizm faaliyetleri gelişmemiştir. Orta Asya'da turizm ekonomisi az gelişmiştir. Fakat Güneybatı Avrupa'da (İspanya, Güney Fransa vb.) çok gelişmiş olan turizm nedeniyle doğal çevre zarar görmekte ve sürdürülebilir turizm kesintiye uğramaktadır.

Yanıt D

5. Nüfus artış hızının belirgin bir şekilde azaldığı bu ülkede nüfusun azaldığına ulaşılamaz. Çünkü nüfus artış hızı negatife (-) inmemiştir. Nüfus artışı 1990'daki kadar olmasa da nüfus yine de artmıştır.

Yanıt A

6. Andezit ve bazalt lavların yeryüzünde soğumasıyla oluşmuş dış püskürük kayalardır. Bu tür kayalar volkanik arazilerde daha yaygındır. Bu nedenle III. yörede (Ağrı) volkanik kütlelerin bulunması, bazalt ve andezitin daha sık görülmesine olanak verir.

Yanıt C

7. Parçada tarımın yapıldığına, beslenme koşullarının iyileşmesinden dolayı nüfusun hızla arttığına, bu durumun tarımsal üretimi artırdığı için ticaretin geliştiğine yer verilmiştir. Ancak madencilik ve sanayinin ortaya çıkış sürecinden bahsedilmemiştir.

Yanıt B

8. Doğal kaynakların, artan dünya nüfusu nedeniyle hızla tükendiğinden ve çeşitliliğinin azaldığından, önlem alınmazsa çevre sorunlarının artacağından endişe duyulmaktadır. Bu çevre sorunlarında en belirgin insan ihtiyaçlarının karşılanamamasıdır.

Yanıt A

9. Az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler gelecekte yaşanan sorunlardan en çok etkilenen ülkeler olur. Hindistan'ın gelişmişlik düzeyi diğer seçeneklerde verilen ülkelere göre daha düşüktür.

Yanıt D

10. Soru içinde Rusya - Türkiye arasındaki doğal gaz boru hattının (Mavi Akım Projesi) genel özellikleri verilmiştir.

Yanıt D

11. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkiye Turizm stratejisi ile turizm sektöründe gerçekleştirilmek istenen hedefler, soruda verilen öncüllerdeki hedeflerin tümünü kapsamaktadır.

Yanıt E

12. Kış mevsiminin ılık ve kısa, yaz mevsiminin kurak ve uzun sürdüğü bir kıyı yöresinde Akdeniz iklimi görüldüğü için buralar seracılık ve deniz turizminin gelişimi için daha elverişlidir.

Yanıt C

13. İstanbul'da uluslararası transit taşımacılığın gelişmiş olması, önemli bir boğaza sahip olmasıyla açıklanır. Bu durumun nüfus artış hızının fazla olmasıyla ilgisi yoktur.

Yanıt E

14. Soru içinde TEMA (Türkiye Erozyonla Mücadele ve Ağaçlandırma Vakfı)'dan söz edilmektedir.

Yanıt C

15. Güney Marmara'daki Ulubat Gölü, birçok göçmen kuşun göç yolu üzerinde yer alan sulak alanlardandır. Bu nedenle Avrupa ve Türkiye genelinde öne çıkan doğal varlıklardan biridir.

Yanıt B

16. İzmir, Kütahya, İzmit, Mersin, Iskenderun ve Elazığ' da bulunan ortak sanayi tesisleri gübre fabrikalarıdır.

Yanıt E

17. Çatalca-Kocaeli bölümünde aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla, Hakkari bölümünde ise aritmetik nüfus yoğunluğunun en az olması, bu bölümlerdeki nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasına daha uzak olduğunu gösterir.

Yanıt B

18. Türk kültürünün köklerinin uzandığı bölge - Orta Asya (A) Kervanların konakladığı yer - Kervansaray (B), Kültürü oluşturan manevi unsurlardan biri - Din (C), Türk kültürünün doğuda komşu olduğu kültür - Çin'dir. (D)

Yanıt E

19. Modern şehirleşme süreci Sanayi Devrimi'yle birlikte başlamıştır. Fabrikaların kurulduğu yerler ve bu tesisler çevresinde oluşan yerleşim alanları modern şehirlerin ilk örneklerini oluşturmuştur.

Yanıt B

20. Sorudaki I. özellikteki ülke Japonya'yı, II. özellikteki ülke Nijerya'yı ve III. özellikteki ülke Moğolistan'ı yansıtmaktadır.

Yanıt A

21. Spil Dağı Milli Parkı Manisa'da, Kovada Gölü Milli Parkı Isparta'da, Munzur Vadisi Milli Parkı Tunceli'de ve Ilgaz Dağı Milli Parkı Kastamonu'da yer almaktadır. Köprülü Kanyon Milli Parkı ise Mersin'de değil Antalya'dadır.

Yanıt D

22. Haritadaki I. bölgede (Bangladeş - Hindistan çevresi) sel, II. bölgede (ABD) hortum ve III. bölgede (Japonya) tsunamilere bağlı görülen doğa olayları daha sık yaşanır.

Yanıt A

23. Grafikte, Karadeniz Bölgesi'nin II. ürünündeki payının %100 olduğu görülür. Bu durum II. ürünün yalnızca bu bölgede üretildiğini kanıtlar.

Yanıt A

24. Termik ve nükleer santraller, demir-çelik ve kağıt fabrikalarında suya duyulan gereksinim fazladır. Bundan dolayı bu türden sanayi tesisleri su kaynaklarına yakın yerlerde kurulur. Çayın üretildiği yerler çok yağışlı bölgelerdir. Ayrıca çay işlemek için su kaynaklarına yakınlık gerekli değildir.

Yanıt B

DENEME - 14

1. Beyin göçü alan ülkeler çoğunlukla gelişmiş ülkelerdir. Gelişmiş ülkelerin nüfus piramidinin tabanı dar, tavanı geniş, tavan ile taban arasındaki yükseklik fazladır.

Yanıt A

2. Şeker pancarından şeker elde edildikten sonra küspesi hayvan yemi olarak kullanıldığı için, şeker fabrikalarının olduğu yerlerde besi hayvancılığı ve mandıracılık gelişir. Tıpkı petrolden elde edilen yan ürünlerin boya sanayisinde hammadde olarak kullanıldığı gibi.

Yanıt B

3. Mercimek, az su isteyen bir bitkidir. G. Doğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'tan önce ekim alanı geniş olan bir üründü. Günümüzde ise bölgede daha çok su isteyen bitkiler yetiştirildiği için mercimek yapılan alanlar genişlemediği gibi aksine daralmıştır.

Yanıt E

4. Şehirlerin coğrafi konumu dikkate alındığında, Kasım ayında Dubai, Kahire, Miami ve Singapur'da sıcaklık 30°C'nin üzerinde seyredebilir. Fakat 52° Kuzey paraleli yakınında bulunan, Londra'da Kasım ayında sıcaklıkların 30°C'nin üzerine çıkması olağan dışı ekstrem bir durumdur.

Yanıt A

5. Tahrip edilen ormanların bir kısmının ağaçlandırmayla yeniden kazanılması doğal kaynak kullanımında teknolojinin önemini değil sürdürülebilir doğal kaynak kullanımının önemini gösterir.

Yanıt D

6. Orman arazileri içinde kıl keçisi besiciliği yapılması insanların arazi kullanımını kendi menfaatleri doğrultusunda kullandıklarına örnek oluşturmaz. Çünkü kıl keçileri ormanlardaki ağaç ve çalılarının yeni çıkan filizlerini yiyerek bitki örtüsünün gelişimini olumsuz yönde etkiler.

Yanıt E

7. Safranbolu Evleri Marmara Bölgesi'nde değil Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde bulunmaktadır.

Yanıt C

8. Türkiye'nin sınır komşularıyla karşılıklı olarak vize uygulamasını kaldırmak istemesi ülkenin bölgeleri arasındaki gelişmişlik farkını azaltmada bir yarar sağlamaz. Bu durum yalnızca ülke ekonomisinin geneline etkiler.

Yanıt D

9. Kanada hem iklim ve yüzey şekillerinden dolayı hem de nüfus artış hızının düşük olmasından dolayı yoğun nüfuslu bölge içinde yer almaz.

Yanıt B

10. Batı Afrika'nın kıyı kuşağı, Hint Yarımadası ve Nil vadisi verimli topraklara sahip olduğu için bu bölgelerde ekonomik etkinlik olarak tarım ön plana çıkar.

Yanıt A

11. Türkiye'nin 2025 ve 2050 yıllarına ait olan nüfus piramitleri incelendiğinde hem ülkede nüfusun artacağına hem de yaşlı nüfus artacağı için yaşam süresinin uzayacağına ulaşılabilmektedir.

Yanıt A

12. Hint Okyanusu'ndaki Seyşel Adaları'ndaki mercan resiflerinde ve mercan kayalıklarında gözlenen bu durumun başlıca nedeni; okyanus sularının yüzey sıcaklığında görülen artışlardır. Isınan suların bazı canlıların yok olmasında ve hassas olan mercanların olumsuz etkilenmesinde etkili olduğu bilinmektedir.

Yanıt E

kareköt

kareköt

13. Parçada verilen bilgilerden, şehirleşme oranının artmasına neden olan faktörün sanayileşme olduğuna (A seçeneği), kıtalar içinde şehirleşme oranının en düşük olduğu kıtanın Afrika olduğuna (B seçeneği), gelişmişlik düzeyinin şehirleşme oranını arttırdığına (C seçeneği), gelecekte şehirleşme oranının daha çok artacağına varılabilmektedir. (D seçeneği) Ancak şehirleşmenin çevre sorunlarına olan etkisine parçada yer verilmemiştir.

Yanıt E

14. Gelişmiş ülkelerde şehirleşme oranı fazladır. Buna göre, gelişmekte olan bir ülke konumundaki Hindistan'da şehirleşme oranı diğer ülkelere göre azdır.

Yanıt B

15. Hattuşaş, Çorum il sınırları içinde, Hitit uygarlığına ait uluslararası çapta öneme sahip olan kalıntılardır. Aynı zamanda Türkiye'yi sembolize eden önemli mekanlardan biridir. Parçada bu bilgilere yer verilirken Hattuşaş'ın hangi yılda Dünya Miras listesine girdiğine ilişkin bilgi yoktur.

Yanıt D

16. Zakkum, defne, keçiboyunu ve kocayemiş gibi bitkiler maki formasyonuna aittir. Makiler, Akdeniz ikliminin egemen olduğu yerlerde görülür. Bu bitkilerin yaygın olduğu yerlerde kışın yaprağını döken ağaçlardan oluşan ormanlar geniş yer kaplamaz. Kızılçam ormanları geniş yer kaplar.

Yanıt A

17. I nolu yerde (Güney Amerika) İnkalar, II nolu yerde (Nil Havzası) Mısır, III nolu yerde (Hint Yarımadası) Hint uygarlığı gelişme göstermiştir.

Yanıt C

18. Kırkikindi türünden yağışlara en çok karasal step iklimi bölgelerinde rastlanır. Haritadaki IV. yörede (Konya) ilkbahar mevsiminde düşen yağışların önemli bir kısmı bu türdendir.

Yanıt D

19. Yeryüzünde doğal afetlerin neden olduğu can ve mal kayıplarının çoğu Afrika kıtasında değil Asya kıtasındadır.

Yanıt D

20. Akarsular nemli ve yarı nemli, rüzgârlar kurak ve yarı kurak, buzullar kutup kuşağı ve yüksek dağlık bölgelerde etkili olan dış kuvvetlerdir. Bundan dolayı akarsuların Türkiye'de, rüzgârların Mısır'da ve buzulların Norveç'te daha etkin dış kuvvetler olduğu söylenebilir.

Yanıt B

21. Dış satımın dışalım karşılama oranının azalması ile dış ticaret açığının artması ülkenin gelir kaybettiğini ve ekonomik olarak gerilediğini gösterir. Buna karşın bir ülkenin enerji tüketiminin artması sanayileşmenin arttığının ve tarımda (birincil faaliyet) çalışan nüfusun azalması ise hizmet ve sanayi sektörlerinin gelişmeye başladığını gösterir.

Yanıt C

22. Türkiye'de ekonomik kalkınmanın sağlanması amacıyla 1929 yılında gümrük vergilerinin artırılmasının amacı yabancı rekabete karşı korunmaktır.

Yanıt C

23. Çığ olayı genellikle kışın kar yağışlarının görüldüğü dağlık ve engebeli arazilerde görülür. Erzurum, Hakkari, Sivas ve Bingöl'de hem dağlık arazilerin yaygın hem de kar yağışlarının fazla olması nedeniyle çığ felaketlerine rastlanır. Fakat Edirne'de yüksek ve engebeli araziler bulunmadığından çığ olayı görülmez.

Yanıt D

24. Barkan, yardang ve mantarkaya gibi yer şekilleri rüzgârlara bağlı olarak oluşmuşlardır. Bu yer şekillerinin yaygın olarak görüldüğü yerlerde akarsu ağının sık olması beklenmez. Rüzgârların aşındırma ve biriktirme faaliyetleri bitki örtüsünden yoksun kurak ve yarı kurak bölgelerde öne çıkar.

Yanıt A

DENEME - 15

1. Haritadaki II. bölgede (Güney Afrika'da) dünyanın en büyük altın üreticisi, III. bölge (Basra Körfezi çevresi) dünyanın en önemli petrol ihracatçıları bulundugu yerdir. Bu doğal kaynakların küresel ticaretteki payı yüksektir. Buna karşın mermer I. bölge (Batı Avrupa), kereste IV. bölge (Avustralya) ve bor V. bölge (ABD) için önemli bir doğal kaynak değildir.

Yanıt C

2. Kızören obruğu, kalkerlerle kaplı arazilerin sular tarafından aşındırılmasıyla oluşan karstik bir yerşeklidir.

Yanıt B

3. 1990 yılından sonra her on yılda bir nüfus sayımı yapılması kararlaştırılmış ancak siyasi seçimler öncesinde seçmen sayısının belirlenmesi için 1997 yılında genel nüfus sayımı yapılmıştır.

Yanıt A

4. Sel rejimli akarsular çoğunlukla yağış rejiminin düzensiz olduğu, konveksiyonel yağışların yaygın olduğu bölgelerde yer almaktadır. Buna göre, orta kuşağın step iklimi bölgesinde sel rejimli akarsulara daha sık rastlanıldığı ileri sürülebilir.

Yanıt D

5. Mekke ve Medine kentlerinin yer aldığı Suudi Arabistan dini, Akdeniz ikliminin görüldüğü, önemli koy ve körfezlerin olduğu İspanya yaz turizmi, Alpler'in yer aldığı Avusturya'da ise kış turizmi gelişmiştir.

Yanıt D

6. Marmara Bölgesi'nin önemli ulaşım yollarının kavşak noktasında bulunması bölgenin yüzey şekilleriyle ilgilidir. Tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olması iklim çeşitliliğiyle, Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde deniz turizminden elde edilen gelirin fazla olması bölgelerin iklim koşullarının elverişli olmasıyla, Karadeniz Bölgesi'nde tarım alanlarının dar ve parçalı olması yer şekillerinin engebeli olmasıyla, İç Anadolu'da nadase bırakılan alanların bulunması yağışların az olmasıyla ilgilidir.

Yanıt B

7. Kısa adı IMF olan uluslararası para fonunun temel amaçlarından biri, ülkeler arası ayırım yapmadan dünya ticaretinin geliştirilmesine destek vermek, diğeri de ülkelerin ödeme güçlüğü çekmemesi için gerekli çözümleri üretmektir.

Yanıt B

8. 2000 ile 2050 yılları arasındaki nüfus miktarı arasındaki farkın Japonya'da az, Hindistan'da fazla olduğu görülmektedir.

Yanıt A

9. Tabloda, belirlenmiş iki döneme ait mevcut ve olası nüfus miktarları verilmiştir. Bu bilgilerden yararlanarak ister Japonya'da isterse herhangi bir ülkede olsun yaş ortalamasının artıp artmayacağı bilinemez.

Yanıt D

10. Türkiye'de sanayileşmeye bağlı olarak özellikle batı bölgelerindeki illerde, geniş tarım arazilerinin önemli bir bölümü sanayiye ayrılmıştır. Bursa, İzmir, İzmit, Adapazarı, Adana bu duruma en iyi örnek oluşturur. Sinop, Muğla, Yozgat ve Tunceli'de engebeli araziler yaygın olduğu için bu illerde böyle bir durum söz konusu değildir.

Yanıt D

11. Doğu Afrika'nın en önemli ulusal parkı olan ve Tanzanya'da bulunan park, Serengeti ulusal parkıdır. Yellowstone ve Yosemite ulusal parkı ABD'de, Kapadokya ise Türkiye'de bulunmaktadır.

Yanıt E

12. Sorunun I. öncülü toprak kirliliğini önlemeye yönelik bir uygulamadır. IV. öncülde nükleer atıkların depolanma şekliinden söz edilmiştir. II. ve III. öncüldeki uygulamaların ise havadaki kirlenici gaz oranını azaltması beklenir.

Yanıt C

13. Karadeniz Bölgesi'nde su kaynakları bol, yer şekilleri engebeli olduğundan dağınık kır yerleşmeleri görülür. Haritada bu özelliklere sahip olanlar II ve IV nolu yörelerdir.

Yanıt D

14. Madencilikte, açık işletme uygulamasının artmasıyla arazinin topoğrafik görünümünü değiştirmekte, yöredeki biyolojik çeşitlilik azalmakta, doğal drenaj bozulmakta ve çevre kirliliği artmaktadır. Fakat açık işletmeler ile jeolojik ekstrem olayların artışı arasında doğrudan bir ilişkiden söz edilemez.

Yanıt B

15. Bir ülkenin nüfus politikası belirlenirken öncelikle ülkenin nüfus miktarı ve nüfus artış hızındaki gelişim süreci dikkate alınır. Bununla birlikte ülkenin kalkınma hızı ile işsizlik oranı da nüfus politikalarını etkiler. Fakat kadın ve erkek nüfus oranlarının nüfus politikaları üzerinde belirleyici etkisi yoktur.

Yanıt A

16. Mağaralarda yaşayan insanlar verimli topraklara göç etmişler ve buralarda tarıma başlamışlardır. Dolayısıyla bu çağda insanların yerleşik hayata geçtiğine ve ilk ekonomik faaliyet kolu olarak tarımın yapıldığına ulaşılabılır.

Yanıt B

17. Türkiye'de mayıs - ekim ayları arasındaki dönemde, sıcaklık ortalamaları diğer aylara göre daha yüksek olduğundan orman yangını riski üst düzeydedir. Bu nedenle hem sıcak hem de kurak mevsimlerin yaşandığı bu aylar arasında orman yangınlarına sıkça rastlanır.

Yanıt A

18. 1985 - 1989 yılları arasında uygulanan V. beş yıllık kalkınma plânında nüfusun sağlık, eğitim, beslenme ve barınma imkanları ile bebek ölüm hızının azaltılması konuları üzerinde durulmuştur. Kadının kalkınma sürecindeki katılım oranının artırılması için politikaların geliştirilmesi ve kadınların eğitiminin desteklenmesi 1990 - 1994 dönemi nüfus politikasına aittir.

Yanıt E

19. Karadeniz kıyılarındaki Sinop - Bartın arasında tarım alanları dar, sanayileşme düzeyi çok düşüktür. Bundan dolayı çarpık kentleşme ve gecekondulaşma baskısı önemsizdir.

Yanıt C

20. Almanya'da doğum oranını arttırmak, Çin'de ise doğum oranını azaltmak için yapılan bu uygulamalardan, iki ülkenin nüfus politikalarının farklı olduğu yargısına ulaşılır.

Yanıt C

21. Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'nde 9 varlığı bulunmaktadır. Bunlar;

- 1- İstanbul tarihi alanları
 - 2- Safranbolu Evleri
 - 3- Hattuşaş
 - 4- Nemrut Dağı
 - 5- Antalya'daki Xanthos - Letoon Antik Şehirleri
 - 6- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası
 - 7- Troya Arkeolojik Kenti
 - 8- Hierapolis - Pamukkale
 - 9- Göreme Milli Parkı - Kapadokya
- Bu listede Efes Harabeleri bulunmamaktadır.

Yanıt E

22. Türkiye, fosil kaynak olarak dışarıdan çok miktarda petrol ve doğal gaz satın almaktadır. Satın aldığı fosil yakıtların çoğu Rusya Federasyonu'ndan gelmektedir.

Yanıt A

23. Yeryüzündeki ilk kıta çekirdekleri ilkel zamanda, İstanbul ve Çanakkale boğazları ile buzullaşma dördüncü jeolojik zamanda ve Alp - Himalaya kıvrım dağ kuşakları üçüncü jeolojik zamanda oluşmuştur. Buna karşın taşkömürü yatakları birinci jeolojik zamanda oluşmuştur.

Yanıt B

24. Tablodaki verilere göre; I. ülke gelişmiş, II. ülke az gelişmiş, III. ülke gelişmekte olan ülke özelliğindedir. Bundan dolayı II. ülkede kişi başına düşen gelirin en fazla olduğu yargısına ulaşılamaz.

Yanıt D

DENEME - 16

1. Soru içinde savan biyomuna ait enerji piramiti verilmiştir. Savan biyomunun en belirgin doğal özellikleri; yıl boyunca sıcaklık ortalamasının 20 °C'den yüksek olması, yıllık sıcaklık farkının az olması, yazların yağışlı, kışların kurak geçmesidir.

Yanıt C

2. Antalya, orman bakımından zengin olduğundan kâğıt hammaddesi üretimi için, güneşli gün sayısı fazla olduğu için güneş enerjisi potansiyeli bakımından diğer illere göre daha zengindir.

Yanıt D

3. Mısır'daki Nil Deltası'nda tarım, Brezilya'daki Amazon Havzası'nda orman, Çin'deki Tibet bölgesi'nde dağlık araziler ve Batı Avrupa'da sanayi tesisleri yaygın olarak görülür. Fakat Batı Afrika'da turizm etkinlikleri az olduğundan, bu saha turizm bölgesi olarak kabul edilmez.

Yanıt D

4. Fiyort ve skyer kıyıları buzulların deniz seviyesine kadar indiği soğuk kuşakta görüldüğünden yaz turizmine elverişli değildir. Haliçli ve watt kıyıları ise periyodik aralıklarla gelgit olayı görüldüğünden yaz turizmine elverişli durumlar sınırlıdır. Buna karşın Hırvatistan'da görülen dalmasya kıyıları ise sığ, plajlı ve adacıklardan oluştuğu için yaz turizminin yapılabilmesine ve gelişimine daha uygundur.

Yanıt C

5. Enerji kaynaklarını içeren kavram haritasında; linyit (I), fosil yakıtlar (II.) biyokütle (III.), su gücü (V.) ve rüzgâr (VI.) kaynaklarının yeri vardır. Buna karşın bor minerali ve topraktan ise enerji elde edilmediğinden, bu kavram haritasında yerleri yoktur.

Yanıt C

6. Sorudaki topoğrafya haritasına göre, 1. saha akarsuyunun aşağı kesiminde ve akarsu kenarındadır. 2. saha deniz kıyısındaki bir koy çevresindedir. 3. saha ise akarsuyun yukarı çıkışında ve engebeli bir arazi üzerindedir. Buna göre, 1. sahada tarım, 2. sahada limancılık hizmetleri ve 3. sahada baraj yapılması doğru arazi kullanımına örnek olur.

Yanıt A

7. Soma (Manisa), Çatalağzı (Zonguldak) ve Elbistan'da (Kahramanmaraş) kömürle çalışan termik santrallerin bulunması hem hava kirliliği oranının artmasına hem de asit yağmurlarının görülmesine neden olmaktadır. İzmit'in yoğun nüfuslu bir sanayi kenti olması nedeniyle asit yağmurlarına sıkça rastlanır. Fakat bir tarım kenti olan ve endüstrileşme düzeyi az olan Söke'de (Aydın) asit yağmurlarının görülme olasılığı azdır.

Yanıt E

8. Yellowstone milli parkı Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Serengeti milli parkı Tanzanya'dadır. Buna karşın Selous milli parkı Yeni Zelanda'da değil Tanzanya'da Yosemite milli parkı Kanada'da değil Amerika Birleşik Devletleri'ndedir.

Yanıt D

9. Türkiye'deki su tüketiminde en büyük pay hem 2003 yılında hem de 2030 yılında "tarımda sulama suyu" (III.) aittir. 2003 yılında su tüketiminde ikinci olan fakat 2030 yılında üçüncü olması beklenen sektör sanayi (I.) dir. 2003 yılında en düşük paya sahip olup 2030 yılında ikinci durumda olan ise içme ve kullanma suyu (II.) dur.

Yanıt A

10. Hidroelektrik santraller, akarsular üzerinde kurulan büyük yapılardır. Bu yapıların akarsuyun yatak eğiminin ve debisinin fazla olduğu yerlerde kurulması, yer seçiminde öncelikle doğal koşulların belirleyici olduğunu gösterir.

Yanıt D

11. Toprakların erozyonla yok olmasında hem doğal etkenler (eğimin ve sağanak yağışların fazla olması gibi) hem de beşeri etkenler (orman tahribi, yanlış arazi kullanımı, aşırı otlatma gibi) birlikte rol oynamıştır.

Yanıt A

12. Karadeniz Bölgesi'nin sınırları belirlenirken iklim ve yer şekillerine ait belirgin özellikler doğrudan etkili olmuştur. Bakır, demir ve linyit yataklarının rezervi ile demiryolu ve karayolu entegrasyonunun sağlandığı limanların varlığının bölge sınırlarını belirleyici etkisi olmamıştır.

Yanıt B

13. Soru içinde belirtilen uygulamaların öncelikle çevre kirliliğini azaltmaya yönelik olduğu söylenebilir.

Yanıt A

14. Tavuk çiftliklerinden elde edilen beyaz et ve yumurta ile mandıralardan elde edilen süt ve süt ürünlerinin günlük tüketim miktarı oldukça fazladır. Bundan dolayı, tüketici nüfusu fazla, pazarlamanın kolay olduğu büyük şehirler ile çevreleri bu tür ekonomik faaliyetlerin yoğunlaştığı yerlerdir.

Yanıt B

15. Deniz yollarıyla tek seferde daha fazla yükün uzak mesafelere taşınabilmesi nakliye giderlerinin daha az olmasına neden olur. Deniz yolu ulaşımına, kara ve demir yolu ulaşımındaki gibi yol yapımına ve bakımına gerek duyulmaması bir avantajdır. Ayrıca taşınan yükün boyutları düşünüldüğünde, birim yük başına harcanan yakıt miktarı da diğerlerine göre daha azdır.

Yanıt E

16. Küçük ölçekli tarımsal işletmelerin yaygın olmasında, bazı tarım arazilerinde hayvan gücüne dayalı üretimin sürdürülmesinde ve tarım alanlarında şiddetli erozyonun görülmesinde engebeli arazilerin fazla olması önemli rol oynamıştır. Aynı dönemde ekilen, aynı tür ürünlerin farklı dönemlerde olgunlaşmasında yükselti ile sıcaklık farkları etkili olmuştur. Bazı tarım ürünlerinin (haşhaş, kenevir, vb.) üretiminin devlet kontrolünde olmasının nedeni ise uyuşturucu madde içermesi ya da kalite ve üretim istikrarının sağlanmak istenmesidir.

Yanıt B

17. Kış turizmi kışın kar yağışı olan dağlık ve engebeli arazilerde, yayla turizmi yazın serin olan, gür otlakların ve ormanların bulunduğu yüksek düzlüklerde sürdürülür. Buna karşın termal turizm arazinin jeolojik yapısına ve yer altı sularının sıcaklığına, inanç (din) ve kültür turizmi ise beşeri etkenlere bağlı olarak sürdürülen turizm türleridir.

Yanıt D

18. Serbest ticaret bölgelerinin kurulduğu Mersin, Antalya, İstanbul ve İzmir'in ortak özelliği ticaret hacmi büyük limanlara sahip olmalarıdır.

Yanıt B

19. Türkiye'de doğum oranlarının uzun yıllar boyunca yüksek olması, nüfusun daha hızlı artmasına neden olmuştur.

Yanıt E

20. Pakistan'daki İndus Havzası ile Mısır'daki Nil Deltası yeryüzünün en sık nüfuslanmış bölgeleri arasında yer alır. Ayrıca tarımsal faaliyetler çok yoğunudur.

Yanıt A

21. Paris şehri, Fransa'nın başkenti olup, denize kıyısı bulunmaz. Bundan dolayı Paris için III. ve IV. fonksiyonlar yer değiştirirse tablodaki bütünlüğün doğruluğu sağlanabilir.

Yanıt A

22. Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin (bitki, hayvan vb.) yıllar geçtikçe azalmasında; hızlı nüfus artışı (I.) ve doğal kaynakların bilinçsizce kullanımı (II.) başı çeken faktörlerdendir. Özellikle tarım alanı, orman ve su kaynaklarındaki azalmaların da nedenleri arasında yer alan bu faktörler birçok bölgedeki ekosistemi yok olma durumuna getirmiştir.

Yanıt C

23. Adana yakınında çay tarımı yapılmadığından çay işleme tesislerinin, Trabzon yakınında buğday tarımı yapılmadığından unlu gıda tesislerinin, Erzurum yakınında pamuk tarımı yapılmadığından pamuklu dokuma tesislerinin, Mardin yakınında geniş ve gür orman arazileri bulunmadığından mobilya üretim tesislerinin kurulması akılcı olmaz. Buna karşın Çorlu yakınında ayçiçeği tarımının yaygın olması ve önemli ulaşım yollarının bulunması nedeniyle yağ fabrikasının kurulması daha akılcı olur.

Yanıt E

24. Haritadaki I. (İzmir), II. (Bursa), IV. (Amasya) ve V. (Erzurum) yöreleri birinci dereceden deprem kuşağı üzerinde olup, yer yer fay kaynakları görülür. Bu yörelerde TÜBİTAK tarafından yerleştirilecek sensörlerin amaca hizmet etmesi beklenir. Ancak III. (Konya) yörede fay hattı ve fay kaynağı olmadığından sensör uygulamasının sonuç vermesi beklenmez.

Yanıt C

DENEME - 17

1. Tabloda verilen I. özellikte karbondioksitten, II. özellikte azotlu bileşiklerden, III. özellikte oksijenden ve IV. özellikte karbondioksitten söz edilmektedir. Buna göre, I. si karbon döngüsüyle, II. si azot döngüsüyle, III. sū oksijen döngüsüyle ve IV. sū karbon döngüsüyle eşleşmelidir. Bunlardan I. ve III. özellik doğrudur.

Yanıt C

2. Meraların tarlaya dönüştürülmesi, kuyu açılması, baraj yapılması, kömür ve odun yakılması ile kereste ve çimento üretilmesi gibi beşeri faaliyetlerin artmasıyla birlikte çevre sorunlarının ortaya çıkması beklenir.

Yanıt D

3. Sorudaki parçada, Büyük Kanyon'un Türkiye'de bir benzerinin olup olmadığına dair bir bilgiye yer verilmemiştir.

Yanıt D

4. Sanayi Devrimi'yle birlikte metalurji tesislerinin çoğu enerji ihtiyacı nedeniyle kömür havzalarında kurulmaya ve gelişmeye başladı. Verilen parçada, Hindistan'ın başlıca sanayi merkezlerinin Damodar kömür yatakları çevresinde yoğunlaştığından söz edilmiştir. Buna göre sorudaki açıklama, "Bir yerde sanayi bölgelerinin kurulması için çevrede zengin doğal kaynakların bulunması gerekir mi?" sorusunun yanıtı olabilir.

Yanıt C

5. Nüfus artış hızı sürekli artan bir ülkede sağlık hizmetlerinin kalitesi düşer ve buna bağlı sorunlarda artış olur. Buna anne ve bebeklerin sağlık düzeyinde görülen gerilemeler de dahil edilebilir.

Yanıt E

6. İran'ın Hazar Denizi kıyılarında çay tarımı yapılan bölgeler vardır. Bu nedenle Gürcistan'ın, kendisi gibi çay yaprağı üreten İran'a ihracat yapması beklenmez.

Yanıt A

7. Haritadaki I. bölge (Japonya ve Güney Kore) ile V. bölge (Batı Avrupa) dünyanın en önemli pazarları arasında yer alır.

Yanıt C

8. Soru içinde Almanya'nın en önemli sanayi şehirlerinden biri olan Essen'den söz edilmektedir.

Yanıt C

9. Biyodizel yapımında soya, mısır, ayçiçeği ve kolza gibi yağlı tohum bitkilerinden yararlanılırken, haşhaştan biyodizel yapımında yararlanılmaz.

Yanıt E

10. Linyit, enerji verimi az olan bir kömür türüdür. Demir-çelik fabrikalarında enerji verimi yüksek olan kömürler (taşkömürü, antrasit) tercih edilir. Bu nedenle demir-çelik fabrikalarında linyitin kullanılmasıyla yüksek verimlilik sağlanamaz.

Yanıt C

11. Çay, süt, şeker ve konserve endüstrisinde kullanılan hammaddeler kısa sürede bozulduğundan, bunları işleyen tesisler genellikle hammaddenin temin edildiği yerlerde yoğunlaşır. İstanbul'da küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık gelişmediği halde deri işleme tesislerinin bulunması hammaddeye yakınlıkla değil tüketim ve pazar alanlarına yakınlıkla ilgilidir.

Yanıt C

12. Tablo incelendiğinde, Japonya'da 0-14 yaş grubunda, hem 1960 - 1985 hem de 1985 - 2008 yılları arasında nüfusun azaldığına ve nüfus artış oranının negatif olduğuna ulaşılır.

Yanıt D

13. Ormanların zarar görmesine, göl ekosistemlerinin bozulmasına, binaların ve sanatsal yapıların yıpranmasına neden olan en önemli çevre sorunu asit yağmurlarıdır.

Yanıt D

14. Akarsuların akış hızının fazla ve besin kaynaklarının az olduğu yukarı çığırında biyoçeşitlilik azdır. Buna karşın akış hızının az ve besin kaynaklarının çok olduğu aşağı çığırında ve ağız kısmında biyoçeşitlilik fazladır. Bu bilgilerden yararlanarak akarsu deltasındaki biyoçeşitliliğin daha fazla olduğuna varılabilir.

Yanıt A

15. Bir şehrin etki alanının genişliği; pazar alanının büyüğünden, nüfusundan, jeopolitik konumundan ve bulunduğu ülkenin gelişmişlik düzeyinden etkilenir. Şehrin matematik konumu etki alanının genişliğini doğrudan etkilemez.

Yanıt B

16. Sorunun A ve C seçeneğinde kuraklığın olumsuz sonuçlarından, D seçeneğinde bozkır bitkilerinin doğal özelliğinden, E seçeneğinde ise engebeli ve killi yapıdaki arazilerde görülen heyelanlardan (yer kayması) söz edilmiştir. Buna karşın, Türkiye'de kuru tarım yapılan yerlerde tahıl rekoltesinin sürekli azalması, toprakların erozyon sonucu verimsizleşmesi etkili olmuştur.

Yanıt B

17. İskandinav Yarımadası, Güneydoğu Asya, Amazon Havzası ve Batı Avrupa'da kuraklık belirgin değildir. Buna karşın Doğu Afrika'nın savan kuşağında ise ekstrem kuraklık daha belirgin olarak gözlenmektedir.

Yanıt A

18. I., II. ve III. öncülde verilenlerin tamamı Türkiye'nin 1923-1963 yılları arasındaki nüfus politikalarında dayanak noktası olmuş özellikler içinde gösterilebilir.

Yanıt E

19. Türkiye'de son yıllarda nüfus artış hızı, evli nüfus oranı ve tarımda çalışan nüfus oranının azalmasının öncelikli nedeni, kırdan kente göçlerin etkisiyle kentleşmenin artmasıdır.

Yanıt B

20. Haritada numaralandırılan I. (Hindistan), III. (Çin), IV. (Brezilya) ve V. (Mısır) bölgelerdeki şehirlerde sanayileşmenin ve göçün etkisiyle büyüyen çok sayıda şehir vardır. Buna karşın II. bölgede (Norveç - İsveç) hem gelişmişlik düzeyinin çok yüksek hem de ekonomik nedenli göçlerin az olması nedeniyle şehirler daha kontrollü büyümüştür.

Yanıt B

21. Yatırımların özendirilmesinde ve sanayinin geliştirilmesinde uygulanan teşvik politikaları arasında ucuz işgücünün sağlanmasına yönelik bir çalışma yoktur. Çünkü sanayinin gelişmediği, ekonomik yatırımların az olduğu yerlerde hem işsiz sayısı fazla olmakta hem de ucuz işgücünün sağlanması kolay olmaktadır.

Yanıt A

22. Akdeniz'in Alanya-Fethiye arasında kalan kıyı kuşağında tüm doğal koşulların elverişli olması deniz turizminin gelişmesini sağlamıştır.

Yanıt D

23. Tütün ile ilgili verilen parçada, tütünün ihracatında kullanılan liman şehirlerine yer verilmemiştir. Buna göre, "Tütün ihracatında İzmir Limanı'nın payı büyüktür." yargısına ulaşılamaz.

Yanıt E

24. Bazı yıllarda iç turizmin gerilemesi ile havayolu ile yolcu taşımacılığının artması arasında bir ilişkiden söz edilemez.

Yanıt E

DENEME - 18

1. Haritadaki II. bölge (Rusya) ve IV. bölgede (Kanada) soğuk iklim koşulları egemen olduğundan hayvan türü sayısı nispeten azdır. Buna karşın I. bölge (Brezilya) ve III. bölgede (Doğu Afrika) sıcak - nemli iklim koşulları egemen olduğundan hayvan türü sayısı daha fazladır.

Yanıt B

2. Türkiye'de karayel, yıldız, poyraz ve lodosun neden olduğu fırtınalar her sene görülür. Fakat yazın esen, sıcak ve kuru karakterli olan samyeli rüzgârı yağışla birlikte gerçekleşen fırtınalara yol açmaz.

Yanıt A

3. Karbonatlı kayaların ayrışmasıyla, canlıların solunumuyla, orman yangınlarıyla ve ölen canlıların çürümesiyle havadaki karbondioksit miktarı artar. Deniz hayvanlarının bazılarının kabuk oluşturmada ise karbondioksit kullanıldığından havadaki karbondioksit miktarının artması beklenmez.

Yanıt D

4. Örf ve geleneklerinde bozkır izlerinin görülmesi nedeniyle Türk kültüründe doğal ortamın etkilerinden söz edilebilir.

Yanıt A

5. Akdeniz Bölgesi'nde lapy ve dolin gibi karstik yerçekillerinin yaygın olarak görülmesi, bölgede çözünebilen kayaların geniş yer kaplamasının sonucudur. Bu durumun iklim özellikleriyle doğrudan ilişkisi bulunmaz.

Yanıt E

6. İran, Şili, Hindistan ve Endonezya'da jeotermal enerji potansiyeli olmasına karşın, bu ülkeler hem farklı enerji kaynaklarına öncelik verdiğinden hem de jeotermal enerji teknolojisini yeterince geliştirmediklerinden dolayı bundan verimli bir şekilde yararlanamamaktadırlar. İzlanda ise jeotermal enerji potansiyelini konutlarda, tarımda, sanayide ve turizmde verimli bir şekilde değerlendirir.

Yanıt D

7. Mezra, çiftlik, divan ve mahalle yıl boyunca kullanılan yerleşmelerdir. Fakat oba genellikle yazın hayvan otlatma amacıyla kullanılan geçici köy altı yerleşmesidir.

Yanıt E

8. Doğal kaynakların ilk kez işletildiği bir yörede nüfus, arazi kullanımı, geçim kaynakları ve ekolojik dengede farklılıklar oluşabilir. Buna karşın jeolojik yapının değişmesi beklenmez.

Yanıt C

9. Soru içinde İnka Uygarlığı'nın başlıca özellikleri verilmiştir. İnkalar Güney Amerika'daki And Dağları kuşağında (I. bölge-Peru) egemen olmuş bir toplumdur.

Yanıt A

10. Yatağının çeşitli kesimlerinde baraj yapılan bir akarsu havzasında su taşkınları önlenemekte, sulu tarım yaygınlaşabilmekte ve deltadaki toprakların verimliliği azalabilmektedir. Ayrıca akarsudan elektrik üretilebilmektedir. Barajlar su ekosistemini bozabilir ancak hava kirliliği yapan yapılar değildir.

Yanıt B

11. Soruda verilen I. öncül politik, II. öncül ekonomik, III. öncül ekonomik ve IV. öncül ekonomik etkiye örnek olarak gösterilebilir.

Yanıt E

12. Güney Kutup Kuşağı'ndaki Antarktika kıtası buzullarla kaplı olup yıllık sıcaklık ortalaması çok düşüktür. Doğal koşulların insan ve canlı yaşamı için elverişsiz olması nedeniyle yerleşik hayat yoktur.

Yanıt C

13. Bir ülkede deniz ticaret filosunun geliştirilmesi ve serbest ticaret bölgelerinin nicelik ve niteliğinin artırılması o ülkede dış ticaret etkinliklerinin canlanmasına neden olur. Ancak yerel pazar sayısının artması ya da bölgeler arası enerji üretimi ve tüketimi arasındaki farkların görülmesi ülke içi ticareti etkileyen durumlardır.

Yanıt D

14. Soruda üretim - dağıtım arasındaki (1.) ve dağıtım - tüketim arasındaki (3. ve 4.) ilişkiye uygun örnekler verilmiştir. Bununla birlikte tüketimin üretimi etkilemesine (5.) uygun örnek verilirken, üretimin tüketimi etkilemesine (2.) ait örnek yoktur.

Yanıt B

15. Büyükbaş mera hayvancılığı çayırarla kaplı arazilerde daha yaygın sürdürülen bir ekonomik faaliyettir. Haritadaki II. yörede (Kars Platosu) çayırarla kaplı düzlüklerin yaygın olması nedeniyle büyükbaş mera hayvancılığı daha öndedir.

Yanıt B

16. Doğal çevre ve iklim özellikleri birbirine benzeyen komşu ülkelerde aynı tarım ürünlerinin yaygın olarak üretildiği savunulabilir. Bu nedenle komşu ülkeler arasında tarıma dayalı ticaretin gelişmesi beklenmez. Sanayi ve maden ürünlerine dayalı ticarete iklim özelliklerinin önemli bir rolü yoktur.

Yanıt A

17. Su döngüsünün doğal bir evresi olan yağışlar içerisinde asit damllarına rastlanması, havadaki kirlenici gaz oranının yüksek olduğunun göstergesidir.

Yanıt B

18. Orta kuşaktaki platolarda (yaylalarda) otlaklar geniş yer kaplar. Bu durum mera hayvancılığının gelişmesinde daha etkili olan bir özelliktir.

Yanıt E

19. Haritadaki I. yörede (İzmit Körfezi) nüfusun ve sanayileşmenin fazla olması nedeniyle su kirliliği oranı oldukça yüksektir. Bu durum körfez kıyılarında balıkçılık yapan kişi sayısını iyice azaltmış, bazı yerlerde balıkçılığın sona ermesine neden olmuştur.

Yanıt A

20. Sürdürülebilir kalkınma geleceğe yönelik olduğu için; doğal kaynakların korunması, doğal kaynak kullanımında verimliliğin sağlanması ve geri dönüşüm sistemlerinin geliştirilmesinin büyük önemi ve katkısı vardır.

Yanıt D

21. Dünyanın en büyük kahve üreticisi Brezilya, en büyük pirinç üreticisi Çin Halk Cumhuriyeti ve en büyük mısır üreticisi Amerika Birleşik Devletleri'dir.

Yanıt A

22. Türkiye'de 2000 - 2010 yılları arasında plânlanan ekonomik yaklaşımların en önemli özelliklerinden biri üretim, dağıtım ve tüketime yönelik yatırımlarda özel sektörün teşvik edilmesi ve özelleştirme uygulamalarının artırılmasıdır.

Yanıt E

23. Batı Karadeniz'de Safranbolu Evleri, Çatalca-Kocaeli Bölümü'nde İstanbul tarihi alanları, Antalya Bölümü'nde Xanthos ve Letoon antik şehir kalıntıları ve Orta Kızılırmak Bölümü'nde Hattuşaş ile Kapadokya bulunur. Doğu Karadeniz'de Dünya Miras Listesi'nde yer alan bir eser yoktur.

Yanıt E

24. İstanbul Limanı'nda süt ürünleri, Samsun Limanı'nda tuğla, İskenderun Limanı'nda zeytinyağı ve Antalya Limanı'nda pamuklu dokuma sanayisine bağlı üretim ve pazarlama olanaklarının payı çok azdır. Fakat Rize Limanı'nın gelişiminde ise yörede üretilen çayın işlendiği tesislerin bulunması daha önemli rol oynamıştır.

Yanıt C

DENEME - 19

1. Enerji piramidinin tabanında bitkiler vardır. Bitkilerin bulunduğu bu katın başlıca özelliği enerji miktarının en fazla olmasıdır. Bu nedenle otçulların bitkilerden aldığı enerji, etçilerin otçullardan aldığı enerjiden az değil aksine fazladır.

Yanıt E

2. Tablodaki bilgilerden yararlanarak, Türkiye'nin 1990-2008 yılları arasında gelişmiş ve endüstrileşmiş bir ülke olduğu yargısına ulaşılamaz. Dış satım gelirlerinin sektörlere dağılışı ile ülkenin gelişmişlik düzeyi arasında doğrudan bir ilişki yoktur.

Yanıt C

3. Arap Yarımadası maden (petrol) bölgesine, Avustralya hayvancılık (koyun) bölgesine, Kanada orman ürünleri bölgesine ve Güneydoğu Asya tarım (pirinç, çay, soya vb.) bölgesine örnek olarak gösterilebilir. Kuzey Afrika da az gelişmiş ülkeler yer aldığından sanayi bölgesi olarak eşleştirilemez.

Yanıt E

4. Saban, pulluk ve traktör gibi tarımsal araçların icat edilmesi tarımsal gelişmeye önemli katkılar sağlamıştır. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin kısalmasında tarımsal araç ve gereçlerin payı yoktur.

Yanıt B

5. Elektromanyetik dalgaların neden olduğu sağlık sorunlarının başlıca kaynağı teknolojik ürünlerdir. Buna; cep telefonu, baz istasyonu, TV, bilgisayar ve mikrodalga fırınlar örnek olarak gösterilebilir.

Yanıt A

6. Taş ocaklarında çeşitli patlayıcıların kullanılması gü-rültü kirliliği ve topoğrafyanın değişimine, yer altı sula-rının tarımda ve sanayide yaygın olarak kullanılması ise su döngüsünün bozulmasına neden olur.

Yanıt A

7. Karabük demir-çelik fabrikası 1939 yılında kurulan ilk büyük sanayi tesisidir. Diğer seçeneklerde verilenler ise 1960 - 2007 yılları arasındaki uygulamalara örnektir.

Yanıt E

8. Mısır'ın stratejik bakımdan en önemli özelliği Akdeniz'i Hint Okyanusu'na bağlayan ve Akdeniz - Hint Okyanusu deniz yolları üzerinde kilit noktası görevi gören Süveyş Kanalı'na sahip olmasıdır.

Yanıt E

9. Hortum, klimatolojik (iklimsel) karakterli, tsunami jeolojik (yer yapısıyla ilişkili) karakterli ve su taşkını hidrolojik (su nedeni) karakterli ekstrem olaylardır.

Yanıt A

10. Turizmin geliştiği bir yerde; önce nitelikli konaklama tesislerinin sayısı artar ve yeni hizmet alanları oluşur. Daha sonra istihdam oranı artar ve halkın gelir seviyesi yükselir. Ekonomik olarak gelişen bir turizm yöresi dışarıya göç vermez. Aksine dışarıdan göç alır.

Yanıt C

11. Soru içindeki parçada boş bırakılan alana "gelgit" yazılırsa cümlelerin bütünlüğü sağlanmış olur.

Yanıt D

12. Antalya'nın ekvatora en yakın yörelerden biri olması nedeniyle hava ve deniz suyu sıcaklıkları turizmne elverişlidir. Ayrıca doğal güzellikleri (kumsal, orman, yer şekilleri özellikleri vb.) ve tarihi-kültürel potansiyeli fazla olan bir yöredir. Bunlardan dolayı Antalya'da turizmin gelişmiş olmasında matematik ve özel konumunun birlikte etkili olduğu söylenebilir.

Yanıt B

13. Küresel ısınma sürecini hızlandıran en önemli faktör, Sanayi Devrimi'yle birlikte artan fosil yakıt kullanımıdır. Bu nedenle çevre kirliliği yaratmayan yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım alanlarının genişletilmesi ile birlikte küresel ısınma hızının azaltılması söz konusu olabilmektedir.

Yanıt C

14. Mera hayvancılığı çoğunlukla bozkır ve çayırlarla kaplı platolarda öne çıkan ekonomik faaliyetlerdendir. Ovalarda mera hayvancılığı yapılan yerler oldukça sınırlıdır.

Yanıt A

15. Sinop - Kastamonu, Antalya - Mersin, Hakkari - Van ve Sivas - Kahramanmaraş arasında yüksek ve engebeli yer şekillerinin yaygın olması karayolu ulaşımını olumsuz etkilemiştir. Buna karşın Eskişehir - Ankara arasında engebesiz platoların yaygın olması nedeniyle karayolu ulaşımını zorlaştıran faktörler çok azdır.

Yanıt A

16. Türkiye'nin coğrafi bölgeleri ve çeşitli yöreleri arasında iç göçlerin yoğun olması, endüstri yatırımlarının bölgeler arasında düzenli dağılmadığını gösterir.

Yanıt C

17. Tarım ve hayvancılığın temel geçim kaynağı olduğu II. ve IV. yörelerde kom ve mezralara daha sık rastlanır.

Yanıt D

18. Parçada verilen bilgilerden yararlanıldığında, doğal afetlerin neden olduğu zararların ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre değiştiği ile ilgili bir yargının olmadığına ulaşılabılır.

Yanıt E

19. Ülkede sürdürülen bu çalışmalar, kıyı kuşağının büyük bir bölümünün deniz seviyesinde veya deniz seviyesinin altında olduğunu gösterir.

Yanıt B

20. Doğal kaynak işlemede kullanılan yöntem ve teknolojinin farklı olması gelişmiş ülkelerde verimin yüksek az gelişmiş ülkelerde ise düşük olmasına neden olur.

Yanıt B

21. Arıcılık, bal ve bal mumu üretimi; kümes hayvancılığı, beyaz et ve yumurta üretimi için yapılır. İpekböceğinden elde edilen ipek ise tekstil endüstrisine doğrudan hammadde sağlar.

Yanıt B

22. Parçada sözü edilen ve petrol ihraç eden ülkeler örgütü olarak adlandırılan küresel örgüt OPEC'tir.

Yanıt D

23. Çeşitli organik maddelerden (yağlı tohumlar, bitkisel artıklar vb.) enerji kaynağı olarak yararlanılması, biyokütle enerjisi olarak adlandırılır. Seçeneklere göre; A'da güneş, B'de jeotermal, C'de nükleer ve E'de rüzgâr enerjisinden söz edilmektedir.

Yanıt D

24. Yerden yükseldikçe sıcaklık her 200 m. de 1°C azaldığına göre 2000 m. yükseldiğinde 10°C azalır. Bu nedenle bütün hava kütlelerinin sıcaklığı 0°C (10° - 10° = 0°C) olur. Havanın yağış bırakabilmesi için havanın neme doyması yani doyma noktası ile mutlak nemin aynı olması gerekir. Mutlak nem, doyma noktasını aşarsa da yağış olur. Buna göre, 0°C sıcaklığındaki hava kütlelerinin doyma noktası 4,85 gr/m³ olduğundan yalnızca II. hava kütlelerinin kar bırakması beklenir.

Yanıt B

DENEME - 20

1. Doğal geri dönüşümün sağlanması, doğal atıkların ayrışması, doğadaki oksijen ve karbon döngüsünün sağlanması canlı çeşitliliği ve dağılışını tehdit etmez. Bu nedenle biyoçeşitliliğe olumlu katkı sağlar. Dalga ve jeotermal sulardan enerji elde edilmesinin biyoçeşitlilikle doğrudan bir ilişkisi yoktur.

Yanıt C

2. Havzanın yıllık ortalama yağış ve akım düzenine göre, şubat ve eylül aylarında zıtlık, buna karşın diğer aylarda paralellik olduğu görülür.

Yanıt B

3. Kalkolitik Çağ'da madenlerin eritilip işlenmesinde odun enerjisinin kullanılması ile Yeni Çağ'da matbaanın icat edilip kitap üretimine başlanması ormanların önemini arttıran gelişmeler olmuştur.

Yanıt A

4. Mısır'daki Kahire şehri kırsal kesimden sürekli göç alan ve çarpık kentleşme olgusunun belirgin olarak gözlemlendiği bir yerdir.

Yanıt D

5. İç bölgelerde kış sıcaklıklarının düşük, donlu gün sayısının fazla olması, bu kesimlerde turfanda sebzeçilik faaliyetlerinin sürdürülmesini olanaksız hale getirir.

Yanıt D

6. Şeker fabrikaları; hammadde kaynağına, mandıra; pazar alanlarına, nükleer santral; su kaynaklarına, petrol rafinerileri ise hammadde ya da pazar alanlarına yakın yerlerde kurulmalıdır. Tersanelerin yer seçiminde ise iklimin önemli payı vardır.

Yanıt A

7. Büyük elektrik santralleri kurulurken habitat ve canlı yaşamının dikkate alınmaması çeşitli çevre sorunlarına yol açabilir. Örneğin; hidroelektrik santralleri ile dalga enerji santralleri doğrudan çevre sorunlarına yol açmadığı, fakat su ekosistemlerinin bozulmasına neden olduğu gibi.

Yanıt D

8. Doğal gaz ve rüzgârdan (X) elektrik enerjisi üretiminde, toprak ve petrolden (Y) endüstride hammadde olarak kullanılmaktadır.

Yanıt B

9. Sorudaki I., II. ve IV. öncülde doğal çevre koşullarının insan yaşamındaki etkisine ait örnekler verilmiştir. Buna karşın III. öncülde ise klimatolojik olayların doğal çevre üzerindeki olumsuz etkisinden söz edilmiştir.

Yanıt E

10. At, çadır, cirit ve halı dokumacılığı Türkler'in bozkır kültürünü yansıtan ve buna bağlı ekonomik etkinliklerle bağlantılı olan simgelerdir. Türkler'in kültür ocağı olan Orta Asya'da tropik bir ürün olan kahve yetişmez. Bu nedenle kahvenin Türk kültür ocağındaki ekonomik etkinliklerle ilişkisi yoktur.

Yanıt C

11. Turizmin en önemli politik etkisi, uluslararası ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamasıdır.

Yanıt B

12. Harita üzerinde numaralandırılan I.(Sinop çevresi), II. (Teke yöresi) ve IV. (Hakkari yöresi) yöreler dağlık ve engebelidir. Ayrıca ulaşım zor, tarıma uygun araziler azdır. Buna karşın III. yörede yerçekimleri sade, ulaşım kolay, tarım arazisi oranı fazladır. Bu nedenle III. yörenin seyrek nüfuslanmış olmasında farklı etkenler rol oynamıştır.

Yanıt B

13. Sorudaki yaş piramitlerinden yararlanıldığında, bu ülkenin son yirmi yılda nüfus artış hızının arttığı gözlenir. Buna göre, ülkede işgücü potansiyelinin azaldığı (II.) yargısı yanlış olur.

Yanıt A

14. Hırvatistan'da dalmacıya, Türkiye'de ria, Batı Avrupa'da haliçli kıyılar görülebilmektedir. Buna karşın buzul vadilerinin deniz suları altında kalmasıyla oluşan fiyortlara İskandinavya'da, tropikal denizlerde görülen mercan resiflerine ise Orta Amerika'da rastlanabilir. Bu nedenle I. ve III. bölgeler yer değiştirirse tablodaki bütünlük sağlanmış olur.

Yanıt A

15. Taban seviyesi ovasına yerleşilmesi drenajı bozduğundan, ormanların tahrip edilmesi de sel ve su taşkınını engelleyen bitki örtüsünü yok ettiğinden doğal afetlere neden olur.

Yanıt B

16. Türkiye'de ve İspanya'da kış turizmi (kayak sporu) olanakları bulunurken, Yunanistan'da kış turizmine elverişli iklim koşulları bulunmaz.

Yanıt E

17. İç Anadolu'da un, Marmara'da ayçiçek yağı ve Karadeniz'de çay işleme tesislerinin yaygın olmasında, tesislerde işlenen tarımsal hammaddenin üretim alanına yakınlığının önemli rolü olmuştur.

Yanıt E

18. CFC gazlarının kutup kuşağında artmasıyla birlikte önce ozon tabakasının seyrelmesi, sonra da mor ötesi ışınların doğrudan yeryüzüne ulaşması, sıcaklığın artması ve buzulların eriyip çözülmesi beklenir. Bunun sonucunda ise deniz seviyesinin gerilemesinin aksine deniz seviyesinin yükselmesi beklenir.

Yanıt A

19. Soru içinde NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)'nun genel kuruluş amaçları sıralanmıştır.

Yanıt B

20. Tabloda verilen sayısal bilgilerden yararlanıldığında, Adıyaman'ın nüfusunun azaldığı, Tekirdağ'ın nüfusunun arttığı görülür. Buna göre, nüfus artış hızı Adıyaman'da negatif Tekirdağ'da pozitifdir. Ayrıca Bursa ilinin 2007 yılındaki nüfusunun (2.439.876), diğer illerin 2007 yılındaki toplam nüfusundan (2,5 milyondan çok) daha az olduğuna ulaşılır.

Yanıt C

21. Soru içinde rüzgâr gücünden elektrik üreten rüzgâr kulelerinin ve pervanelerin neden olduğu olumsuzluklara değinilmiştir.

Yanıt E

22. Şeker ve çimento endüstrisine ait tesislere Türkiye'nin her bölgesinde rastlanır. Tütün işleme tesisleri İstanbul, İzmir, Adana, Samsun ve Malatya'da; petrokimya tesisleri ise İzmir, İzmit ve Mersin'de dağılıp gösterir.

Yanıt E

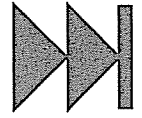
23. Türkiye ve İtalya fosil kaynaklar bakımından fakir ülkelerdir. Hem Türkiye hem de İtalya'nın dışarıdan büyük miktarlarda petrol ithal etmesi, aralarındaki ticarete ham petrolün olmasını olanaksız hale getirir.

Yanıt D

24. Güneydoğu Asya, dünyanın önde gelen hammadde (orman, petrol, su vb.) üretim (tarımsal ve endüstriyel) ve pazar alanları arasındadır.

Yanıt C

BÖLÜM 3

LYS - 4 COĞRAFYA TESTİ DENEMELERİ

1. Aşağıda dört farklı bitki örtüsünün genel özellikleri verilmiştir.

- ✓ İlkbahar yağışlarıyla yeşerip, yaz kuraklığıyla sararan ot topluluklarıdır.
- ✓ Yaz kuraklığına dayanıklı, kış ılıkılığı isteyen bodur çalı ve ağaçlardan oluşur.
- ✓ Soğuğa dayanıklı iğne yapraklı ağaçlardan oluşur.
- ✓ Kuraklığa ve yüksek sıcaklıklara dayanıklı, su depolayabilen dikenli bitkilerdir.

Bunlardan hangisi, aşağıdaki bitki örtülerinden biriyle eşleştirilemez?

- A) Tundra B) Maki C) Bozkır
D) Tayga E) Kaktüs

2. "Doğada bulunan her şeyi öğrenmeye çalışmak, keşfetmek, bunlardan yararlı olanları kendi isteğine göre kullanmak insanın temel zihniyeti olmuştur. Böyle bir zihniyetin en önemli sonucu da doğal çevrenin bozulmasıdır. Bu sorun sanayileşmenin getirdiği kolaylıklar ve teknolojik yenilikler ile iyice artmıştır. Kendine yeni tarım alanları açarak daha çok üretmeyi isteyen insanoğlu, ormanı yok etmek için önceleri balta sallamış, daha sonraları testere kullanarak biraz hızlanmış ve ağaç kesme motorlarının ortaya çıkmasıyla bir yok edici olmuştur."

Buna göre, paragrafta aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

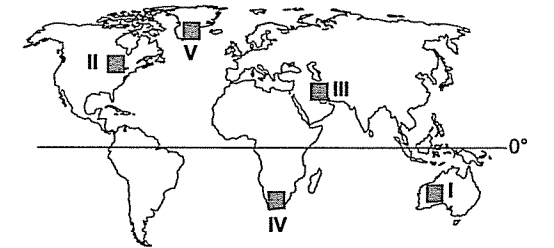
- A) Orman arazilerinde tarla açılmasına
B) Teknolojik gelişmelerin doğa üzerindeki baskısına
C) Tarımsal verimi arttırmada kullanılan yöntemlere
D) İnsanın temel ihtiyaçları için doğadan yararlanmasına
E) Zihniyet ile doğal çevre olumsuzlukları arasındaki ilişkiye

3. Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerini belirli bir plân dahilinde yerleştirmek, geliştirmek amacıyla sosyal tesisler ve teknoparklarla donatıp plânlı bir şekilde tahsis edilen mal ve hizmet üretim bölgeleridir.

Bu paragrafta aşağıdakilerden hangisinin tanımı verilmiştir?

- A) Hinterland B) Serbest ticaret bölgesi
C) Çarpık kentleşme D) Organize sanayi bölgesi
E) Mega şehir

4. Doğada kendiliğinden oluşmuş, insan aklı ve tekniğinin ürünü olmayan, çoğunlukla hammadde sınıflandırması içerisinde yer alan zenginliklere "doğal kaynak" adı verilir. Doğal kaynakların coğrafi dağılışı ülkelere ve bölgelere göre farklılık gösterir.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış bölgelerden hangisinde öne çıkan doğal kaynak yanlış eşleştirilmiştir?

- A) I. bölge → Güneş
B) II. bölge → Tatlı su
C) III. bölge → Petrol
D) IV. bölge → Altın
E) V. bölge → Orman

5. Bir ülkenin 1990 - 2010 yılları arasında;
- ✓ tüketim mallarına dayalı ithalatının azaldığı,
 - ✓ kişi başına düşen ulusal gelirin arttığı,
 - ✓ yaşlı nüfus oranının arttığı

gözlemlendiğine göre, bu ülkeyle ilgili aşağıdaki yar-
gılardan hangisinin doğruluğu savunulabilir?

- A) Nüfus artış hızı azalmıştır.
B) Kalkınma hızı düşmüştür.
C) Ülke içinde gerçekleşen göçler artmıştır.
D) Doğum oranı artmıştır.
E) Nüfusa dayalı yatırımlar artmıştır.

6. Türkiye'deki tarımsal faaliyetlerin, belirli bir plânda uygulanması ve bunların desteklenmesiyle Tarım Ba-
kanlığı ilgilenmektedir. Bunun yanısıra Ziraat Banka-
sı, Tarım Kredi ve Satış Kooperatifleri çiftçilerin kredi
ihtiyacını karşılamaktadır. Çiftçinin gübre ve traktör
ihtiyacını Türkiye Ziraat Kurumu ile çiftçilerin
tohum ve fide ihtiyacını devlet üretme çiftlikleri karşı-
lamaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi çiftçinin üret-
tiği ürünleri uygun fiyatla satın alarak, işleyip tü-
keticiye yine uygun koşullarda satan kuruluşlar-
dan biri değildir?

- A) TMO B) Tarış C) Çukobirlik
D) Çaykur E) MTA

7. Kurak ve yarı kurak iklim koşullarına sahip bölgeler-
deki tatlı su kaynakları doğal çevre için olduğu kadar
beşeri faaliyetler için de önemlidir. Bu nedenle kurak
ve yarı kurak iklim bölgelerindeki nehirler birçok ülke-
ye ve uygarlığa hayat vermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu özellikteki nehirler-
den biri olarak kabul edilemez?

- A) Pakistan'daki İndus
B) Mısır'daki Nil
C) Özbekistan'daki Amuderya
D) Brezilya'daki Amazon
E) Hindistan'daki Ganj

8. 26 Nisan 1986 günü Ukrayna'nın Çernobil kentindeki
nükleer tesisin dördüncü reaktörü bir kaza sonucun-
da patlamış ve büyük miktarda radyoaktif element
atmosfere dağılmıştır. Radyoaktif bulutlar rüzgârın da
etkisiyle bütün Avrupa'ya yayılmıştır. Bu olay sonu-
cunda Çernobil'de binlerce kişi ölmüş yayılan radyas-
yonun etkisiyle hem milyonlarca kilometrekarelik
alandaki yaşayan canlılar ciddi zararlar görmüş hem
de bazı bölgelerde besin zinciri bozulmuştur.

Çernobil kentindeki kaza sonucunda öncelikle
aşağıdaki çevre sorunlarından hangisi yaşanmış-
tır?

- A) Elektromanyetik kirlilik
B) Asit yağmurları
C) Radyoaktif kirlilik
D) Ozon seyrelmesi
E) Toprak kirliliği

9. Türkiye'nin 2010 yılı ihracat geliri yaklaşık 114 milyar
dolar, ithalat gideri ise 186 milyar dolar dolayındadır.
Bu durum Türkiye'nin dış ticaret açığının fazla ol-
duğunu gösterir.

Buna göre, Türkiye'nin dış ticaret açığının azaltıl-
masında;

- I. turizm gelirlerini artırma,
II. tüketim mallarına dayalı dış alımı artırma,
III. dış satım için yeni pazarlar bulma,
IV. yabancı sermayeye dayalı yatırımları azaltma
uygulamalarından hangileri doğrudan etkili olur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

10. Levha sınırlarında yer alan bölgelerdeki kaynak
sularının başlıca özelliği aşağıdakilerden hangisi-
dir?

- A) Kireçli olması
B) Çözünmüş mineral madde bakımından zengin ol-
ması
C) Tamamen yağmur sularıyla beslenmesi
D) Akımın kışın artıp, yazın azalması
E) Yalnızca okyanus tabanından yüzeye çıkması

11. ve 12. soruları aşağıda verilen parçaya
göre cevaplayınız.

"Sulama projesi sayesinde Kaliforniya'da eskiden çöl
alanı olan Central Valley verimli bir tarım alanına dö-
nüşmüştür. Vadinin yukarı kısmındaki barajlarda de-
polanan sular, kanallarla güneydeki kurak alanlara
bağlanmıştır. Daha önce çöl olan yerlerde teknoloji
sayesinde günümüzde turuncgiller yetiştirilmeye
başlanmış, hayvanlar için otlak alanlar oluşturulmuş-
tur. Arazide yüksek verim elde edilen ve değer taşıyan
ürünler yetiştirilmektedir. Proje ile verimli tarım alanı
haline getirilmiş olan bölge günümüzde şehirleşme
tehdiidi altındadır. Her yıl tarımsal alanın yaklaşık elli-
bin hektarı şehirselleşen alan haline dönüşmektedir.

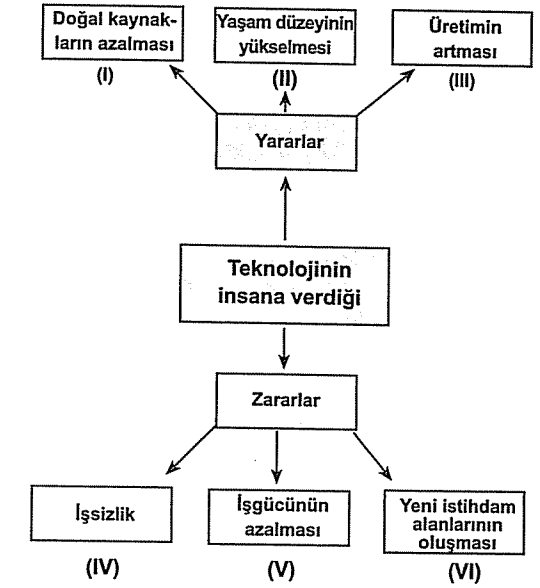
11. Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin olumsuz
etkisinden söz edilmiştir?

- A) Yetiştirilen tarım ürünlerinin verimliliğinden
B) Mera hayvancılığı için yeterli otlak alanının az oldu-
ğundan
C) Şehirselleşen nüfusun hızla arttığından
D) Proje maliyetinin yüksek olduğundan
E) İklimin, verimli tarım arazilerinin genişlemesini en-
gellediğinden

12. Bu proje aşağıda verilen ülkelerden hangisinde
sürdürülmektedir?

- A) Meksika B) Kanada C) Fransa
D) ABD E) Brezilya

13. Aşağıdaki kavram haritasında teknolojinin insana sağ-
ladığı yararlar ve zararlardan bazıları gösterilmiştir.

Kavram haritasında numaralandırılmış özellikler-
den hangileri yer değiştirirse haritanın bütünlüğü
korunmuş olur?

- A) I ve VI B) II ve IV C) II ve V
D) III ve V E) III ve VI

14. Türkiye'nin petrol ve doğal gaz tüketimi her yıl bir ön-
ceki yıla göre artmaktadır.

Bu durumun öncelikli olarak aşağıdakilerden
hangisine neden olduğu ileri sürülebilir?

- A) Ülke içindeki rezervlerin daha az kullanılmasına
B) Dış ticaret açığının büyümesine
C) Endüstriye dayalı yatırımların azalmasına
D) Bazı hidroelektrik santrallerinin üretim kapa-
sitesinin azaltılmasına
E) Limanların ticaret hacminin büyümesine

15. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'yi doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyen jeopolitik özellikli sorunlardan biri değildir?

- A) Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği parlamentosunda veto hakkının bulunması
B) Ermenistan'ın Karabağ bölgesini işgal etmesi
C) İspanya'nın Bask bölgesinde yer yer çatışmaların olması
D) Irak'taki sünni ve şii grupların farklı yönetim arayışı içinde olması
E) İsrail ile Filistin arasındaki çok sayıda sorunun çözülmemesi

16. Aşağıda dört döneme ait gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerle Türkiye'nin nüfus artış hızları verilmiştir.

Ülkeler	Nüfus Artış Hızı (%)			
	1985 / 90	1990 / 95	1995 / 2000	2000 / 2005
Gelişmiş ülkeler	6,1	5,6	5,1	4,8
Gelişmekte olan ülkeler	19,6	18,9	18,1	17,3
Türkiye	21,7	21,5	18,0	15,7

Tabloda verilenlerden yararlanarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Verilen dönemlerde hem Türkiye'nin hem de gelişmekte ve gelişmiş ülkelerin nüfus artış hızlarında azalma olmuştur.
B) Gelişmiş ülkelerde verilen dönemler içinde nüfus giderek azalmıştır.
C) Gelişmekte olan ülkelerde, nüfus artış oranındaki azalma gelişmiş ülkelere göre daha fazla olmuştur.
D) Her dönemde gelişmekte olan ülkelerin nüfus artış hızları gelişmiş ülkelere göre daha fazladır.
E) 1995 / 2000 döneminde gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızı 1985 / 1990 dönemine göre %1 oranında azalma olmuştur.

kareköt

1. Jeolojik devirlerde yaşanan;

- I. okyanus tabanında volkanik püskürmelerin olması,
II. kıtaların birbirinden ayrılması,
III. iklim değişiklikleri,
IV. organik maddelerin yer kabuğunun çukur sahalarında tortulanması

gelişmelerinden hangilerinin canlı yaşamı üzerinde daha geniş alanlı ve uzun süreli sonuçlar ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. ile birlikte doğal kaynakların aşırı ve bilinçsiz kullanılması doğal çevrede büyük bozulmalara neden olmuştur. Bu bozulma özellikle 19. yüzyıldan sonra çok büyük bir hız kazanmıştır.

Yukarıda verilen parçanın başına aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi daha uygun olur?

- A) Sanayi Devrimi B) Dünya savaşları
C) Doğal afetler D) Beyin göçü
E) Nüfus artışı

4. Aşağıdakilerden hangisi, tarımın Hindistan ekonomisinde önemli bir yere sahip olduğunun kanıtıdır?

- A) Nüfusun yarısından çoğunun tarımda istihdam edilmesi
B) Tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olması
C) Tarım alanlarında yılda birden çok ürün alınabilmesi
D) Bazı tarım ürünlerinin ithalatının yapılması
E) Tarım arazilerinin geniş yer kaplaması

5. Aşağıdaki doğal kaynaklardan hangisinin önem kazanmasında ve kullanımının artmasında;

- ✓ içten yanmalı ve içten patlamalı motorların icat edilmesi,
✓ plastik ve kimyasal boya yapımının başlaması,
✓ otomotiv sektörünün gelişmesi

daha önemli rol oynamıştır?

- A) Orman B) Demir C) Kömür
D) Akarsu E) Petrol

3. I. İran'ın Romanya'ya kara ve deniz yolunu birlikte kullanarak saf yün satması
II. Rusya'nın Özbekistan'a demir yoluyla kereste satması
III. Suriye'nin Bulgaristan'a deniz yoluyla kırmızı mercimek satması
IV. İtalya'nın kara yoluyla Ukrayna'ya pirinç satması
V. Gürcistan'ın deniz yoluyla Arnavutluk'a kuru çay satması

Yukarıda numaralandırılmış olan uluslararası ticaretten hangilerinin Türkiye ekonomisine katkı sağlaması beklenmez?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

6. Küresel ısınma sürecinin yavaşlatılmasında aşağıdakilerden hangisinin olumlu etki yapması beklenmez?

- A) Geri dönüştürmenin yaygınlaştırılması
B) Bataklıkların kurutulması
C) Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması
D) Ağaçlandırma çalışmalarının hızlandırılması
E) Hızlı kentleşmenin önlenmesi

7. "1948 yılında 900 kişinin yaşadığı bir bucak iken Ramman Dağı'nda petrolün bulunmasıyla birlikte büyük bir değişim sürecine girmiştir. Çok sayıda petrol kuyusunun işletmeye açılması ve rafinerinin kurulması sonucunda 1955'te belediye, 1957'de ilçe ve 1990'da il statüsüne geçmiştir. Bununla birlikte işsizlik oranı ve yöre dışına göçler azalmış, nüfusu da sürekli artarak günümüzde 100 bini aşmıştır. Yöredeki ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesiyle halkın yaşam standartları yükselmiş, sosyal yapısı değişmiştir."

Yukarıdaki paragrafta hangi ilin gelişim süreci açıklanmıştır?

- A) Karabük B) Osmaniye C) Kırıkkale
D) Batman E) Mardin

8. ABD'nin Teksas eyaletinde, Meksika Körfezi kıyılarına vuran şiddetli İke Kasırgası, kıyıya ulaştığı yer olan Galveston'da ve kıyının biraz içinde bulunan ABD'nin dördüncü büyük kenti ve petrol merkezi olan Houston'da büyük maddi zarara yol açtı. Kasırganın saatte 180 km hızla vurduğu Galveston sular altında kaldı. Ardından Houston kentinde seller meydana geldi, bölgede üç milyon kişi elektriksiz kaldı, dev ağaçlar devrildi ve birçok binada önemli hasar oluştu. Kıyı bölgelerinde yaşayanlar için zorunlu tahliye kararından sonra bir milyon kişi iç bölgelere yerleştirildi.

Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bölgenin tropikal kökenli rüzgârlara açık olduğuna
B) İke Kasırgası'nın bölgede doğal afet oluşturabileceğine
C) Şiddetli rüzgârların görüldüğü bölgelerde ülke yönetiminin ciddi önlemler alabildiğine
D) Sıradışı doğa olaylarının ülke ekonomisine zarar verebileceğine
E) Ekstrem doğa olaylarının yaşandığı bölgelerde nüfus dağılımının bozulabileceğine

kareköt

9. Akarsu faaliyetleri sonucunda birçok yerşekli oluşmaktadır.

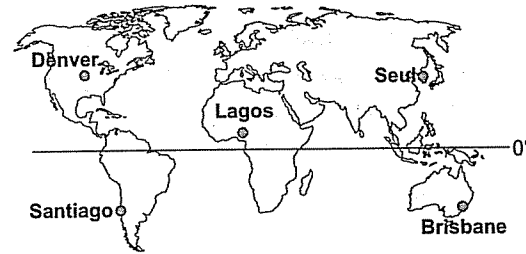
Türkiye'de;

- I. Köprülü Kanyon,
II. Çarşamba Deltası,
III. Kapadokya'daki peribacaları
IV. Cennet ve Cehennem obruğu

gibi yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda, akarsu faaliyetlerinin doğrudan veya dolaylı yoldan bir etkisi olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) I ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki haritada bazı şehirlerin konumu gösterilmiştir.

Bu şehirlerden hangisinin küresel etkiye sahip olduğu söylenebilir?

- A) Seul B) Lagos C) Santiago
D) Denver E) Brisbane

11. Edremit Körfezi'nden yola çıkıp, kıyı kuşağını takip ederek İskenderun Körfezi'ne ulaşan bir araştırmacının yol boyunca aşağıdaki bitki türlerinden hangisini gördüğü **söylenemez?**

- A) Delice B) Kızılcıam C) Zakkum
D) Kardelen E) Lavanta çiçeği

12. Yeryüzünde yaşanan bazı olumsuzluklar doğal ve kültürel ortak miras alanların büyük zarar görmesine neden olmuştur. Özellikle 19. ve 20. yüzyıllarda yaşanan olumsuz gelişmeler zararın boyutlarını artırmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, doğal miras alanlarının kısmen ya da tamamen yok olmasına neden olan faktörlerden biri değildir?

- A) Teknoloji ve sanayinin gelişmesi
B) Nüfusun hızla artması
C) Yerleşim alanlarının büyük bir hızla gelişmesi
D) Tüketim miktarının artması
E) Çevre bilincinin gelişmesi

13. Çeşitli patlayıcı maddelerin kullanılarak üretimin yapıldığı taş ocaklarının doğal çevre üzerindeki olumsuz etkilerine;

- I. doğal bitki örtüsünün zarar görmesi,
II. yer altı sularında kimyasal kirliliğin artması,
III. çevrede gürültü kirliliği oluşması,
IV. ozon tabakasının seyrelmesi

durumlarından hangileri örnek gösterilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

14. Avrupa Birliği, iklim değişikliğinin nedenleri ve ortaya çıkardığı sorunlarla mücadele konusundaki çevre stratejisini 1990'lı yılların başında belirlemiş ve 1992 yılındaki Rio Zirvesi'nde kabul edilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çevre Sözleşmesi'ne katkıda bulunmuştur. Avrupa Birliği, iklimle ilgili pek çok önceliğin yanında yenilenebilir enerji kaynaklarının üretilmesi ve yakıt ekonomisinin iyileştirilmesini teşvik etmektedir.

Buna göre, aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin üretiminin artırılması ya da devam ettirilmesi birliğin almış olduğu kararlara ters düşer?

- A) Rüzgâr B) Jeotermal C) Fosil yakıtlar
D) Su gücü E) Güneş

15. • Üretim teknolojilerinin gelişmesi hem verimliliği hem de ürün kalitesini artırır.
• İletişimin kolaylaşması dağıtım faaliyetlerinin organizasyonunda önemli rol oynar.
• Tüketime artmasıyla üretim tesislerinin kullanım kapasitesi azalır.
• Büyük tüketim merkezlerinde dağıtım hizmetleri fazla gelişmez.
• Gıda ve giyim sektörüne bağlı üretimde tüketim oranı oldukça fazladır.

Üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerine ilişkin verilen yukarıdaki yargılardan kaç tanesi doğrudur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

16. Nüfusun ve endüstri tesislerinin yoğun olduğu yerlerden geçen akarsularda görülen su kirliliği daha fazla olur.

Buna göre;

- I. Küçük Menderes,
II. Yeşilirmak,
III. Sakarya,
IV. Çoruh

akarsularından hangisinin sularında görülen kirlilik oranının sırasıyla en az ve en fazla olması beklenir?

	En az	En fazla
A)	I	III
B)	IV	II
C)	III	IV
D)	II	I
E)	IV	III

1. "Yalnızca dünyanın belirli yerlerinde görülen, başka yerlerde eşine rastlanılmayan bitkilereA..... bitki adı verilirken, geçmiş jeolojik devirlerdeki iklim koşulları altında yetişmiş, günümüz iklim koşullarında yetişemeyen, fakat uygun ortamlarda varlığını koruyabilmiş bitkilereB..... bitki adı verilir."

Yukarıdaki paragrafta tanımlanıp, A ve B olarak belirtilen boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A	B
A) Garig	Anrtopojen bozkır.
B) Endemik	Relikt
C) Psödomaki	Garig
D) Tayga	Preri
E) Maki	Endemik

2. Şehirleşme oranları ile ülkelerin gelişmişlik düzeyleri arasında paralellik olduğu görülür.

Buna göre, yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış bölgelerden hangilerinde şehirleşme oranı sırasıyla en az ve en fazladır?

	En az	En fazla
A)	I	II
B)	III	I
C)	IV	III
D)	II	IV
E)	III	II

3. Mısır; nemli ve ılıman iklim koşullarına iyi uyum sağlayan, yetişme dönemi olan ilkbahar ve yaz başında bol su isteyen bir bitkidir.

Türkiye'de mısır üretiminin yoğun olduğu aşağıdaki illerden hangisindeki durum, bu açıklamaya ters düşer?

- A) Giresun B) Düzce C) Trabzon
D) Bartın E) Adana

4. Dünya nüfusunun yaklaşık yedide birine karşılık gelen bir milyar insan yeterli içme suyundan yoksundur. Ayrıca iki milyardan fazla insan da sağlıklı suya erişememektedir. Dünya Meteoroloji örgütüne göre 2025 yılından itibaren üç milyardan fazla insan susuzlukla karşı karşıya kalacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya Meteoroloji Örgütü'ne göre dünyadaki su kıtlığının nedenlerinden biri değildir?

- A) Tarımsal faaliyetlerde kuru tarım yönteminin yaygınlaşması
B) Yanlış ve aşırı su kullanımı
C) Yenilenebilir kaynak miktarının azlığı
D) Küresel ısınma
E) Hızlı nüfus artışı

5. Aşağıdakilerden hangisi, soğuk yer altı sularının aşırı ve bilinçsiz kullanılması sonucunda yaşanabilecek sorunlar arasında yer almaz?

- A) Kıyı ovalarındaki yer altı sularının deniz suyuyla karışması
B) Su döngüsünde düzensizliklerin artması
C) Yer altı suyu seviyesinin düşmesi
D) Sulu tarımın yaygınlaşması
E) Topraktaki tuz ve kireç oranının artması

6. I. Aral Gölü'nün büyük bir bölümünün kuruması
II. Ruhr Bölgesi'nde asit yağmurlarının görülmesi
III. Antarktika'daki buzulların erimesi
IV. Nil Deltası'nda erozyonun hızlanması
Yukarıdaki doğal çevre olumsuzluklarından hangileri su kullanımındaki plânsızlıklarla ilişkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

7. Aşağıda Mersin, Ordu ve Konya'nın yıllık ortalama sıcaklık değerleri ve günlük güneşlenme süreleri verilmiştir.

	Yıllık Sıcaklık ort. (°C)	Günlük Güneşlenme süresi ort.
I.	14,6	5 saat 15 dakika
II.	18,9	8 saat 10 dakika
III.	11,7	7 saat 20 dakika

Bu kentlerin ortalama sıcaklık ve güneşlenme sürelerinin dağılışı, aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

	Mersin	Ordu	Konya
A)	I	II	III
B)	II	I	III
C)	III	II	I
D)	I	III	II
E)	II	III	I

8. Aşağıdaki ülkelerden hangileri arasında yapılan deniz ticareti İstanbul ve Çanakkale boğazları üzerinden yapılır?

- A) Yunanistan - İsrail
B) Gürcistan - Bulgaristan
C) İtalya - Suriye
D) Mısır - Arnavutluk
E) Ukrayna - İspanya

9. Çin, Endonezya ve Hindistan Asya kıtasının en önemli ülkelerindendir.

Bunlar arasında;

- I. ormanlarla kaplı arazi oranının en fazla olduğu,
II. yabancı sermaye girişinin en fazla olduğu,
III. aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu,

ülkeler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Endonezya	Hindistan	Çin
B)	Çin	Hindistan	Endonezya
C)	Endonezya	Çin	Hindistan
D)	Hindistan	Çin	Endonezya
E)	Çin	Endonezya	Hindistan

10. Aşağıdaki tabloda, beş ülkenin hidroelektrik potansiyeli verilmiştir.

Ülke	Hidroelektrik Potansiyeli (milyar kws/yıl)
İsveç	60.5
Hollanda	-
Türkiye	104.5
Fransa	64.5
Almanya	15.5

Verilen ülkelerin tümündeki akarsularda yıl boyunca yeterli akım olduğu göz önüne alınırsa, bu ülkelerle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Verilen ülkelerin tümünde benzer iklim koşulları hüküm sürer.
B) İsveç ve Fransa'nın akarsu rejimleri düzenli, ortalama debileri azdır.
C) Hollanda'da engebeli ve dağlık yer şekilleri Türkiye'ye göre çok azdır.
D) Almanya'nın hidroelektrik tüketimi diğer enerji kaynaklarına göre fazladır.
E) İsveç'in Hollanda'dan daha kuzeyde yer alması hidroelektrik potansiyelini artırmıştır.

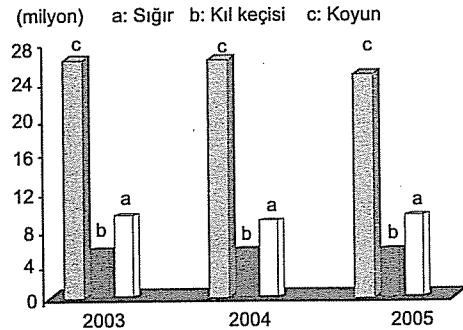
11. Bir ülkede yaşayan insanların satın alma gücünün fazla olması, aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olarak kabul edilebilir?

- A) Kırsal nüfus oranının %50'den fazla olduğunun
B) Dış satım gelirlerinin dış alım giderlerini karşılama oranının düşük olduğunun
C) Sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin yüksek olduğunun
D) Doğal kaynaklar bakımından zengin olduğunun
E) Nüfusun çoğunun birincil faaliyetlerde istihdam edildiğinin

12. Aşağıdaki elektrik santrallerinden hangisi diğerlerinden farklı bir enerji kaynağı ile çalışır?

- A) Çayırhan B) Yatağan C) Soma
D) Elbistan E) Hamitabat

13. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de sığır, koyun ve kıl keçisi miktarının bazı yıllara göre değişimi verilmiştir.

Grafikten yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Verilen yıllar içinde kıl keçisi sayısı diğerlerinden daha azdır.
B) Türkiye'nin iklim koşulları büyükbaş mera hayvancılığına uygundur.
C) Verilen yıllar içinde sığır sayısı koyun sayısının her zaman yarısından az olmuştur.
D) Küçükbaş hayvanların sayısı büyükbaş hayvanlara göre daha fazladır.
E) Her üç hayvan türünde de verilen yıllar içinde fazla değişiklik olmamıştır.

14. Türkiye'nin 80 ilinde farklı sayılarda ve nitelikte organize sanayi bölgelerinin kurulmuş olmasında, aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı ileri sürülemez?

- A) Modern ve plânlı sanayileşme sürecini hızlandırmak
B) Sanayinin olumsuz çevresel etkilerini azaltmak
C) Tarım arazilerinde sanayi tesislerinin kuruluşunu engelleyebilmek
D) Sanayinin maden ocakları çevresinde gelişmesini sağlamak
E) İşsizlik nedeniyle gerçekleşen göçleri azaltmak

15. Aşağıdaki liman - ticaret - sanayi fonksiyonlu olan şehirlerden hangisi Akdeniz kıyısında yer almaktadır?

- A) Cenova B) Hamburg C) Rotterdam
D) Bordeaux E) Liverpool

16. Deniz ve okyanus yüzeylerinden derinlere doğru inildikçe canlı çeşitliliği azalır. Deniz ve okyanuslardaki canlıların çoğu 100 – 150 m derinliğe kadar olan sularda yaşarken, daha derin sularda ise az sayıda canlı türüne rastlanır.

Bu durum öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Tuzluluk oranının azalmasının
B) Deniz altı volkanizmasının artmasının
C) Plankton miktarının artmasının
D) Güneş ışığının erişememesinin
E) Dip akıntılarının güçlenmesinin

DENEME - 4

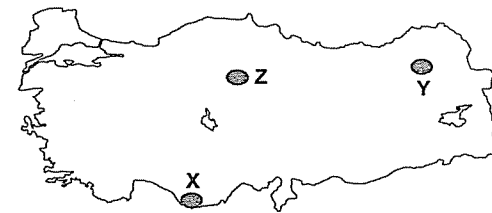
1. Su döngüsünün aşağıdakilerden hangisine etki etmesi beklenmez?

- A) Okyanus akıntılarının hareket yönüne
B) Kayaçların kimyasal yollardan çözünmesine
C) Bitkilerin fotosentez yapmasına
D) İklim olaylarının oluşmasına
E) Biyoçeşitliliğin korunmasına

2. I. Kızılcım, sedir ve ardıç ağaçlarından oluşan ormanlar geniş yer kaplar.

II. Geven, çobanyastığı ve sığırkuyruğu gibi bitki türlerinin yanında antropojen bozkırlar da yaygın dağılışı gösterir.

III. Uzun boylu çayırlar ve alpin çayırlarla kaplı araziler yaygın dağılışı gösterir.

Yukarıdaki bitki toplulukları harita üzerindeki X, Y ve Z yöreleriyle eşleştildiğinde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

	I	II	III
A)	X	Z	Y
B)	Y	X	Z
C)	Z	Y	X
D)	X	Y	Z
E)	Z	X	Y

3. Kuruluşunda ya da gelişiminde sanayi tesislerinin etkisinin fazla olduğu şehirlere "sanayi şehirleri" adı verilir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişiminde ve etki alanının genişlemesinde sanayinin payı en fazladır?

- A) Züriç (İsviçre) B) Şam (Suriye)
C) Essen (Almanya) D) Miami (ABD)
E) Medine (Suudi Arabistan)

4. I. Seramik yapımı
II. Demir yolu ulaşımı
III. Sanayi şehirleri
IV. Deniz ticareti

Yukarıdakilerden hangileri ilk kez İngiltere'de ortaya çıkmıştır?

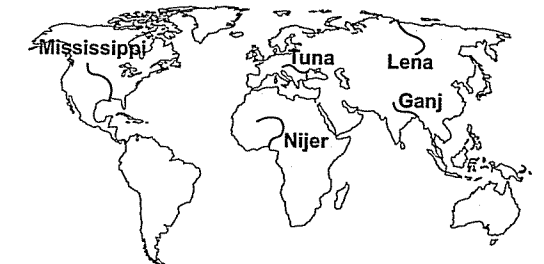
- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. "Yaşadığım şehirde sanayileşmenin hız kazanması ile yöremiz büyük bir göçe maruz kaldı. Bu göç başta çarpık yapılaşma olmak üzere pek çok ekonomik ve sosyal sorunu beraberinde getirdi. Altyapı hizmetleri aksadı, ulaşım ve eğitim gibi hizmetler sağlıksız bir şekilde yürütülmeye başlandı."

Parçada, aşağıdaki etkileşim süreçlerinden hangisinden söz edilmektedir?

- A) Büyük kentlerin sosyal dönüşümünün küçük kentlere göre daha az olduğu
B) Şehirleşme, sanayileşme ve göç olgularının birbirleriyle etkileşim içinde olduğu
C) Ekonomik ve sosyal dönüşümün göçleri azalttığı
D) Göçlerin çevresel değişime büyük katkı sağladığı
E) Kentlerde yaşanan sosyal sorunların ekonomik faaliyetlerin artmasına bağlı olduğu

6. Nehir sularının kirlilik oranı, nehrin havzasındaki nüfusun ve endüstri kuruluşlarının yoğunluğuna bağlı olarak değişir.

Buna göre, haritada gösterilen nehirlerden hangisinin sularındaki kirlilik oranı en azdır?

- A) Tuna B) Ganj C) Nijer
D) Lena E) Mississippi

hareket

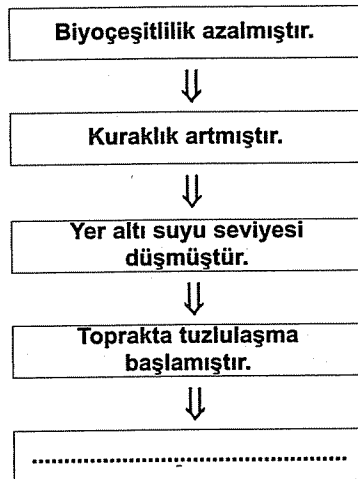
hareket

7. Aşağıdakilerden hangisi sırasıyla doğal kaynak, sermaye ve nitelsiz işgücü bakımından daha zengindir?

Doğal kaynak	Sermaye	Nitelsiz işgücü
A) Tacikistan	Belçika	Kanada
B) İngiltere	Brezilya	Avustralya
C) Meksika	Mısır	Güney Kore
D) Almanya	Hindistan	A.B.D
E) Rusya	Japonya	Pakistan

8. Binlerce yıl boyunca yeryüzünün çeşitli bölgelerindeki ormanlar sürekli tahrip edilmiş, ekolojik denge bozulmuştur.

Aşağıdaki şemada bir bölgede insan etkinliklerine bağlı olarak ekolojik dengenin bozulmasına yol açan olaylar zinciri verilmiştir.

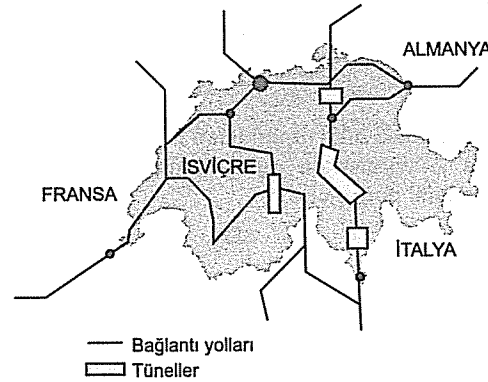

Bu zincirdeki neden-sonuç ilişkileri göz önüne alındığında, boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Nadas uygulaması azalmıştır.
B) Tarım alanları bataklığa dönüşmüştür.
C) Yağışlardaki kararsızlıklar artmıştır.
D) Topraklar çoraklaşmıştır.
E) Tarımsal verimlilik artmıştır.

kareköt

10.

Yukarıda İsviçre'deki demiryolu ve tünellerin lokasyon haritası verilmiştir.

Haritadan yararlanarak, İsviçre'de doğal koşulların ulaşım sistemleri üzerindeki etkisini azaltmak amacıyla aşağıdakilerden hangisinin yapıldığı söylenebilir?

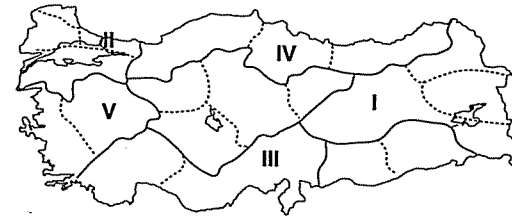
- A) Karayolu yerine demir yolunun geliştirildiği
B) İsviçre Alpleri üzerinde kış turizmine uygun çok sayıda tesisin açıldığı
C) Alpler üzerinde uzun tüneller ve viyadükler yaparak ulaşım sisteminin geliştirildiği
D) Tünel ve geçitlerin nüfusun yoğun olduğu yerlere kaydırıldığı
E) Demiryolu bağlantılarının, ülkenin Ren ve Rhone ırmaqlarının oluşturduğu oluklar üzerinden yapıldığı

11. Dünya'da güneş enerjisi kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Örneğin, İsrail güneş enerjisinden her yıl 300 bin ton petrole eşdeğer enerji sağlamaktadır. Bu değer ülkenin birincil enerji ihtiyacının %3'ünü karşılamaktadır.

Bu parçadan yararlanarak aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılabılır?

- A) Dünya toplam enerji üretiminde güneş enerjisi ilk üç sırada yer almaktadır.
B) İsrail'de güneşlenme süresi uzundur.
C) Güneş enerjisinin verimliliği petrolden fazladır.
D) İsrail'in güneş ve petrolden sağladığı enerji ülke ihtiyacını karşılamaktadır.
E) Gelişmiş ülkeler en fazla enerjiyi yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlamaktadır.

12. Türkiye'de istihdam edilen nüfusun yaklaşık 1/4'ü tarım sektöründedir. Fakat tarımda çalışan nüfus oranı bölgelere ve yörelere göre değişir. Genellikle kırsal nüfus oranı fazla olan yerlerde geçimini tarımdan sağlayanlar daha fazladır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan coğrafi bölümlerden hangisinde tarımda istihdam edilen nüfus oranı en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. TÜBİTAK, depremi önceden saptamak amacı ile kaplıcalara yönelik bir çalışma başlatmıştır. Deprem oluşmadan önce kaplıcalardaki ısı, gaz ve debi değişimini yakın takibe alan TÜBİTAK, deprem riski yüksek bölgelerdeki kaplıcalara küresel koruma belirleme sistemi (GPS) yerleştirmiştir.

Yukarıda sözü edilen GPS'lerin aşağıda verilen illerden hangisine yerleştirildiği söylenemez?

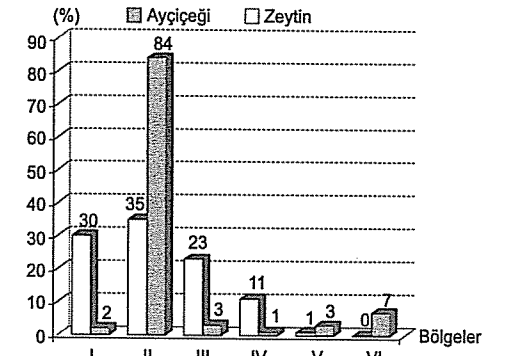
- A) Sakarya B) Kırklareli C) Çanakkale
D) Bursa E) Yalova

kareköt

14. Aşağıdaki metalurji endüstrisine bağlı tesislerden hangisinin kuruluş yerinin, işlediği yer altı kaynağının çıkarıldığı alana yakın olduğu ileri sürülemez?

- A) Elazığ'daki ferrokrom tesisi
B) Divriği'deki demir-çelik fabrikası
C) Seydişehir'deki alüminyum işletmesi
D) Murgul'daki bakır işletmesi
E) İzmir'deki Aliağa rafinerisi

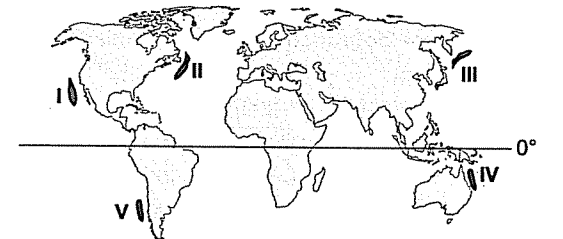
15. Aşağıdaki grafikte 2003 yılına ait zeytin ve ayçiçeği üretiminin bölgelere göre oransal dağılışı verilmiştir.

Grafikte II numara ile belirtilen bölge, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marmara B) Güneydoğu Anadolu
C) Akdeniz D) Karadeniz
E) İç Anadolu

16. Mercanlar, Büyük Okyanus'un 2000 km uzunluğunda bir kıyı şeridinde yayılarak büyük set resiflerini meydana getirmişlerdir. Bu alanda günümüze kadar ikibin balık, dört yüz mercan ve dört bin yumuşakça türü saptanmıştır.

Büyük Set Resifi adı verilen alan haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde bulunmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye; etkilendiği hava kütlelerinin basınç özelliği, genel fiziki coğrafya koşulları ve bulunduğu enlem aralığı nedeniyle aşırı sıcak ve soğukların sıkça görüldüğü bir ülkedir.

- I. Azor dinamik kökenli yüksek basınç
II. Sibiry termik kökenli yüksek basınç
III. Basra termik kökenli alçak basınç
IV. İzlanda dinamik kökenli alçak basınç

Türkiye'de kış aylarının aşırı soğuk ve karlı geçmesinde, yukarıdaki basınç merkezlerinden hangileri **daha etkilidir**?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

2. **I. ürün:** Yetiştirme ve olgunlaşma döneminde su ister. Yaz yağışlarının görüldüğü sıcak bölgelerde veya sulama olanaklarının geliştiği yerlerde yetiştirilir. Dünyada en çok A.B.D. ve Meksika'da, Türkiye'de en çok Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde üretilir.

II. ürün: Yetiştirme döneminde sulama veya yağış, olgunlaşma döneminde sıcaklık ve tabandan su ister. Gevşek alüvyonlu veya kumlu topraklarda verimi yüksektir. Dünyada en çok Çin, A.B.D. ve Özbekistan'da; Türkiye'de en çok Güneydoğu Anadolu, Çukurova ve Kıyı Ege ovalarında üretilir.

III. ürün: Çimlenme döneminde serin ve nemli hava, olgunlaşma döneminde kuraklık ister. Kahverengi step ve rendzina topraklarında daha verimlidir. Dünyada en çok Rusya ve Hindistan'da, Türkiye'de en çok İç Anadolu'da üretilir.

Yukarıda genel yetiştirme koşulları verilen tarım ürünleri sırasıyla aşağıdaki endüstri kollarından hangisine doğrudan hammadde sağlar?

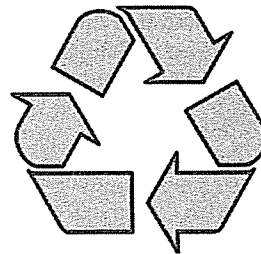
	I. ürün	II. ürün	III. ürün
A)	Un	Dokuma	Yem
B)	Yem	Un	Dokuma
C)	Dokuma	Un	Yem
D)	Un	Yem	Dokuma
E)	Yem	Dokuma	Un

3. I. Dağlık arazilerdeki akarsular üzerinde baraj ve hidroelektrik santral kurulması
II. Aktif fay hatları üzerindeki yerleşim alanlarında binaların esnek ve dayanıklı malzemelerden yapılması
III. Bataklıkların kurutulup tarla haline dönüştürülmesi
IV. Uluslararası ticaretin çoğunun deniz ulaşımıyla yapılması

Yukarıdakilerden hangileri, insanların doğal çevre koşullarını değiştirdiğine örnek olarak gösterilebilir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

Günümüzde artarak devam eden çevre sorunları karşısında ciddi önlemler almak için ister devlet kuruluşları isterse sivil toplum örgütleri olsun teknolojiyi, haberleşmeyi, basın ve yayın organlarını kullanarak çevre konusunda insanları bilinçlendirmeye çalışmaktadır.

Yukarıda çevre bilinciyle ilgili olarak verilen sembol aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

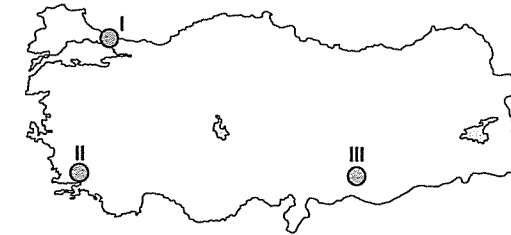
- A) Patentli ürünleri B) Geri dönüşümü
C) Madde döngülerini D) Organik tarımı
E) Çevre örgütlenmelerini

5. • Konutlarda ısı yalıtımının yapılması
• Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım oranının artırılması
• Sanayi kuruluşlarında filtrasyon ve arıtma teknolojilerinin geliştirilmesi
• Geri dönüşüm sistemlerinin yaygınlaştırılması
• Benzinli araç sayısının azaltılıp dizel araç sayısının artırılması

Küresel ısınmanın neden olduğu sorunların uzun vadede azaltılmasında, yukarıdakilerden kaç tanesinin **olumlu** katkı yapması beklenir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

6. Türkiye'de elektrik enerjisi üretiminde birçok enerji kaynağı kullanılmaktadır.

Yukarıdaki haritada işaretli olan yörelerde, elektrik enerjisi üretiminde **en çok** kullanılan enerji kaynakları sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Doğal gaz	Linyit	Su gücü
B)	Linyit	Jeotermal	Doğal gaz
C)	Taşkömürü	Doğal gaz	Linyit
D)	Su gücü	Linyit	Taşkömürü
E)	Doğal gaz	Su gücü	Jeotermal

7. Aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinden elektrik üretimi aşamasında, doğal çevre **daha olumsuz** etkilenir?

- A) Güneş B) Linyit C) Jeotermal sular
D) Rüzgâr E) Organik atıklar

8. Dünyada şehirleşme tarihsel gelişim açısından çağlara göre değişik özellikler sergilemiştir.

İlk Çağ şehirlerinin ortaya çıkmasında;

- I. ulaşım olanaklarının çeşitlenmesi,
II. verimli tarım topraklarının ticareti geliştirmesi,
III. sanayi alanındaki buluş ve icatlar

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Göl sularında ulaşım ve taşımacılık yapabilmek için;

- gölün su seviyesindeki değişkenliklerin fazla olmaması,
- gölün sığ olmaması,
- gölün yüzölçümünün küçük olmaması gerekir.

Buna göre, aşağıdaki göllerden hangisi üzerinde ulaşım ve taşımacılık **daha kolay** yapılır?

- A) Tuz Gölü B) Sera Gölü
C) Van Gölü D) Köyceğiz Gölü
E) Büyük Çekmece Gölü

10. • İdari, ulaşım, ticaret ve kültürel fonksiyonları vardır.

- Arap dünyasının en eski ve en kalabalık ticaret şehirlerinden biridir.
- Barada Nehri'nin oluşturduğu bir vahada yer alır.
- Coğrafi olarak Ortadoğu'ya oldukça hakim bir noktada bulunur.

Yukarıda özellikleri verilen şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mekke B) Kahire C) Bağdat
D) Şam E) Beyrut

11. Türkiye'deki toprak kullanımı ile ilgili;

- I. yıkanmış, kireçsiz ve asidik özellikteki topraklarda çay tarımının yoğunlaştığı,
 II. rendzina ve kahverengi step toprakları üzerinde tahıl tarımının yaygın olduğu,
 III. terra rossa topraklarıyla örtülü karstik ovalarda fındık ve mısır tarımının yapıldığı,
 IV. hafif bünyeli, geçirgen ve kumlu topraklarda yumrulu bitki tarımının daha yaygın olduğu

yargılarından hangilerinin doğruluğu savunulamaz?

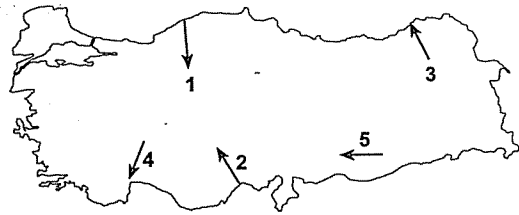
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
 D) II ve IV E) III ve IV

12. "Dünyanın yedi harikası arasında günümüze kadar ulaşan tek eser, Keops Piramidi'dir. Bu pramit Nil Nehri'nin batısında bulunan Gize Platosu'nda bulunmaktadır. İnşaat tekniği, yapının dev boyutları, kullanılan kireçtaşından yapılan blokların boyut ve ağırlıkları şaşırtıcıdır. Piramidin 30 yılda yapıldığı düşünülmektedir."

Yukarıda verilen parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Piramidin bulunduğu ülkeye
 B) Yedi harikadan biri olduğuna
 C) Mimari özelliklerine
 D) Yapımında kullanılan malzemeye
 E) Hangi yüzyılda yapıldığına

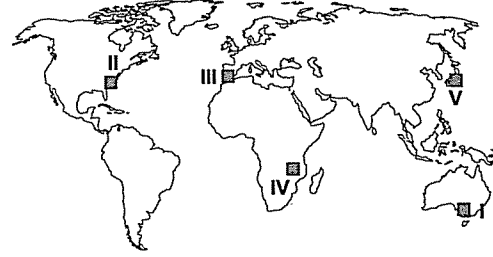
13. Bir dağ yamacı boyunca alçalan hava kütleleri föhn etkisi oluşturduğundan, sıcaklık değerlerinin artmasına ve bağıl nem oranlarının ise düşmesine neden olurlar.

Buna göre, yerşekillerinin durumu dikkate alındığında, yukarıda verilen hava hareketlerinden hangisinde föhn etkisinin oluşabilme olanağı bulunmaz?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

14. Aşağıdaki haritada gelişmişlik düzeyi farklı olan beş bölge numaralandırılmıştır.

Bu bölgelerden hangisinde, insanların satın alma gücünün en düşük olduğu savunulabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Orta Afrika'nın yağmur ormanları ile Büyük Sahra arasında büyük bir alan kaplayan ve Afrika kıtasının dördüncü büyük gölü olan Çad Gölü'nün sürekli kuraklık ve artan nüfusun etkisiyle giderek suları azalmaktadır.

Çad Gölü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Göl sularının azalma nedenleri
 B) Gölün büyüklüğü
 C) Göl sularının kimyasal özellikleri
 D) Coğrafi konumu
 E) Hangi kıtada bulunduğu

16. Geniş yapraklı ormanların geniş yer kapladığı bir bölgeyi, bozkırlarla kaplı bir bölgeden ayıran özellikler arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu söylenbilir?

- A) Nem oranının fazla olması
 B) Yazların sıcak geçmesi
 C) Toprakların kireçli olması
 D) Arazi eğiminin fazla olması
 E) Cephe yağışlarının yaygın olması

DENEME - 6

1.

Yukarıdaki haritada taralı olan bölgelerin doğal bitki türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Çayır	Tayga	İğne yapraklı orman
B)	Bozkır	Geniş yapraklı orman	Çayır
C)	Kurakçıl ot	Tayga	Maki
D)	Tayga	Tundra	Maki
E)	Geniş yapraklı orman	Bozkır	Uzun boylu çalı

2. Türkiye'de bazı endüstri kolları hammadde bakımından dışarıya bağımlı durumdadır. Bu nedenle üretimde kullanılan bir çok ürünün ithalatı yapılır.

Buna göre;

- I. sigara,
 II. motorin,
 III. demir - çelik,
 IV. benzin

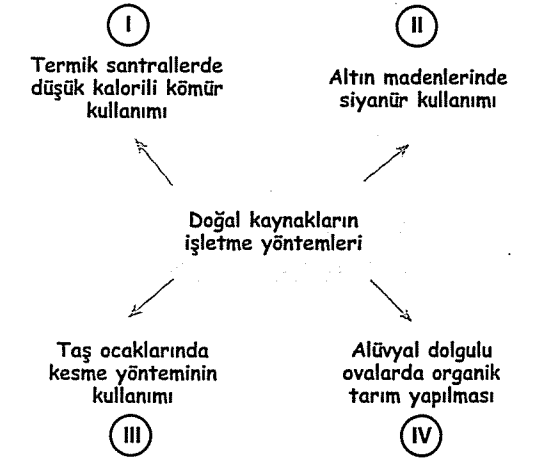
gibi endüstri ürünlerinden hangilerinin hammaddesinin önemli bir bölümü ithalat yoluyla karşılanır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

3. Gayzerlerin görüldüğü bir bölgeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi savunulabilir?

- A) Fay hatları doğu - batı doğrultulu uzanır.
 B) Ekvatora yakındır.
 C) Volkanik araziler yaygındır.
 D) Yer şekilleri sadedir.
 E) Doğal bitki türleri geniş yapraklıdır.

4. Aşağıda doğal kaynakların işletme yöntemlerine ait bazı örnekler numaralandırılmıştır.

Bu işletme yöntemlerinden hangilerinin doğal çevrede daha olumsuz sonuçlar yaratması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
 D) II ve IV E) III ve IV

5. Türkiye'deki topraklardan yararlanma biçimleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İç kesimlerdeki kahverengi step toprakları üzerinde tahıl tarımı yaygındır.
 B) Geniş deltaların bulunduğu yerlerdeki alüvyal topraklar üzerinde çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilir.
 C) İklim koşullarının elverişli olduğu yerlerdeki verimli kolüvyal depolar üzerinde bağcılık yaygındır.
 D) Nevşehir yöresindeki kumlu topraklar üzerinde üzüm ve yumrulu bitkilerin tarımı yaygındır.
 E) Akdeniz iklim bölgesindeki terra rossa toprakları üzerinde şekerpancarı ve ayçiçeği tarımı yaygındır.

kareköt

kareköt

6. Aşağıdakilerden hangisi, su kirliliğinin göstergelerinden biridir?

- A) Göl sularının kapladığı alanın kışın genişleyip yazın daralması
B) Akarsular üzerinde kurulan hidroelektrik santrallerde elektrik üretilmesi
C) Göl sularında kurşun, cıva ve amonyak miktarının artması
D) Deniz seviyesinin periyodik aralıklarla yükselip alçalması
E) Deltaların hızla genişlemesi

7. I. Liman kentlerine demir yolu entegrasyonunun sağlanması
II. Deniz ticaret filosunun geliştirilmesi
III. Limanların donanımlı hale getirilmesi
IV. Deniz yoluyla yapılan ithalatın azaltılması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de deniz ticaretinden elde edilen gelirlerin artmasına olanak sağlamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisinin üretim sürecinde en az etkiye sahip olduğu ileri sürülebilir?

- A) Reklamcılık sektörünün gelişmesinin
B) Sanayide çalışanların ücret ve sosyal haklarının iyileştirilmesinin
C) Tarımda makine kullanımı, sulama ve gübrelemenin artmasının
D) Teknoloji kullanımının artmasının
E) Enerji ve hammadde maliyetlerinin azalmasının

9. Aşağıdakilerden hangisi kuraklığı önlemeyi veya zararlarını azaltmayı hedefleyen uygulamalardan biri değildir?

- A) Su israfının önlenmesi
B) Doğal bitki örtüsünün korunması
C) Petrol ve kömür kullanımının azaltılması
D) Geri dönüşümün yaygınlaştırılması
E) Erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi

10. ve 11. soruları aşağıda verilen parçaya göre cevaplayınız.

"İsviçre'nin batı ve kuzeybatısında yer yer küçük vadilerle yarılmış Jura Dağları uzanmaktadır. Jura dağlarında geçitler az olduğu için ulaşım güçtür. Sadece iki noktadan demir yolu geçer. Jura'da yaşayan insanlar uzun kış aylarında karın kapattığı yolların birbirinden ayırdığı köylerde başka bir uğraş olmadığı için kendilerini saat yapımına vermişlerdir."

10. Parçaya göre İsviçre'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgili doğrudan ya da dolaylı yoldan bilgi edinilemez?

- A) Kış sıcaklık ortalamaları
B) Yüzey şekilleri
C) Ulaşım sistemi
D) Nüfus yoğunluğu
E) Kırsal kesimdeki belli başlı ekonomik faaliyetleri

11. Parçaya göre, insan ve doğa etkileşimini;

- I. İnsanlar doğal sistemlerin işleyişine müdahale eder.
II. Doğal sistemler insanların sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerini etkiler.
III. Doğa - insan etkileşimi bölgeden bölgeye farklılık gösterir.

yargılarından hangileri daha iyi açıklar?

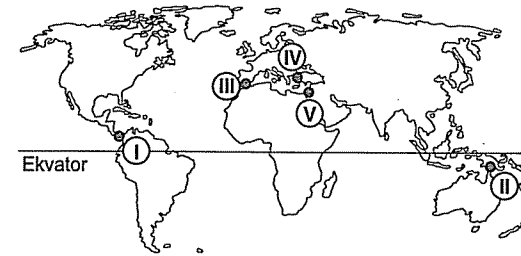
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

12. Teknolojinin gelişimi doğal ortam üzerinde baskı yaratırken, bir yandan da bazı teknolojik ürünler çevre dostu özelliğindedir.

Aşağıdakilerden hangisi çevre dostu özelliği taşıyan teknolojik ürünlerdendir?

- A) İş makineleri B) Split klimalar
C) Yel değirmenleri D) Termik santraller
E) Petrol tankerleri

13. Bir sahanın jeopolitik önemini arttıran unsurlardan biri de önemli su yollarına sahip olmasıdır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılmış bölgelerden hangisindeki su yollarının uluslararası boyuttaki önemi en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Aşağıdaki tabloda Almanya ve bu ülkenin içinde yer alan Ruhr Bölgesi'nin aritmetik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

	Km ² ye Düşen İnsan Sayısı		
	1800	1870	2005
Almanya	46	76	112
Ruhr Bölgesi	68	202	563

Ruhr Bölgesi'nde nüfus yoğunluğunun daha fazla artış göstermesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Doğum oranlarının fazla olmasıyla
B) Yüzlölçümünün küçük olmasıyla
C) Bölge dışından yapılan göçlerin fazla olmasıyla
D) İklim koşullarının uygun olmasıyla
E) Tarım yapılabilecek arazilerin fazla olmasıyla

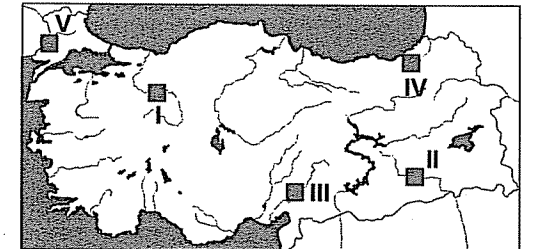
15. Aşağıdaki tabloda üç ülkenin gelişmişlik ölçütlerinden bazıları verilmiştir.

	İnsani Gelişme İndeksi	Ortalama İnsan Ömrü	Okuma yazma oranı (%)	Okullama oranı (%)	Satın alma gücü (USD)
I.	0.968	79.8	99	99.2	41.420
II.	0.619	63.7	61	63.8	3.450
III.	0.470	46.5	69.1	56.2	1.128

Buna göre, numaralandırılmış ülkeler sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kanada	Kenya	Pakistan
B)	İsveç	Somali	Türkiye
C)	İsviçre	İzlanda	Afganistan
D)	Türkiye	Çin	İngiltere
E)	Norveç	Hindistan	Nijerya

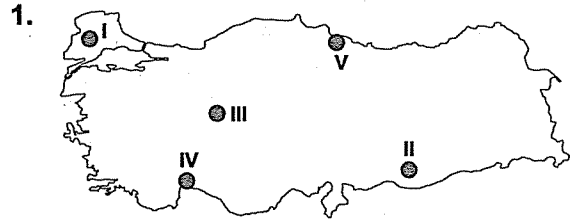
16. Biriktirmeli hidroelektrik santrallerin yapımında arazi'nin topoğrafik özellikleri ve akarsuyun debisi belirleyici rol oynar.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan alanlardan hangisindeki akarsu yatağı üzerinde biriktirmeli hidroelektrik santral yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

DENEME - 7

Yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılmış yörelerden hangisinin ekonomisinde;

- ✓ tarım,
- ✓ ticaret,
- ✓ turizm

gibi faaliyetlerin üçü de önemli rol oynar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıda bazı doğal kaynakların kullanım alanlarına örnek verilmiştir.

Doğal kaynak	Kullanım alanı
I. Çayır	Hayvan otlatma
II. Su	Ulaşımı sağlama
III. Orman	Elektrik üretme
IV. Toprak	Seramik yapımı
V. Taş	Konut yapımı

Bunlardan hangisinin kullanım alanı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Nüfusu hızla artan bir şehirde aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Doğal kaynak kullanımının artması
- B) Yeşil alanların daralması
- C) Çevre sorunlarının artması
- D) Uluslararası transit taşımacılığın gelişmesi
- E) Kaçak yapılaşmanın artması

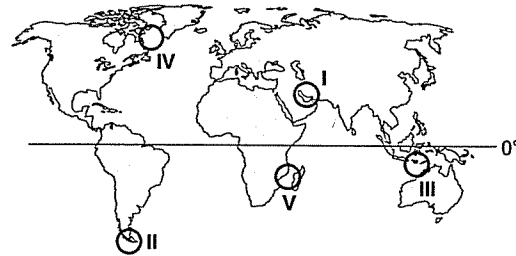
4. "Hindistan'ın kuzeyindeki Himalayalar, yüksekliği ve uzanış doğrultusu nedeniyle en fazla yağış alan yerdir. Assam Platosu'ndaki Çerapunçi'nin yıllık ortalama yağış miktarı 12 bin milimetreyi bulmaktadır. Dekkan Yarımadası'nın doğu ve batı kıyılarında yer alan Gat Dağları'nın denize bakan yamaçları bol yağış alır. İç kesimlere gidildikçe yağış miktarı azalır. Ülkenin doğu kesimlerinde yer alan Kalküta'da yıllık yağış miktarı 1618 mm, yine ülkenin güneydoğusunda yer alan Madras'ta yıllık yağış miktarı 1260 mm. dir."

Yukarıda verilen parçada Hindistan'ın farklı yörelerindeki yağış farklılıkları ile bunlara etki eden faktörler birlikte verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin, Hindistan'da yağışın bölgelere göre farklılık göstermesinde daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Bulunduğu iklim kuşağı
- B) Yüzey şekilleri
- C) Doğal bitki örtüsü
- D) Ülkenin genişliği
- E) Denize göre konumu

5. Petrol tankerlerinin yaptığı kazalar sonucunda, denize sızan ham petrolden en çok etkilenen yerler sığ kıyılardır. Deniz suyuna karışan ham petrol kıta sahanlığındaki canlı yaşamını ve kıyı ekosistemlerini olumsuz yönde etkiler.

Buna göre, deniz trafiği göz önüne alındığında yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde tanker kazalarına bağlı oluşabilecek riskler daha fazladır?

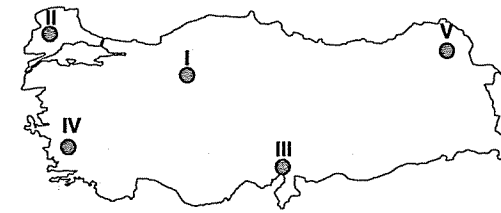
- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Yer altı sularının bilinçsizce kullanılması bazı çevre sorunlarına neden olur.

Buna aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

- A) İsrail'in Telaviv şehri çevresindeki bir çok su kuyusunda tuzlulaşma görülmesi
- B) Konya'daki Akşehir Gölü'nün önemli bir bölümünün kuruması
- C) Mexico City şehrinin bulunduğu eski göl tabanının yılda 5 - 40 cm. arasında çökmeye devam etmesi
- D) Orta Asya'daki Aral Gölü'nün kuruyan kesimlerinde rüzgâr erozyonunun artması
- E) Amik Ovası'nda taban suyu seviyesinin düşmesi

7. Bazı endüstri tesislerinin kuruluş yerlerinin seçiminde ulaşımın ve pazarlamanın kolaylığı belirgin rol oynar.

Buna göre, süt ürünlerine dayalı üretim yapan büyük ölçekli bir endüstri tesisinin, haritada numaralandırılan yörelerden hangisine kurulması, bu yargıya destek olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıda belirli dönemlerde şehirleşme olgusunda etkili olan başlıca faktörler eşleştirilmiştir.

- I. Yeni Çağ - Sanayi Devrimi
- II. İlk Çağ - Verimli tarım toprakları
- III. Günümüz - Liman hizmetleri
- IV. Orta Çağ - Turizm

Bu eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. "New York kenti 1613 yılında tarafından New Amsterdam adı altında kuruldu. Kent 1664 yılında Birleşik Krallığa geçti ve New York adını aldı. Bu kent 1778 yılında iki yıl süreyle yeni kurulan Amerika Birleşik Devletleri'nin başkenti oldu. Başkent Washington'a taşındıktan sonra da kentin önemi artmaya devam etti."

Yukarıdaki parçada New York kentinin kısa tarihçesi verilmiştir.

Buna göre, parçada boş bırakılan yere aşağıdaki ülkelerden hangisi yazılmalıdır?

- A) İsveç B) Hollanda C) İngiltere
D) Almanya E) Fransa

10. Aşağıdaki ülkelerden hangisi hem doğal gaz hem de taşkömürü üretiminde en öndedir?

- A) ABD B) Küveyt C) Polonya
D) Brezilya E) Özbekistan

11. Su döngüsünün en önemli aşamalarından biri buharlaşmadır. Su kaynaklarının bol olduğu sıcak bölgelerde atmosferik ortama geçen su miktarı (nem) daha fazla olur.

Buna göre, aşağıdaki akarsulardan hangisinin havzasında yıl boyunca, buharlaşma yoluyla atmosferik ortama geçen su miktarı daha azdır?

- A) Amazon Nehri B) Ganj Nehri
C) Siriderya Nehri D) Kongo Nehri
E) Mississippi Nehri

12. Aşağıdaki tabloda, iklim tiplerine göre iğne yapraklı ormanların dağılışı gösterdiği yükselti aralıkları metre olarak verilmiştir.

İklim Tipi	İğne Yapraklı Orman
Orta Kuşak Karasal	500 - 1500 m
Orta Kuşak Ilıman	200 - 2000 m
Akdeniz	500 - 2000 m
Subtropikal	2500 - 3000 m
Ekvatorial	2000 - 3500 m

Tabloya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

- A) İğne yapraklı ormanların ekvatorial bölgede yetişme üst sınırı en fazladır.
 B) Farklı iklimlerde, benzer yükselti aralıklarında iğne yapraklı ormanlara rastlanabilmektedir.
 C) Tropikal kuşağın kıyı kesiminde iğne yapraklı ormanlar bulunmaz.
 D) Akdeniz iklim bölgesindeki iğne yapraklı ormanların yükselti sınırı orta kuşağın ılıman iklim bölgelerine göre daha fazladır.
 E) Orta Kuşak karasal iklimde iğne yapraklı ormanların görülebildiği yükselti aralığı diğer iklimlere göre daha fazladır.

13. Ege Bölgesi'nde yer alan,

- Tavşanlı,
- Soma,
- Yatağan

gibi yöreler aşağıdakilerden hangisi bakımından birbirine en çok benzer?

- A) Linyit rezervlerinin çok olması
 B) Kış mevsiminde sıcaklıkların 0 °C nin üzerinde olması
 C) Tarıma dayalı sanayinin gelişmiş olması
 D) Soğuk su kaynaklarının yaygın olması
 E) Tarihi ve kültürel zenginliklerin çok olması

14. Aşağıdakilerden hangisi dünya ekonomisindeki değişikliklerin iticini gücünü oluşturan etmenlerden biri değildir?

- A) Teknolojik yenilikler
 B) Uluslararası ticaretin serbestleştirilmesi
 C) Yerel reformlar
 D) Farklı demografik oluşumlar
 E) Doğal kaynak kullanımındaki çeşitliliğin azalması

15. Bir bölgede kurulan erken uyarı sistemleri ile aşağıdakilerden hangisi önceden saptanamaz?

- A) Kayaçların fiziksel özelliklerinde görülen değişiklikler
 B) Su seviyesi ve sıcaklığında görülen değişiklikler
 C) Doğal afetlerin görüldüğü bölgelerin nüfus yapısındaki değişiklikler
 D) Hayvanlarda görülen normal dışı davranışlar
 E) Yer altı sularındaki radon miktarındaki artışlar

16. İç Anadolu Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, çevresinin yüksek sıradağlarla kuşatılmış ve çanak biçiminde olmasının sonuçlarındandır?

- A) Tarım arazilerinde makine kullanımının yaygın olması
 B) Birçok gölün sularının tuzlu veya acı olması
 C) Kırgıbayır ve peribacalarının bulunması
 D) Karayolu yapım maliyetlerinin az olması
 E) Akarsu debilerinin yaz mevsiminde azalması

DENEME - 8

1. "Çin'de toplam emek arzında bir düşüş olmuş bu nedenle de işçi ücretlerinde bir artış gözlenmiştir. Özellikle sanayinin yoğunlaştığı bölgelerde iş gücüne duyulan gereksinim giderek artmıştır. Bu ihtiyaç 2004 yılından bu yana rakamsal olarak artmaktadır. 2004 yılında Guandong'un Pearl Nehri Deltası'nda 19 milyon çiftçi sanayileşmiş bölgelere işçi olarak göç etmiştir. Buna rağmen bölgede 2 milyon işçi açığı vardır. 2005 yılında Yangtze Nehri Deltası ile kuzey bölgelerdeki üreticiler işçi sıkıntısını aşmak için ücretleri artırarak çözüm bulmaya çalıştılar ama toplam işçi arzı toplam işçi talebinin bir milyon gerisinde kaldı."

Yukarıda verilen gazete haberinde Çin ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmak istenmiştir?

- A) Dünya ekonomisine Çin yön vermektedir.
 B) Çin'de nitelikli işgücüne duyulan gereksinim artmaktadır.
 C) Çin ucuz işçi ihtiyacını beyin göçleri ile karşılamaya çalışmaktadır.
 D) Çin'de işçi ücretleri yeterli düzeye ulaşmıştır.
 E) Çin'de çalışan nüfusun büyük bir bölümü sanayi sektöründedir.

2. 1960 yılında yaklaşık 68 bin km² lik yüzölçümüyle dünyanın en büyük dördüncü gölü olan Orta Asya'daki Aral Gölü, günümüzde küçülerek yok olma aşamasına gelmiştir. Bu durumun en önemli nedenleri arasında ise gölü besleyen nehirlerden Amuderya ve Siriderya'nın suyunun yoğun bir şekilde tarımda kullanılması bulunmaktadır.

Aral Gölü'nün kurumasıyla ortaya çıkan olumsuzluklara, aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

- A) Göl ekosistemlerinin zarar görmesi
 B) Tarımdan elde edilen verimin azalması
 C) Kum fırtınalarının insanlara ve diğer canlılara verdiği zararın artması
 D) Balıkçılıkla geçinen insanların çeşitli bölgelere göç etmesi
 E) Güneş enerjisinden yararlanma olanaklarının artması

3. Su ekosistemlerinin doğal sistemlerin işleyişine olan etkisiyle ilgili aşağıda verilen örneklerden hangisi yanlıştır?

- A) Mercanların oluşturduğu resifler, canlı çeşidi ve miktarı bakımından zengin bölgelerdir.
 B) Aerosoller bulutların oluşumunu kolaylaştırarak iklim olaylarının gerçekleşmesinde önemli rol oynar.
 C) Denize dökülen akarsuların ağız kısımlarında tatlı ve tuzlu suyun birbirine karışması bu bölgede biyoçeşitliliği arttırmıştır.
 D) Okyanuslar, atmosferdeki ısıнын dağılımı üzerinde etkilidir.
 E) Su ekosistemi içinde yer alan canlıların kara ekosistemi üzerinde yaşayan canlılar üzerindeki etkisi oldukça azdır.

4. Türkiye'nin kıyı kuşağındaki tarım alanları; Akdeniz - Ege, Marmara ve Karadeniz olmak üzere üç tarım bölgesine ayrılmaktadır. Bu bölgelerde farklı ürünlerinin tarımı yoğunlaştığı gibi aynı tarım ürünleri de yetiştirilmektedir.

Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi kıyı bölgelerinin tamamında yetiştirilmektedir?

- A) Mısır B) Pamuk C) Fındık
 D) Çay E) Şekerpancarı

5. Türkiye'de kişi başına tüketilen balık miktarı ortalama 7-8 kg iken, Japonya ve Norveç'te 90 kg'dan fazladır.

Türkiye'nin bu durumunda;

- I. açık deniz balıkçılığının yapılmaması,
 II. deniz ürünleri ve tatlı su balıklarının çeşitliliğinin az olması,
 III. zararlı balık avlama tekniklerinin yaygın olarak kullanılması,
 IV. kıyı uzunluğunun az olması

özelliklerinden hangileri belirleyici olmuştur?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) II ve IV

6. • Dünyanın en önemli altın, elmas, platin, krom ve taşkömürü üreticilerindendir.
- Güneybatı kıyılarında Akdeniz iklimi, kuzeyinde savan iklimi, kuzeydoğu kıyılarında tropikal nemli iklim koşulları görülür.
- Kuzeybatı kıyılarında Benguela soğuk su akıntısının etkisiyle balıkçılık gelişmiştir.
- 2010 yılına göre dünyanın gelişmekte olan ekonomilerinden birine sahiptir.

Yukarıda başlıca özellikleri verilen ülke, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güney Afrika Cumhuriyeti
B) Hindistan
C) Avustralya
D) Meksika
E) Brezilya

7. Roma şehrinin gelişiminde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu ileri sürülemez?

- A) Uzun yıllar boyunca büyük bir imparatorluğun başkenti olması
B) Turizmin gelişmiş olması
C) Şehir içinde Hristiyan Katolikler'in dini merkezinin bulunması
D) Kömür ve demir gibi yer altı kaynakları bakımından zengin olması
E) Finans, bankacılık ve sigortacılık hizmetlerinin gelişmiş olması

8. "(I) Heyelanlara bağlı olarak bölgede bitki örtüsünün özelliği bozulur. (II) Bağ, bahçe ve tarla gibi tarım alanlarındaki verimli topraklar, heyelanla taşınan verimsiz materyallerle örtülür. (III) Tarımsal hasar ve toprak kaybı olur. (IV) Doğal set gölleri oluşur. (V) Akarsuların yatağı değişir."

Yukarıda verilen parçada numaralandırılmış cümlelerden hangilerinde heyelanın ekonomik yapı üzerindeki olumsuz etkisinden söz edilmiştir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) IV ve V

9. Aşağıdakilerden hangisi, sürdürülebilir ormancılık için yarar sağlayan uygulamalardan biridir?

- A) Orman bölgelerinde kağıt fabrikalarının kurulması
B) Tahrip edilen orman sahalarının ağaçlandırılması
C) Orman içinde yeni yerleşim alanlarının oluşturulması
D) Geçimini ormancılık faaliyetleriyle sağlayan köy sayısının artırılması
E) Orman arazilerinde maden ve taş ocağı işletmelerinin kurulması

10. Sistemli doğa koruma bilinci dünya genelinde 1960'lı yıllardan sonra oluşmaya başlamış ve bu amaçla çevresel sorunlara yönelik pek çok düzenleme yapılmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu düzenlemelerden biri olamaz?

- A) Çevre sorunlarının çözümü için uluslararası işbirliği oluşturulması
B) Küresel çevre koruma çalışmalarına tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin katılımının sağlanması
C) Çevre koruma programlarının araştırma ve geliştirme çalışmaları için yeterli kaynakların oluşturulması
D) Doğal kaynakların kullanımının sadece gelişmiş ülkelerin politikaları ile belirlenmesi
E) Uluslararası alanda yoğun bilgi alışverişi yapılarak şeffaf çevre programlarının oluşturulması

11. Bir ülkenin enerji üretiminde çok sayıda doğal kaynaktan yararlanılabilmektedir.

Buna göre, yalnızca doğal kaynaklar dikkate alındığında;

- I. Özbekistan,
II. Japonya,
III. Suudi Arabistan,
IV. Fransa

Ülkelerinden hangilerinde enerji üretiminin çoğunun fosil kaynaklardan elde edildiği ileri sürülebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

12. Aşağıdaki tabloda gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerin genel ekonomik ve nüfus özellikleri verilmiştir.

Gelişmiş ülkelerin özellikleri	
A	Doğal nüfus artış hızı düşüktür.
B	Hammadde ihracat oranı fazladır.
C	Kişi başına enerji tüketimi fazladır.
D	Bağımlı nüfus oranı azdır.
E	Çalışan nüfusun tamamına yakını ikincil ve üçüncül sektörlerde.

Az gelişmiş ülkelerin özellikleri	
I	Doğal nüfus artış hızı yüksektir.
II	Hammadde ihracat oranı azdır.
III	Kişi başına enerji tüketimi azdır.
IV	Bağımlı nüfus oranı fazladır.
V	Çalışan nüfusun yarısından çoğu birincil sektörlerde.

Bu tablolarda sıralanan bilgilerden hangilerinin yer değiştirmesiyle birlikte verilen özelliklerin tamamının doğruluğu sağlanmış olur?

- A) I ile A'nın
B) II ile B'nin
C) III ile C'nin
D) IV ile D'nin
E) V ile E'nin

13. "İtalya'nın Sicilya adasının doğu kıyısında bulunan Etna yanardağı dün gece yeniden faaliyete geçti. Katanya'daki volkanoloji enstitüsü, yanardağın gece iki saat boyunca doğu cephesinden az miktarda lav akıttığını ve kül püskürttüğünü bildirdi. Etna'nın patlaması üzerine yakında bulunan iki hava limanı da gece yarısı uçuşlara kapatıldı. 3326 metre yüksekliğindeki Avrupa'nın en yüksek ve en aktif volkanı olan Etna, son olarak 1992 yılında faaliyete geçmişti."

Yukarıda verilen gazete haberinde Etna yanardağı ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Denizden yükseltisine
B) Coğrafi konumuna
C) En son faaliyete geçtiği yıla
D) Jeolojik oluşumuna
E) Hangi sıklıkta faaliyet gösterdiğine

14. Aşağıdaki haritada ekvatorial iklimin hüküm sürdüğü başlıca bölgeler taranarak gösterilmiştir.

Bu bölgelerin doğal bitki örtüsünün genel özellikleri içerisinde aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Kalın ve geniş yapraklıdır.
B) Düşük sıcaklıklardan olumsuz etkilenir.
C) Kökleri yüzeysel olup çok derinlere inmez.
D) Boyları kısa, gövdeleri geniştir.
E) Nemcil özelliktedir.

15. Türkiye'de demiryolu ulaşımının gelişmesinin;

- I. Yerleşim merkezlerinin bazılarının demiryolu yakınlıklarına kaymasına,
II. Ulaşımaya ayrılan arazi payının artmasına,
III. Kömür tüketiminin azalmasına,
IV. Kara yollarında seyreden araç sayısının artmasına

- yukarıdakilerden hangilerine daha fazla katkı sağlaması beklenir?**
- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

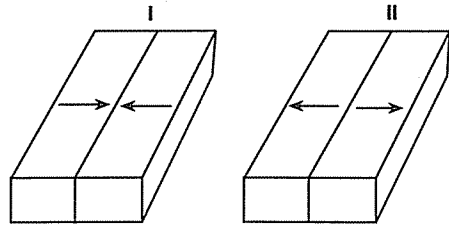
16. I. Rüzgârların biriktirdiği mineralli ve ince unsurlu materyallerden oluşan,
II. Killi ve kireçli göl tortulları üzerinde oluşan,
III. Yağışlı mevsimde şişen, kurak mevsimde çatlayan,
IV. Uzun kış döneminde donan, kısa yaz döneminde bataklık halini alan

toprak türlerinden hangilerine, Türkiye'de rastlanabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

DENEME - 9

1. Aşağıdaki şekilde iki farklı levha hareketi gösterilmiştir.

Şekildeki levha hareketleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. levha hareketinde dalma-batma kuşakları oluşur.
B) Tortulların kıvrılmasıyla oluşan dağ sıraları levhaların birbirine yaklaştığı yerlerde yoğunlaşır.
C) Levhaların birbirinden uzaklaşması sonucunda okyanus ortası sırtları oluşur.
D) Levhaların her iki hareketinde de manto içindeki konveksiyonel akıntılarının etkisi vardır.
E) I. levha hareketi iki kıtasal levhanın, II. levha hareketinde ise iki okyanusal levhanın etkisi vardır.

2. Yeryüzünde çeşitli canlıların, çevrelerindeki diğer canlı ve cansız varlıklar ile karşılıklı etkileşimler kurarak oluşturdukları yaşam alanlarına "ekosistem" denir. Ekosistemler çeşitli nedenlerle bozulmaya uğrayabilmekte veya yok olabilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, ekosistemlerin bozulmasında, değişmesinde veya yok olmasında etkili olan etmenler arasında sayılamaz?

- A) Teknolojinin gelişmesi
B) Hızlı nüfus artışı
C) Doğal afetler
D) Gelgit akıntıları
E) Plânsız endüstrileşme

3. Aşağıdaki maden yörelerinden hangisinde fosil kökenli enerji kaynağı çıkarılmaktadır?

- A) Raman (Batman) B) Divriği (Sivas)
C) Murgul (Artvin) D) Bigadiç (Balıkesir)
E) Guleman (Elazığ)

4. Gelişmiş ülkelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, endüstrinin en önemli ekonomik gelir kaynaklarından biri olduğunu kanıtlar?

- A) Yaş piramitinin dar tabanlı olması
B) Modern tarım tekniklerinin yaygın olması
C) Nüfusun ülke içindeki dağılışının düzenli olması
D) Kişi başına ortalama enerji tüketiminin fazla olması
E) Ortalama yaşam süresinin uzun olması

5. 21. yüzyılda güneş, rüzgâr, biyokütle, hidrojen ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım oranlarının arttırılmaya çalışılmasında aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Mevcut elektrik santrallerinin üretim kapasitesinin yetersiz olması
B) Kalorisi yüksek kömür rezervlerinin dağınık yataklar halinde bulunması
C) Üretim ve kullanım aşamalarında oluşan çevre sorunlarının az olması
D) Kullanım alanlarının yenilenemeyen enerji kaynaklarına göre daha az olması
E) Fosil enerji kaynaklarının işletme maliyetlerinin yüksek olması

6. I. Samsun'daki sigara fabrikası
II. Antalya'daki ferrokrom tesisleri
III. Dalaman'daki kağıt fabrikası
IV. Mazıdağı'ndaki gübre fabrikası

Yukarıdaki sanayi tesislerinden hangilerinde organik kökenli hammadde kullanılmaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Türkiye, transit ticaretin gelişebilme potansiyelinin en çok olduğu ülkelerdendir. Fakat transit ticaretin gelişiminde bazı sorunlarla karşılaşılması, elde edilen gelirin az olmasına neden olmuştur.

Buna göre, Türkiye'de transit ticaretin gelişmesi için;

- I. turizm,
II. ulaşım,
III. bilişim

sektörlerinden hangilerinde iyileştirme ve modernizasyon çalışmalarına öncelik verilmelidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Metropollere yönelen ve aşırı ölçüde nüfus birikimine yol açan göçler aşağıdakilerden hangisine neden olmaz?

- A) Kentlerde işsizliğin artmasına
B) Kentin konut, çevre, alt yapı, ulaşım, eğitim, sağlık ve asayiş sorunlarının artmasına
C) Kentteki arazi değerlerinin hızla artmasına
D) Verimli tarım alanlarının ve orman arazilerinin hızla yerleşime açılmasına
E) Kentin sosyo-kültürel seviyesinin artmasına

9. Aşağıdakilerden hangisi, Afrika ülkeleri içinde yalnızca Nijerya'ya ait olan bir özelliktir?

- A) Ham petrol ihracatı yapması
B) Nüfusun nehir boylarında yoğunlaşması
C) Nüfusunun 100 milyondan fazla olması
D) Sürekli dış ticaret açığı vermesi
E) Kereste üretiminin fazla olması

10. Çay bitkisinin monokültür tarım şeklinde yetiştirildiği bir yörenin özellikleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi savunulamaz?

- A) Yıllık yağış miktarı fazladır.
B) Yaz kuraklığı şiddetlidir.
C) Sıcaklık farkları azdır.
D) Yıkanmış topraklar yaygındır.
E) Bulutluluk oranı fazladır.

11. Araştırmacı Daniel Fagre'nin "Normal koşullar altında jeolojik zaman ölçeğinde meydana gelen iç olaylar, artık insan ömrü kadar kısa bir dönemde gerçekleşiyor." sözü aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yerkabuğu hareketlerinin artmasıyla
B) Fosil yakıt kullanımının artmasıyla
C) Bitki ve hayvan türlerinin azalmasıyla
D) Nüfus artış hızının azalmasıyla
E) Buzulların erimeye başlamasıyla

12. Anadolu Yarımadası III. jeolojik zamanın sonlarında bütünüyle yükselmeye başlamış ve bu hareket IV. jeolojik zamanın başlarına kadar devam etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir sonucu olarak gösterilebilir?

- A) Karadeniz kıyılarında iklimin nemli ve yağışlı olması
B) Akarsuların ağız kısmında delta oluşması
C) Taşkömürü rezervlerinin az olması
D) Buzulların etki alanlarının dar olması
E) Ova ve platoların çoğunun yüksek olması

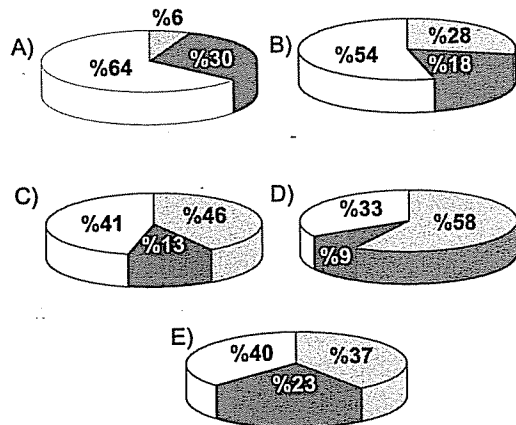
13. Aşağıdakilerden hangisi, toprak kirliliğinin azaltılmasında etkili olmaz?

- A) Verimli tarım arazilerinde yerleşim alanı ve sanayi tesislerinin kurulmaması
B) Tarım ilaçları ve kimyasal gübrelerin bilinçli olarak kullanılması
C) Ozon tabakasına zarar veren gazların kullanımının sınırlandırılması
D) Zararlı kimyasallar içeren atık suların arıtılmadan toprağa verilmesinin önlenmesi
E) Evsel ve endüstriyel atıkların toprağa depolanmaması

14. Çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı, ülkenin gelişmişlik düzeyine göre farklılıklar gösterir. Gelişmiş ülkelerde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışan nüfus oranı %10'un altında iken az gelişmiş ülkelerde ise çoğunlukla %50'nin üzerindedir.

Buna göre, aşağıda çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre oransal dağılımı verilen ülkelerden hangisinin gelişmişlik düzeyinin daha yüksek olduğu söylenebilir?

■ Birincil faaliyetler
■ İkincil faaliyetler
□ Üçüncül faaliyetler

15. Aşağıdaki tabloda dünya nüfusunun 1950 - 2010 yılının nüfus artışı ile 2010 - 2050 yılları arasındaki olası nüfus miktarı verilmiştir.

Yıl	1950	1990	2010	2020	2030	2040	2050
Nüfus miktarı (milyar)	2,5	5,2	6,8	7,5	8,1	8,6	10,1

Tabloda verilenlere göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) 1950 - 2010 yılları arasındaki artış oranının 2010 - 2050 yılları arasındaki artış oranından fazla olduğuna
B) Dünya nüfus artış oranının 2030 - 2040 yılları arasında daha az olduğuna
C) 2020 - 2030 yılları arasındaki nüfus artış miktarının 2030 - 2040 yılları arasındaki artış miktarından fazla olacağına
D) 1950'den 2050'ye dünya nüfusunun yaklaşık dört katına çıkacağına
E) 1990 - 2010 yılları arasındaki nüfus artış oranı ile 2040 - 2050 yılları arasındaki artış oranının benzer olduğuna

kareköt

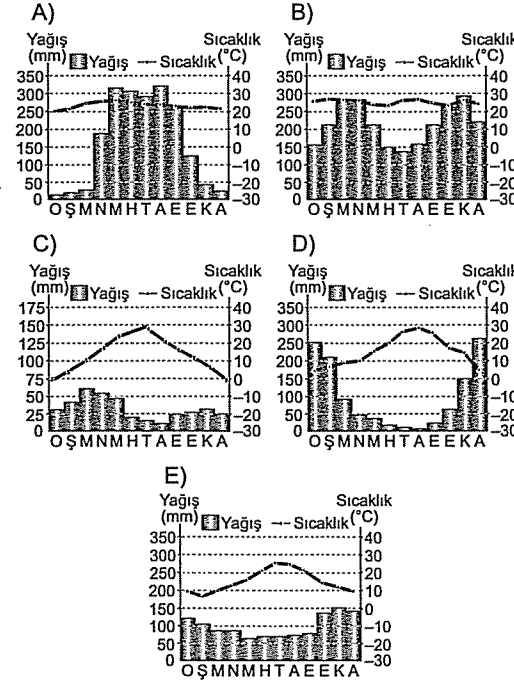
16. "Avrupa Birliği ülkelerinde kömür ve çelik üretiminin azaldığı bölgelerde, yeni alternatif arayışlar çerçevesinde kültür ekonomisine ağırlık verildiği görülmektedir. Son yıllarda İspanya ve İngiltere gibi ülkelerde endüstriyel gelişmenin azaldığı ve işsizliğin arttığı bölgelerde, kültürel faaliyetlerin artışı buna kanıt olarak gösterilebilir."

Yukarıda verilen parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap oluşturur?

- A) Nüfus yoğunluğu bölge ekonomisini nasıl etkiler?
B) Ekonomik faaliyetlerin değişimi bir bölgenin sosyal ve kültürel yapısını nasıl etkiler?
C) Yer altı kaynakları bölge ekonomisine katkı sağlar mı?
D) Ekonomik faaliyetler ile nüfus değişimi arasında nasıl bir paralellik vardır?
E) İspanya ve İngiltere'nin ekonomik gelişiminde doğal kaynakların rolü nedir?

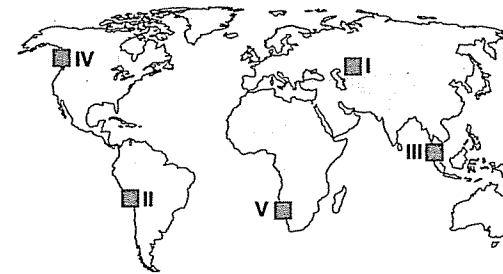
DENEME - 10

1. Kayın, meşe, kestane ve ıhlamur gibi kışın yaprak dökken orman ağaçlarının yaygın olarak görüldüğü bir yörenin, yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği aşağıdakilerden hangisine daha çok benzer?

kareköt

2. * Uluslararası ticaret yolları üzerinde bulunan,
* Ticari potansiyeli fazla olan,
* Küresel ticarete önemli bir pazar alanı olan bölgelerde bulunan şehirlerin hem gelişmiş hem de yoğun nüfuslu olduğu gözlenir.

Bu şehirlere, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde rastlanabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. ✓ İngiltere - Fransa arasında yer alan Manş Tüneli
✓ Kaliforniya eyaletindeki Central Valley Projesi
✓ Libya Yapay Nehir Projesi

Yukarıda verilenlerin ortak özelliğini aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Doğal çevrenin insan yaşamını zorlaştırdığı
B) Beşeri ve doğal sistemler arasında sürekli bir etkileşimin olduğu
C) Teknolojinin çevre kirliliği üzerinde etkili olduğu
D) Az gelişmiş ülkelerde doğal çevre kullanımının az olduğu
E) Olumsuz çevre koşullarına karşı insan müdahalesinin az olduğu

4. Kara ve denizlerin dağılımı, canlıların yeryüzüne dağılımını etkiler. Denizler karalarda yaşayan canlılar için, karalar ise denizlerde yaşayan canlılar için yayılmaya engeldir. Diğer yandan doğal ya da doğal olmayan etkenler sonucunda meydana gelen bazı değişimler kara ve denizler arasındaki canlı türlerinin geçişine olanak sağlayabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek verilebilir?

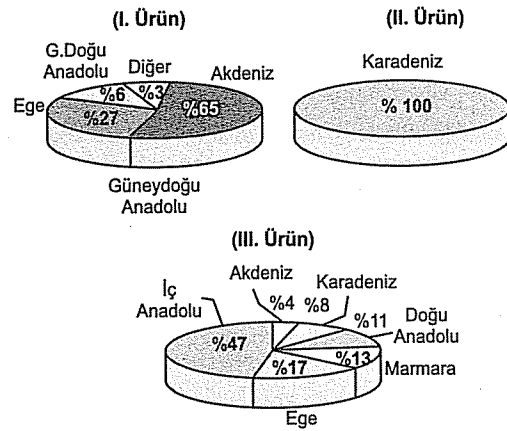
- A) Süveyş Kanalı'nın açılması
B) Fosil yakıt kullanımının artması
C) Sulak alanların korunması
D) Deniz ticaretinin gelişmesi
E) Klimatolojik kökenli ekstrem olayların sayısının artması

5. "Kuzey Denizi kıyılarıyla Batı Avrupa'nın üç büyük nehrinin deltasında yer alan ülke, deniz ticareti ve liman hizmetleri açısından dünyada önemli bir yer edinmiştir. Coğrafi konumundan kaynaklanan avantajlar nedeniyle ticari hizmetler sektörü çok gelişmiştir. Rotterdam Limanı ile Batı Avrupa'nın deniz yollarının giriş kapısı konumundadır. Ülkenin bu transit fonksiyonu, nakliye ve dış ticaret firmaları için birçok destek endüstrisinin burada kurulmasında ve yoğunlaşmasında etkili olmuştur."

Yukarıda genel özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İngiltere B) Hollanda C) Fransa
D) Belçika E) Danimarka

6. Aşağıda, Türkiye'de yetişen üç tarım ürününün coğrafi bölgelere göre üretim payları (2007 yılı) verilmiştir.

Bu tarım ürünleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

I	II	III
A) Mısır	Pamuk	Buğday
B) Zeytin	Fındık	Mercimek
C) İncir	Pirinç	Ayçiçeği
D) Narenciye	Çay	Şekerpancarı
E) Mısır	Kenevir	Üzüm
7. Türkiye'deki petrol rafinerilerinden hangileri liman kentlerinde kurulmuştur?
- A) Aliağa, Batman, Orta Anadolu
B) Ataş, Orta Anadolu, İpraş
C) Batman, İpraş, Aliağa
D) İpraş, Ataş, Aliağa
E) Aliağa, Batman, Ataş

8. Aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin küresel boyuttaki etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Su kaynaklarının azalması
B) Anız yakmanın artması
C) Asit yağmurlarının artması
D) Ozon tabakasının seyrelmesi
E) Sulak alanların yok olması

9. Hint Okyanusu'nda 2004 yılında meydana gelen ve binlerce kişinin ölümüne neden olan tsunamiden sonra; Avrupa Birliği olası tsunami tehlikesine karşı çalışmalara başlamıştır. Bu çalışmalar kapsamında Avrupa ülkeleri için tsunami risk belirleme stratejileri projeleri oluşturmuştur.

Bu projeye ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Proje başta Türkiye, İtalya, İspanya olmak üzere otuz ülkenin katılımıyla sürdürülmektedir.
B) Proje, Avrupa'nın Kuzey Atlantik ile Akdeniz kıyıları için olası tsunami tehlikesinin düzeyini saptamak ve bunun neden olabileceği riskleri belirleyip tehlikenin azaltılmasını amaçlamaktadır.
C) Tsunami oluşabilecek bölgelerin doğru tahmin edilmesi ve zamanında saptanması için, su seviyesi ile yer hareketi verileri ve gözlemlerinden yararlanılarak, Tsunami Erken Uyarı Sistemi kurulması konusunda çalışmalar yapılacaktır.
D) Proje kapsamında bugüne kadar ki çalışmalarla tarihsel veriler değerlendirilecek ve güncelleştirilecektir.
E) Proje kapsamında yer alan ülkelerin başkentlerine yerleştirilecek sensörlerle olası yer hareketleri ve buna bağlı tsunami gözlemleri yapılacaktır.

10. İngiltere'de bir üniversitede öğretim görevlisi olan James Taylor: "Doğal kaynaklardan yararlanırken çevrenin tüm özellikleri dikkate alınarak en uygun yöntem ve teknolojiler uygulanmalıdır." yargısında bulunmuştur.

James Taylor'un düşüncesini;

- I. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Arkansas Nehri'nin taşkın ovası boyunca göl çanakları ve bağlantı kanallarının yapılması,
II. Aral Gölü'ne dökülen Seyhun ve Ceyhun nehirlerinin sularının büyük bölümünün tarımda kullanılması,
III. Akdeniz kıyısında yer alan Telaviv şehrindeki tatlı su kuyularından sürekli su çekilmesi

durumlarından hangileri destekler?

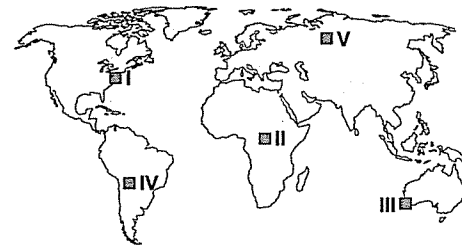
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

11. Türkiye'de son 20 yılda, kent sayısındaki artış miktarı Batı Avrupa ülkelerine göre daha fazla olmuştur.

Bu durum öncelikle aşağıdakilerden hangisinin etkisiyle açıklanır?

- A) Tarımsal verimliliğin artmasıyla
B) İç göçlerin etkin olmasıyla
C) İnşaat sektörünün gelişmesiyle
D) Limanların ticari kapasitesinin artmasıyla
E) Ulaşım hizmetlerinin iyileştirilmesiyle

12. Fosil yakıt kullanımının fazla olduğu bölgelerde atmosfere salınan zararlı karbon bileşikler daha çoktur.

Bu durum yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisi için en geçerlidir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

13. Türkiye coğrafi konumu itibarıyla:

- ✓ Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde,
✓ 36° - 42° Kuzey paralelleri arasında ve orta kuşaktır.

Bu durum Türkiye'de aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin yapılmasını zorlaştırmıştır?

- A) Deniz ulaşımı
B) Mera hayvancılığı
C) Kahve tarımı
D) Yaz turizmi
E) Seracılık

14. Aşağıdakilerden hangisi yerin derinliklerinde bulunan sıcak suların kaynaklar şeklinde yeryüzüne çıkmasına neden olan etmenler arasında sayılamaz?

- A) Sıcaklığı ve basıncı artmış suların fay hatlarını izleyerek yüzeye doğru yükselmesi
B) Magmanın etkisiyle derinlerde bulunan suların buharlaşıp basıncının artması
C) Yer altındaki gaz basıncıyla suyun yüzeye doğru itilmesi
D) Derinlerde ısınan suyun yoğunluğunun azalması, akım hızının artması
E) Mantodaki konvansiyonel akımların, kayaları eritip yer kabuğunun zayıf yerlerinden yüzeye doğru çıkması

15. 1950 - 2050 yılları arasında kıtalara göre nüfus miktarının dağılımını gösteren bir tablo incelendiğinde aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt bululamaz?

- A) 1950 - 1990 yılları arasında hangi kıtalarda nüfus daha fazladır?
B) 2015 - 2050 yılları arasında en fazla nüfus artışı hangi kıtalarda olacaktır?
C) 1950 - 2050 yılları arasında nüfus artış hızının azaldığı kıtalar hangileridir?
D) Hangi kıtada kent nüfusu daha fazladır?
E) Dünya nüfusu içinde payı en yüksek olan kıta hangisidir?

16. Dünyadaki kömür yatakları, başta demir-çelik sanayisi olmak üzere birçok sanayi kolunun gelişimi için elverişlidir.

- I. Kuzey Amerika'daki Göller Bölgesi çevresi,
II. Hint Yarımadası,
III. Çin'deki Mançurya,
IV. Arap Yarımadası,
V. Batı Afrika kıyı kuşağı

Yukarıda verilen bölgelerden hangisinde zengin kömür yataklarına bağlı olarak sanayinin geliştiği ileri sürülebilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) IV ve V
E) I, II ve III

1. İğne yapraklı ağaçlardan oluşan tayga ormanları, Orta Kuşak karasal iklim bölgelerinde görülür. Buna göre, doğal bitki örtüsü tayga ormanları olan bir bölgenin, genel iklim özelliği aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Kışlar soğuk, yazlar kurak ve en yağışlı mevsim ilkbahar
B) Yaz ve kış mevsimi arasındaki sıcaklık farkı az, yağış rejimi düzenli
C) Kışlar ılık, yazlar yağışlı ve en kurak mevsim sonbahar
D) Kışlar çok uzun ve soğuk, yazlar kısa ve serin, en yağışlı mevsim yaz
E) Yaz ve kış mevsimi arasındaki sıcaklık farkı çok, yıl boyunca kurak

2. Amerika Birleşik Devletleri dünyanın en fazla petrol üreten ülkelerinden biri olmasına karşın, ithalatında petrolün önemli bir yer tutması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Üretilen petrolün enerji veriminin az olması
B) Ülke içi tüketim miktarının fazla olması
C) Diğer enerji kaynaklarına dayalı üretimin çok az olması
D) Petrol ithalatının daha ucuz olması
E) Petrol rezervlerinin kısa ömürlü olması

3. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi Çağı'nda yaşanan gelişmeler arasında gösterilemez?

- A) Doğal, tarihi ve kültürel zenginliklerin öneminin artması
B) İçten yanmalı motorların icat edilmesi
C) Fosil kaynaklardaki kullanım oranının azalması
D) Akarsulardan yararlanma olanaklarının artması
E) Tarımda önemli gelişmelerin yaşanması

4. Katı atık toplamada kullanılan atık poşetleri ve kutuların renkleri ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Atıkların konulduğu materyaller siyah ve kahverengi poşet ya da kutular, mavi veya yeşil poşet ya da kutular ile kırmızı poşet ya da kutular olmak üzere üç farklı şekildedir.

Aşağıdakilerden hangisinin, mavi kutularda toplanacak atıklar arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) Organik atıklar
B) Kağıt ve karton atıklar
C) Evsel atıklar
D) Tıbbi atıklar
E) Sanayi atıkları

5. Sanayileşmiş bölgelerle;

- I. delta ovaları,
II. hava kirliliği,
III. kurutulmuş bataklıklar,
IV. asit yağmurları

olgularından hangileri arasında paralellik olduğu ileri sürülebilir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

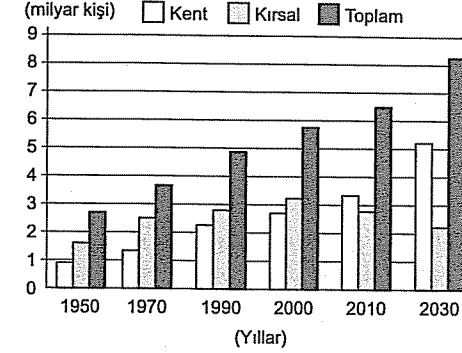
6. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kuşağında;

- nadasa ayrılan arazilerin az olmasının,
- ormanlarla kaplı arazilerin geniş olmasının,
- mısır ve fındık tarımı yapılan arazilerin geniş olmasının

en önemli nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağışların yağmur ve çiy şeklinde düşmesi
B) Sıradağların denize paralel uzanması
C) Yağış rejiminin düzenli olması
D) Toprakların derin profilili olması
E) Akarsu havzalarının dar olması

7. Aşağıda dünyanın kır ve şehir nüfusunun yıllara göre değişimi ve 2030'da beklenen tahmini nüfus miktarı gösterilmiştir.

Grafikten yararlanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 2010 yılında kentsel nüfus oranı kırsal nüfus oranını geçmiştir.
B) Toplam nüfus ile şehir nüfusunun seyri paralellik göstermektedir.
C) 1990'da toplam nüfus, 1950 yılına göre iki katına çıkmıştır.
D) 2000 yılına kadar şehir nüfusu üç milyardan altındadır.
E) Kır ve kent nüfusun arasındaki fark giderek azalmaktadır.

8. Doğal çevre koşulları beşeri ve ekonomik faaliyetler üzerinde etkili olan faktörlerden biridir. Çevre koşullarındaki farklılık; nüfus, yerleşme, tarım, hayvancılık, ulaşım, turizm gibi olguların da farklılık göstermesine neden olur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin farklı bir iklim bölgesinde yoğunlaştığı söylenebilir?

- A) Nadasa bırakılan tarlaların yaygın olduğu yerlerin
B) Kerpiç yapıklı kırsal konutlardan oluşan köy altı yerleşmelerinin
C) Küçükbaş mera hayvancılığının temel geçim kaynağı olduğu yerlerin
D) El dokuması halı ve kilim üretiminin yoğunlaştığı köylerin
E) Naylondan yapılmış seralarda sürdürülen turfanda sebzeçiliğinin

9. Amik, Avlan ve Gavur Gölü Türkiye'nin kaybolan sulak alanlarından bazılarıdır.

Sözü edilen sulak alanlar aşağıda verilen illerden hangilerinin sınırları içinde yer almaktadır?

	Amik Gölü	Avlan Gölü	Gavur Gölü
A)	Hatay	K.Maraş	Antalya
B)	K.Maraş	Antalya	Hatay
C)	Hatay	Antalya	K.Maraş
D)	K.Maraş	Hatay	Antalya
E)	Antalya	K.Maraş	Hatay

10. Tarımsal etkinliklerde verimi arttırmak için kimyasal gübre ve tarımsal ilaç kullanılır. Özellikle bilinçsiz gübre ve tarımsal ilaç kullanımının fazla olduğu yerlerde tarım topraklarında görülen kirlilik oranı daha fazladır. Gübre kullanımı daha çok tarla tarımında, tarımsal ilaç kullanımı ise bağcılıkta yaygındır.

Tarımsal etkinliklerin niteliği dikkate alınırsa, aşağıdaki illerden hangisinde tarımsal ilaç kullanımı ve buna bağlı olarak ortaya çıkan toprak kirliliği daha fazladır?

- A) Manisa B) Kırşehir C) Erzincan
D) Yozgat E) Van

11. Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinde, insanların doğal sistemler üzerindeki olumsuz etkisi daha fazladır?

- A) Kış turizmi B) Yayılcılık
C) Maden işletmeciliği D) Seracılık
E) Arıcılık

12. Yeryüzünde tahrip olan ekolojik denge ile birlikte, içinde barındırdığı değerlerin de yok olması önce-likle aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Pek çok türün habitatının bozulmasıyla
B) Organik tarımın yaygınlaşmasıyla
C) Makineli tarım yapılan arazilerin genişlemesiyle
D) Organize sanayi bölgelerinin oluşturulmasıyla
E) Tarımda damla sulamanın yaygınlaşmasıyla

13. (I) Almanya'da sanayinin gelişmesinin temelinde, Ruhr ve Saar havzalarındaki demir ve elmas yataklarının önemli bir etkisi vardır. (II) Ruhr havzasında üretilen çeliğin bir bölümü, makine ve motor üretiminde kullanılır. (III) Aşağı Saksonya, Frankfurt ve Stuttgart önemli sanayi tesislerinin yer aldığı merkezlerdir. (IV) Demir-çelik, çimento, kimyasal maddeler, gemi yapımı, bu havzadaki önemli sanayi kollarıdır.

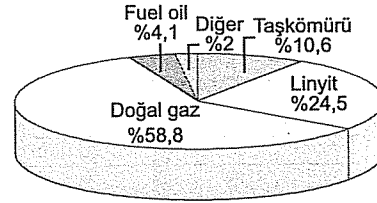
Yukarıda verilen parçada Ruhr sanayi bölgesi ile ilgili olarak hangileri yanlış verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

14. Zengin mercan resiflerinin bulunduğu bir bölgenin genel özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Deniz canlıları çeşitliliği fazladır.
B) Yıllık sıcaklık ortalaması yüksektir.
C) Deniz suyu tuzluluk oranı fazladır.
D) Çok sayıda balığın ana beslenme kaynağıdır.
E) Su kirliliği oranı yüksektir.

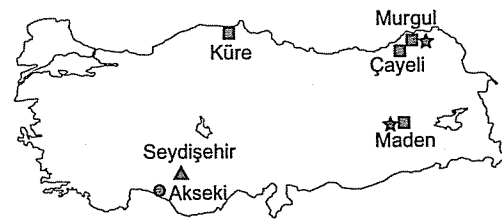
15. Aşağıdaki grafikte 2006 yılında Türkiye'de termik santrallerde üretilen elektrik enerjisinin, elde edildiği enerji kaynaklarına göre oransal dağılışı verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanıldığında, aşağıdaki yargılarından hangilerinin doğruluğu savunulabilir?

- A) Taşkömürüyle çalışan termik santral sayısı, fuel-oil ile çalışan termik santral sayısından daha azdır.
B) Doğal gazdan elde edilen elektrik enerjisi, diğer enerji kaynaklarından elde edilen elektrik enerjisi toplamından fazladır.
C) Termik enerji üretiminin tamamı fosil kaynaklardan elde edilir.
D) Doğal gazdan, elektrik üreten santraller Türkiye'nin her bölgesinde dağılışı gösterir.
E) Türkiye'deki termik santrallerde petrol ve petrol türevlerine dayalı elektrik üretimi yapılmaz.

16. Aşağıdaki haritada iki farklı madenin Türkiye'deki başlıca çıkarım havzaları ile işletildiği yerlerin dağılışı gösterilmiştir.

Farklı sembollerle gösterilen bu maden işletmelerinde hangi yer altı kaynakları çıkarılmaktadır?

Sembol	Maden
■, ★	Demir, Krom
●, ▲	Bakır, Demir
●, ▲	Boksit, Bakır
●, ▲	Krom, Demir
●, ▲	Bakır, Boksit

1. Akarsuların ağız, biyoçeşitliliğin en fazla olduğu yerlerdir. Özellikle açık denizlere ve okyanuslara ulaşan ve sularını soğuk kuşağa boşaltmayan akarsularda bu durum daha belirgin olarak göze çarpar.

Buna göre;

- I. Lena,
II. Nijer,
III. Obi,
IV. Amazon

akarsularından hangilerinin ağızda biyoçeşitlilik daha çoktur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdaki denizlerden hangisinde, yeryüzünün en uzun su altı tüneli bulunmaktadır?

- A) Baltık Denizi B) Umman Denizi
C) Japon Denizi D) Lyon Denizi
E) Manş Denizi

3. Tarım ürünlerinin yetişme koşullarını etkileyen en önemli faktör sıcaklık ve yağış miktarıdır.

Türkiye'nin her yöresinde sıcaklık koşullarının yeterli olduğu varsayılırsa, yıllık yağış isteği en az 500 mm olan bir tarım ürününün aşağıdaki yörelerden hangisinde doğal olarak yetiştirilmesi beklenmez?

- A) Bursa Yöresi B) Çukurova Yöresi
C) Adıyaman Yöresi D) Menteşe Yöresi
E) Tuz Gölü Çevresi

4. "Tarih boyunca insanlar doğal kaynakların sınırsız olabileceğini düşünmüşlerdir. Bu durum insanların uzun yıllar boyunca doğal kaynakları bilinçsizce kullanmasına yol açmıştır. İhtiyaçların çeşitlenmesi, hızlı tüketime bağlı olarak doğa ve insan arasındaki dengeyi doğanın aleyhine bozmuştur. Ayrıca doğal çevrenin tahribatıyla birlikte zamanla açlık ve fakirlik hızla ilerlemiş, ekolojik dengede bozulmalar meydana gelmiştir."

Yukarıda verilen parça aşağıdaki sorulardan hangisinin açıklamasıdır?

- A) Ülkelerin gelişmişlik durumunun çevre kirliliği üzerinde ne gibi etkileri vardır?
B) Çevrenin kullanımı sınırlı mıdır?
C) Geçmişten günümüze doğal kaynak kullanımı azalmış mıdır?
D) Ekolojik denge yeniden nasıl kurulmalıdır?
E) Ekolojik denge ile doğal kaynak kullanımı birbirine zıtlık gösterir mi?

5. İngiltere'yi Japonya'dan ayırarak özellikler arasında aşağıdakilerden hangisi öne çıkar?

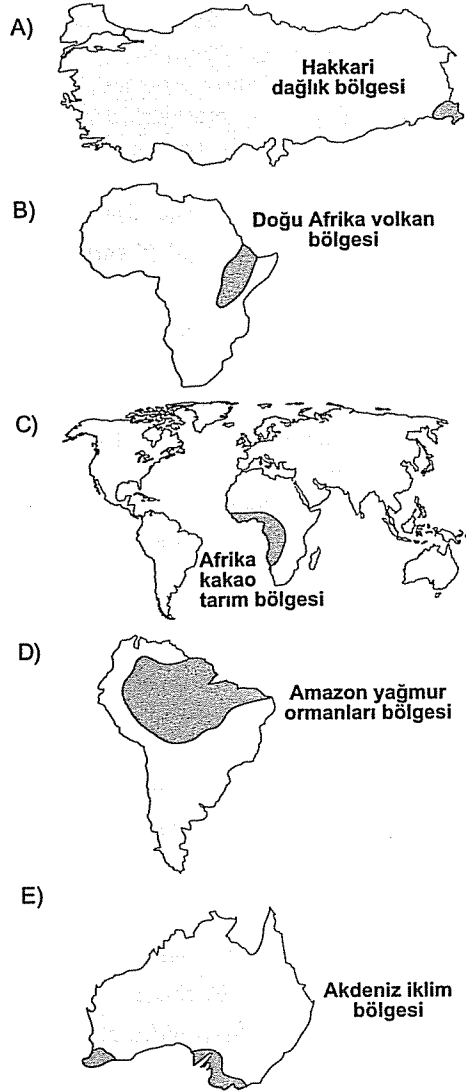
- A) Ilıman okyanus ikliminin görülmesi
B) Ana karada topraklarının bulunmaması
C) Nüfus artış hızının düşük olması
D) Tarım sektöründe çalışan nüfus oranının az olması
E) Hinterlandı geniş limanlara sahip olması

6. Atmosferdeki karbonun yaklaşık % 10'u insanların çeşitli faaliyetleri sonucunda oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu faaliyetlerden biri değildir?

- A) Termik enerji üretimi B) Orman tahribi
C) Anız yakma D) Motorlu araç kullanma
E) Baraj yapımı

7. Aşağıdaki haritalar üzerinde taranarak belirtilmiş bölgelerden hangisinin sınırlarının daha kısa bir süre içinde değişmesi beklenir?

8. Erozyon şiddetinin azaltılmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olamaz?

- A) Tarlaların eğime dik sürülmesi
B) Nadas arazilerinin genişletilmesi
C) Ağaçlandırmanın yaygınlaştırılması
D) Yamaçların teraslanması
E) Nöbetleşe ekimin yaygınlaştırılması

9. Aşağıdaki tabloda, Fransa'da 1990 ve 2000 yıllarındaki nüfusun yaş gruplarına göre oransal dağılışı verilmiştir.

	Yaş Grubu	1990 yılı (%)	2000 yılı (%)
I	0 - 19	26,7	24,5
II	20 - 39	28,3	26,2
III	40 - 59	20,7	22,9
IV	60 - 74	17,0	18,4
V	75+	7,3	8,0

Buna göre, hangi yaş grubunda ülkenin nüfus artış hızı daha fazla olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'de, ulaşım ağlarının ve iç ticaretin gelişmesi;

- I. üretim alanı dar olan bazı ürünlerin bütün bölgelere pazarlanması,
II. ihracat gelirlerinin artması,
III. endüstrinin gelişmesi,
IV. bazı yerleşim alanlarının gelişip, nüfus yoğunluğunun artması

durumlarından hangilerini doğrudan etkilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Üretim, dağıtım ve tüketim etkinlikleri birçok doğal faktörden etkilenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A) Hammadde
B) Teknolojik gelişmeler
C) Su kaynakları
D) Yüzey şekilleri
E) İklim özellikleri

12. 1957 yılında Hatip Çayı'nın, 1961'de de İncesu Deresi'nin taşması sonucu ortaya çıkan sel ve taşkınlar yörede büyük can ve mal kayıplarına neden olmuştur. Bitki örtüsünün tahrip edildiği ve seyrek olduğu yörede, bu durum üzerine ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları yapılmaya başlanmıştır.

Yeşil Kuşak Ağaçlandırma çalışmaları adı verilen bu çalışmalar ilk önce aşağıda verilen illerden hangisinde başlamıştır?

- A) Ankara B) Muğla C) Rize
D) Zonguldak E) Edirne

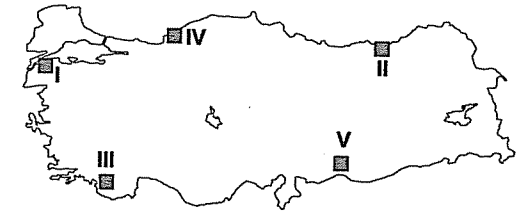
13. Fay hatları üzerinde bulunan aktif bir volkanik arazide aşağıdaki enerji santrallerinden hangisinin kurulması sırasıyla akılcı (verimli) ve yanlış (riskli) olur?

	Akılcı (verimli)	Yanlış (riskli)
A)	Kömür	Biyokütle
B)	Hidroelektrik	Jeotermal
C)	Jeotermal	Nükleer
D)	Biyokütle	Hidroelektrik
E)	Nükleer	Kömür

14. Türkiye'de maden çeşitliliğinin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Orojenik hareketlerin B) Metamorfizmanın
C) Yükseltinin D) Volkanizmanın
E) İklim değişikliklerinin

15. "Ruhr sanayi bölgesi, Kuzey Fransa'dan başlayıp Belçika, Hannover ve Saksonya'dan Silezya'ya kadar devam eden büyük sanayi kuşağı içinde yer alır. Aynı zamanda, Avrupa'daki sanayi bölgeleri arasında Sanayi Devrimi'nin bütün aşamalarının gerçekleştiği tipik bölgelerden biridir. Ruhr Bölgesi'nin esas gelir kaynağı yakın bir zamana kadar kömür ve çelik üretimi idi. Günümüzde artan nüfus ve gelişen ekonomik yapının etkisiyle büyüyüp modernleşmiştir.

Yukarıdaki bilgilere göre, Türkiye haritası üzerinde numaralandırılan bölgelerden hangisinin gelişim süreci Ruhr Bölgesi'yle benzerlik gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Tarımsal su talebinin artmasıyla birlikte, büyük ölçekli sulama projelerinin yapılması gerekli hale gelmektedir. Bu doğrultuda yapılan birçok proje hayata geçirilmiştir.

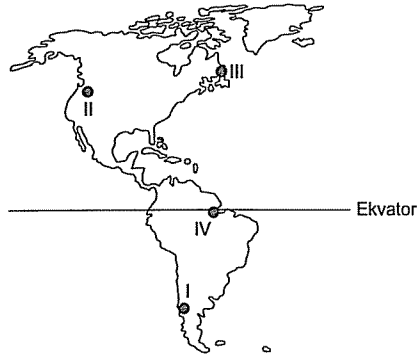
Buna;

- I. Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi,
II. Central Valley Projesi,
III. Doğu Karadeniz Projesi,
IV. Yapay Nehir Projesi,
V. Güneydoğu Anadolu Projesi

sulama projelerinden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I, III ve V
D) II, IV ve V E) III, IV ve V

1.

Yeryüzündeki aktif volkanik sahaların, jeotermal bölgelerin ve gayzerlerin tamamı yeni oluşumlu araziler üzerinde bulunur.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılmış bölgelerden hangilerinde gayzerlere rastlanabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

2. Aşağıdakilerden hangisinin çevre sorunlarına yol açması beklenmez?

- A) Sığ denizlerde meydana gelen tanker kazalarının
B) Taş ocaklarında patlatma yöntemiyle üretim yapılmasının
C) Siyanürle altın aranmasının
D) Geçimini ormancılık faaliyetleriyle sağlayan köy sayısının artmasının
E) Organik tarımın yaygınlaşmasının

3. Aşağıdaki şehirlerin hangisinin küresel etkiye sahip olmasında, idari fonksiyonlarının önemli rol oynadığı ileri sürülemez?

- A) Roma B) New York C) Londra
D) Paris E) Tokyo

4. Aşağıdaki tabloda Türkiye'yi sembolize eden mekânlardan bazıları ile bu mekânların bulunduğu yerler verilmiştir.

Yer altı şehirleri, peribacaları ve içlerine oyulmuş evler	I	Nevşehir
Farklı bir mimari yapıya sahip olan Harran evleri	II	Adıyaman
Efes, Foça, Bergama'daki antik kentler ve harabeler	III	İzmir
Nemrut Dağı'ndaki binlerce yıllık devasa taş heykeller	IV	Şanlıurfa

Numaralanmış kutulardan hangileri karşısındaki bulunan iller yer değiştirirse tablodaki bilgi bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

kareköt

5. Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu yörelerde, halı ve kilim dokumacılığının geliştiği gözlenir.

Bu durum öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Halı ve kilim dokumacılığının iyi gelir getirmesiyle
B) Yalnızca küçükbaş hayvancılığın yapılmasıyla
C) El sanatlarının gelişmiş olmasıyla
D) Ekonomik faaliyet kollarının sınırlı olmasıyla
E) Kırsal alandaki ekonomik faaliyetlerin birbiriyle ilişkili olmasıyla

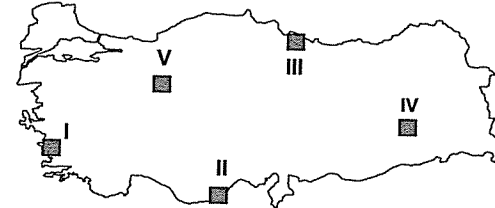
6. Almanya ve İtalya'nın en önemli petrol arıtma tesislerinin liman kentleri çevresinde bulunması, öncelikle aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Petrol çıkarımının genellikle deniz tabanında açılan kuyulardan yapılması
B) Liman kentlerinde endüstrinin daha gelişmiş olması
C) Kıyı kuşağında geniş düzlüklerin ve ovaların bulunması
D) Liman kentlerindeki çevre kirliliğinin daha az olması
E) Petrolün çoğunlukla deniz yoluyla ithal edilmesi

7. Seracılık: Cam veya naylon ile örtülü kapalı ortamlarda yapılan tarım faaliyetleridir.

Turfandacılık: Mevsim dışı yapılan sebze ve meyve tarımıdır.

Seracılık ve turfandacılık genellikle kış mevsiminin kısa, yaz mevsiminin uzun sürdüğü, sulama olanaklarının yaygın olduğu yerlerde gelişen tarımsal etkinliklerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada taranarak numaralandırılan yörelerden hangileri seracılık ve turfandacılık için daha uygundur?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

8. Aşağıda kuruyan ya da suyu azalan bazı sulak alanların özellikleri verilmiştir.

- I. Dünya genelinde yüzen adacıklara sahip üç gölden biri olan göl, kuraklığa bağlı olarak kapladığı alan %70 oranında azalmıştır.
II. Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü ve milli park alanıdır. Gölde son on yıl içinde iki milyar metre küp su buharlaşarak su seviyesi sekiz metre kadar azalmıştır.
III. Göl son yılların en düşük seviyesine inmiştir. Gölün Orhangazi tarafında, sahile yakın bölgelerde oluşan adacıklar suyun çok fazla miktarda azaldığının bir göstergesidir.

Bu sulak alanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

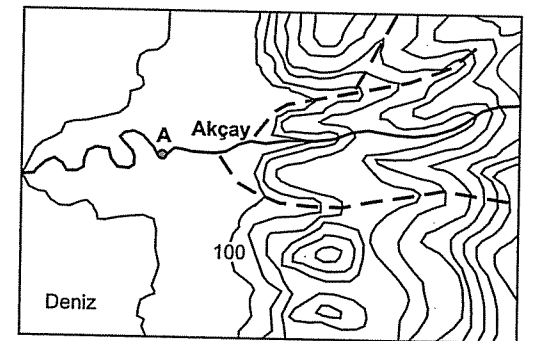
I	II	III
A) Ladik Gölü	Beyşehir Gölü	İznik Gölü
B) Beyşehir Gölü	İznik Gölü	Ladik Gölü
C) İznik Gölü	Beyşehir Gölü	Ladik Gölü
D) Beyşehir Gölü	Ladik Gölü	İznik Gölü
E) Ladik Gölü	İznik Gölü	Beyşehir Gölü

9. Avrupa Birliği, çevre politikası ile çevrenin korunmasını, kalitesinin yükseltilmesini, insan sağlığının korunmasını, doğal kaynakların akılcı ve dikkatli kullanılmasını, hem bölgesel hem de küresel çevre sorunları ile ilgili olarak uluslararası düzeyde önlemlerin alınmasını hedeflemektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Avrupa Birliği çevre politikasının temel uygulama alanlarından biri olamaz?

- A) İklimsel değişiklikler
B) Doğanın korunması
C) Atık yönetimi
D) Su kirliliği
E) Ekolojik tarım

10. Aşağıdaki izohips haritasında görülen Akçay ırmağı üzerinde hidroelektrik santrallerin kurulması düşünülmektedir.

Haritada verilen A noktasının hidroelektrik enerji santraline uygun olmaması;

- I. Akarsuyun akış hızının az olması,
II. Akarsuyun aşağı kesiminde yer alan delta alanının tarıma uygun olması,
III. Baraj suyunun birikmesi için gerekli hazneye sahip olmaması,
IV. Akarsuyun delta üzerinde menderes çizmesi

verilenlerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

11. Son yıllarda Çin ekonomisinin hızlı bir şekilde büyümesinde, Çin'in;

- I. zengin doğal kaynaklara sahip olması,
- II. ulaşım ağının gelişmiş olması,
- III. önemli pazarlara yakın olması,
- IV. işçi maliyetlerinin düşük olması

gibi özelliklerinden hangileri **daha etkili** olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

12. Akdeniz Bölgesi'nin, Türkiye ekonomisine olan katkısının **en fazla** olduğu endüstri kolları, aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Dokuma, gıda, gübre, çimento
- B) Seramik, petrokimya, sigara, ipekli dokuma
- C) İçki, süt ürünleri, metalurji, kâğıt
- D) Gıda, cam, otomotiv, yem
- E) Demir-çelik, deri, kimya, mobilya

13. Yapılan araştırmalar sonucunda, 1980 - 2010 yılları arasında doğal kaynaklara olan talebin, geçmiş dönemlere göre daha fazla arttığına ulaşılmıştır.

Bu durum öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Dünya nüfusunun artmasıyla
- B) Havayolu ulaşımının gelişmesiyle
- C) Yeni doğal kaynakların bulunmasıyla
- D) Modern tarım yapılan arazilerin genişlemesiyle
- E) İklim değişikliklerinin artmasıyla

14. Erken uyarı sistemleri, doğal afet öncesinde karşılaşılabilecek risk oranını azaltmak ve zamanında bildirmek amacıyla belli kurumlarca yayınlanan uyarı mesajları veya bildirileridir.

Bu sistemler aşağıda verilen doğal afetlerden hangisine uygun **düşmez**?

- A) Kasırgalar
- B) Depremler
- C) Tsunami
- D) Erozyon
- E) Volkanik patlamalar

15. Bitkilerin sıcaklık isteği ve doğal olumsuzluklara karşı direnci enleme ve iklime göre değişir.

Buna göre, aşağıdaki bitki türlerinden hangisinin;

- ✓ sıcaklık isteğinin fazla,
- ✓ kuraklığa dayanıklı,
- ✓ yapraklarının sert ve parlak olduğu söylenebilir?

- A) Sarıçam
- B) Zakkum
- C) Ladin
- D) Tundra
- E) Kardelen

16. ★ Kişi başına düşen ulusal gelirin azalması
★ Piyasaya yeni, kaliteli ve ucuz teknolojik ürünlerin sürülmesi
★ Modaya uyan kitlenin büyümesi
★ İşsizlik oranının artması
★ Ürünlerin satış merkezlerinin çoğalması

Yukarıdakilerden kaç tanesinin, tüketimi arttırmada etkili olduğu savunulabilir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

kareköt

DENEME - 14

1. 28 Nisan 2010'da Meksika Körfezi'nin sığ sularında kurulmuş olan petrol platformunda, kaza sonucu çıkan yangınlarla birlikte büyük patlamalar meydana gelmiş ve platform sulara gömülmüştür. Kazanın olduğu bölgede günde yaklaşık 800 bin litre ham petrol sulara karışmış, sızan petrolün kapladığı alan 22 bin km²'yi bulmuştur. Bu olay sonucunda A.B.D İçişleri Bakanı Ken Salazar, Meksika Körfezi'ndeki platform kazası konusunda, "İlgili şirketler petrol kuyusu açma faaliyetleri sırasında çok büyük hatalar yapmıştır." yargısında bulunmuştur.

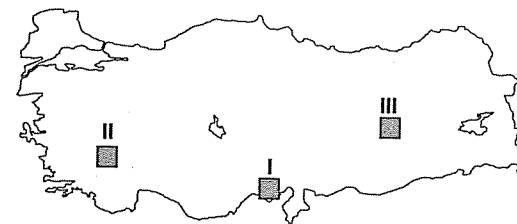
Yukarıdaki basın haberine göre, Meksika Körfezi'yle ilgili;

- I. Mega tsunamiler görülmüştür.
- II. Su kirliliği artmıştır.
- III. Kıyı ekosistemlerinde toplu ölümler olmuştur.
- IV. Deniz suyu sıcaklığı normal değerlerin üzerine çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. Aşağıdaki haritada Türkiye'de su gücünden, jeotermal enerjiden ve güneş enerjisinden yararlanma olanaklarının fazla olduğu alanlar taranarak numaralandırılmıştır.

Buna göre, bu enerji kaynakları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Güneş	Su gücü	Jeotermal
B)	Su gücü	Jeotermal	Güneş
C)	Jeotermal	Güneş	Su gücü
D)	Güneş	Jeotermal	Su gücü
E)	Su gücü	Güneş	Jeotermal

3. Türkiye'de hidroelektrik enerji potansiyelinin **en fazla** olduğu coğrafi bölge ile bunun **temel nedeni** aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Karadeniz Bölgesi'dir. Çünkü akarsular yıl boyunca kurumaz.
- B) İç Anadolu Bölgesi'dir. Çünkü dağlık arazilerde karın yerde kalma süresi uzundur.
- C) Akdeniz Bölgesi'dir. Çünkü karstik araziler geniş yer kaplar.
- D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Çünkü çok sayıda baraj vardır.
- E) Doğu Anadolu Bölgesi'dir. Çünkü ortalama yükselti ve eğim fazladır.

4. Aşağıda bazı ülkelerin turist sayısı ile turizm gelirleri bakımından dünyadaki payları verilmiştir.

Ülke	Turist sayısındaki payı (%)	Turizm gelirindeki payı (%)
Fransa	9.4	6.2
İspanya	6.9	7.0
Çin	5.8	4.3
ABD	6.1	12.0
Almanya	2.7	4.3
Türkiye	2.5	2.7

Tabloda verilen bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A) Almanya'ya gelen turistler Türkiye'ye göre daha fazla döviz bırakmaktadırlar.
- B) Ülkelere gelen turist sayısı ile turizm geliri birbirine paralellik göstermektedir.
- C) Avrupa ülkeleri içinde en fazla turist çeken ülke Fransa'dır.
- D) Turizm geliri yüksek olan ülkelerin çoğu Avrupa'dadır.
- E) Çin ve İspanya'ya gelen toplam turist sayısı, ABD ve Almanya'ya gelen toplam turist sayısından daha fazladır.

kareköt

5. Aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinden atmosfere salınan gaz atık miktarı en azdır?

- A) Erzurum şeker fabrikası
B) Karabük demir - çelik fabrikası
C) Seydişehir alüminyum işletmesi
D) Yatağan termik santrali
E) Elazığ ferrokrom tesisleri

6. Dünyada sanayileşme sürecini ilk yaşayan ülkenin İngiltere olmasında;

- I. Avrupa ana karasına göre özgür düşünce ortamının daha gelişmiş olması,
II. Siyasi istikrarını Avrupa'ya göre daha erken sağlamış olması,
III. Kömür ve demir yatakları bakımından zengin olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Peru'da Amazon ormanları bölgesinde yaşayan Yanesha Kızılderilileri, Yanesha Orman kooperatifini kurmuşlardır.

Kooperatifin amacı;

- I. Amazon ormanlarında kereste üretimini arttırmak,
II. Orman alanlarının yerleşmeye açılmasını önlemek,
III. Çevrenin korunmasını sağlamak

yukarıdakilerden hangileriyle ilgili değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

kareköt

8. Türkiye'deki tarımsal faaliyetler incelendiğinde, bazı ürünlerin tarımının belirli topraklar üzerinde yoğunlaştığı görülür.

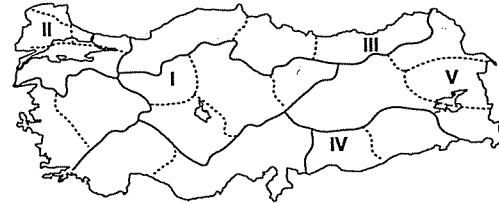
Buna aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

- A) Kolüvyal topraklar üzerinde sürdürülen elma tarımı
B) Rendzina toprakları üzerinde sürdürülen çay tarımı
C) Terra rossa toprakları üzerinde sürdürülen turunçgil tarımı
D) Regosol toprakları üzerinde sürdürülen patates tarımı
E) Kahverengi step toprakları üzerinde sürdürülen buğday tarımı

9. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin jeopolitik önemini arttıran özelliklerden biri değildir?

- A) Uluslararası önemli su yolları üzerinde bulunması
B) Asya, Avrupa ve Afrika'nın birbirine en yakın olduğu yerde bulunması
C) Ortadoğu petrol bölgesine komşu olması
D) Asya ve Avrupa arasındaki enerji nakil hatları üzerinde yer alması
E) Tarım ürünü ve bitki çeşitliliğinin fazla olması

10. Biyolojik çeşitlilik iklime ve yer şekillerine bağlı olarak değişebilmektedir. Genellikle iklim çeşitliliği fazla olan, engebeli arazilerin geniş yer kapladığı bölgelerde biyolojik çeşitlilik fazla olur.

Bu yargı yukarıdaki haritada numaralandırılan coğrafi bölümlerden hangisi için en geçerlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdakilerden hangisi, tatlı su biyomlarında yaşayan canlıları olumsuz etkileyen insan kaynaklı faktörlerden biri değildir?

- A) Endüstri tesislerinden çıkan artılmamış sıvı atıkların akarsulara karışması
B) Vadi tabanlarındaki tarım arazilerinde bilinçsiz gübre ve zirai ilaç kullanılması
C) Termik santrallerde kullanılan suların doğrudan göllere bırakılması
D) Akarsu yataklarının çeşitli bölümlerine baraj kurulması
E) Bazı göl ve bu gölleri besleyen akarsuların ulusal park kapsamına alınması

12. İnsanlık tarihi boyunca yaşanan bazı gelişmeler, keşifler ve icatlar doğal kaynakların önemini ve kullanımını arttırmıştır. Örneğin, Sanayi Çağı'ndaX..... in icat edilmesiyle birlikte petrolün,Y..... nin icadıyla birlikte akarsuların önemi daha çok artmıştır.

Yukarıdaki paragrafta X ve Y olarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	X	Y
A)	Buhar makinesi	Traktör
B)	Pulluk	İçten yanmalı motor
C)	Traktör	Buhar makinesi
D)	İçten yanmalı motor	Dinamo
E)	Dinamo	Pulluk

kareköt

13. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin ekonomik ve sosyal gelişmişliğinde;

- ✓ kömür,
✓ petrol,
✓ orman

gibi doğal kaynakların yüksek potansiyele sahip olması daha önemli rol oynamıştır?

- A) Kanada B) Hollanda C) İtalya
D) Japonya E) İsviçre

14. Doğal kaynakların hızla tükenmesinin neden olduğu olumsuz sonuçlar, aşağıdakilerden hangisiyle azaltılamaz?

- A) Geri dönüşümün yaygınlaştırılmasıyla
B) Güneş, rüzgâr ve jeotermal enerjinin kullanım alanlarının genişletilmesiyle
C) Sanayileşmenin yaygınlaşmasıyla
D) Nüfus artış hızının düşmesiyle
E) Ağaçlandırmaların artmasıyla

15. "Geçmişte Pangea adı verilen kıta, jeolojik süreç içerisinde parçalanıp birbirinden ayrılmış ve canlıların yaşam ortamları farklılaşmaya başlamıştır. Buna kanıt olarak, Güney Afrika'nın batısı ile Brezilya'da benzer fosillerin bulunması gösterilebilir."

Yukarıda verilen bilgiye göre, canlı yaşamında ve coğrafi dağılışında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilebilir?

- A) Levha tektoniğinin
B) Kıvrım hareketlerinin
C) Volkanizmanın
D) İklim değişikliklerinin
E) Küresel ısınmanın

16. Hollanda'nın farklı bölgeleri ve şehirleri arasındaki ulaşım daha çok kara yoluyla yapılırken, Kanada'da ise genellikle hava yoluyla yapılır.

Bu durum, iki ülkenin hangi bakımdan farklı olmasının sonucudur?

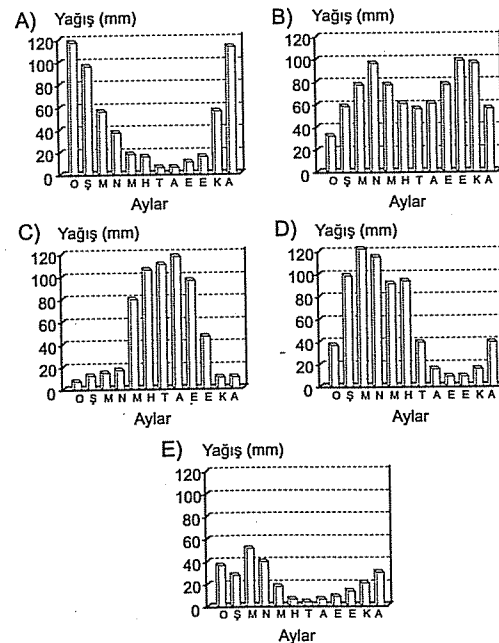
- A) Nüfus yoğunluğu B) Gelişmişlik düzeyi
C) Orman alanlarının genişliği D) Yüzölçümü
E) Yer şekilleri

1. Aşağıdakilerden hangisi insan-doğa etkileşiminin farklı bir sonucudur?

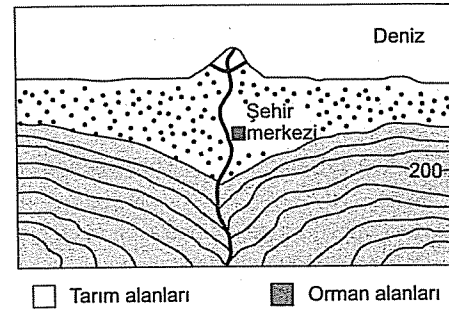
- A) Fransa ve İngiltere arasındaki Manş Denizi'nin altından geçişi sağlayan Manş tünelinin yapılması
- B) Mısır'daki Nil Nehri üzerinde kurulan barajların, deltaya taşınan alüvyonları azalttığı için tarımda gübre kullanımının artması
- C) İsviçre'de Alp dağları üzerinde çok sayıda tünel ya da köprü yapılarak ulaşımın kolaylaştırılması
- D) Hollanda'da kıyı taşkınları ve su erozyonuna karşı kıyı koruma sistemlerinin geliştirilmesi
- E) Libya'nın güneyinde yer alan yer altı sularının sulama yapmak amacıyla kuzeyde yer alan tarımsal alanlara taşınması

2. Türkiye'deki bozkır bitkileri içerisinde en çok geven, yavşanotu, çobanyastığı, sığırkuyruğu, gelincik, kılıçotu ve peygamber çiçeği bitkilerine rastlanılmaktadır.

Aşağıdaki yağış grafiklerinden hangisinin, bu tür bitkilerin yaygın olduğu bir yöreye ait olduğu söylenebilir?

3. Aşağıda bir bölgenin topoğrafya haritası ve arazi kullanımı verilmiştir.

Bu bölgedeki akarsu vadisi üzerine baraj yapılmasıyla birlikte;

- I. yer altı sularına zehirli kimyasalların karışması,
II. orman tahribinin artması,
III. deltada erozyon şiddetinin artması,
IV. yerleşim alanında sel riskinin azalması
- gelişmelerinden hangileri beklenir?**
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

4. Birleşmiş Milletler'e üye ülkeler tarafından 1992 yılında Rio'da düzenlenen dünya zirvesinde iklim değişikliği, çölleşme ve biyolojik çeşitliliği konu alan üç temel çevre sözleşmesi imzaya açılmıştır. Bunlardan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin amacı; biyolojik çeşitliliğin korunması, biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve genetik kaynakların kullanımından doğan faydaların eşit ve adil paylaşımı olarak belirlenmiştir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Çevresel sorunlarla baş edebilmek için uluslar arası seviyede işbirliği sağlanmak istenmiştir.
- B) Biyolojik kaynakların kullanımında gelecek nesillerin ihtiyaçları da gözetilmek istenmiştir.
- C) Genetik kaynaklardan sağlanan faydaların uluslararası kullanıma da sunulması hedeflenmiştir.
- D) Sürdürülebilir doğal kaynak olarak fosil yakıt kullanımı özendirilmektedir.
- E) Küresel sorunları ele alan çevre sözleşmeleri ülkelerin imzasına sunulmuştur.

5. Aşağıdaki tabloda, 2007 yılında Türkiye’de üretilen üç farklı tarım ürününün belirli bölgelerdeki üretim oranları verilmiştir.

Bölgeler	X bitkisi (%)	Y bitkisi (%)	Z bitkisi (%)
Karadeniz	–	87	7
Ege	85	–	10
Marmara	2	13	76

Bu tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

X	Y	Z
A) Üzüm	Çay	Pirinç
B) Tütün	Mısır	Zeytin
C) Turunçgiller	Pirinç	Şekerpancar
D) Zeytin	Kenevir	Patates
E) İncir	Fındık	Ayçiçeği

6. Aşağıdakilerden hangisi anız yakmanın çevresel sonuçlarından biri değildir?

- A) Heyelanların artması
B) Toprak verimliliğinin azalması
C) Orman yangını riskinin artması
D) Doğal dengenin bozulması
E) Topraktaki organik madde birikiminin azalması

7. Zonguldak'ta ekonomik faaliyet olarak madencilik, Antalya'da ise turizm faaliyetleri gelişmiştir.

Buna göre, Zonguldak ve Antalya ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Antalya'da yılın belli dönemlerinde nüfus artmaktadır.
- B) Her iki şehirde yaşam biçimleri farklılık gösterir.
- C) Antalya'da hizmet sektörü daha fazla gelişmiştir.
- D) Zonguldak'a gelen mevsimlik işçi göçleri daha fazladır.
- E) Antalya'da hizmet sektöründeki kalite daha yüksektir.

8. "Fransa'nın güneyinde, Nice (Nis)'in 40 km uzağında bulunan küçük bir balıkçı kasabası olan Cannes (Kan), bundan 55 yıl önce başlayan ve adıyla anılan film festivali ile üne kavuştu. Cannes özellikle yaz döneminde en çok görülmek istenen yerlerden biridir. Cannes küçük bir balıkçı kasabasıyken günümüzde 7,5 milyon ziyaretçi çeker durumda gelmiştir."

Yukarıda Cannes'ın gelişim süreci özetlenmiştir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişiminin Cannes'inkiyle benzer özellikler gösterdiği ileri sürülebilir?

- A) Antalya B) Adana C) İzmit
D) Trabzon E) Bursa

9. • Türkiye'yi sembolize eden mekânlardan biridir.

• 1985 yılında Dünya Kültür Mirası listesine alınmıştır.

• Anadolu'daki ilk yerleşim alanlarından biri olup Hristiyanların kayalara oydukları kiliselere ve büyük yer altı kentlerine sahiptir.

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve yukarıda özellikleri verilen mekân aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Safranbolu Evleri B) Kapadokya
C) Hierapolis D) İshak Paşa Sarayı
E) Efes Harabeleri

10. I. Ulubat Gölü çevresinde ondan fazla kırsal yerleşim birimi bulunmaktadır.

- II. Göl çevresindeki yerleşim birimlerinin temel geçim kaynağı balıkçılıktır.
- III. Göl, kuşların göç yolları üzerinde bulunması ve önemli kuş alanlarından biri olan Manyas Gölü'ne yakın olması nedeniyle önemli sulak alanlardan biridir.

Yukarıdakilerden hangileri Ulubat Gölü çevresinin sosyoekonomik yapısı hakkında bilgi vermez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. • Nüfus artışının fazla olduğu,
• Arazinin amaç dışı kullanımının yaygın olduğu,
• Ormanların tahrip edildiği
yerlerde, biyoçeşitlilik sürekli olarak azalmakta ve ekolojik denge bozulmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki yörelerden hangisindeki biyoçeşitlilik beşeri etkenlerin etkisiyle daha hızlı bir şekilde azalmaktadır?

- A) İstanbul Yöresi B) Artvin Yöresi
C) Sinop Yöresi D) Iğdır Yöresi
E) Kırklareli Yöresi

12. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde doğal kaynak kullanımından kaynaklanan ekolojik sorunlar gelişmiş ülkelere göre daha fazladır.

Bu durum sözü edilen ülkelerin hangi özelliğiyle daha ilişkilidir?

- A) Doğal kaynakların sınırlı olması
B) Alternatif doğal kaynak kullanımının az olması
C) Nüfus artışının kontrol altına alınamaması
D) Ülke içi nüfus hareketlerinin etkin olması
E) Doğal kaynakların çoğunun gelişmiş ülkelere ihraç edilmesi

13. Bir ülkenin yer altı zenginlik kaynaklarının dış pazarlarda sürekli alıcı bulması o yer altı zenginlik kaynaklarının kalitesinin yüksek, rezerv miktarının fazla ve kullanım alanının yaygın olduğunu gösterir.

Türkiye'nin sahip olduğu aşağıdaki yer altı zenginlik kaynaklarından hangisi yukarıdaki yargıya örnek gösterilebilir?

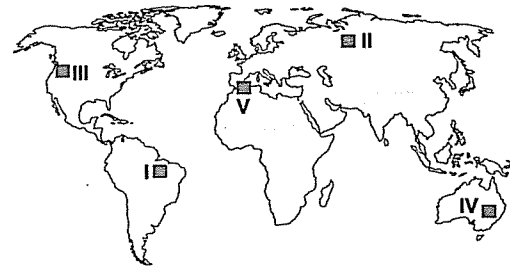
- A) Manganez B) Petrol C) Antrasit
D) Bor minerali E) Fosfat

14. Fransa'nın batısında 16 Mart 1978 günü karaya oturan Liberya bandıralı Amaco Cadiz adlı petrol tankeri, Atlas Okyanusu'nun doğu kıyıları etkileyen bir petrol kirliliğine yol açmıştır. Olayda 223 bin ton ham petrol denize dökülmüş ve akıntıların etkisiyle geniş bir alana yayılmıştır.

Bu deniz kazasının aşağıdakilerden hangisine neden olduğu ileri sürülemez?

- A) Bazı deniz canlılarında toplu ölümlerin artmasına
B) Okyanus ekosistemlerinin bozulmasına
C) Kıta sahanlığındaki plankton oranının artmasına
D) Ham petrol yangınlarına
E) Su canlılarıyla beslenen deniz kuşlarının ölmesine

15. Jeotermal enerji potansiyelinin fazla olduğu yerler ile levha sınırları birbirine paralel dağılışı gösterir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinin jeotermal enerji potansiyeli en fazladır?

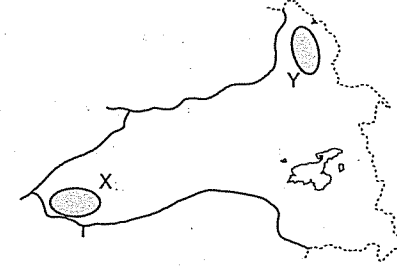
- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Bir ürünün üretim miktarının artmasında, aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

- A) Ürünün kullanım alanının yaygınlaşması
B) Ürünün tüketiminin artması
C) Ürünün üretiminde yüksek teknoloji kullanılması
D) Ürünün tanıtımının kolaylaşması
E) Ürüne benzeyen farklı ürünlerin ortaya çıkması

DENEME - 16

1. Aşağıdaki Doğu Anadolu Bölgesi haritasında iki yöre taranarak gösterilmiştir.

Bu yörelerin genel özellikleriyle ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) X yöresinde kayısı ve tütün, Y yöresinde ise arpa ve buğday tarımı yaygındır.
B) X yöresindeki hidroelektrik üretimi, Y yöresine göre daha fazladır.
C) Y yöresinde sığır besiciliği, X yöresinde koyun besiciliği daha yaygındır.
D) X yöresinde en yağışlı mevsim ilkbahar, Y yöresinde kışır.
E) Y yöresindeki aritmetik nüfus yoğunluğu X yöresinden daha azdır.

2. Mercanlar, bir dış etki ile kırılmadığı sürece büyürler. Ancak suyun ısınması ve asit oranındaki değişimler mercanları öldürür ve katılaştırır. Mercan resiflerinin tahrip olması durumundaysa birçok deniz canlısının yok olması, karbon döngüsünün bozulması beklenmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, mercanlar başta olmak üzere birçok deniz canlısının yaşamını yitirmesinde etkili olan temel faktörlerden biridir?

- A) Okyanuslardaki balıkçılık faaliyetlerinin azalması
B) Küresel ısınma sürecinin hızlanması
C) Su sporlarının yaygınlaşması
D) Nüfusun hızla artması
E) Deniz ulaşımındaki trafiğin artması

3. Geçmişte temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan Zonguldak'ta zengin taşkömürü yataklarının bulunmasıyla birlikte yörede büyük bir gelişim süreci başlamış, bunun sonucunda arazi kullanımı, ekonomi, sosyal yapı ve doğal çevrede belirgin değişimler gözlenmiştir.

Zonguldak'ın gelişim sürecinde aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı ileri sürülemez?

- A) Metalurji tesislerinin kurulması
B) Yöre dışından göç alması
C) Hava kirliliğinin artması
D) Yeni yolların yapılması
E) Organik tarımın yaygınlaşması

4. Doğal su döngüsü aşağıdakilerden hangisini doğrudan ya da dolaylı yoldan etkilemez?

- A) Toprak oluşum sürecini
B) Tarımsal verimi
C) Fay kaynaklarının sıcaklığını
D) Besin zincirini
E) Hidroelektrik üretimini

5. Aşağıda sanayi fonksiyonlu bir şehirde görülen ve birbirini doğuran olaylar sırasıyla verilmiştir.

- I. Nüfus, doğumlarla ve gelen göçlerle hızla artar.
II. Şehrin çevresindeki ormanlar ve tarım arazileri hem yerleşime hem de sanayiye ayrılır.
III. Havadaki kirlenme oranı artar.
IV. Barajlardaki hidroelektrik üretimi azalır.
V. Asit yağmurları, toprağın ve tatlı su kaynaklarının kimyasal özelliklerini değiştirir.

Buna göre, kaç numaralı olayın bu sıralamada yeri yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. ✓ Malatya'da üretilen kayısının,
✓ Aydın'da üretilen incirin,
✓ Manisa'da üretilen çekirdeksiz üzümün

kurutulmasında kullanılan enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneş enerjisi B) Jeotermal enerji
C) Biyokütle enerjisi D) Rüzgâr enerjisi
E) Hidroelektrik enerji

7. Dünyada 1950 yılında nüfusu on milyonu aşan tek şehir New York'tu. 2015 yılında ise mega şehir sayısının 26'yı bulması beklenmektedir.

Aşağıdakilerin hangisi, 2015 yılında nüfusu yirmi milyonun üzerinde olacak mega şehirlerden biri olarak gösterilemez?

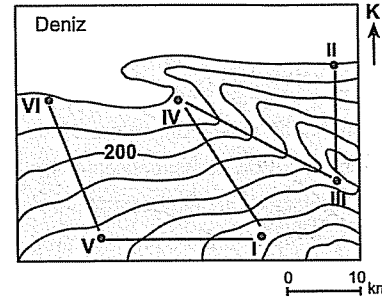
- A) Tokyo B) Sao Paulo C) Bombay
D) Mexico City E) Londra

8. Evsel ve endüstriyel sıvı atıklarla kirlenen deniz sularının hem fiziksel hem de kimyasal özelliklerinde belirgin değişimler olur. Bunun yanında sularda üreyen zararlı mikroorganizmalar da ekolojik dengeyi bozar.

Buna göre, aşağıdaki körfezlerden hangisinin sıvı atıklardan daha çok zarar gördüğü söylenebilir?

- A) Saroz Körfezi B) Antalya Körfezi
C) İzmit Körfezi D) Edremit Körfezi
E) Gökova Körfezi

9. Aşağıda bir bölgenin topoğrafya haritası ve harita üzerindeki yerleşim birimleri arasında yapılması plânlanan karayolu güzergâhı verilmiştir.

Buna göre, hangi yerleşim birimleri arasındaki karayolu güzergâhının akarsu vadisiyle paralellik gösterdiği söylenebilir?

- A) I - IV arasında B) I - V arasında
C) II - III arasında D) III - IV arasında
E) V - VI arasında

10. Aşağıdakilerden hangisinin nedeni, öncelikli olarak karasallıkla açıklanır?

- A) Konya'nın yıllık yağış miktarının Hakkari'den daha az olması
B) Şanlıurfa'nın temmuz ayı sıcaklık ortalamasının Antalya'dan daha yüksek olması
C) Erzurum'daki donlu gün sayısının Ankara'dan daha fazla olması
D) Rize'nin yıllık sıcaklık farkının İstanbul'a göre daha az olması
E) Adana'nın ocak ayı sıcaklık ortalamasının Zonguldak'tan daha fazla olması

11. Ağaçların hızlı büyümesine elverişli sıcak ve nemli iklim bölgelerinde, hızlı büyüyen ağaç türlerinin yetiştirilmesiyle oluşan ormanlara plantasyon ormanları adı verilir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisi plantasyon ormanlarının yetişmesine en elverişli bölgelerden biridir?

- A) Orta Avustralya B) Amazon Havzası
C) Güney Avrupa D) Kuzey Afrika
E) Sibirya

12. Baraj göletlerinin kullanım ömrünün uzatılması için, göletin çevresinde erozyon önlenmeli veya şiddeti azaltılmalıdır. Bu durum özellikle bitki örtüsünün seyrek olduğu karasal yörelerde daha önemlidir.

Buna göre, aşağıdaki barajlardan hangisinin çevresinde erozyonun önlenmesi daha fazla önem taşır?

- A) Hirfanlı Barajı (Kırşehir)
B) Oymapınar Barajı (Antalya)
C) Kemer Barajı (Aydın)
D) Altınkaya Barajı (Samsun)
E) Seyhan Barajı (Adana)

13. Çin Halk Cumhuriyeti'nin en önemli özelliklerinden biri üretim maliyetlerinin Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerine göre düşük olmasıdır.

Bu durumun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük ölçekli sanayi tesislerinin fazla olması
B) Sanayinin liman şehirlerinde ve maden havzalarında yoğunlaşması
C) Ulaşım ağının gelişmiş olması
D) Üretimde ileri teknoloji kullanılması
E) Nitelikli ve nitelsiz işgücünün ucuz olması

14. Aşağıdakilerden hangisi, diğer seçeneklerde verilenlerin nedeni olarak kabul edilebilir?

- A) Kırdan kente göçün artması
B) Belediye hizmetlerinin yetersiz kalması
C) Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi
D) Konut açığının artması
E) Kültürel ve sosyal çatışmaların artması

15. Mc Taggart, Fransa'nın yapacağı nükleer denemelere karşı 1971'de Greenpeace çevre örgütünün kurulmasına öncülük etmiştir. Ayrıca Antarktika kıtasına sanayi ve petrol tesislerinin kurulmaması için büyük uğraşlar vermiştir.

Buna göre, Mc Taggart için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ülke çıkarlarına karşı duyarlı olduğu
B) Çevre sorunlarının önlenmesine yönelik çalışmalar yaptığı
C) Küresel turizme öncülük ettiği
D) Ülkesinde doğa bilincini geliştirmeye yönelik çalışmalarının olduğunu
E) Doğa bilimcisi olduğu

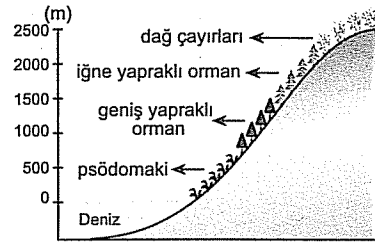
16. Aşağıdaki haritada, bir fosil enerji kaynağının başlıca çıkarım sahalarının Türkiye'deki coğrafi dağılışı verilmiştir.

Bu enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taşkömürü B) Doğal gaz
C) Antrasit D) Petrol
E) Linyit

1. Aşağıda Karadeniz bitki kuşağında yer alan bir yer şekli profili verilmiştir.

Bu profil üzerinde , ve sembolleriyle gösterilen bitkiler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

A) Defne	Sarıçam	İhlamur
B) Geven	Kestane	Karaçam
C) Fındık	Kayın	Ladin
D) Karaçam	Sedir	Meşe
E) Sarıçam	Ladin	Kayın

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin özel konumuyla açıklanamaz?

- A) İçdir Ovası'nda pamuk yetiştirilmesi
B) Dağların güneye dönük yamaçlarının diğer yamaçlardan daha fazla ısınması
C) Avrupa ile Asya arasındaki ticaret yollarının Türkiye'den geçmesi
D) Ege kıyılarından Doğu Anadolu'ya doğru gidildikçe sıcaklık ortalamalarının düşmesi
E) Karadeniz kıyı kuşağının orman bakımından zengin olması

3. Türkiye'deki tatlı su balıkçılığı; doğal tatlı su gölleri, barajlar ve akarsularda yapılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki sulak alanlardan hangisinde yapılan tatlı su balıkçılığı hem yöre ekonomisine hem de ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlamaktadır?

A) Beyşehir Gölü	B) Oymapınar Baraj Gölü
C) Filyos Çayı	D) Meke Tuzlası
E) Susurluk Çayı	

4. Aşağıdaki tabloda kıtaların bazı yıllardaki nüfusu ile bazı yıllarda gerçekleşmesi beklenen nüfus miktarları verilmiştir.

Yıllar	Kıtaların nüfusu (milyon kişi)				
	Afrika	Asya	Avrupa	Güney Amerika	Kuzey Amerika
1950	218	1340	572	164	16
1990	639	3203	790	446	277
2015	1256	4481	812	693	320
2050	2197	5887	894	820	330
					Dünya (Toplam)
					2310
					5355
					7508
					10128

Tablodan yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 1950 - 1990 yılları arasındaki toplam nüfus artış oranı 1950 - 2050 yılları arasındaki artış oranından fazladır.
B) Verilen yıllar içinde Asya'da yaşayan nüfus diğer kıtaların toplam nüfusundan fazladır.
C) Verilen dönem içinde tüm kıtaların nüfus miktarları artmıştır.
D) 1950 - 1990 yılları arasında Afrika'daki nüfus artış oranı ile Kuzey Amerika'daki nüfus artış oranı aynıdır.
E) 2050 yılında dünya nüfusu içinde payı en az olan kıtanın Kuzey Amerika olacağı ön görülmektedir.

5. Günümüzde tarımsal faaliyetlerin en yoğun yapıldığı yerlerden biri de nehir kenarlarındaki taşkın ovalarıdır. Bu nedenle pek çok ülkede büyük nehirlerin kenarlarına setler inşa edilerek bu alanlar yerleşmeye açılmıştır. Ancak bu durum bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir.

- I. Akarsu havzasında yer yer çöküntü depremlerin görülmesi
II. Sel ve taşkınların yaşanması
III. Akarsu havzasında çamur akıntılarının meydana gelmesi

Yukarıdakilerden hangileri sözü edilen olumsuzluklara örnek verilebilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız II	C) Yalnız III
D) I ve II	E) II ve III	

6. Hindistan'ın kuzeybatı kıyısında kurulmuş olan Bombay dünyanın en kalabalık kentlerinden biridir. Ülkenin diğer kentlerine göre yaşam standartlarının daha yüksek olması, buraya çok sayıda insanın göç etmesine neden olmaktadır. Bu nedenle kent, farklı toplumların ve kültürlerin çeşitliliğini yansıtır.

Parçada verilen özellikler dikkate alındığında, dünyada Bombay'a benzer özellikler gösteren şehir aşağıdakilerden hangisidir?

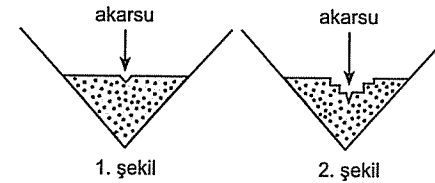
- A) Sidney B) Londra C) Mexico City
D) Amsterdam E) Marsilya

7. Türkiye'de, hayvancılık sektöründe son yıllarda gözlenen olumsuzluklar artmış, hayvancılık gerilemeye başlamıştır.

Buna, aşağıdakilerden hangisi kanıt olarak gösterilemez?

- A) Güney Amerika ülkelerinden bal ithal edilmesi
B) Deniz ürünleri üretiminin azalması
C) Avrupa'dan canlı hayvan ithalatına başlanması
D) İpekböcekçiliğiyle geçinen aile sayısının azalması
E) Hollanda'dan damızlık hayvan ithalatı yapılması

8. Bir akarsuyun yatağının şekli jeolojik süreç içerisinde 1. şekilden 2. şekle dönüşmüştür.

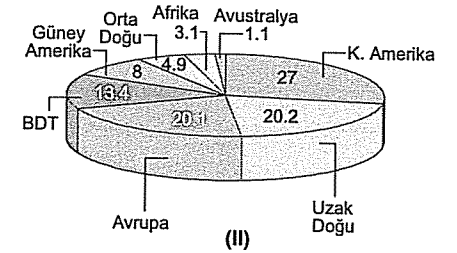
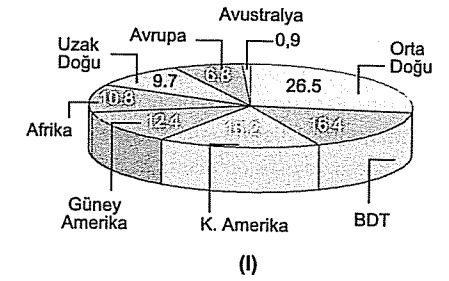

Akarsu yatağında meydana gelen bu değişmeye;

- I. eğimin azalması
II. havzanın epirojenik hareketlerle yükselmesi
III. yatağın yana doğru genişlemesi

- etmenlerinden hangilerinin neden olduğu söylenebilir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

- 9.

Yukarıdaki grafiklerden I. si petrol üretim bölgelerinin dağılışını, II.si ise petrol pazar bölgelerinin dağılışını (%) göstermektedir.

Grafikler incelendiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Orta Doğu önemli bir petrol üretim bölgesi olmasına karşın tüketim oranı azdır.
B) Avrupa'da sanayi faaliyetlerinin fazla olması, önemli bir pazar olmasını sağlamıştır.
C) Avustralya hem üretim bölgesi olarak hem de pazar bölgesi olarak oldukça gerilerdedir.
D) Dünya petrolünün yarıya yakını Avrupa ve Kuzey Amerika'da pazarlanmaktadır.
E) Petrol üretim bölgeleri ile pazar bölgeleri birbirine paralellik göstermektedir.

10. Türkiye'de kuraklık ve çölleşme belirtileri yıllar geçtikçe artmakta, bununla birlikte çok sayıda olumsuz sonuç ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu olumsuz sonuçlardan biri değildir?

- A) Arazinin biyolojik üretkenliğinin kaybolması
B) Deltaların genişlemesi
C) Tarımsal üretimin azalması
D) Biyolojik çeşitliliğin azalması
E) Rüzgâr erozyonunun şiddetlenmesi

11. Doğa hakkındaki bilgi birikimini artıran insan, bitkilerin insanlar tarafından yetiştirilebileceğini keşfetmiş, böylelikle doğada bulunan bazı bitkilerin tarımı yapılmaya başlanmıştır. Bu durum tarım topraklarının günümüze kadar önemini kaybetmeyen, aksine değeri giderek artan bir doğal kaynak olmasını sağlamıştır.

Buna göre, toprağın önemi aşağıdakilerden hangisiyle artmaya başlamıştır?

- A) Neolitik dönem B) Kalkolitik dönem
C) Mezolitik dönem D) İlk çağ
E) Orta Çağ

12. Aşağıdakilerden hangisi insanların hidrolojik döngüye müdahalesine örnek olarak gösterilemez?

- A) Bataklıkların kurutulup tarım arazisine dönüştürülmesi
B) Dar ve derin vadiler üzerinde büyük barajların inşası edilmesi
C) Sanayi tesislerinde fosil yakıt kullanılması
D) Yağmur ormanlarının tahrip edilmesi
E) Kaçak açılan kuyulardan sürekli su çekilmesi

13. Kıyı kuşağına yapılan dolgularla su ekosistemleri zarar görür. Ayrıca deprem, fırtına ya da sel gibi doğal afetler kıyıdağı dolgu sahalarında ciddi boyutta can ve mal kaybına neden olabilir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde dolgu sahalarının neden olduğu çevre sorunlarının daha ciddi boyutta olduğu söylenebilir?

- A) Japonya B) Afganistan C) Libya
D) Avusturya E) Somali

14. Yünlü ve ipekli dokumanın hammaddesini aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisi karşılar?

- A) Tarım B) Ulaştırma C) Hayvancılık
D) Sanayi E) Turizm

15. ✓ Avrupa'nın en alçak ülkesi olup topraklarının yaklaşık % 40'ı deniz seviyesinin altındadır.
✓ Ülke topraklarının en az 1/4'ü denize dolgu yapılarak kazanılmıştır. Polder adı verilen bu topraklar setler sayesinde deniz baskınlarından korunmaktadır. Fırtına ve gelgit dönemlerinde taşan sular tulumbar ve yel değirmenleriyle boşaltılmaktadır.
✓ Nüfusu 16 milyon dolayında olmasına karşın, Avrupa'nın ve dünyanın en yoğun nüfuslu (km²/kişi) ülkelerinden biridir. Nüfusun % 89'u şehirlerde, % 11'i kırsal kesimde yaşar. Çalışan nüfusun % 6'sı ise tarımla geçinir.
✓ Tarım alanları geniş olmamasına karşın tarımsal ürün ihracatında dünya üçüncüsüdür. Bunun başlıca nedeni intansif tarım yöntemlerini en iyi şekilde uygulamasıdır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Norveç B) Romanya C) İtalya
D) Hollanda E) Makedonya

16. Aşağıdaki tabloda bazı gürültü kaynakları, çıkarılan sesin şiddeti ve psikolojik etkisi verilmiştir.

Gürültü kaynağı	Gürültü şiddeti (desibel)	Psikolojik etkisi
Uzay roketleri	170	Sinir hücrelerinin yıpranması
Makineli deliciler	120	Sinirsel bozukluk
Vuvuzela	100	Stres
Metro-tren	90	Psikolojik belirtiler
Çalar saat	80	Öfke

Tablodan yararlanarak;

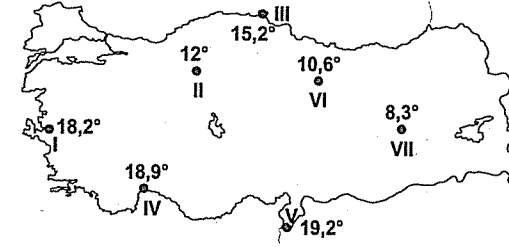
- I. Gürültünün şiddeti arttıkça insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkisi artar.
II. Gürültü kaynakları yalnızca şehir merkezlerinde ciddi sorunlar oluşturur.
III. Vuvuzelaların çalınması strese, çalar saatin çalması öfkeye neden olabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

DENEME - 18

1. Türkiye'de sıcaklığın dağılımını etkileyen en önemli faktörler; enlem, yükselti ve denize göre konumdur.

Yukarıdaki haritada verilen merkezlerden hangi ikisi arasındaki yıllık sıcaklık ortalaması farklığı denize göre konum ile açıklanabilir?

- A) I ve IV B) I ve VII C) II ve VI
D) III ve V E) VI ve VII

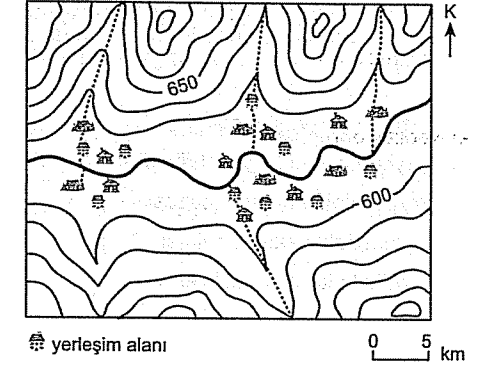
2. Tsunamiye neden olan depremlerin, deniz altındaki kütle hareketlerinin ve volkanik patlamaların yerini belirlemek ve şiddetini ölçmek için kurulan erken uyarı sistemlerine aşağıda verilen ülkelerden hangisi için gerek duyulmaz?

- A) Endonezya B) Hindistan C) Japonya
D) Finlandiya E) Şili

3. Türkiye'de şehirleşme oranı ile şehir nüfuslarının artması, aşağıdaki hayvancılık türlerinden hangisinin gelişimini daha çok hızlandırmıştır?

- A) İpek böcekçiliği B) Kümes hayvancılığı
C) Tiftik keçisi besiciliği D) Tatlı su balıkçılığı
E) Arıcılık

4. Aşağıda bir bölgenin topoğrafya haritası ve başlıca yerleşim alanlarının dağılışı verilmiştir.

Yukarıdaki haritadaki yerleşim alanının kuruluşunda arazi planlamasının yapılmadığı bilindiğine göre, bu bölgeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Engibeli yamaçlardaki ormanlar yerleşim alanı kazanmak için tahrip edilmiştir.
B) Akarsu evsel atıklarla kirlenir.
C) Yağışlı mevsimde bazı binalar sel riskiyle karşı karşıyadır.
D) Konutların bacalarından çıkan is ve duman vadi boyunca hava kirliliği oluşturur.
E) Tarıma elverişli arazilerin bir bölümü amaç dışı kullanılmıştır.

5. Aşağıdakilerden hangisinin göl oluşumunda etkili olduğu savunulamaz?

- A) Tektonik hareketlerin
B) Rüzgâr erozyonunun
C) Buzul aşındırmasının
D) Volkanik patlamaların
E) Karstik erimelerin

6. Karabük ve Ereğli yöresinde demir cevheri çıkarılmadığı halde bu kentlerde demir - çelik fabrikaları bulunmaktadır.

Buna göre, Karadeniz Bölgesi'nde aşağıdaki tesislerden hangisinin kuruluş yerinin belirlenmesinde yukarıdakine benzer bir durumdan söz edilebilir?

- A) Rize'deki çay işletmeleri
B) Çaycuma'daki kâğıt fabrikası
C) Samsun'daki bakır işletmesi
D) Çorum'daki şeker fabrikası
E) Bolu'daki kereste tesisleri

7. I. Yellowstone Ulusal Parkı dünyada eşine ender rastlanan doğal güzelliklere sahiptir.
II. Galapagos takım adaları canlı çeşitliliği bakımından dünyanın en zengin yerlerindendir.

Doğal miras alanları içinde yer alan alanlar aşağıda verilen ülkelerden hangisine aittir?

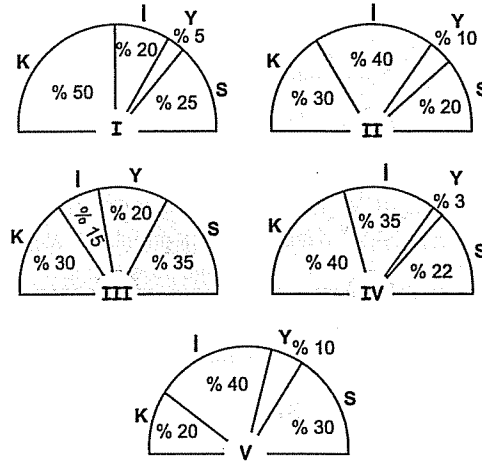
I	II
A) ABD	Endonezya
B) Brezilya	Japonya
C) Kenya	Çin
D) ABD	Ekvador
E) Kanada	Endonezya

8. Geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanların hızla tahrip edildiği bir bölgede aşağıdakilerden hangisinin artış göstermesi beklenir?

- A) Havadaki oksijen miktarının
B) Topraktaki humus miktarının
C) Erozyon şiddetinin
D) Yer altı suyu seviyesinin
E) Biyolojik çeşitliliğin

9. Aşağıda, Türkiye'de tarımsal faaliyetlerin sürdürüldüğü beş yörede yağışın mevsimlere göre oransal dağılışını gösteren grafikler verilmiştir.

(K: Kış, I: İlkbahar, Y: Yaz, S: Sonbahar)

Bu yörelerden hangisinin fındık tarımı için daha uygun doğal koşullara sahip olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Uluslararası çevre hukukunun gelişmesine katkı sağlayan en önemli unsurlardan biri uluslararası çapta yapılan sözleşmelerdir.

Aşağıdaki çevre sözleşmelerinden hangisi diğerlerine göre daha eskidir?

- A) BM tarafından hazırlanan Çölleşmeyle Mücadele Antlaşması
B) Rio Dünya Çevre Zirvesi
C) Şehirlerin sorunlarının ele alındığı Habitat 2 Konferansı
D) Sera etkisi yaratan gazların emisyonunu azaltmak için yapılan Kyoto Protokolü
E) Sulak alanların korunması için yapılan Ramsar Sözleşmesi

11. İlk çağlarda kullanılan aşağıdaki doğal kaynaklardan hangisinin kullanım alanı yanlış verilmiştir?

- A) Demir - İlkel silah yapımında
B) Çakmak taşı - Enerji üretiminde
C) Odun - Seramik pişirmede
D) Killi toprak - Çömlek yapımında
E) Çayır - Sığır otlatmada

12. "1927 yılında meydana gelen sel ve taşkın çok büyük zarara yol açmıştır. Bu afetten sonra nehrin suyunu kontrol edebilmek için birçok baraj ve belirlenen bir kanaldan akması için nehir yatağı üzerinde uzun setler ve pompa istasyonları inşa edilmiştir. Fakat alınan önlemler olumlu sonuç vermemiş, yağışın fazla olduğu yıllarda nehir tekrar taşarak doğal afetlere neden olmuştur."

Yukarıdaki paragrafta su kullanımı anlatılan ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yer alan akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mississippi Nehri B) Colorado Nehri
C) Arkansas Nehri D) Yukon Nehri
E) Ohio Nehri

13. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin 1923 - 1932 dönemini kapsayan ekonomi politikalarının uygulamalarından biri sayılmaz?

- A) Fabrikalarının kurulması için teşvik kanununun çıkarılması
B) Aşar vergisinin kaldırılması
C) Çiftçilere ucuz ve uzun dönemli kredi olanaklarının sunulması
D) Gümrük önlemlerinin alınması
E) Beş yıllık sanayi plânlarının uygulanması

14. I. Doğal kaynak kullanımında geleneksel yöntemleri kullanma
II. Doğal kaynakların kullanımının çevresel etkilerini en az düzeye indirme
III. Doğal kaynakların dış satımının yapılmasıyla kullanımının artırılması
IV. Doğal kaynağın kısa sürede kullanılmasının sağlanması

Doğal kaynağın kullanımı ile ilgili verilenlerden hangileri az gelişmiş ülkelere aittir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

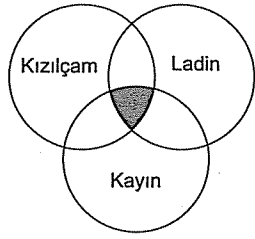
15. Almanya, Japonya ve Rusya'nın ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılabilir?

- A) G-8 örgütüne üye olmaları
B) Doğal kaynaklar bakımından zengin olmaları
C) Komşu ülkelerle sıcak çatışmalar yaşamaları
D) Sürekli dış ticaret açığı vermeleri
E) İntensif tarım yöntemlerini yaygın olarak uygulamaları

16. Aşağıdakilerden hangisi karbon döngüsünün bozulmasına neden olabilen etmenlerden biri değildir?

- A) Bahçe tarımının yaygınlaşması
B) Yağmur ormanlarının çeşitli nedenlerle tahrip edilmesi
C) Motorlu taşıtlarda kurşunsuz benzin kullanımının artması
D) Endüstri kuruluşlarının artması
E) Binaların ısıtılmasında kömür kullanımının artması

1.

Yukarıda verilen şemada taralı yer aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

- A) Çalı formasyonunu
- B) Orman üst sınırını
- C) Ot formasyonunu
- D) Ağaç formasyonunu
- E) Tahrip edilmiş orman alanlarını

3. Aşağıdakilerden hangisi, sel ve taşkınların afete dönüşmesini önleyebilecek uygulamalardan biri olarak kabul edilebilir?

- A) Akarsu yataklarının belirli kesimlerinde baraj ve setler yapmak
- B) Geniş tarım arazilerinin bulunduğu yerlerde, geleneksel tarım yöntemlerinin yerine modern tarım yöntemlerini uygulamak
- C) Dağların eteklerindeki tarlaları eğime dik olarak sürmek
- D) Yerleşim alanlarının çevresindeki düzlükleri ağaçlandırmak
- E) Ovalık bölgelerde, yapılaşmayı yatay doğrultuda değil dikey doğrultuda geliştirmek

kareköt

2. Türkiye'de tüketilen elektrik enerjisinin yaklaşık %39'u Marmara'da, % 3,5 i ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde tüketilmektedir.

Bu durum, iki bölgenin;

- I. nüfus miktarı,
- II. endüstri tesisi sayısı,
- III. yüzölçümü,
- IV. iklim

gibi özelliklerden hangileri bakımından farklı olmasının sonucudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) II ve IV

5. Yağışlı gün sayısının az, rejiminin düzensiz, güneşlenme süresinin uzun ve sıcaklık ortalamasının fazla olduğu ülkelerde güneşten yararlanma olanağı daha fazladır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisi, güneş enerjisinin kullanımına daha az elverişlidir?

- A) Mısır
- B) Norveç
- C) Suriye
- D) Avustralya
- E) İsrail

6. UNESCO Dünya Miras listesinde yer alan aşağıdaki alanlardan hangisinin niteliği hem doğal hem kültürel özelliktedir?

- A) Pamukkale ve Hierapolis (Denizli)
- B) Troya Arkeolojik Kenti (Çanakkale)
- C) Nemrut Dağı'ndaki taş heykeller (Adıyaman)
- D) Xanthos ve Letoon Antik Kentleri (Antalya)
- E) Hattuşaş Kalıntıları (Çorum)

kareköt

7. Türkiye'de endüstriyel yatırımların yoğun olduğu yerlerin başlıca özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Ekolojik dengenin bozulmuş olması
- B) Göçle gelen nüfusun fazla olması
- C) Ulaşım ağının gelişmiş olması
- D) Yer altı kaynakları çeşitliliğinin fazla olması
- E) Enerji tüketiminin fazla olması

8. Bir ürünün dağıtım sürecinde birçok faktör rol oynayabilmektedir.

Bu faktörlere;

- I. moda,
- II. reklam,
- III. endüstri,
- IV. ulaştırma

olgularından hangileri dahil edilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. Aşağıdakilerden hangisi, göçler sonucunda kentlerde yaşanan sorunlardan biri değildir?

- A) Orman arazilerinin genişlemesi
- B) Şehirden soyutlanmış, getto adı verilen yerleşmelerin ortaya çıkması
- C) Tarım alanlarının yerleşim alanlarına dönüştürülmesi
- D) Alt yapı sorunlarının artması
- E) Sanayi tesislerinin zamanla kent içinde kalması

10. Jeotermal enerjinin en ekonomik kullanım şekli elektrik enerjisi üretimi olmakla birlikte sanayi alanında da birçok şekilde kullanılmaktadır.

Bu durumu;

- I. Yeni Zelanda ⇒ kağıt ve kereste işletmeleri
- II. İzlanda ⇒ silisli toprak tesisleri
- III. ABD ⇒ sebze kurutma tesisleri

eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. "Türkiye'de tespit edilen ilk beş Ramsar alanından biridir. Günümüzde çok sıkı korunmakla birlikte sanayi ve tarım alanlarından su kaynaklarına karışan atıklar nedeniyle büyük tehdit altındadır. Bu alanda yaygın olarak saz kesimi yapılmaktadır."

Yukarıda verilen parçada hangi sulak alandan söz edilmiştir?

- A) Hotamış Sazlığı
B) Kestel Gölü
C) Kızılırmak Deltası
D) Tuz Gölü
E) Sultan Sazlığı

12. Avrupa Birliği, kısa adı LIFE olan çevre projelerini destekleme programı çerçevesinde yeni fikirleri ve projeleri teşvik etmektedir.

LIFE tarafından desteklenen örnek projeler daha çok aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) İklim değişikliği
B) Su kirliliği
C) Atık yönetimi
D) Doğanın korunması
E) Hava kirliliği

13. Aşağıdaki kayalardan hangisinin hem kullanım alanı hem de ekonomik değeri daha azdır?

- A) Mermer
B) Kömür
C) Granit
D) Kilaşı
E) Mercankaya

14. Karbon, belirli oranlarda atmosferde kirletici gaz olarak kabul edilmez. Karbon miktarı doğal süreçler içinde bir dengeye sahiptir. Ancak insanların çeşitli faaliyetleri sonucunda karbon dengesinde bozulmalar tespit edilmiştir.

Buna göre;

- I. karayolu ulaşımı,
II. taş ocağı işletmeciliği,
III. intansif tarım,
IV. kimya endüstrisi

ekonomik faaliyetlerinden hangilerinin karbon dengesinin bozulmasında daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

15. Türkiye'de tarımla geçinenlere uzun vadeli kredi, ucuz gübre, kaliteli tohum, tarımsal makine ve alet verme gibi çeşitli alanlarda destek sağlayan kurum ve kuruluşlar vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu amaçla tarımı destekleyen kuruluşlardan biri değildir?

- A) Marmarabirlik
B) Devlet Plânlama Teşkilatı
C) Toprak Mahsülleri Ofisi
D) Ziraat Bankası
E) Türkiye Ziraat Donatım Kurumu

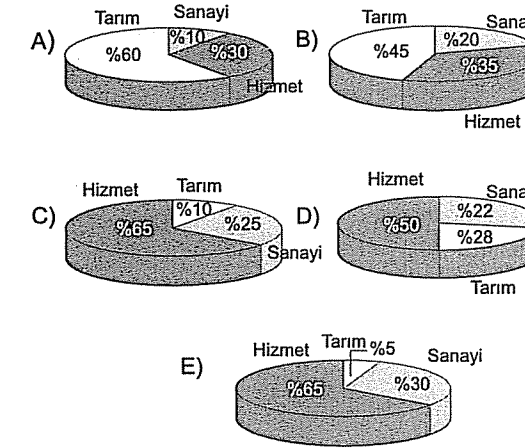
16. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin ayırt edilmesinde aşağıdakilerden hangisinin kullanıldığı ileri sürülemez?

- A) Kişi başına düşen kağıt tüketimi
B) Çalışan nüfusun sektörel dağılımı
C) Kilometrekare başına düşen insan sayısı
D) 15 -64 yaş arası nüfusta bağımlılık oranı
E) Kişi başına düşen gelir miktarı

DENEME - 20

1. Bir ülkede, çalışan nüfusun ekonomik faaliyet gruplarına göre dağılımı o ülkenin gelişmişlik düzeyi ile yakından ilişkilidir.

Aşağıda, çalışan nüfusun sektörel dağılımı verilen ülkelerden hangisinin ekonomik gelişmişlik düzeyinin diğerlerinden daha az olduğu söylenebilir?

3. Aşağıdaki bölgelerden hangisinde, şehir yerleşmelerinin ortaya çıkması diğerlerine göre günümüze daha yakın dönemlerde olmuştur?

- A) Orta Amerika
B) Batı Avrupa
C) Orta Doğu
D) Kuzey Amerika
E) Kuzey Afrika

4. Aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin üretimi, tüketimi ve taşınması sırasında oluşan çevre sorunları en düşük düzeydedir?

- A) Petrol
B) Nükleer
C) Hidroelektrik
D) Kömür
E) Doğal gaz

5. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'de 1995 - 2000 yılları arasında üç farklı türde sağılan hayvan sayısı ve bu türlerden elde edilen süt miktarları verilmiştir.

Yıllar	I		II		III	
	Sayı (Bin baş)	Süt üretimi (Bin ton)	Sayı (Bin baş)	Süt üretimi (Bin ton)	Sayı (Bin baş)	Süt üretimi (Bin ton)
1995	33800	1750	5900	9300	8400	480
1996	33100	1680	6050	9450	8250	460
1997	30250	1590	6000	9350	7750	445
1998	29.500	1510	5850	9200	7500	420
1999	28.900	1475	5800	9250	7200	420
2000	28.300	1440	5700	9150	6950	395

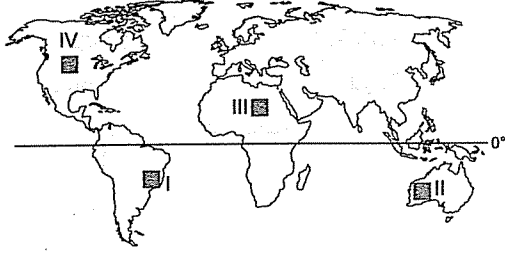
Buna göre, tabloda I, II ve III numaraları ile gösterilen hayvan türleri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	I	II	III
A) Koyun	Manda	İnek	
B) İnek	Koyun	Kıl keçisi	
C) Manda	Tiftik keçisi	Koyun	
D) Koyun	İnek	Kıl Keçisi	
E) Kıl keçisi	Manda	İnek	

2. İngiltere'nin sanayileşme sürecinde yaşanan gelişmeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Sanayileşme süreci öncelikle pamuklu dokumacılık ve demircilik alanında olmuştur.
B) Sanayi Devrimi'nin ilk aşamasında buhar, kömür ve demirin ortak kullanımıyla demir yolu ulaşımı başlamıştır.
C) Fabrikalarda çalışmak için köyden ayrılan insanlar sanayi merkezlerine göç etmiş ve şehirleşme süreci hız kazanmıştır.
D) Sanayileşmeyle birlikte ülkede işçi sınıfı doğmuş, ayrıca halkın gelir ve refah düzeyi yükselmiştir.
E) Ülkedeki sanayi tesislerinin çoğu güneydeki linyit ve krom yatakları çevresinde kurulmuştur.

6. Kuraklık; meteorolojik olarak, yağışların normal değerlerinin altına düşmesiyle ortaya çıkan su eksikliğidir. Kuraklığın afet boyutunda olduğu yerlerde ekonomik etkinliklerden elde edilen verimlilik azalır ve göçlerde artış gözlenir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangilerinde, kuraklığın afet boyutunda sonuçlar doğurması beklenir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

7. "Marmara Bölgesi'nin iklimi; Akdeniz, Karadeniz ve step iklimleri arasında geçiş karakterindedir." görüşünü savunan bir araştırmacı aşağıdaki tarım ürünlerinden hangilerinin bölgede yetiştirilmesi, bu görüşüne kanıt olarak gösterebilir?

- A) Zeytin, fındık, buğday
B) Şekerpancarı, tütün, domates
C) Mısır, kenevir, piring
D) Turunçgiller, pamuk, üzüm
E) Ayçiçeği, arpa, patates

8. Aşağıdakilerden hangisinin enerji kaynaklarına olan talebi arttırması beklenmez?

- A) Nüfusun artması
B) Çevre bilincinin gelişmesi
C) Endüstriyel üretim potansiyelinin artması
D) Teknoloji kullanımının yaygınlaşması
E) Şehirleşme oranının artması

9. Farklı ekonomik özelliklere sahip bölge ya da şehirlerde yaşayan insanların sosyoekonomik olaylara bakış açıları birbirinden çok farklı olmuştur. Örneğin madencilik ve turizm faaliyetlerinin yaygın olduğu iki farklı şehirdeki yaşam biçimleri değişiklik gösterir.

Sürdürülen ekonomik faaliyetler göz önüne alındığında, aşağıdaki şehirlerin hangilerinde insanların sosyoekonomik özellikleri birbirine daha çok benzer?

- A) Marsilya - Şam
B) Roma - Kahire
C) Hamburg - Oxford
D) Essen - Manchester
E) Amsterdam - Bombay

10. "Türkiye'de yükseltinin fazla olduğu yerler, alçak yerlere göre daha soğuktur." yargısını savunan bir bilim adamı, bu durumu kanıtlamak için aşağıdakilerden hangisini öne süremez?

- A) Bingöl'ün Kayseri'den daha soğuk olduğunu
B) Sivas'ın Eskişehir'den daha soğuk olduğunu
C) Erzurum'un Iğdır'dan daha soğuk olduğunu
D) Zonguldak'ın Mersin'den daha soğuk olduğunu
E) Afyon'un Manisa'dan daha soğuk olduğunu

11. Aşağıda doğal çevrede yapılan bazı beşeri uygulamalar numaralandırılarak verilmiştir.

- I. Çayır ve meraların sürülerek tarla haline getirilmesi
II. Nehir kenarları boyunca setler yapılarak taşkın ovalarına yerleşilmesi
III. Eğimli yamaçları taraçalandırarak, ağaçlandırma yapılması
IV. Verimli tarım alanlarının yerleşim alanlarına dönüştürülmesi

Bunlardan hangilerinin doğal çevrede olumsuz sonuçlara neden olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) III ve IV E) I, II ve IV

12. Bor mineralleri, kullanım alanları açısından dünyanın en önemli yer altı kaynakları arasında sayılmaktadır. En çok jet - roket yakıtı, emaye, cam, elyaf, fotoğrafçılık, savunma ve uzay sanayi alanında doğrudan ya da katkı maddesi olarak kullanılan bor minerallerinin bilinen rezervlerinin yaklaşık %72'si Türkiye'de bulunur.

Bu durum Türkiye'nin;

- I. enerji üretimi,
II. stratejik önemi,
III. ithal ettiği ürünler,
IV. dış ticaret açığı

özelliklerinden hangilerini daha fazla etkiler?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

13. Kyoto Protokolü, sera etkisi yaratan gazların (karbon-dioksit, metan, azotoksit vb.) salınımlarını azaltmak üzere endüstrileşmiş ülkeler için çeşitli hedefler belirleyen uluslararası bir anlaşmadır. 1997 yılında oluşturulan protokol, 1992'de imzalanan bir çerçeve anlaşmasında belirlenen ilkelere dayanmaktadır.

Bu protokolün kapsamında aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu ileri sürülemez?

- A) Tarımda nadas uygulamasının yaygın hâle getirilmesi.
B) Endüstri tesisleri ve motorlu taşıtlardan kaynaklanan sera gazı miktarını azaltmaya yönelik mevzuatların yeniden düzenlenmesi
C) Güneş ve rüzgâr enerjisinin kullanım alanlarının genişletilmesi
D) Orman arazilerindeki tahribatın azaltılması ve sürdürülebilir ormancılığın geliştirilmesi
E) Fosil yakıtların yerine biyodizel gibi yenilenebilen enerji kaynaklarının kullanılması

14. Biyokütle enerjisi; organik maddelerden enerji kaynağı olarak yararlanılmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi, biyokütle enerji kaynakları arasında yer almaz?

- A) Odun B) Cam kırıkları
C) Hayvansal atıklar D) Yağlı tohum bitkileri
E) Şehirsel organik atıklar

15. Dünya genelinde oluşturulan aşağıdaki bölgelerden hangisi Endonezya'yı içerisine almaz?

- A) Tropikal yağmur ormanları bölgesi
B) Akdeniz iklim bölgesi
C) Volkan bölgesi
D) Petrol bölgesi
E) Yoğun nüfuslu bölge

16. Dünya ormanları içinde önemli bir yere sahip olan tropikal yağmur ormanlarının payı geçmişten günümüze kadar azalmıştır.

Buna göre, tropikal yağmur ormanlarının azalmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Kereste ve tomruk üretiminde kullanılmaları
B) Bölgede bulunan yer altı kaynaklarının işletilmesi
C) Tarım arazilerine dönüştürülmesi
D) Ulaşımın ağının yaygınlaştırılması
E) Toprak kaymalarında artışın yaşanması

LYS - 4
COĞRAFYA
TESTİ
ÇÖZÜMLERİ

DENEME - 1

1. Soru içinde sırasıyla; bozkır, maki, tayga ve kaktüs bitkilerinin tanımı verilmiştir. Tundra bitkilerinin tanımına yer verilmemiştir.

Yanıt A

2. Doğa ve insan arasındaki ilişkiye değinilen bu paragrafta, insanların tarımsal verimi arttırmada kullandığı yöntemlere yer verilmemiştir.

Yanıt C

3. Sorudaki paragrafta organize sanayi bölgelerinin tanımına yer verilmiştir.

Yanıt D

4. Haritadaki I. bölgede (Orta Avustralya) güneş, II. bölgede (ABD-Kanada sınırı) tatlı sular, III. bölgede (Ortadoğu) petrol ve IV. bölgede (Güney Afrika Cumhuriyeti) altın en önemli doğal kaynaklardır. Fakat V. bölgede (Grönland) ormanlara rastlanılmaz.

Yanıt E

5. Soru içinde verilen bilgilere göre, bu ülkede nüfus artış hızının azaldığına ve ülkenin gelişmişlik düzeyinin yükseldiğine varılabilir.

Yanıt A

6. TMO (Toprak Mahsülleri Ofisi - önemli tarım kentlerinde), Tarış (Ege'de), Çukobirlik (Adana'da) ve Çaykur (Rize'de) tarıma destek veren kuruluşlardır. Buna karşın MTA (Maden Tetkik Arama) madencilik sektörüne ait bir kuruluştur.

Yanıt E

7. İndus, Nil, Amuderya ve Ganj nehirleri su kaynaklarının sınırlı olduğu ve nüfusun fazla olduğu bölgelerdedir. Buna karşın Amazon Nehri ekvatorial iklim kuşağında yer aldığından çevresinde nüfus çok seyrek ve hiçbir uygarlığın doğuşunda önemli rol oynamamıştır.

Yanıt D

8. Çernobil'deki nükleer santralin patlamasıyla birlikte çevreye yayılan zararlı maddeler ve ışınlar öncelikle radyoaktif kirlilik oluşturur.

Yanıt C

9. Türkiye'de dış ticaret açığının kapatılması için turizm gelirlerinin artırılması ve dış satım için yeni pazarların bulunması genelde olumlu sonuçlar verir.

Yanıt B

10. Levha sınırları, tektonik hareketlerin en etkin, magma çıkışının en kolay olduğu yerlerdir. Bu sahalarda bulunan sıcak yer altı sularındaysa çözünmüş mineral madde oranı çok yüksektir.

Yanıt B

11. Kaliforniya'daki Central Valley Projesi'nin anlatıldığı bu paragrafta sulama ile modern tarımın gelişmesi sonucu bölgenin yoğun göç alması ve şehrsel nüfusun artmasıyla ortaya çıkan olumsuzluklara değinilmiştir.

Yanıt C

12. Central Valley Projesi Amerika Birleşik Devletleri'nde sürdürülmekte olan bir değişim projesidir.

Yanıt D

13. Teknolojinin insana verdiği yarar ve zararlar incelendiğinde, I. ve VI. kutulardaki ifadelerin yer değiştirmesi gerekir. Çünkü I. kutuda teknolojinin neden olduğu olumsuz bir durum, II. kutuda ise yararlı ve olumlu bir gelişme ifade edilmiştir.

Yanıt A

14. Türkiye önemli miktarda petrol ve doğal gaz ithalatı yapan bir ülkedir. Bu ürünlere dayalı ithalatın artması, dış ticaret açığının büyümesine neden olur.

Yanıt B

15. Kıbrıs ve Karabağ'da yaşayan Türkler'den dolayı o bölgelerde yaşanan sorunlar Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren sorunlardır. Ortadoğu'daki İsrail-Filistin arasında yaşanan sorunlar ile Irak'taki mezhep sorunları Türkiye'nin de Ortadoğu içinde yer almasından dolayı Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren sorunlardır. Ancak İspanya'nın Bask bölgesinde yaşanan çatışmalar İspanya'nın iç işleriyle ilgili sorunlardır.

Yanıt C

16. Verilen dönemlerde hem Türkiye'nin hem de gelişmekte ve gelişmiş ülkelerin nüfus artış hızlarında azalma olmuştur. Gelişmekte olan ülkelere nüfus artış oranındaki azalma gelişmiş ülkelere göre daha fazladır. Her dönemde, gelişmekte olan ülkelerin nüfus artış hızları daha fazla olmuştur. Ayrıca 1995 / 2000 döneminde gelişmiş ülkelere nüfus artış hızı 6,1 olduğu için verilen dönemler arasında artış hızı %1 azalmıştır. Ancak gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki nüfus artış hızı farkı, üçüncü dönemde değil dördüncü dönemde daha azdır.

Yanıt B

kareköt

1. Jeolojik devirlerde yaşanan iklim değişiklikleri (III.) ve kıtaların birbirinden ayrılması (II.) hem canlı yaşamı hem de ekosistemler açısından daha önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

Yanıt C

2. Doğal kaynaklardaki kullanım oranının hızla artmasında ve doğal çevredeki bozulmaların ciddi boyutlara ulaşmasında Sanayi Devrimi'nin yaşanması başlıca önemli bir gelişme olmuştur.

Yanıt A

3. Türkiye, İtalya ile Ukrayna arasındaki karayolu güzergâhı ve Rusya ile Özbekistan arasındaki demiryolu güzergâhı üzerinde yer almaz. Bu nedenle İtalya - Ukrayna ve Rusya - Özbekistan arasındaki ticaretin Türkiye ekonomisine katkısı olmaz.

Yanıt D

4. Hindistan'da çalışan nüfusun yarısından çoğunun tarımda olması, tarımın ülke ekonomisinde önemli paya sahip olduğunu kanıtlar.

Yanıt A

5. İçten yanmalı ve patlamalı motorların icadıyla otomobillerde yakıt olarak kullanılan petrol; boya, plastik gibi kimya endüstrisi için de bir hammaddestir.

Yanıt E

6. Bataklıkların kurutulmasıyla su döngüsünde bozulmalar meydana gelir. Bu durumun küresel ısınma sürecinin yavaşlatılmasında olumlu etki yapması beklenmez.

Yanıt B

7. Petrol yataklarının keşfedilmesi ve petrol üretiminin başlamasıyla gelişen bu il, Batman'dır.

Yanıt D

8. Sorudaki paragrafta, şiddetli rüzgârların görüldüğü bölgelerde ülke yönetiminin aldığı önlemlerle ilgili bilgi verilmemiştir.

Yanıt C

9. Antalya'daki Köprülü Kanyon, Samsun'daki Çarşamba Deltası ve Kapadokya'daki peribacalarının oluşumunda akarsular doğrudan etkili olmuştur. Fakat Mersin'deki Cennet - Cehennem obrukları karstik yer şekilleridir.

Yanıt B

10. Güney Kore'nin başkenti Seul kalabalık ve çok fonksiyonlu bir şehir olduğundan küresel etkiye sahiptir. Diğer şehirler ise bölgesel etki alanına sahiptir.

Yanıt A

11. Edremit ve İskenderun körfezleri arasında kalan kıyı kuşağında Akdeniz iklimi görülür. Bu kıyılarda delice ve zakkum gibi maki bitkileri, kızılçam ormanları ile lavanta çiçeği gibi garig türlerine rastlanır. Buna karşın soğuk iklim bitkisi olan kardelen görülmez.

Yanıt D

12. Teknoloji ve sanayinin gelişmesi, nüfusun artması, yerleşim alanlarının hızla gelişmesi ve tüketim miktarlarının artmasıyla hem doğal hem de kültürel özellikteki miraslar ciddi boyutta zarar görmüştür ve görmektedir. Buna karşın çevre bilincinin gelişmesiyle doğal ve kültürel varlıkların önemi kavranır, dolayısıyla koruma güdüsü artar.

Yanıt E

13. Taş ocaklarında patlatma yöntemiyle yapılan üretim hem doğal bitki örtüsüne zarar vermekte (I.) hem de çevrede gürültü kirliliği (III.) oluşturmaktadır.

Yanıt B

14. Avrupa Birliği, iklimle ilgili pek çok önceliğin yanında yenilenebilir enerji kaynaklarının üretilmesini ve yakıt ekonomisinin iyileştirilmesini teşvik etmektedir. Bu durumda fosil yakıtların artması, çevre kirliliği sonucunda iklim değişikliklerine neden olacağından, birliğin almış olduğu kararlara ters düşer.

Yanıt C

15. Üretim teknolojilerinin gelişmesi hem verimliliği hem de ürün kalitesini artırır. Gıda ve giyim sektöründe tüketimin fazla olması üretimi artırır. Ayrıca dağıtım faaliyetlerinin organizasyonlarında iletişimin rolü fazladır.

Yanıt C

16. Sakarya nehri havzasında hem sanayinin gelişmiş hem de nüfusun fazla olması, nehir sularındaki kirlilik oranını arttırmıştır. Fakat Doğu Karadeniz' deki Çoruh nehri havzasında ise endüstri tesisi ve nüfus yoğunluğunun az olması, su kirliliğinin daha az olmasına neden olmuştur.

Yanıt E

kareköt

DENEME - 3

1. Yalnızca dünyanın belirli yerlerinde görülen, başka yerlerde eşine rastlanmayan bitkilere endemik, geçmiş jeolojik devirlerdeki iklim koşulları altında yetişmiş, günümüz iklim koşullarında yetişemeyen bitkilere relikt bitki denir.

Yanıt B

2. Haritadaki I. bölgede (Batı Avrupa) şehirleşme oranı en yüksek düzeyde iken III. bölgede (Doğu Afrika) şehirleşme oranı en düşük düzeydedir.

Yanıt B

3. Mısır bitkisi, yazları nemli ve yağışlı olan Karadeniz ikliminin görüldüğü Giresun, Düzce, Trabzon ve Bartın'da doğal yollarla yetiştirilebilmektedir. Adana'da yazları kurak olan Akdeniz iklimi görülür. Bu nedenle Adana'da mısır tarımının yoğun olmasında doğal yaz koşullarından çok sulama sistemlerinin kullanılması etkili olur.

Yanıt E

4. Tarımsal faaliyetlerde kuru tarım yöntemlerinin yaygınlaşmasıyla su kıtlığı yaşanmaz. Çünkü kuru tarım yönteminde sulama sistemleri kullanılmamaktadır.

Yanıt A

5. Yer altı sularının kullanımıyla birlikte yaygınlaşan sulu tarım uygulamaları bir sorun ya da olumsuzluk olarak değerlendirilmez.

Yanıt D

6. Aral Gölü'nün kurumasında ve Nil Deltası'nda erozyonun hızlanmasında su kullanımındaki plânsızlıklar başı çeken faktörlerdendir.

Yanıt C

7. Enlem etkisi nedeniyle sıcaklığın en yüksek olduğu kent Mersin (II), bulutluluk nedeniyle güneşlenme süresi en az olan kent Ordu (I) ve III. kentin de Konya olduğu anlaşılr.

Yanıt B

8. Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin deniz ticaretinin tamamına yakını İstanbul ve Çanakkale boğazları üzerinden yapılır. Bundan dolayı Kuzey Karadeniz kıyısındaki Ukrayna ve Akdeniz'in batısındaki İspanya arasındaki deniz ticareti Türkiye'deki boğazlar üzerinden yapılacaktır.

Yanıt E

9. Çin, Endonezya ve Hindistan arasında yapılan karşılaştırmalara göre; ormanlarla kaplı arazilerin en fazla olduğu ülke ekvatorial iklim kuşağındaki Endonezya (I), yabancı sermaye girişinin en fazla olduğu ülke son yıllarda hızla büyüyen Çin (II) ve aritmetik nüfus yoğunluğunun (km² alan başına düşen ortalama nüfus miktarı) en fazla olduğu ülke Hindistan (III)'dır.

Yanıt C

10. Tablo incelendiğinde, Hollanda'nın hidroelektrik potansiyelinin olmadığı, Türkiye'de hidroelektrik potansiyelin en yüksek olduğu görülür. Bir yerin hidroelektrik potansiyeli öncelikle yer şekillerine bağlıdır. Buna göre, Hollanda'daki engebeli ve yüksek arazilerin Türkiye'ye göre daha az olduğu sonucuna varılabilir.

Yanıt C

11. Satın alma gücünün fazla olduğu ülkelerin en belirgin özelliği sosyal ve ekonomik yönden gelişmiş olmalarıdır.

Yanıt C

12. Çayırhan, Yatağan, Soma ve Elbistan elektrik santrallerinde linyit kömürü, Hamitabat elektrik santralinde doğal gaz kullanılır.

Yanıt E

13. Türkiye'de sığır, koyun ve kıl keçisi sayısını gösteren grafikten yararlanıldığında, Türkiye'nin iklim koşullarının büyükbaş (sığır) mera hayvancılığına değil küçükbaş (özellikle koyun) mera hayvancılığına daha elverişli olduğuna ulaşılabilir.

Yanıt B

14. Organize sanayi bölgelerinin kurulmasında; modern ve plânlı sanayileşmenin hızlandırılması, çevre sorunlarının azaltılması, tarım arazilerinin sanayileşme baskısından uzaklaştırılması ve yöreden dışa doğru gerçekleşen göçlerin azaltılması vb. amaçlanır. Fakat sanayinin maden ocaklarının çevresinde gelişmesine olanak sağlanmasının bununla bir ilişkisi yoktur.

Yanıt D

15. Bordeaux (Fransa), Hamburg (Almanya), Rotterdam (Hollanda) ve Liverpool (İngiltere) Atlas Okyanusu kıyısında yer alırken, Cenova (İtalya) liman şehri Akdeniz kıyısındadır.

Yanıt A

16. Deniz ve okyanus sularının, yüzeyden itibaren 100 - 150 m derinliğe kadar olan bölümü güneş ışığı aldığından çok sayıda canlı türüne yaşam olanağı sağlar. Fakat daha derin sulara ışık ulaşmadığından canlı türü ve sayısı iyice azalır.

Yanıt D

kareköt

DENEME - 4

1. Su döngüsü okyanus akıntılarının hareket yönünü etkilememiştir. Okyanus akıntılarının yönünü sürekli rüzgârlar, yoğunluk ve seviye farkı ile dünyanın eksen hareketi etkiler.

Yanıt A

2. Kızılçam, sedir ve ardıç ormanları ılık ve sıcaklık koşulları elverişli olan X yöresinde, geven, çobanyastığı ve sığırkuyruğu bitkileri ile antropojen bozkırlar step ikliminin etkili olduğu Z yöresinde, uzun boylu çayırlar ve alpin ot formasyonları yazların serin ve yağışlı geçtiği Y yöresinde daha yaygın dağılışı gösterir.

Yanıt A

3. Almanya'nın Ruhr Bölgesi'ndeki Essen şehrinin gelişmesinde ve etki alanının genişlemesinde sanayileşme düzeyinin yüksek olması daha büyük rol oynamıştır.

Yanıt C

4. İngiltere Sanayi Devrimi'nin kaynağı olduğundan dolayı, ilk sanayi şehirleri burada ortaya çıkmıştır. Ayrıca İngiltere'de buharlı trenlerin icat edilmesiyle birlikte ilk demir yolu ulaşımı da yine bu ülkede ortaya çıkmıştır.

Yanıt C

5. Sanayileşme hareketlerinin başlaması şehirlerin büyümesine, kırdan kentlere olan göçlerin artmasına ve bunun sonucunda şehirlerde büyük çevresel sorunların ortaya çıkmasına neden olur. Parçada şehirleşme, sanayileşme ve göç olgularının birbiriyle etkileşim içinde olduğu anlatılmaktadır.

Yanıt B

6. Sibirya'daki Lena Nehri havzasında nüfus ve sanayileşme düzeyi çok azdır. Bundan dolayı Lena'nın sularındaki kirlilik oranının diğerlerine göre daha az olduğu söylenebilir.

Yanıt D

7. Rusya doğal kaynaklar bakımından, Japonya sermaye (para, yatırım gücü vb.) bakımından ve Pakistan nitelsiz iş gücü bakımından daha elverişli ülkelerdir.

Yanıt E

8. Sorudaki neden-sonuç ilişkileri göz önüne alındığında boş bırakılan kutuya "topraklar çoraklaşmıştır" yargısının getirilmesi uygun olur.

Yanıt D

9. Bursa'daki Ulubat Gölü, Türkiye'nin en zengin mevsimlik canlı çeşitliliğini barındıran sulak alanlarından biridir. Ulubat Gölü ile ilgili uygulanan projenin başlıca amaçları arasında, göl sularından enerji elde edilmesine yönelik bir durum yoktur.

Yanıt D

10. Haritadan yararlanarak İsviçre'deki Alp Dağları üzerinde uzun tüneller ve viyadüklerin yapılarak ulaşım sisteminin geliştirildiğine ulaşılabilir.

Yanıt C

11. Sorudaki parçada, İsrail'de güneşten elde edilen enerjinin önemine vurgu yapılmıştır. Buna göre, İsrail'de güneş enerjisinden ciddi biçimde yararlanılması, ülkede güneşlenme süresinin de uzun olduğunu kanıtlar.

Yanıt B

12. Haritadaki II. bölümde (Çatalca - Kocaeli) ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetler çok gelişmiş olup daha yaygın sürdürülür. Buna karşın tarımda (birincil faaliyetler) istihdam edilen nüfus oranı ise çok azdır.

Yanıt B

13. Kırklareli aktif fay hatları ve birinci dereceden deprem alanları içinde bulunmaz. Bu nedenle TÜBİTAK'ın Kırklareli'ne GPS yerleştirdiği söylenemez.

Yanıt B

14. Elazığ çevresinde krom, Divriği'de demir, Murgul'da bakır ve Seydişehir çevresinde alüminyum (boksit) cevheri çıkarılır. Buna karşın İzmir Aliağa yöresinde petrol çıkarılmadığı halde bir petrol rafinerisi bulunur.

Yanıt E

15. Grafikteki % 35'lik zeytin üretimi ve % 84'lük ayçiçeği üretimine sahip olan bölge, Marmara'dır.

Yanıt A

16. Dünyada, mercanların oluşturduğu en büyük set resifleri tropikal kuşakta yer alan Doğu Avustralya çevresindeki IV. bölgede görülmektedir.

Yanıt D

kareköt

DENEME - 5

1. Türkiye'de kışın Sibiry termik yüksek basınç alanının etkili olduğu bazı günlerde aşırı soğuklar ve kar yağışları görülür.

Yanıt A

2. Verilen bilgilere göre, I. ürünün mısır, II. ürünün pamuk ve III. ürünün buğday olduğu anlaşılar. Bundan dolayı I. ürün yem, II. ürün dokuma ve III. ürün un endüstrisine doğrudan hammadde sağlar.

Yanıt E

3. Akarsular üzerinde baraj kurulması (I.) ve bataklık-ların kurutularak tarla haline dönüştürülmesi (III.) insanların doğal çevre koşullarını değiştirdiğine örnek olarak gösterilebilir.

Yanıt A

4. Soru içinde verilen logo (sembol) geri dönüşümü ya da geri dönüşüme uygun olan atık materyalleri ifade eder.

Yanıt B

5. Konutlarda ısı yalıtımı yapılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaşması, sanayi kuruluşlarında filtrasyon ve arıtma teknolojilerinin geliştirilmesi, geri dönüşüm sistemlerinin yaygınlaştırılması gibi uygulamalar küresel ısınmanın neden olduğu olumsuz durumları uzun vadede azaltabilir.

Yanıt D

6. Haritadaki I. yörede (İstanbul) doğal gaz, II. yörede (Yatağan-Muğla) linyit ve III. yörede (Fırat Vadisi - Şanlıurfa) su gücünden elde edilen enerjinin, toplam elektrik üretimindeki payı daha fazladır.

Yanıt A

7. Linyit kömüründen elektrik üretimi aşamalarında karbon salınımı arttığından hava kirliliği ciddi boyutlara ulaşabilmektedir.

Yanıt B

8. İlk Çağ'da şehirlerin ortaya çıkmasında etkili olan en önemli faktör verimli tarım topraklarının önce tarımı sonra ticareti geliştirmesidir.

Yanıt B

9. Trabzon'daki Sera Gölü, Muğla'daki Köyceğiz Gölü ve İstanbul'daki Büyük Çekmece Gölü küçük alanlı sığ göllerdir. İç Anadolu'daki Tuz Gölü de sığ olmakla birlikte kuraklık sonucunda kurumaktadır. Bundan dolayı bu göller ulaşımaya elverişli değildir. Fakat Doğu Anadolu'daki Van Gölü; büyük alanlı ve derin olup ulaşımaya elverişlidir. Van Gölü'nde feribot taşımacılığı yapılır.

Yanıt C

10. Soru içinde özellikleri verilen şehir, Suriye'nin başkenti olan ve binlerce yıldır önemli ulaşım güzergâhları üzerinde yer alan, Şam'dır.

Yanıt D

11. Yıkanmış, kireçsiz özellikteki topraklarda çay tarımı, kahverengi step toprakları üzerinde tahıl tarımı, geçirgen ve kumlu topraklarda yumrulu bitkiler yetişebilir. Terra - rossa toprakları ise daha çok zeytin ve turuncgil tarımına uygundur.

Yanıt B

12. Parçada Keops Piramidi'nin hangi ülkede olduğu, yedi harikadan biri olduğu, kireçtaşlarından yapıldığı ve mimari yapısı hakkında bilgi verilmiştir. Ancak piramidin hangi yüzyılda yapıldığından söz edilmemiştir.

Yanıt E

13. Haritada numaralandırılan 5. doğrultuda yer şekilleri sade yapılıdır. Bu durum föhn rüzgârlarının oluşumu için yeterli değildir. Diğer doğrultularda ise kıyıya paralel uzanan yüksek dağlar bulunduğundan föhn rüzgârlarının oluşabilme olasılığı vardır.

Yanıt E

14. Haritadaki I. bölge (Avustralya), II. bölge (ABD), III. bölge (İspanya) ve V. bölgede (Japonya) yaşayan insanların satın alma gücü, IV. bölgede (Doğu Afrika) yaşayanlara göre daha yüksektir. IV. bölgede geçim zorlukları yaşanmakta olup halkın yaşam standartları çok düşüktür.

Yanıt D

15. Çad Gölü'yle ilgili verilen parçada göl sularının kimyasal özellikleriyle ilgili bilgiye yer verilmemiştir.

Yanıt C

16. Geniş yapraklı ormanlar sıcak ve nemli, bozkırlar az yağışlı karasal iklim bölgelerinde dağılış gösterir. Böylelikle bu tür bölgelerde nem oranının daha fazla olduğu söylenebilir.

Yanıt A

kareköt

DENEME - 6

1. I nolu bölgede çöl, II nolu bölgede sert karasal, III nolu bölgede ise Akdeniz iklimi görülmektedir. Bu nedenle çöl ikliminde kurakçıl ot, sert karasal iklimde tayga ormanları, Akdeniz ikliminde ise maki bitkileri bulunur.

Yanıt C

2. Türkiye'de hammaddesi petrol olan motorin (II.) ve hammaddesi yine petrol olan benzin (IV.) in üretildiği tesisler hammadde ihtiyacının önemli bir bölümünü yurt dışından ithal etmektedir.

Yanıt D

3. Gayzerler, yer kabuğunun zayıf ve kırıklı olduğu arazilerde görülen sıcak su kaynaklarıdır. Gayzerler yalnızca aktif volkanların bulunduğu arazilerde görülür.

Yanıt C

4. Termik santrallerde düşük kalorili kömür kullanımı (I.) ve altın madenlerinde siyanür kullanımı (II.) doğal çevrede önemli sorunlara yol açan yöntemlerdendir. I'deki durum hava kirliliğine ve asit yağmurlarına, II'deki durum toprak ve su kirliliğine yol açar.

Yanıt A

5. Akdeniz iklim bölgesinde terra rossa toprakları üzerinde şekerpancarı ve ayçiçeği tarımı yaygın değildir. Bu topraklarda en çok narenciye, sebze ve tahıl tarımı yapılır.

Yanıt E

6. Sorunun A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler su kirliliğinin ya da olumsuz doğal gelişmelerin bir göstergesi değildir. Buna karşın, göl sularında civa, amonyak ve kurşun gibi ağır ve zararlı maddelerin miktarının artması, gölün atık sularla kirlendiğinin göstergesidir.

Yanıt C

7. Türkiye'de deniz yoluyla yapılan ithalatın azaltılmasının ticaretten elde edilen gelirlerin artmasına olanak sağlaması beklenmez.

Yanıt B

8. Bir ürünün üretim sürecinde reklamın etkisi en azdır. Reklam, ürünün tüketim aşamasında daha önemli rol oynar.

Yanıt A

9. Kuraklık, uzun süreli doğal olumsuzlukların sonucunda ortaya çıkan bir çevre sorunudur. Erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi çoğunlukla deprem, tsunami, kasırga ve sel gibi ani doğal afetler için alınan önlemlerdendir.

Yanıt E

10. İsviçre ile ilgili verilen parçada, nüfus yoğunluğu hakkında bilgi edinilemez.

Yanıt D

11. Parçaya göre, insan ve doğa etkileşimini daha iyi açıklayan bilgi II. yargıda (Doğal sistemler insanların sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerini etkiler.) verilmiştir.

Yanıt B

12. Yel (rüzgâr) değirmenleri hava akımlarıyla dönen, hem elektrik üretiminde hem de su taşınmasında kullanılan çevre dostu teknolojik ürünlerdendir.

Yanıt C

13. Haritada işaretli olan II. su yolu Avustralya ile Yeni Gine adası arasında yer alır. Bu bölgede, ekonomik etkinliklerin az gelişmiş olması nedeniyle, su yolunun uluslararası boyuttaki önemi diğerlerine göre daha azdır.

Yanıt B

14. Almanya'daki Ruhr Bölgesi zengin demir ve kömür yatakları nedeniyle sanayileşme düzeyi çok yüksek olan bir sahadır. Dışarıdan yoğun göç alır. Bu nedenlerle aritmetik nüfus yoğunluğu ülke ortalamasına göre daha fazladır.

Yanıt C

15. Tabloda verilen bilgilere göre I. ülkenin gelişmiş Norveç, II. ülkenin gelişmekte olan Hindistan, III. ülkenin az gelişmiş Nijerya olduğuna ulaşılabilir.

Yanıt E

16. Biriktirmeli hidroelektrik santrallerin yapımında özellikle arazinin topoğrafik özellikleri önemli rol oynar. Eğim ve yükseltinin fazla olduğu yerler baraj yapımına uygundur. V nolu akarsu Ergene Çayı'dır. Bu havzada eğim ve engebenin az olması baraj yapımını engellemiştir.

Yanıt E

kareköt

DENEME - 7

1. Haritadaki IV. yörenin (Antalya) ekonomisinin gelişiminde tarım, ticaret, liman hizmetleri ve turizm birlikte önemli rol oynamıştır.

Yanıt D

2. Ormanlar, kağıt ve mobilya endüstrisine doğrudan hammadde sağlayan bir doğal kaynaktır. Ormanlar elektrik üretiminde kullanılmaz.

Yanıt C

3. Nüfusu hızla artan bir şehirde; doğal kaynak (su, toprak, orman vb.) kullanımı, çevre sorunları ve kaçak yapılaşma artar, buna karşın yeşil alanlar azalır. Fakat uluslararası transit taşımacılığın gelişmesi, büyüyen her şehrin bir özelliği değildir.

Yanıt D

4. Hindistan'da yağış miktarının bölgelere göre değişmesinde, yüzey şekillerindeki farklılığın doğrudan etkili olduğu görülür.

Yanıt B

5. Dünya haritası üzerinde işaretli olan I. bölge Basra Körfezi'ni göstermektedir. Bu bölge dünyanın en önemli petrol üretim ve pazarlama alanı olduğundan dolayı tanker kazalarına bağlı riskler daha fazladır.

Yanıt A

6. Telaviv, Konya, Mexico City ve Amik Ovası'nda yaşanan çevre sorunlarının oluşumu bilinçsiz yer altı suyu kullanımından, Aral Gölü'nün kuruyan kesimlerinde rüzgâr erozyonunun artması ise bilinçsiz yer üstü sularının kullanımından kaynaklanmıştır.

Yanıt D

7. I. (Ankara), II. (Ergene Havzası), III. (Adana) ve IV. (Aydın) yöredeki süt işletmelerinin kuruluşunda ulaşım ve pazarlama kolaylığı doğrudan etkili olmuştur. Fakat V. (Kars) yörede hem ulaşım zor hem de pazarlama olanakları sınırlı olduğundan, bu duruma destek olması beklenmez.

Yanıt E

8. İlk Çağ'daki verimli tarım toprakları şehirleşme olgusunun başlamasında, Yeni Çağ'daki Sanayi Devrimi ise şehirleşmenin hızlanmasında öncü olan faktörlerdir. Orta Çağ'da turizm etkinliklerinin yapılmaması ve günümüzde de her şehirde liman bulunmaması nedeniyle bu eşleştirmeler yanlış olur.

Yanıt E

9. Soru içinde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki New York şehrinin kuruluş sürecinden söz edilmiştir. New York şehri 1613 yılında Hollandalılar tarafından kurulmuş olup, boş bırakılan yere Hollanda yazılmalıdır.

Yanıt B

10. Amerika Birleşik Devletleri hem doğal gaz üretiminde hem de taşkömürü üretiminde dünyanın en önde gelen ülkelerinden biridir.

Yanıt A

11. Amazon ve Kongo Havzası ekvatorial kuşakta, Ganj Havzası Muson iklim bölgesinde, Mississippi Havzası ABD'nde yer alan büyük ve su kaynağı bakımından zengin akarsulardır. Buna karşın Siriderya Havzası'nın hem karasal bölgede yer alması hem de taşıdığı su miktarının az olması nedeniyle bu havzadan atmosferik ortama geçen su miktarı daha azdır.

Yanıt C

12. Tabloda verilenlerden yararlanıldığında Orta Kuşak karasal iklimde görülen iğne yapraklı ormanların yükselti aralığının en fazla olmadığı, hatta orman üst sınırının en düşük olduğuna ulaşılır.

Yanıt E

13. Ege Bölgesi'nde yer alan Soma (Manisa), Tavşanlı (Kütahya) ve Yatağan'da (Muğla) önemli linyit yatakları vardır. Bu nedenle linyit rezervlerinin çok olması, bu yörelerin ortak özelliğidir.

Yanıt A

14. Dünya ülkelerindeki farklı demografik oluşumlar, teknolojik yenilikler, uluslararası ticaretin ve mali sistemin serbestleştirilmesi ve yerel reformlar dünya ekonomisindeki değişikliklerin itici gücünü oluşturmaktadır. Dünya ekonomisinde yaşanan değişiklikler doğal kaynak kullanımındaki çeşitliliği azaltmamış aksine artırmıştır.

Yanıt E

15. Erken uyarı sistemlerinin kuruluş amacı bazı doğal afetlerin verebileceği zararları azaltmak için doğal afetlerle ilgili göstergeleri kontrol ederek tedbir almaktır. Doğal afetlerden sonra görülen nüfus değişimlerinin erken uyarı sistemleriyle ilişkisi yoktur.

Yanıt C

16. İç Anadolu Bölgesi'nin çevresinde yüksek sıradağların bulunması, bölgede kapalı havzaların ve az yağışlı yörelerin oluşmasında önemli rol oynamıştır. Bu durumsa bölgedeki birçok gölün suyunun dışarıya akışını engellemiş ve tatlı su göllerinin oluşumunu zorlaştırmıştır.

Yanıt B

kareköt

DENEME - 8

1. Çin ile ilgili gazete haberinde, Çin'de nitelikli iş gücüne duyulan gereksinimin arttığı vurgulanmak istenmiştir.

Yanıt B

2. Orta Asya'daki Aral Gölü'nün büyük bir bölümünün kurumasıyla ekosistemler yok olmuş, erozyon hızlanmış ve ekonomik faaliyetler gerilemiştir. Bunun yanında güneş enerjisinden yararlanma olanaklarının kısmen artması ise olumlu bir sonuç olarak dikkate alınabilir.

Yanıt E

3. Mercan resifleri canlı çeşidi ve miktarı bakımından zengin, aerosoller bulut ve yağış oluşumunda etkili, akarsu ağzlarında biyoçeşitlilik fazla ve okyanuslar atmosferdeki ısı dağılımı üzerinde etkilidir. Ancak su ve kara ekosistemlerindeki canlılar etkileşim halindedir.

Yanıt E

4. Fındık ve çay Karadeniz tarım bölgesinde, şekerpancarı Marmara tarım bölgesinde, pamuk Ege ve Akdeniz tarım bölgesinde yoğunlaşan kültür bitkileridir. Mısır yazların sıcak geçtiği ve sulama yapılabilen tüm kıyı kuşağında yetiştirilebilmektedir.

Yanıt A

5. Türkiye'de açık deniz balıkçılığının yapılmaması ve zararlı balık avlama tekniklerinin yaygın olarak kullanılması balık üretimini ve tüketimini olumsuz etkilemiştir.

Yanıt C

6. Soru içerisinde başlıca özellikleri verilen ülke, Güney Afrika Cumhuriyeti'dir.

Yanıt A

7. Roma, İtalya'nın başkenti olup uzun yıllar boyunca da Roma İmparatorluğu'nun başkenti olmuştur. Ayrıca şehrin içinde Katolikler'in dini merkezi olan Vatikan bulunur. Bununla birlikte şehirde turizm, finans, bankacılık ve sigortacılık hizmetleri gelişmiştir. Roma'da önemli kömür ve demir yatakları bulunmadığından, bu durum şehrin gelişimine etki etmemiştir.

Yanıt D

8. Heyelanla ilgili verilen parçadaki II. ve III. cümlelerde heyelanın ekonomik yapı üzerindeki olumsuz etkilerine değinilmiştir.

Yanıt C

9. Tahrip edilen orman sahalarında ağaçlandırma faaliyetlerinin yapılması hem ormanların kendini yenilemesine yardımcı olur hem de sürdürülebilir ormancılık için yarar sağlar.

Yanıt B

10. Çevre sorunlarının çözümü için; uluslararası işbirliğinin oluşturulması, çevre koruma çalışmalarına gelişmekte olan ve gelişmiş tüm ülkelerin katılımının sağlanması, araştırma ve geliştirme çalışmaları için yeterli kaynakların oluşturulması ve şeffaf çevre koruma programlarının yapılması gerekir.

Yanıt D

11. Japonya ve Fransa'da petrol, kömür ve doğal gaz gibi fosil enerji kaynaklarına dayalı üretim azdır. Buna karşın Özbekistan ve Suudi Arabistan'da fosil enerji kaynaklarının fazla olması, bu ülkelerin elektrik enerjisi üretiminin çoğunda fosil yakıtların kullanılmasına olanak sağlamıştır.

Yanıt B

12. I. (üstteki) tablonun B satırındaki bilgi az gelişmiş bir ülkeye, II. (alttaki) tablonun II. satırındaki bilgi gelişmiş bir ülkeye ait olduğundan yer değiştirmesi gerekir.

Yanıt B

13. Etna yanardağının en son faaliyete geçtiği yıl belirtilmiş fakat tekrarlama sıklığından söz edilmemiştir.

Yanıt E

14. Ekvatorial bölgede sıcaklık ve yağış fazla olduğu için bitki örtüsü nemcil özelliktedir. Bu bölgedeki bitkiler düşük sıcaklıklardan olumsuz etkilenir. Gerekli suyu yağışlarla aldığı için kök sistemi gelişmemiştir. Ağaçlar geniş yapraklı ve çok uzun boylu bitkilerdir.

Yanıt D

15. Türkiye'de demiryolu ulaşımının gelişmesiyle birlikte; yerleşim merkezlerinin bazılarının demiryolu yakınına kayması (I.) ve ulaşımına ayrılan arazi payının artması (II.) beklenir. Demiryolu ulaşımıyla birlikte kentlerin gelişimi artarken, nüfus miktarı da demiryolu hattı üzerinde yoğunlaşır. Ayrıca yapılan yeni demiryolu hatlarıyla birlikte bazı araziler ulaşım yollarının yapımına ayrılır.

Yanıt A

16. Rüzgârların biriktirdiği mineralli ve ince unsurlu materyallerden oluşan lös topraklarına ve yazın bataklık halini alan tundra topraklarına Türkiye'de rastlanmaz. Ancak yağışlı mevsimde şişip kurak mevsimde çatlayan vertisol ve killi-kireçli göl tortulları üzerinde oluşan rendzina topraklara rastlanır.

Yanıt D

hareket

1. Sorudaki I. şekilde birbirine yaklaşan levhalar, II. şekilde birbirinden uzaklaşan levhalar gösterilmiştir. Birbirine yaklaşan levhalarda yalnızca iki kıtasal levha, birbirinden uzaklaşan levhalarda ise yalnızca iki okyanusal levha olması gerekli koşul değildir. Bu tür levha hareketlerine farklı örnekler verilebilir.

Yanıt E

2. Doğal afetler (volkanik püskürme, orman yangını vb.), hızlı nüfus artışı, plânsız endüstrileşme ve teknolojiye gelişmeler ekosistemlerin bozulmasında ya da yok olmasında önemli etkiye sahiptir. Buna karşın doğal bir olay olan gelgit akıntıları ise ekosistemlere zarar veren etmenlerden biri değildir.

Yanıt D

3. Elazığ'daki Guleman'da krom, Sivas'taki Divriği'de demir, Artvin'deki Murgul'da bakır ve Balıkesir'deki Bigadiç'te bor mineralleri çıkarılır. Buna karşın Batman'daki Raman Dağı çevresinde ise bir fosil kaynak olan petrol çıkarılır.

Yanıt A

4. Endüstriyel faaliyetlerde tüketilen enerji miktarı fazladır. Bu nedenle bir ülkede kişi başına düşen ortalama enerji tüketiminin fazla olması, endüstrinin önemli faaliyetlerden biri olduğunun göstergesidir.

Yanıt D

5. Uzun yıllar boyunca fosil enerji kaynaklarındaki kullanımın fazla olması ciddi boyutta çevre sorunlarına yol açmıştır ve açmaktadır. Bundan dolayı 21. yüzyılda yenilenebilir enerji kaynaklarında kullanım oranlarının artırılmasının temel nedenleri hem üretim ve kullanım aşamalarında önemli çevre sorunlarına yol açmaması hem de alternatif enerji kaynakları olmasıdır.

Yanıt C

6. Samsun'daki sigara fabrikasının hammaddesi tütün (bitkisel - organik hammadde), Antalya'daki ferrokrom tesislerinin hammaddesi krom (metalik hammadde), Dalaman'daki kağıt fabrikasının hammaddesi kereste (bitkisel - organik hammadde) ve Mazıdağı'ndaki gübre fabrikasının hammaddesi fosfat (kimyasal hammadde) tir.

Yanıt D

7. Türkiye'de transit ticaretin gelişmesi için öncelikle ulaşım sektöründe modernizasyon çalışmaları yapılması gerekir.

Yanıt B

8. Büyük şehirlere doğru gerçekleşen göçler; kentlerde işsizliğin artmasına, kentte alt yapı, üst yapı, ulaşım, eğitim, sağlık, güvenlik vb. sorunlarının artmasına, arazi değerlerinin artmasına, tarım ve orman alanlarının amaç dışı kullanımının artmasına neden olur. Bununla birlikte kentin sosyo-kültürel seviyesini düşürür ve buna bağlı çatışmaların artmasına yol açar.

Yanıt E

9. Nijerya'yı diğer Afrika ülkelerinden ayıran en belirgin özelliği nüfusunun 100 milyondan fazla olmasıdır.

Yanıt C

10. Çay, nem ve yağış isteği fazla olan, sıcak ve ılıman iklim koşullarına uyum sağlamış, yıkanmış ve asidik reaksiyon gösteren topraklarda yetişen bir bitkidir. Yaz kuraklığı belirgin ve şiddetli olan bir yörede çay tarımı yapılamaz.

Yanıt B

11. Yeryüzünün çeşitli bölgelerindeki yerkabuğu hareketlerinin artması ve sık aralıklarla gerçekleşmesi nedeniyle uzun bir süreçte ortaya çıkan jeolojik oluşumlar artık daha kısa bir süreçte oluşabilmektedir.

Yanıt A

12. Türkiye'deki ova ve platoların çoğunun yükseltisinin fazla olması, yakın bir geçmişte bütünüyle yükselmiş olmasının sonucudur.

Yanıt E

13. Ozon tabakasına zarar veren gazların kullanımının sınırlandırılmasıyla hava kirliliği önenebilir, sera gazları salınımı azaltılabilir, küresel ısınma yavaşlatılabilir. Fakat toprak kirliliğinin azaltılmasında etkili bir uygulama olmaz.

Yanıt C

14. Bir ülkede çalışan nüfusun büyük bir kısmı birincil ekonomik faaliyetlerde (tarım, hayvancılık vb.) istihdam edilmişse, o ülkenin gelişmişlik düzeyi düşüktür. Buna karşın çalışan nüfusun çok azı birincil ekonomik faaliyetler içindeyse, o ülke gelişmiştir.

Yanıt A

15. 1990 - 2010 yılları arasındaki nüfus artış oranı yüzde 30'dan fazla iken 2040 - 2050 yılları arasındaki nüfus artış oranı yüzde 20'den azdır. Bu durumda nüfus artış oranlarının birbirine yakın olmadığı anlaşılır.

Yanıt E

16. Sorudaki parçada, "Ekonomik faaliyetlerin değişimi bir bölgenin sosyal ve kültürel yapısını nasıl etkiler?" sorusunun yanıtına yer verilmiştir.

Yanıt B

kareköt

DENEME - 10

1. Bitki formasyonları ağaç, çalılık ve ot formasyonu olmak üzere üçe ayrılır. Kayın, meşe, kestane ve ıhlamur gibi bitki türleri ağaç formasyonu grubu içinde bulunan yaprak döken ormanlara aittir. Bu ağaçlardan oluşan ve yaprak döken ormanlar ılıman okyanus ikliminin karakteristik bitkileridir. Buna göre bu iklimin sıcaklık ve yağış grafiği incelendiğinde, kışların ılık, yazların serin, her mevsimin yağışlı olması gerekir. Bu özellikler "E" seçeneğindeki grafikte görülebilmektedir.

Yanıt E

2. Haritadaki III. bölgede (Güneydoğu Asya) ticari potansiyeli fazla, gelişmiş şehirler daha çoktur. Örneğin, bu bölgedeki Singapur dünyanın en önemli ticaret şehirlerinden biridir.

Yanıt C

3. Manş Tüneli, Central Valley Projesi ve Libya Yapay Nehir Projesi doğal olumsuzluklara karşı insanların çözüm bulabildiği büyük eserlerdir. Bu durum beşeri ve doğal sistemler arasında sürekli bir etkileşim olduğunu göstermektedir.

Yanıt B

4. Mısır'daki Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla birlikte Akdeniz ve Hint Okyanusu birbirine bağlanmıştır. Bu su yolunun açılmasıyla birlikte özellikle Hint Okyanusu'nun sıcak sularında yaşayan bazı canlılar Akdeniz'e ulaşmış ve tür geçişleri görülmüştür.

Yanıt A

5. Soru içindeki paragrafta Hollanda'nın genel özellikleri verilmiştir.

Yanıt B

6. Grafikler incelendiğinde I. ürünün Akdeniz'de, III. ürünün İç Anadolu'da daha çok üretildiği, II. ürünün ise tamamen Karadeniz'de üretildiği görülür. Üretim payları verilen diğer bölgeler de dikkate alındığında I. ürünün narenciye (turunçgiller), II. ürünün çay ve III. ürünün şekerpancarı olduğuna ulaşılır.

Yanıt D

7. İpraş rafinerisi İzmit-Yarımca Liman Bölgesi'nde, Ataş rafinerisi Mersin Liman Bölgesi'nde ve Aliağa rafinerisi İzmir Foça Liman Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Yanıt D

8. Su kaynaklarının azalması, asit yağmurlarının artması, ozon tabakasının seyrelmesi ve sulak alanların yok olması, daha geniş alanlarda ya da küresel boyutta sonuçlar doğurabilir. Fakat tarlalardaki anızın yakılması çoğunlukla yerel boyutlu olumsuzluklara neden olur.

Yanıt B

9. Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda deprem ve tsunami riski yoktur. Ayrıca Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunun (Almanya, Fransa, İspanya, Avusturya vb.) başkentinin deniz ya da okyanusa kıyısı bulunmaz. Bu nedenle proje kapsamında yer alan ülkelerin başkentlerine yerleştirilecek sensörlerin ve yapılacak gözlemlerin olduğu söylenemez.

Yanıt E

10. Aral Gölü'ne dökülen Seyhun ve Ceyhun nehirlerinin sularının büyük bölümünün tarımda kullanılması zamanla Aral Gölü'nün sularının çekilmesine ve büyük bir kısmının kurumasına neden olmuştur. Tel Aviv şehrindeki tatlı su kaynaklarının aşırı kullanımı taban su seviyesinin düşmesine neden olur. Verilen bu iki örnek Taylor'un soruda ifade ettiği doğal kaynaklardan yararlanırken çevrenin tüm özelliklerinin dikkate alınarak en uygun yöntem ve teknolojilerin kullanılmadığını gösterir.

Yanıt A

11. Türkiye'de hem şehir nüfusunun hem de şehirleşme oranının Batı Avrupa ülkelerine göre daha fazla olmasının nedeni iç göçlerin etkin olmasıdır.

Yanıt B

12. Haritadaki I. bölgede (Kuzeydoğu ABD) endüstrileşme düzeyi ve nüfus fazladır. Sözü edilen bölgede petrol, doğal gaz ve kömür gibi fosil yakıt tüketimi daha fazla olduğundan atmosfere salınan karbon bileşikler daha çoktur.

Yanıt A

13. Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle orta kuşakta yer alır. Bu durum deniz ulaşımı, mera hayvancılığı, yaz turizmi ve seracılık gibi ekonomik faaliyetlerin yapılmasını olanaklı hale getirmiştir. Fakat tropikal kuşağın nemli bölgelerinde yetişebilen kahvenin Türkiye'de tarımının yapılabilmesi zordur.

Yanıt C

14. Derinlerde ısınan suyun yoğunluğunun azalması, akım hızının artması suyun basıncının düşmesine neden olur. Bu durumda suyun yeryüzüne çıkması beklenmez.

Yanıt D

15. 1950 - 2050 yılları arasında kıtalara göre nüfus dağılımını gösteren bir tablo incelendiğinde, "Hangi kıtada kent nüfusu daha fazladır?" sorusunun yanıtı bulunmaz. Çünkü bu tabloda kıtaların kent ve kırsal nüfusları hakkında bilgi yoktur.

Yanıt D

16. Kuzey Amerika'daki Göller Bölgesi çevresi (I.), Hint Yarımadası (II.) ve Çin'deki Mançurya (III.) bölgesi hem önemli kömür havzaları hem de sanayi bölgeleri arasında yer alır. Fakat Arap Yarımadası (IV.) ve Batı Afrika kıyılarında (V.) önemli kömür yatakları ve sanayi bölgeleri arasında bulunmaz.

Yanıt E

kareköt

1. Kışlar soğuk, yazlar kurak ve en yağışlı mevsimin ilkbahar olduğu bir yerde ılıman karasal iklim, yaz ve kış mevsimi arasındaki sıcaklık farkı az, yağış rejimi düzenli olan yerde ılıman okyanusal iklim, yaz ve kış mevsimi arasındaki sıcaklık farkı çok, yıl boyunca kurak olan yerde çöl iklimi görülür.

Tayga ormanlarının görüldüğü bir bölgede kışlar çok uzun ve soğuk, yazlar kısa ve serin, en yağışlı mevsim yazdır.

Yanıt D

2. Amerika Birleşik Devletleri'nin en önemli özellikleri arasında nüfusunun fazla, sanayinin çok gelişmiş olması dikkat çeker. Bu nedenlerle ülke içi petrol tüketiminin fazla olması, petrol ithalatı yapması sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yanıt B

3. Sanayi Çağı, 18. yüzyılda gerçekleşen Sanayi Devrimi'yle birlikte başlamıştır. Sanayileşme sürecinde doğal kaynak (su, orman, fosil yakıtlar vb.) kullanımı artmıştır. Özellikle kömür ve petrol yatakları çevresinde gelişen sanayileşme fosil kaynakların kullanımını azaltmamış, tam tersine artırmıştır.

Yanıt C

4. Mavi renkli geri dönüşüm kutularında genellikle kağıt ve karton atıkları gibi maddeler toplanmaktadır.

Yanıt B

5. Sanayileşmiş bölgelerdeki faaliyetler sonucunda hava kirliliği ve buna bağlı gerçekleşen asit yağmurlarında artış gözlenir. Delta ovaları ile kurutulmuş bataklıkların sanayi bölgeleriyle yakından ilişkili olduğu savunulamaz.

Yanıt D

6. Karadeniz Bölgesi'nin verilen özelliklere sahip olmasında, kıyı kuşağında yağış rejiminin düzenli olmasının etkisi büyüktür.

Yanıt C

7. Dünyada kır ve şehir nüfusunun yıllara göre değişimini ve beklenen tahmini nüfus miktarını gösteren grafik incelendiğinde, kır ve şehir nüfusu arasındaki farkın giderek azalmadığına, tam tersine arttığına ulaşılr.

Yanıt E

8. Nadas uygulaması, kerpiç yapılı kırsal konutlar, küçükbaş mera hayvancılığı ve el dokumacılığı genellikle yağışın az olduğu karasal bölgelerde gelişme göstermiştir. Buna karşın seralarda sürdürülen turfanda sebzeçilik ise kışların ılık ve kısa, yazların sıcak ve kurak geçtiği Akdeniz iklim bölgelerinde gelişmiştir.

Yanıt E

9. Kurutulan sulak alanlardan; Amik Gölü Hatay'da, Avlan Gölü Antalya'da ve Gavur Gölü Kahramanmaraş sınırları içerisinde.

Yanıt C

10. Van, Yozgat, Kırşehir ve Erzincan'da kuru tarım yapılan araziler geniş yer kapladığından, tarımda gübre ve ilaç kullanımı sınırlıdır. Fakat Manisa'da bağcılık ve endüstri bitkileri üretimi yaygın olduğundan gübre ve ilaç kullanımı fazladır. Bundan dolayı Manisa'daki tarım alanlarında ortaya çıkan toprak kirliliğinin daha fazla olduğu ileri sürülebilir.

Yanıt A

11. Kış turizmi, yaylacılık, seracılık ve arıcılık gibi faaliyetlerde, insanların doğal sistemler üzerindeki olumsuz etkisi azdır. Buna karşın maden işletmeciliğinde hem arazinin topoğrafik koşulları değiştirilmekte hem de bitki örtüsü tahrip edilebilmektedir. Ayrıca madencilikte kullanılan bazı zararlı yöntemler (siyanür kullanımı, dinamit patlatma vb.) doğaya zarar verir.

Yanıt C

12. Habitat; bir canlının yaşadığı doğal ortamdır. Günümüzde birçok canlının; çevre kirliliği, küresel iklim değişiklikleri, erozyon gibi nedenlerle doğal yaşam ortamının bozulması tür ve canlı kayıplarına yol açar.

Yanıt A

13. Ruhr havzasında üretilen çeliğin bir bölümü makine ve motor üretiminde kullanılmaktadır. Saksonya, Frankfurt ve Stuttgart önemli sanayi merkezleridir. Bu bölgede demir-çelik, kimyasal maddeler ve gemi yapımı önemli sanayi kollarıdır. Ancak Ruhr havzasında zengin demir ve kömür yatakları bulunmasına karşın elmas yatakları bulunmamaktadır.

Yanıt A

14. Zengin mercan resifleri tropikal kuşakta bulunur. Buna göre tropikal kuşakta bulunan okyanusların tuzluluk oranı fazla, yıllık ortama sıcaklığı yüksektir. Çok sayıda balığın ana beslenme kaynağı olduğu için mercanlarda deniz canlıları çeşitliliği fazladır. Ancak bu bölgelerde su kirliliğinin yüksek olduğu yargısına varılamaz.

Yanıt E

15. Grafikteki bilgilerden yararlanıldığında; doğal gazdan elde edilen elektrik enerjisinin (%58,8) diğerlerinin toplamından daha fazla olduğuna ulaşılır. Diğer yargıların doğruluğunu kanıtlayacak bilgiler verilmiştir.

Yanıt B

16. Küre, Murgul, Çayeli ve Maden'de bakır, Akseki ve Seydişehir'de boksit (alüminyum) maden işletmeleri bulunur.

Yanıt E

kareköt

1. Rusya'daki Lena ve Obi nehirlerinin ağzı kuzeydeki soğuk kuşaktadır. Bu nedenle denize döküldükleri yerde biyoçeşitlilik fazla değildir. Buna karşın, Batı Afrika'daki Nijer Nehri (II.) ile Güney Amerika'daki Amazon Nehri (IV.) sıcak kuşaktaki denizlere döküldüğünden, ağız kısmındaki biyoçeşitlilik daha çoktur.

Yanıt D

2. Dünyanın en uzun su altı tüneli İngiltere ile Fransa arasındaki Manş Tüneli'dir. Bu tünel Manş Denizi tabanından geçmektedir.

Yanıt E

3. Bursa yöresi 750 mm, Çukurova yöresi 650 mm, Adıyaman yöresi 600 mm ve Menteşe yöresi 1100 mm dolayında yağış alır. Buna karşın Tuz Gölü çevresinde yıllık yağış miktarının 350 mm. nin bile altında olması nedeniyle söz konusu edilen tarım ürününün yetiştirilmesi beklenmez.

Yanıt E

4. Parçada, "Çevrenin kullanımı sınırlı mıdır?" sorusunun yanıtına yer verilmiştir.

Yanıt B

5. İngiltere yıl boyunca Batı Rüzgârları'nın ve Gulf Stream sıcak su akıntısının etkisinde kalır. Buna karşın Japonya'da ise enlem farkı ve yer şekilleri çeşitliliği nedeniyle ülkede farklı iklim koşulları görülür.

Yanıt A

6. Termik enerji üretiminde, motorlu araç kullanımında ve anız yakma sonucunda havadaki karbondioksit oranı artar. Ormanların tahrip edilmesi ise havadaki karbondioksitin artmasına dolaylı yoldan neden olur. Buna karşın akarsular üzerinde yapılan barajlarla havadaki karbondioksit miktarı artmaz. Barajlarda atık gaz salınımı yoktur.

Yanıt E

7. Doğal bölgelerin (dağlık, volkanik, ormanlık, iklim bölgesi vb.) sınırlarındaki değişimler çok uzun bir süreçte gerçekleşir. Buna karşın beşeri ve ekonomik özellikteki bölge sınırları daha kısa sürede değişebilmektedir. Bundan dolayı Afrika'daki kakao tarım bölgesinin sınırlarının daha kısa bir sürede değişmesi beklenir.

Yanıt C

8. Tarlaların eğime dik sürülmesi, ağaçlandırmaların yaygınlaştırılması, yamaçların teraslanması ve nöbetleşe ekimin yaygınlaştırılması erozyonu doğrudan ya da dolaylı yoldan azaltabilir. Buna karşın nadas arazilerinin genişletilmesi özellikle rüzgâr erozyonunun şiddetlenmesine neden olabilmektedir.

Yanıt B

9. Tablodaki bilgiler incelendiğinde, 40 - 59 yaş arasındaki nüfusun daha çok arttığına ulaşılır.

Yanıt C

10. Türkiye'de ulaşım ağlarının ve iç ticaretin gelişmesiyle birlikte; üretim alanı dar olan bazı ürünlerin bütün bölgelere pazarlanması, endüstrinin gelişmesi ve bazı yerleşim alanlarının büyümesi beklenir. Bu durum Türkiye'nin ihracat gelirlerinin artmasında ise doğrudan etkili olmaz.

Yanıt B

11. Hammadde, su kaynakları, yüzey şekilleri ve iklim özellikleri doğal faktörlerdendir. Teknolojik gelişmeler ise beşeri faktörler arasında yer almaktadır.

Yanıt B

12. Yeşil Kuşak Ağaçlandırma çalışmaları ilk önce Ankara'da başlamış, daha sonra bazı illerde bu çalışmalara devam edilmiştir.

Yanıt A

13. Aktif volkanik sahalarda sıcak su kaynakları yaygın olduğundan jeotermal santral kurmak akılcı olabilir. Fakat bu sahalarda kurulacak bir nükleer santral, deprem ve volkanik püskürme gibi doğal olaylar sonucunda zarar görürse çok ciddi çevre sorunlarına yol açar.

Yanıt C

14. Türkiye'de yükseltinin fazla olmasının maden çeşitliliğinde etkisi olmamıştır.

Yanıt C

15. Ruhr sanayi bölgesinin gelişiminde kömür yataklarının işletilmesi ve demir - çelik endüstrisi etkili olmuştur. Bu durumun Türkiye'deki benzeri ise Zonguldak'ın (IV. yöre) gelişim sürecinde yaşanmıştır.

Yanıt D

16. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Central Valley Projesi, Libya'daki Yapay Nehir Projesi ve Türkiye'deki Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) dünyanın en büyük sulama projeleri arasında yer alır.

Yanıt D

kareköt

1. Gayzerler yer kabuğunun zayıf olduğu, aktif volkanik sahalarda görülen sıcak yer altı su kaynaklarıdır. Amerika kıtasının batı bölümündeki I. (Şili) ve II. (ABD) bölgede aktif volkanik arazilerin bulunması nedeniyle yer yer gayzerlere rastlanabilir.

Yanıt B

2. Tanker kazaları, patlatmalı taş ocağı işletmeciliği, siyanürlü altın arama faaliyetleri ve ormancılık çevre sorunlarına yol açar. Organik tarımda ise kimyasal gübre ve ilaç gibi çeşitli zararları olan uygulamaların olmaması tarıma dayalı çevre sorunlarını azaltır.

Yanıt E

3. Roma İtalya'nın, Londra İngiltere'nin, Paris Fransa'nın ve Tokyo Japonya'nın başkenti olup, idari fonksiyonları vardır. Fakat Amerika Birleşik Devletleri'ndeki New York'un idari fonksiyonu (başkent) yoktur. ABD'nin başkenti Washington şehridir.

Yanıt B

4. Harran evleri Şanlıurfa'da, Nemrut Dağı'ndaki taş heykeller ise Adıyaman ili sınırları içindedir. Bundan dolayı II. ve IV. sütündeki iller yer değiştirirse tabloda ki bilgi bütünlüğü sağlanır.

Yanıt D

5. Halı ve kilim dokumacılığının ana hammaddesi yündür. Yün, küçükbaş hayvanlardan (koyun, keçi gibi) elde edilir. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu yerlerde halı ve kilim dokumacılığı gelişir.

Yanıt E

6. Almanya ve İtalya'da petrol üretimi yok denecek kadar az olduğundan bu ülkeler ihtiyacı olan ham petrolü deniz yoluyla petrol üreticisi ülkelere satın alırlar. Bu nedenle petrol rafinerilerinin çoğu liman kentlerindedir.

Yanıt E

7. Akdeniz iklim koşullarının görüldüğü yerler seracılık ve turfandacılık için daha elverişlidir. Bu nedenle haritada I. yöre (Aydın) ve II. yörede (Mersin) hem seracılık hem de turfandacılık için daha uygun doğal koşullar mevcuttur.

Yanıt A

8. Soru içinde, verilen özelliklerden I. sinde Ladik Gölü, II. sinde Beyşehir Gölü, III. sinde İznik Gölü belirtilmiştir.

Yanıt A

9. Avrupa Birliği'nin çevre politikasında; iklim değişikliklerinin etkileri, doğanın korunması, atık yönetimi ve su kirliliği gibi alanlar önemli yer tutar. Buna karşın ekolojik tarımın çevre politikalarında yeri yoktur.

Yanıt E

10. Haritadaki A noktası akarsuyun aşağı kesiminde olup yükseltisi ve arazi eğimi azdır. Bu nedenle akarsuyun akış hızının da az olması ve baraj suyunun birikebileceği topoğrafik hazneye sahip olmaması gibi durumlar hidroelektrik üretimini olanaksız hale getirir.

Yanıt C

11. Çin'in zengin hammadde kaynaklarına sahip olması ve işçi maliyetlerinin düşük olması, bu ülkenin son yıllarda ekonomik olarak büyümesine olanak sağlamıştır.

Yanıt C

12. Akdeniz Bölgesi; dokuma, gıda, gübre ve çimento endüstrisinde Türkiye ekonomisine daha çok katkı sağlamaktadır.

Yanıt A

13. Son 30 yılda doğal kaynaklara olan talebin artmasının öncelikli nedeni dünya nüfusunun artmasıdır. Nüfusun artması tüketimi artırır. Bu durum da doğal kaynaklara olan talebi zorunlu olarak artırır.

Yanıt A

14. Erken uyarı sistemleri; kasırga gibi meteorolojik afetler ile deprem, tsunami ve volkanik patlama gibi jeolojik afetler öncesinde olumlu sonuçlar verebilmektedir. Erozyon, toprağın uzun vadede (yıllar boyunca) yok olması olayıdır. Bu nedenle, erozyon öncesinde erken uyarı sistemleri kullanılmaz.

Yanıt D

15. Bir maki bitkisi olan zakkumun sıcaklık isteği fazla olup yaprakları sert ve parlaktır. Ayrıca kuraklığa dayanıklıdır.

Yanıt B

16. Piyasaya yeni, kaliteli ve ucuz ürünlerin sürülmesi, ürünlerin satış merkezlerinin çoğalması ve modaya uyan kitlenin büyümesi tüketimi artıran unsurlardır.

Yanıt C

kareköt

DENEME - 14

1. Meksika Körfezi'ndeki petrol platformu kazasıyla birlikte denize yayılan ham petrol hem su kirliliğine hem de suda yaşayan canlılara ciddi zararlar vermiştir. Ayrıca kıyı ekosistemlerinde toplu ölümlere neden olmuştur. Sözü edilen kaza sonucunda mega tsunamiler oluşmaz ve deniz suyu sıcaklıklarında önemli değişimler gözlenmez.

Yanıt C

2. Haritadaki I. alan Adana, II. alan Denizli ve III. alan Elazığ yöresindedir. Bu duruma göre; I. de güneş, II. de jeotermal ve III. de su gücünden yararlanma olanakları daha fazladır.

Yanıt D

3. Türkiye'de hidroelektrik enerji potansiyelinin en fazla olduğu bölge, Doğu Anadolu'dur. Bunun temel nedeni; ortalama yükseltinin ve eğimin fazla olmasının etkisiyle akarsuların dar yataklarda hızlı akmasıdır.

Yanıt E

4. Çin'e daha fazla turist gelmesine karşılık Almanya'nın turizm gelirinden daha düşüktür. Bu durum ülkelere gelen turist sayısı ile turizm gelirinin paralellik göstermediğini kanıtlar.

Yanıt B

5. Demir - çelik, alüminyum ve ferrokrom tesisleri ile termik santrallerinin atmosfere verdikleri atık gaz miktarı fazladır. Şeker fabrikalarında ise yüksek enerji kullanımı olmadığından havaya salınan gaz miktarı oldukça azdır.

Yanıt A

6. Özgür düşünce ortamı (I), siyasi istikrarın erken sağlanması (II), kömür ve demir yataklarının varlığı (III) İngiltere'nin sanayileşme sürecine diğer ülkelere göre daha önce girmesinde etkili olmuştur.

Yanıt E

7. Yanesha Orman Kooperatifi'nin kurulmasının başlıca amaçları; ormanların beşeri faaliyetlerle zarar görmesini engellemek ve doğal çevrenin korunmasını sağlamaktır. Bundan dolayı orman arazilerinde kereste üretiminin artırılmasına yönelik uygulamaların bu kooperatifin amaçları içerisinde yer alması beklenmez.

Yanıt A

8. Türkiye'deki kolüvyal topraklarda elma, terra rossa topraklarında turuncgil, regosol topraklarında patates ve kahverengi step topraklarında buğday tarımı yapılabilmektedir. Fakat kireçli rendzina toprakları çoğunlukla yarı kurak bölgelerde yayılış gösterdiğinden çay tarımına uygun değildir.

Yanıt B

9. Tarım ürünü ve bitki çeşitliliğinin fazla olması, Türkiye'nin jeopolitik önemini artıran bir özellik değildir.

Yanıt E

10. Haritadaki III. bölüm, Doğu Karadeniz'dir. Bu bölümün kıyı kuşağında Karadeniz iklimi, iç kesimlerinde karasal iklim koşulları hüküm sürer. Ayrıca Türkiye'nin en engebeli bölümlerinden biri olup yer şekilleri kısa mesafelerde değişmektedir. Bu nedenlerle Doğu Karadeniz bölümündeki biyoçeşitlilik diğer bölümlere göre daha fazladır.

Yanıt C

11. Sıvı atıkların akarsulara boşaltılması, tarım arazilerinde bilinçsiz gübre ve ilaç kullanılması, elektrik santrallerinin ile akarsu vadilerinin çeşitli kesimlerine yapılan barajlar beşeri kaynaklı olumsuzluklara neden olabilmektedir. Buna karşın, bazı göl ve akarsuların ulusal park kapsamında koruma altına alınması, çevrede olumlu bir gelişme olarak kabul edilir.

Yanıt E

12. Sanayi Çağı'nda içten yanmalı motorların (X) icat edilmesiyle petrolün, dinamounun (Y) icat edilmesiyle birlikte akarsuların önemi daha çok artmıştır.

Yanıt D

13. Kanada, doğal kaynaklar bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Bu ülkenin gelişim sürecinde zengin orman varlığı ile kömür ve petrol üretiminin fazla olması doğrudan etkili olmuştur. İtalya, İsviçre ve Japonya petrol bakımından, Hollanda orman ve kömür bakımından fakir ülkelerdendir.

Yanıt A

14. Geri dönüşümün yaygınlaştırılması, tükenmeyen enerji kaynaklarının kullanım alanlarının genişletilmesi, nüfus artış hızının azaltılması ve ağaçlandırmanın artırılması gibi uygulamalar doğal kaynak kullanımıyla ortaya çıkan sorunları nispeten azaltabilir. Fakat sanayileşmenin artmasıyla doğal çevre sorunları daha ciddi boyuta ulaşır.

Yanıt C

15. Güney Afrika'nın batısı ile Brezilya'nın doğu kıyılarında benzer fosillerin bulunması, bu bölgelerin jeolojik geçmişte bir bütün olup daha sonra levha tektoniğinin etkisiyle ayrıldığını gösterir.

Yanıt A

16. Hollanda yüzölçümü küçük bir ülke olduğundan, karayolu daha sık kullanılır. Fakat, Kanada hem çok geniş hem de olumsuz iklim koşullarının görüldüğü bir ülke olduğundan, farklı bölgeler ve şehirler arasında havayolu ulaşımı daha çok gelişme olanağı bulmuştur.

Yanıt D

kareköt

DENEME - 15

1. Sorunun A, C, D ve E seçeneklerinde insanların doğal olumsuzluklara karşı ürettiği çözümlerden söz edilmiştir. Fakat Nil Nehri üzerinde kurulan barajların deltada neden olduğu sorunlar ise insan faaliyetlerinin yol açtığı olumsuzluklara örnek olarak gösterilebilir.

Yanıt B

2. Bozkır bitkilerine karasal iklim kuşağında rastlanılır. Karasal iklimde kış ve ilkbahar ayları daha yağışlı olup yaz ayları kurak geçer. Bundan dolayı sorunun E seçeneğindeki grafiğin karasal iklim bölgesinde bir yere ait olduğu ve bozkır bitki türlerini barındırdığı söylenebilir.

Yanıt E

3. Haritadaki akarsu üzerinde yapılacak bir barajla birlikte orman tahribinin ve yer altı suyu kirliliğinin doğrudan artması beklenmez. Baraj yapıldıktan sonra deltada erozyon şiddetinin artması, yerleşim alanında sel ve taşkın riskinin azalması gibi durumlar beklenilebilir.

Yanıt E

4. Günümüzde yaşanan hava kirliliği, asit yağmurları, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri gibi çevre sorunlarının en önemli nedeni fosil yakıtlardaki (kömür, petrol vb.) kullanım oranının yüksek olmasıdır. Bu nedenle Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin amaçları arasında fosil yakıt kullanımının özendirilmesi gibi bir amaç olamaz.

Yanıt D

5. Tabloya göre X bitkisinin Karadeniz'de tarımı yapılmazken en çok Ege'de yetiştirilmektedir. Y bitkisinin Ege'de tarımı yapılmazken en çok Karadeniz'de yetiştirilmektedir. Z bitkisinin üretimi Marmara'da yoğunlaşırken diğer bölgelerin payı azdır. Buna göre X bitkisinin incir, Y bitkisinin fındık ve Z bitkisinin ayçiçeği olduğuna ulaşılır.

Yanıt E

6. Anız; tahıl tarımı yapılan tarlalarda ürün hasat edildikten sonra toprak yüzeyinde kalan sap, kök ve artıklardır. Anızların yakılmasıyla birlikte heyelanların artması beklenmez. Heyelan; eğimin, yağışın ve killi toprakların fazla olduğu yerlerde yoğunlaşan bir doğal afet türüdür.

Yanıt A

7. Mevsimlik işçi göçleri çoğunlukla turizm, tarım ve inşaat sektöründe öne çıkan nüfus hareketleridir. Bundan dolayı mevsimlik işçi göçlerinin Zonguldak'ta değil Antalya'da daha fazla olduğu söylenebilir.

Yanıt D

8. Fransa'daki Cannes kentinin gelişiminde turizm etkinlikleri belirgin rol oynamıştır. Aynı şekilde Akdeniz kıyısındaki Antalya'nın gelişiminde de turizm etkinliklerinin yoğunluğu ve uluslararası turizm büyük paya sahiptir.

Yanıt A

9. Soru içinde genel özellikleri verilen mekân, Ürgüp-Göreme yöresindeki peribacalarıdır. Peribacalarının bulunduğu Kapadokya ise İç Anadolu'da yer alır.

Yanıt B

10. Soru içinde verilen I. ve II. öncüller, Ulubat Gölü'nün sosyoekonomik yapısı hakkında doğrudan ya da dolaylı yoldan bilgi içermektedir. Fakat, gölün doğal özelliklerinin belirtildiği III. öncülde sosyoekonomik yapı hakkında çıkarımda bulunulamaz.

Yanıt C

11. Iğdır, Artvin, Sinop ve Kırklareli Türkiye'nin az nüfuslanmış illerindendir. İstanbul ise en kalabalık olup, sürekli göç almaktadır. Bu duruma göre, İstanbul'da nüfus artışının doğa üzerindeki baskısının fazla olması nedeniyle biyoçeşitliliğin daha hızlı bir şekilde azaldığı söylenebilir.

Yanıt A

12. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızının yüksek olması, doğal kaynakların bilinçsizce ve aşırı bir şekilde kullanılmasına yol açabilmektedir. Bu nedenle sözü edilen ülkelerde ekolojik sorunlar daha hızlı artmaktadır.

Yanıt C

13. Bor mineralinin rezervi, üretim miktarı ve kullanım alanı fazla olduğu için dış pazarlarda sürekli alıcı bulunmaktadır. Türkiye'nin bor rezervleri fazla olduğu için soruda verilen yargıya örnek olarak gösterilebilir.

Yanıt D

14. Amaco Cadiz tankerinden kaza sonucunda denize yayılan ham petrol hem okyanus ekosistemine hem de çeşitli canlılara ciddi zararlar verilmiştir. Plankton; deniz suyu içinde bulunan ve birçok canlıya besin kaynağı olan mikroorganizmalardır. Ham petrol sızıntılarının kıta sahanlığındaki plankton oranını artırması beklenmez.

Yanıt C

15. Aktif volkanların olduğu yerlerde jeotermal enerji potansiyeli yüksektir. III nolu bölge hem levha sınırında olduğundan hem de volkanik olaylar görüldüğünden jeotermal kaynakların olmasını kolaylaştırır.

Yanıt C

16. Bir ürüne benzeyen farklı ürünlerin ortaya çıkmasıyla birlikte alternatif artacağından üretim miktarında azalma beklenir. Diğer seçeneklerde verilenler ise ürünün üretim miktarının artmasında doğrudan ya da dolaylı yoldan etkili olmaktadır.

Yanıt E

karekök

1. Doğu Anadolu Bölgesi üzerindeki X yöresi Malatya çevresinde, Y yöresi ise Kars-Ardahan çevresindedir. Bu yörelerin iklim özellikleri dikkate alındığında X'te ilkbaharın, Y'de ise yaz mevsiminin daha yağışlı olduğu söylenebilir.

Yanıt D

2. Mercanlar ve diğer deniz canlıları değişen iklim koşulları ve artan küresel ısınma belirtileri nedeniyle ciddi bir risk altındadır.

Yanıt B

3. Zonguldak'ın gelişim sürecinde; metalurji tesislerinin (demir - çelik fabrikası) ve yeni ulaşım yollarının yapılması önemli rol oynamıştır. Bunun yanında sanayi tesislerinden çıkan gaz atıklar havayı kirletmiştir. Sanayileşmeyle birlikte yöre dışarıdan göç almıştır. Fakat Zonguldak'ta organik tarım öne çıkan ve yaygın olan bir ekonomik etkinlik olarak dikkate alınmaz.

Yanıt E

4. Fay kaynaklarının sıcaklığı suyun bulunduğu derinliğe bağlıdır. Su ne kadar derinden gelirse kaynak suyu o kadar sıcak olur. Bu durum iklimle ilişkili değildir.

Yanıt C

5. Soru içinde şehirleşmenin ve şehir nüfusunun hızla artmasıyla ortaya çıkan olumsuz durumlar sıralanmıştır. Barajlardaki hidroelektrik üretiminin azalmasının nedenleri kuraklık ve erozyon olabilir. Bu durumun şehirleşme ve nüfus artışıyla doğrudan ilişkisi yoktur.

Yanıt D

6. Kayısı, incir ve çekirdeksiz üzümün toplandıktan sonra kurutulmasında güneş enerjisinden yararlanılmaktadır.

Yanıt A

7. Japonya'daki Tokyo'nun 2010 yılı nüfusu 33 milyondur. 2015 yılında da Brezilya'daki Sao Paulo, Hindistan'daki Bombay ve Meksika'daki Mexico City'nin nüfusunun 20 milyonu aşması beklenmektedir. Buna karşın nüfus artış hızı düşük olan İngiltere'deki Londra'nın nüfusunun, 2015 yılında 20 milyonun altında kalacağı ön görülmektedir.

Yanıt E

8. Batı Marmara'daki Saroz Körfezi, Güney Ege'deki Gökova Körfezi, Akdeniz'deki Antalya Körfezi ve Kuzey Ege'deki Edremit Körfezi'nde evsel ve endüstriyel atık miktarı çok fazla olmadığından su kirliliği ciddi boyutlarda değildir. Buna karşın Doğu Marmara'daki İzmit Körfezi'nin çevresinde hem endüstri tesislerinin hem de nüfusun fazla olması, deniz suyuna karışan sıvı atık miktarını belirgin olarak artırmıştır.

Yanıt C

9. Topoğrafya haritalarında >> şeklinde uzanan izohips eğrilerinin ucuna doğru yükseltinin artması, arazide vadi olduğunu gösterir. Bundan dolayı harita üzerindeki III. ve IV. yerleşim birimleri arasındaki karayolu güzergâhının akarsu vadisiyle paralellik gösterdiğine varılır.

Yanıt D

10. Konya'nın Hakkari'den daha az yağış alması yükselti farkıyla, Erzurum'da donlu gün sayısının Ankara'dan fazla olması yükselti farkıyla, Rize'nin İstanbul'dan daha çok yağış alması yer şekilleriyle ve Adana'nın Zonguldak'tan daha sıcak olması enlem farkıyla açıklanır. Aynı enlem üzerinde yer almalarına karşın Şanlıurfa'nın yaz sıcaklık ortalamasının Antalya'dan daha fazla olması denize göre konum (karasallık) ile açıklanır.

Yanıt B

11. Plantasyon ormanları sıcak ve nemli iklim bölgelerinde hızlı büyüdüğü için bu tür ormanları sıcak ve nemli iklime sahip Amazon ormanlarında yetiştirmek daha mümkündür.

Yanıt B

12. İç Anadolu Bölgesi'ndeki Hirfanlı Barajı çevresinde hem bitki örtüsünün seyrek olması hem de erozyonun şiddetli olması, bu baraj çevresindeki arazilerde erozyonu önleme çalışmalarının daha büyük önem taşımaya yol açmıştır.

Yanıt A

13. Çin, dünyanın en kalabalık ülkesidir. Genç nüfus miktarı çok fazladır. Bu durum işgücünün ucuz olmasına yol açmış, böylelikle ikincil faaliyetlerde üretilen maddelerin üretim maliyetlerini azaltmıştır.

Yanıt E

14. Kırdan kente göçün artması; kentlerde belediye hizmetlerinin yetersiz kalmasına, konut açığının artmasına, sosyal çatışmalara ve doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesine neden olmaktadır.

Yanıt A

15. Greenpeace Örgütü'nün Mc Taggart tarafından kurulmasının temel nedenleri; çevre sorunlarına karşı topluları bilinçlendirmek, çevrenin korunmasına önem vermek ve yaşanabilir bir doğanın gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktır.

Yanıt B

16. Soma, Yatağan, Tunçbilek, Çeltek, Kangal ve Elbistan'da çıkarılan ortak yer altı kaynağı linyit kömürüdür.

Yanıt E

karekök

DENEME - 17

1. Karadeniz'e dönük bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe; 0 - 500 m arasında fındık, 500 - 1250 m. arasında kayın ormanları ve 1250 - 2000 m. arasında ladin ormanları daha yaygın görülür.

Yanıt C

2. Türkiye'de dağların güneye dönük yamaçlarının diğer yamaçlara göre daha fazla ısınması, ülkenin Kuzey Yarımküre'nin orta kuşağında bulunmasının sonucudur. Bu durumun özel konumla bir ilişkisi yoktur.

Yanıt B

3. Beyşehir Gölü, Türkiye'nin en büyük tatlı su gölüdür. Bu gölde yapılan balıkçılık faaliyetleri hem yöre ekonomisine hem de ülke ekonomisine diğerlerinden daha çok katkı sağlamaktadır.

Yanıt A

4. 1950 - 1990 yılları arasında Afrika'daki nüfus artış oranı üç katına çıkarken aynı dönemde Kuzey Amerika'da nüfus artış oranı yaklaşık onaltı katına çıkmıştır.

Yanıt D

5. Büyük nehirlerin kenarlarına setler inşa edilerek yerleşmeye açılması zaman zaman aşırı yağışlar sonucu sel ve taşkınların olmasına ve çamur akıntılarının oluşmasına neden olur. Çökme depremlerin olması için arazide eriyebilen kayaların olması gerekir.

Yanıt E

6. Bombay, kırsal kesimden yoğun göç alan bir şehirdir. Sidney, Londra, Amsterdam ve Marsilya şehirleri gelişmiş ülkelerde yer alır. Bu ülkelerde iç göçler az olduğundan, Bombay'ın durumuna benzer bir gelişme gözlenmez. Fakat gelişmekte olan Meksika'nın başkenti Mexico City'in genel şehir yapısı Bombay'a benzer.

Yanıt C

7. Türkiye'nin canlı hayvan ve bal ithalatına başlaması hayvancılıktaki gerilemenin başlıca göstergeleridir. Bunun yanında deniz ürünleri üretiminin azalması ile ipekböcekçiliğiyle geçinen aile sayısının azalması da hayvancılık sektörünün olumsuz gelişmeleri arasında sayılır. Bunlara karşın, Hollanda'dan damızlık hayvan ithalatının yapılmasının nedeni ise yerli ırkları iyileştirmek, et ve süt verimliliğini arttırmaktır.

Yanıt E

8. 1. ve 2. şekil incelendiğinde akarsu yatağının derinleştiği ve yan taraflarında basamakların (seki) oluştuğu görülmektedir. Bu durumun oluşabilmesi için akarsu havzasının epirojenik hareketlerle yükselip akarsuyun derine aşındırma faaliyetinin etkinleşmesi gerekmektedir.

Yanıt B

9. Ortadoğu'nun petrol üretimindeki payı fazla olmasına karşın dünya tüketimi ya da kullanımındaki payı azdır. Bunun dışında Avrupa ülkelerinin petrol üretimindeki payı düşük olmasına karşın tüketimi fazladır. Buna göre petrol üretim bölgeleri ile petrol pazar bölgeleri birbirine paralellik göstermemektedir.

Yanıt E

10. Deltalar, alüvyonlarla örtülü verimli tarım alanlarıdır. Bu nedenle deltaların genişlemesi olumsuz bir sonuç olarak kabul edilmez.

Yanıt B

11. Toprağın önemi insanların yerleşik hayata geçip tarım yapmaya başladıktan sonra artmaya başlar. Yerleşik hayata geçiş Neolitik dönemde başlar.

Yanıt A

12. Sanayi tesislerinde kullanılan fosil yakıtların neden olduğu olumsuzluklar hidrolojik döngüye değil, insanların karbon döngüsüne olan müdahalesine örnek oluşturur.

Yanıt C

13. Afganistan ve Avusturya'nın denize kıyısı yoktur. Bundan dolayı dolgu sahalarına rastlanılmaz. Somali ve Libya'nın da gelişmişlik düzeyi düşük olup, kıyı kuşağındaki dolgu sahalar azdır. Japonya dağlık ve engebeli bir ülke olduğundan kıyı ovaları az ve dardır. İhtiyaç duyulan araziler yer yer denizden kazanılmaktadır. Bundan dolayı dünyanın en fazla dolgu yapıp arazi kazanan ülkelerinden biridir. Bu nedenle kıyı kuşağındaki dolgu araziler daha ciddi boyutta çevre sorunları oluşturur.

Yanıt A

14. Yünlü dokumacılığın hammaddesi koyun ve keçilerden, ipekli dokumacılığın hammaddesi ipekböceğinden elde edilir.

Yanıt C

15. Soru içinde Batı Avrupa'daki Hollanda'nın özelliklerine yer verilmiştir.

Yanıt D

16. Tablodan yararlanarak, gürültünün şiddetinin artmasıyla insan sağlığına olan olumsuz etkisinin arttığına (I), vuvuzelanın çalınmasının strese, çalar saatin çalınmasının öfkeye neden olduğuna (III) ulaşılabilir.

Yanıt D

karekötök

1. Haritada işaretli olan I. ve VII. merkezler aynı enlem üzerinde yer aldıklarından güneş ışınlarını aynı açıyla alırlar. Fakat I. merkez deniz kıyısında, VII. merkez ise karasal bölgededir. Ayrıca VII. merkez daha yüksekte yer alır. Buna göre I. merkezin VII. merkeze göre daha sıcak olmasında denize göre konumunun etkisinden söz edilebilir.

Yanıt B

2. Endonezya, Hindistan, Japonya ve Şili'de deprem ve tsunami riski fazladır. Ayrıca Japonya, Şili ve Endonezya'da aktif volkanlar da yaygındır. Buna karşın Kuzey Avrupa'daki Finlandiya'nın hem okyanusa kıyısının olmaması hem de aktif fay hatlarının görülmemesi nedeniyle, tsunami erken uyarı sistemlerine gerek duyulmaz.

Yanıt D

3. Şehirleşme oranı ve şehir nüfusunun artması temel besin maddelerine olan ihtiyacı artırır. Bu durum özellikle kümes hayvancılığında (beyaz et, yumurta üretimi) daha belirgindir.

Yanıt B

4. Sorudaki topoğrafya haritası incelendiğinde; engebeli yamaçlardaki ormanların yerleşim alanı kazanmak için tahrip edilmediği, aksine vadi boyunca uzanan düzlüklerde yerleşim alanlarının oluşturulduğu gözlenir.

Yanıt A

5. Tektonik çukurların suyla dolmasıyla tektonik göl, buzulun açtığı çukurlara su dolmasıyla sirk gölü, volkanik çukurlukların suyla dolmasıyla krater ve kaldera gölleri, karstik erimeyle oluşan çukurlukların suyla dolmasıyla karstik göl oluşur.

Yanıt B

6. Rize'de çay ve Çorum'da şekerpancarı tarımı yapılan yerler vardır. Ayrıca Çaycuma (Zonguldak) ve Bolu'da orman alanları geniş yer kaplar. Bu illerdeki sanayinin gelişiminde hammaddeye yakınlık ilkesi etkili olmuştur. Fakat bakır cevheri çıkarılmadığı halde Samsun'da bakır işletmesinin bulunması hammaddeye yakınlıkla ilgili değildir.

Yanıt C

7. Yellowstone Ulusal Parkı (I.) Amerika Birleşik Devletleri'nde, Galapagos takım adaları (II.) Ekvador ülkesi sınırları içerisinde yer almaktadır.

Yanıt D

8. Geniş yapraklı ormanların hızla tahrip edildiği bir yerde; havadaki oksijen miktarı, topraktaki humus miktarı, biyolojik çeşitlilik ve yer altı suyu seviyesi azalır. Erozyon şiddeti artar.

Yanıt C

9. Fındık bitkisi Karadeniz iklimine uyum sağlamıştır. Her mevsimi ılıman, nemli ve yağışlı olan doğal ortam ister. Bu nedenle Karadeniz ikliminin yağış grafiğini yansıtan III. yörede fındık tarımına uygun doğal koşullar mevcuttur.

Yanıt C

10. 1971 yılında, İran'ın Ramsar şehrinde, sulak alanların korunması için yapılan Ramsar Sözleşmesi diğer seçeneklerdeki çevre sözleşmelerinden daha eskidir.

Yanıt E

11. Paleolitik Çağ'da keşfedilen çakmak taşından genellikle kesici alet, av silahları ve mesken yapımında yararlanılmıştır.

Yanıt B

12. Amerika Birleşik Devletleri'nde yer alan, bazı yıllarda sel ve taşkınlarla neden olup olumsuz sonuçlar doğuran akarsu, Mississippi Nehri'dir.

Yanıt A

13. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1923 yılından 1932 yılına kadar uygulanan ekonomi politikaları A, B, C ve D seçeneklerinde sıralanmıştır. Türkiye'de beş yıllık sanayi plânlarının ilk uygulaması 1933 - 1937 döneminde olmuştur.

Yanıt E

14. Az gelişmiş ülkeler doğal kaynakları geleneksel yöntemlerle işler, işleyemediği doğal kaynakların dış satımını yapar ya da kısa sürede işlenmesini sağlamaya çalışır.

Yanıt D

15. Dünyanın en gelişmiş ekonomilerine sahip olan ve küresel ticarete büyük pay sahibi olan G-8 ülkeleri arasında Almanya, Japonya ve Rusya yer alır. Örgütün diğer ülkeleri ise ABD, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada'dır.

Yanıt A

16. Ormanların tahrip edilmesi, fosil yakıt kullanımının yaygınlaşması, sanayinin artması gibi nedenler karbon döngüsüne zarar verir.

Yanıt A

DENEME - 19

1. Kızılçam Akdeniz iklimine, kayın ve ladin ise Karadeniz iklimine uyum sağlamış ağaç türleridir. Bu nedenle üç bitkinin ortak özelliği, ağaç formasyonu olduğundan, dairelerin kesişim bölgesinde yer alır.

Yanıt D

2. Elektrik enerjisi tüketiminin Marmara Bölgesi'nde fazla olması, bu bölgede endüstri tesisi ve nüfus miktarının Doğu Anadolu'ya göre daha fazla olmasının sonucudur.

Yanıt A

3. Akarsu yataklarının belirli kesimlerine yapılacak baraj ve setlerle suyun kontrolü sağlanarak, belirgin akım yükselmelerinde sel ve taşkın olayları önenebilir.

Yanıt A

4. Türkiye'nin iklim koşulları ve tarımsal etkinlikleri yıl boyunca taze sebze ve meyve bulabilmeyi kolaylaştırmıştır. Bundan dolayı Türkiye'de konserve ürünlere talep az olup, Avrupa ülkelerinin çoğunun gerisindedir.

Yanıt B

5. Mısır, Avustralya, Suriye ve İsrail'in önemli bir bölümü çöllerde kaplı olduğundan güneş enerjisinden yararlanma olanakları fazladır. Norveç ise hem soğuk bir bölgede yer aldığından hem de ikliminin elverişsiz olması nedeniyle güneş enerjisinden yararlanmaya daha az uygundur.

Yanıt B

6. Antalya'daki Xanthos ve Letoon antik kentleri kültürel, Çanakkale'deki Troya arkeolojik kenti kültürel, Adıyaman Nemrut Dağı'ndaki taş heykeller kültürel, Çorum'daki Hattuşaş kalıntıları kültürel özellikteki dünya miraslarıdır. Denizli'deki Pamukkale doğal, Hierapolis kalıntıları ise kültürel özelliktedir.

Yanıt A

7. Türkiye'nin endüstrileşmiş yörelerinin ortak özellikleri; göçle gelen nüfusun fazla, ulaşım ağlarının gelişmiş ve enerji tüketiminin fazla olması şeklinde sıralanabilir. Ayrıca endüstrileşmiş yörelerin çoğunda ekolojik denge ciddi biçimde bozulmuştur. Bunlara karşın endüstrileşmiş bölgelerin büyük bölümünde maden ocakları sınırlı olduğundan yer altı kaynakları çeşitliliği fazla değildir.

Yanıt D

8. Moda ve reklam bir ürünün üretim ya da dağıtım kısmında değil, tüketim kısmında etkili olabilmektedir. Sanayi kuruluşlarının tüketim alanlarına yakın olması ve ulaşımın elverişli olması dağıtım olumlu etkiler.

Yanıt E

9. Göç alan şehirlerde; getto denilen yerleşmeler ortaya çıkabilir, sanayi tesisleri zamanla şehrin içinde kalabilir tarım alanları yerleşim alanlarına dönüşebilir ve alt yapı sorunları artabilir. Fakat orman arazileri genişlemez. Aksine ormanlarda yanlış arazi kullanımı artar. Ormanların tahribiyle yeşil alanlar azalır.

Yanıt A

10. Jeotermal sulardan ya da jeotermal enerjiden; Yeni Zelanda 'da kağıt ve kereste işletmelerinde, İzlanda da silisli toprak tesislerinde ve ABD'de sebze kurutma tesislerinde yararlanılmaktadır.

Yanıt E

11. Parçada sözü edilen ve Ramsar Sözleşmesi kapsamında yer alan sulak alan Kayseri'deki Sultan Sazlığı'dır.

Yanıt E

12. Avrupa Birliği'nin LIFE adı verilen örgütü öncelikle atık yönetimine ilişkin projeleri ve fikirleri desteklemektedir.

Yanıt C

13. Mermer ve granit inşaat sektöründe, kilit taşı sanayi hammaddesi olarak, kömür sanayi ve konutlarda kullanılan kayalardır. Mercankaya ise diğerlerine göre daha sınırlı kullanım alanına ve ekonomik değere sahiptir.

Yanıt E

14. Şehirleşme ve sanayileşmenin gün geçtikçe artması, atmosferdeki karbon miktarı üzerinde insan etkisinin de güç geçtikçe artacağını göstermektedir. Buna bağlı olarak karayolu ulaşımında ve kimya sanayisinde kullanılan fosil yakıtlar atmosferdeki karbon oranının artmasına, böylece karbon dengesinin bozulmasına neden olmaktadır.

Yanıt C

15. Marmara Birlik, TMO (Toprak Mahsulleri Ofisi), Ziraat Bankası ve Türkiye Ziraat Donatım Kurumu tarımı destekleyen başlıca kuruluşlardır. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ise tarımsal amaçlı bir kuruluş değildir.

Yanıt B

16. Kilometrekareye düşen insan sayısı, toplam nüfusun yüzölçümüne bölünmesiyle elde edildiğinden, bir ülkenin bu özelliğinden yararlanarak gelişmişlik düzeyi ayırt edilemez.

Yanıt C

kareköt

kareköt

1. Gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun %10'undan azı tarımda geri kalanı sanayi ve hizmet sektöründedir. Az gelişmiş ülkelerde ise çalışan nüfusun yarısından çoğu tarımda geri kalanı sanayi ve hizmet sektöründedir. Buna göre, A seçeneğindeki ülkede çalışan nüfusun % 60'ının tarım sektöründe olması bu ülkenin az gelişmiş özellikte olduğunu yansıtır.

Yanıt A

2. İngiltere'de linyit ve krom yatakları çok azdır. Ayrıca sanayi tesislerinin çoğu Manchester ve Liverpool bölgesinde yoğunlaşmıştır. İngiltere'de sanayileşen bölgelerin en önemli özelliklerinden biri de sanayinin maden kömürü ve demir yatakları çevresinde gelişmeye başlamasıdır.

Yanıt E

3. Ortadoğu ve Kuzey Afrika ilk şehir yerleşmelerinin ortaya çıktığı bölgelerdendir. Orta Amerika'daki Aztek ve Maya uygarlığı ile Batı Avrupa uygarlıklarında da şehirlerin tarihçesi eski dönemlere uzanır. Kuzey Amerika 15. yüzyılda keşfedildiği ve 16. yüzyıldan sonra gelen göçlerle büyüdüğü için şehirlerin çoğu günümüze daha yakın zamanlarda ortaya çıkmıştır.

Yanıt D

4. Petrol, kömür ve doğal gaz gibi fosil yakıtların kullanımı ile nükleer enerji üretiminde ciddi çevre sorunları ortaya çıkabilmektedir. Su gücünden (hidroelektrik) elektrik üretimi aşamalarında ise daha alt düzeyde çevre sorunları yaşanmaktadır.

Yanıt C

5. Genel bir kural olarak büyükbaş hayvanlardan elde edilen süt verimi fazla iken küçükbaş hayvanlardan elde edilen süt verimi azdır. Buna göre tablodaki bilgilerden yararlanıldığında I. ve III. hayvan türünün küçükbaş (koyun ve kıl keçisi), II. hayvan türünün büyükbaş (inek) olduğuna ulaşılır.

Yanıt D

6. Haritadaki II. bölge (Orta Avustralya) ve III. bölge (Kuzey Afrika) çöl kuşağında yer aldığından kuraklık afet boyutunda sonuçlar doğurmaz. I. bölgede (Brezilya) ve IV. bölgede (ABD) ise kuraklığın artmasıyla afet boyutunda sonuçların ortaya çıkması beklenir.

Yanıt C

7. Zeytin Akdeniz ikliminin görüldüğü Güney Marmara'da, fındık Karadeniz ikliminin görüldüğü Sakarya-Kocaeli yöresinde, buğday ise karasal iklimin görüldüğü Ergene Havzası'nda daha çok yetiştirilen tarım ürünleridir. Bu durum Marmara Bölgesi'nin birçok iklimin geçiş alanı üzerinde bulunduğunu gösterir.

Yanıt A

8. İnsanların çevre bilincinin gelişmesiyle enerji tasarrufu artar, doğal kaynak israfı önlenir. Bu durum dolaylı yoldan enerji kaynaklarına olan talebi yerel ve küresel çapta azaltır.

Yanıt B

9. Almanya'daki Essen ve İngiltere'deki Manchester maden-sanayi fonksiyonlu kentler olduklarından, şehirde yaşayan insanların sosyoekonomik özelliklerinin daha çok benzerlik gösterdiği ileri sürülebilir.

Yanıt D

10. Bingöl'ün Kayseri'den, Sivas'ın Eskişehir'den, Erzurum'un Iğdır'dan ve Afyon'un Manisa'dan daha soğuk olması yükselti farkıyla açıklanır. Zonguldak'ın Mersin'den soğuk olması ise enlem farkının sıcaklığa etkisiyle açıklanır.

Yanıt D

11. Çayır ve meraların tarım alanı haline dönüştürülmesi (I.) nehir kenarları boyunca setler yapılarak taşkın ovalarına yerleşilmesi (II.) ve verimli tarım arazilerinin yerleşime açılması (IV.) doğal çevrede çeşitli sorunlar oluşturabilmektedir. Eğimli yamaçların tıraşalanıp, ağaçlandırılması ise olumlu bir uygulamadır.

Yanıt E

12. Türkiye kullanımı alanı çok yaygın ve kalitesi çok yüksek olan bor minarellerinin rezervi bakımından zengin bir ülkedir. Teknolojinin gelişmesiyle daha fazla değerlendirilen bu maddenin öncelikle Türkiye'nin stratejik önemini arttırması beklenir. Diğer özelliklerin bor mineralleriyle doğrudan ilişkisi yoktur.

Yanıt A

13. Kyoto Protokolü, sera etkisi yaratan gazların salınımlarını azaltmaya yönelik hedefler belirleyen bir çevre sözleşmesidir. Sera gazı miktarını azaltmaya yönelik mevzuatların yeniden düzenlenmesi, yenilenebilir enerji kaynak kullanımının yaygınlaşması, fosil yakıt kullanımının azaltılması, orman alanlarının korunması bu protokolün kapsamında yer alır.

Yanıt A

14. Organik kökenli olmayan cam kırıklarından biyokütle enerjisi elde edilmez.

Yanıt B

15. Endonezya ekvatorial kuşakta olduğu için tropikal yağmur ormanları bölgesinde, levha sınırlarında olduğu için volkan bölgesinde, III. jeolojik zamanda oluşmuş arazilere sahip olduğu için petrol bölgesinde yer alır. Ayrıca dünyanın en kalabalık 4. ülkesi olduğundan yoğun nüfuslu bir bölgedir. Bunlara karşın Endonezya'da Akdeniz iklimi görülmediğinden bu bölge kapsamında yer almaz.

Yanıt B

16. Tropikal yağmur ormanlarındaki azalmanın başlıca nedenleri; kereste üretimi ve maden ocaklarındaki artış ile tarla kazanmak ve yol yapmak amacıyla sürdürülen ağaç kesimleridir. Bu bölgelerde toprak kaymalarında görülen artışlar ise bir sonuç yargısı olarak dikkate alınmalıdır.

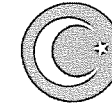
Yanıt E

LYS - 3 (COĞRAFYA - 1) TESTİ CEVAP ANAHTARI

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Deneme 1	B	D	C	C	C	A	E	C	B	A	B	D	A	D	A	B	E	B	E	A	E	D	E	E
Deneme 2	D	E	D	E	C	B	E	B	B	E	C	D	A	D	C	A	B	B	E	C	E	C	B	C
Deneme 3	D	C	A	D	E	B	A	E	C	E	A	C	E	D	B	A	B	B	E	D	E	D	D	C
Deneme 4	A	E	B	B	A	D	B	C	D	E	B	A	D	B	C	A	C	A	D	A	B	A	E	E
Deneme 5	E	B	C	A	D	A	C	E	C	D	C	A	D	E	A	E	C	E	B	D	D	E	B	E
Deneme 6	B	C	E	B	D	C	A	E	B	D	E	D	A	E	A	B	D	A	E	E	B	C	C	B
Deneme 7	C	A	B	B	A	D	B	E	B	D	A	E	A	A	C	C	E	D	B	C	E	C	E	C
Deneme 8	E	B	B	D	E	B	A	C	B	D	E	D	E	A	A	C	C	C	A	B	E	D	A	C
Deneme 9	B	B	E	C	A	E	C	B	E	C	A	C	E	C	B	D	E	D	C	A	D	B	D	B
Deneme 10	A	D	E	B	B	C	B	E	A	E	D	B	D	C	E	A	B	E	D	B	E	A	C	A
Deneme 11	C	B	B	B	A	E	A	A	D	A	D	E	E	B	A	A	C	A	E	D	C	B	C	C
Deneme 12	A	B	D	D	A	A	D	E	E	E	D	E	C	A	C	D	C	E	C	C	A	D	B	B
Deneme 13	D	C	A	D	A	C	B	A	D	D	E	C	E	C	B	E	B	E	B	A	D	A	A	B
Deneme 14	A	B	E	A	D	E	C	D	B	A	A	E	E	B	D	A	C	D	D	B	C	C	D	A
Deneme 15	C	B	A	D	D	B	B	A	D	D	E	C	D	B	A	B	A	E	C	C	E	A	B	D
Deneme 16	C	D	D	C	C	A	E	D	A	D	A	B	A	B	E	B	D	B	E	A	A	C	E	C
Deneme 17	C	D	D	C	E	A	C	C	E	C	C	D	D	A	B	B	A	E	B	B	A	D	E	E
Deneme 18	B	A	D	A	E	D	E	C	A	B	E	C	D	B	B	A	B	E	A	D	A	E	E	C
Deneme 19	E	C	E	B	A	A	E	E	A	C	D	B	C	A	A	C	D	E	B	B	B	D	D	B
Deneme 20	C	B	A	D	D	A	D	B	E	C	B	B	A	A	B	E	E	A	B	C	E	E	D	C

LYS - 4 (COĞRAFYA - 2) TESTİ CEVAP ANAHTARI

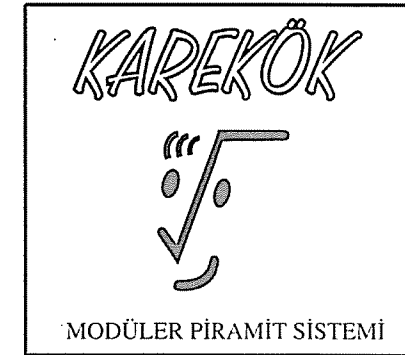
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Deneme 1	A	C	D	E	A	E	D	C	B	B	C	D	A	B	C	B
Deneme 2	C	A	D	A	E	B	D	C	B	A	D	E	B	C	C	E
Deneme 3	B	B	E	A	D	C	B	E	C	C	C	E	B	D	A	D
Deneme 4	A	A	C	C	B	D	E	D	D	C	B	B	B	E	A	D
Deneme 5	A	E	A	B	D	A	B	B	C	D	B	E	E	D	C	A
Deneme 6	C	D	C	A	E	C	B	A	E	D	B	C	B	C	E	E
Deneme 7	D	C	D	B	A	D	E	E	B	A	C	E	A	E	C	B
Deneme 8	B	E	E	A	C	A	D	C	B	D	B	B	E	D	A	D
Deneme 9	E	D	A	D	C	D	B	E	C	B	A	E	C	A	E	B
Deneme 10	E	C	B	A	B	D	D	B	E	A	B	A	C	D	D	E
Deneme 11	D	B	C	B	D	C	E	E	C	A	C	A	A	E	B	E
Deneme 12	D	E	E	B	A	E	C	B	C	B	B	A	C	C	D	D
Deneme 13	B	E	B	D	E	E	A	A	E	C	C	A	A	D	B	C
Deneme 14	C	D	E	B	A	E	A	B	E	C	E	D	A	C	A	D
Deneme 15	B	E	E	D	E	A	D	A	B	C	A	C	D	C	C	E
Deneme 16	D	B	E	C	D	A	E	C	D	B	B	A	E	A	B	E
Deneme 17	C	B	A	D	E	C	E	B	E	B	A	C	A	C	D	D
Deneme 18	B	D	B	A	B	C	D	C	C	E	B	A	E	D	A	A
Deneme 19	D	A	A	B	B	A	D	E	A	E	E	C	E	C	B	C
Deneme 20	A	E	D	C	D	C	A	B	D	D	E	A	A	B	B	E

T.C.
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ

MARKA TESCİL BELGESİ

Marka No : 2004 10926
Çeşidi : Hizmet

Marka Sahibi : KAREKÖK EĞİTİM BASIM YAYIN TURİZM TİCARET LİMİTED
ŞİRKETİ

Tabiyeti : TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Adresi : Misbah Muhayyeş Sk. No.3 Kadıköy / İSTANBUL

Emtiası : 41

Eğitim öğretim hizmetleri, dergi, kitap, gazete vb. yayınlama hizmetleri.

Markaların Korunması Hakkında 556 Sayılı Kanun Hükmünde
kararnameye göre 20/04/2004 tarihinden itibaren ON YIL müddetle
tescil edilmiştir.

Kutay KUMBASAR
Enstitü Başkanı
Markalar Dairesi Başkanı

TÜRK PATENT [] ENSTİTÜSÜ